י"ד ניסן תשמ"ג, 28.3.1983 מיספר 2378
76 עמודים
שנה 47 המחיר: 60 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

השותף לדירה של דוגמנית הצמרת הוא החשוד העיקרי ברצח הברוקר

גילויים בלעדיים בפרשה של כנופיית ילדי הצמרת

תמי בן-עמי: "לא חשדתי!"

תמי בן־עמי
החשוד
רונן שני
(פנים כוסו
לפי
הוראת
השופט)

אגוזי של עלית. אגדה.
אגוזי
EGOSI
עלית
וימר יעקבסון טמיר

קורא יקר

מישלחת ישראלית נסעה לבודפשט, ונפגשה שם עם אחד האישים הבכירים ביותר באש״ף — צאלח („אבו־איאד״) ח׳לף. הוסכם בין הצדדים, וגם בקרב המישלחת הישראלית עצמה, לשמור על פגישה זו בסוד.

אך המישלחת הספיקה בקושי להגיע ארצה, כשאחד המשתתפים הדליף את הסיפור כולו. הוא הופיע בעמוד הראשון של ידיעות אחרונות, בחתימת יהודה להב, שנלווה אל המישלחת (העולם הזה 2377).

האם זה מפתיע? אין זה מפתיע כלל. כי זהו טיבעו של האדם הישראלי החדש. אין הוא מסוגל לשמור סוד. הכל דולף — דיוני הממשלה, ועדות־הכנסת, השרות הדיפלומטי. יצר־השוויץ של הישראלי גובר על הכל. הוא מתבטא בבדיחה הע־

העולם הזה
72 עמודים
הסוד שהכל מנסים להעלימו:
הבנקים גרמו למפולת
אורי אבנרי
מדווח על
פגישות
עם
מלך
מארוקו

הסקופ המארוקאי
לשבת על סקופים

ממית: „מדוע גומר הגבר הישראלי כל־כך מהר? מפני שהוא מוכרח לרוץ ולספר לחבר׳ה.״

ידידי עיצאם סרטאווי, ראש מחנה־השלום הפלסטיני, סיפר לי פעם על אימרה שאמר עלי יאסר ערפאת, זמן רב לפני שפגשתיו אישית: „האיש הזה הוא עורך עיתון, אבל הוא לא פירסם אף פעם סוד שנודע לו במהלך מגעינו, למרות שיכול היה לפרסם כל שבוע סנסציה גדולה.״

היתה זאת מחמאה אישית, אך היא כרוכה בדילמה עיתונאית, כפי שאסביר מייד.

העובדה עצמה נכונה. חונכתי בבית־הורי לכבד התחייבויות ולהצדיק אמון הניתן בי. כאשר אני מבטיח שלא לפרסם דבר — איני מפרסם. כעורך־עיתון אני משתדל להנחיל רוח זו לכל חברי־המערכת.

כשאני משתתף בפגישה על סמך הבטחה הדדית שלא לפרסם דבר קיומה, אלא בהסכמת שני הצדדים — אני מקיים את ההבטחה. גם כשזה קשה.

ואכן, לפעמים זה קשה מאוד־מאוד. לפני חודשיים הודיע חסן ה־2, מלך־מארוקו, שהוא נפגש לפני שנתיים בבירת מארוקו עם מישלחת ישראלית, שחבריה היו מתי פלד, יעקוב ארנון ואני. הביקור ההוא במארוקו היה חלומי, והיה בידי חומר לכתבה סנסציונית. אך היא לא פורסמה.

המלך גם גילה כי נפגש עימנו שנית בניו־יורק. גם על כך לא פירסמתי אז דבר. יתר על כן, כדי לשמור על הסודיות לא הודעתי על נוכחותי בניו־יורק גם לידידי הקרובים ביותר שם. רק אחרי שהמלך עצמו פירסם את הדברים (הסכמנו מראש שהוא יחליט אם, כיצד ומתי להודיע על הפגישות) פירסמתי גם אני דיווח מפורט על הפגישות (העולם הזה 2370).

הפגישות המארוקאיות היו רק חלק קטן ממערכת הפגישות והמגעים, שהיה לי חלק בהם, ושלא פירסמתי אותם מעולם. כאשר אוכל לפרסם מבלי להפר הבטחה ומבלי למעול באמון, אעשה זאת. אך לא לפני כן. למרות שזוהי לפעמים הרגשה מתסכלת מאוד לעורך־עתון לשבת על ערימה של סקופים ולחכות.

וכאן הדילמה. כעיתונאי אני רוצה לפרסם את כל המידע המגיע לידי. אין זו רק שאיפה טיבעית של אדם שדם עיתונאי זורם בעורקיו, אלא גם עניין עקרוני. אני דוגל **בחובתו** של העיתונאי כלפי הציבור. זכותו של הציבור לדעת, וחובתו של איש־התיקשורת להודיע, הן עמודי־התווך של המישטר הדמוקרטי התקין.

בעיני, זוהי חובה כימעט מוחלטת. אך היא מוגבלת על־ידי חובת ההגינות — והרי השמירה על האמון היא עניין של הגינות. מי שמסכים להשתתף בפגישה על סמך הבטחה שלא לפרסמה, ואחר־כך רץ ומפרסם את הדברים, הוא בעיני נבל. אין הוא שונה מגנב שאתה מכניס אותו לביתך והוא גונב את חפציך.

יתר על כן — מגעים מסוג זה הם עניין של דיני־נפשות. ולא רק מפני שחלק מן המשתתפים בהם מסכנים לא פעם את חייהם ממש (סעיד חמאמי, הראשון שפתחתי עימו במגעים, נרצח בשל כך; על עיצאם סרטאווי מרחף גזר־דין־מוות מטעם הקנאים הקיצוניים). אלא קודם כל מפני שאנו עוסקים במלאכת עשיית השלום, והשלום בא כדי למנוע את מותם של אלפים ורבבות (ואולי בבוא היום, בגבור העידן הגרעיני, של מאות אלפים ומיליונים.)

אני מקווה שאתה שותף לדעתי כי בסוגיה זו, השמירה על הסודיות היא גם חובה עיתונאית.

והערת אגב: היו שטענו כי „שלושת המוסקטרים״ — פלד, ארנון ואני — הפכנו את המגעים עם ראשי אש״ף למונופול אישי.

זוהי שטות גמורה. בכל פגישותינו פעלנו כדי לשכנע את בעלי־שיחנו שיש להרחיב את המגעים בהרבה, ושיש לשתף בהם גורמים ואישים רבים ככל האפשר — ובכללם אנשים שאין לנו סיבה רבה לחבבם. הפגישה בבודפשט היתה תוצאת ההסברה הזאת.

אך כל עוד שהיה צורך לשמור על סודיות ואמון — נאלצנו להצטמצם במיסגרת מצומצמת שהיתה מוכנה לכך. נפלטו מן המגעים כל מי שלא עמד במיבחן זה, וכל מי שאחרי הפגישה הראשונה „רץ לספר לחבר׳ה.״ והנסיון מוכיח: ההדלפות שהיו בראשית המגעים, ושאכן סיכנו חיי־אדם, פסקו לגמרי. במשך כמה שנים לא דלף אף סוד אחד — הישג שהוא, נדמה לי, יחיד־במינו בישראל.

עכשיו באה פרשת הפגישה בבודפשט, שאורגנה במתכונת אחרת, והוכיחה שוב עד כמה קשה לשמור סוד במדינה זו. הכל דלף מייד.

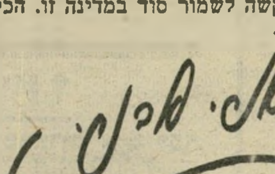

כתבת השער הקדמי:

החשודים ברצח

מיהם גיל בן־גל ורונן שני־שגיא, בני הטובים מתל־אביב, החשודים ברצח סוכן־הבורסה יעקב אלטרוביץ ובעבירות של סמים, הברחת כסף וזיוף צ׳קים? **6**

כתבת השער האחורי:

המנכ״ל והמזכירה

המנכ״ל טוען שמזכירתו ואהובתו לשעבר נשכה אותו. האשה טוענת שהוא הפר הבטחת נישואין, פיטר אותה מעבודתה, מנסה לסלקה מהדירה והכל בגלל אשה אחרת. **68**

החקירה

עכשיו, אחרי ששככה סערת־הרגשות, אפשר להתייחס לדו״ח ועדת־החקירה לגופו. **אורי אבנרי** מנתח את המסקנות ומותח ביקורת נוקבת על הקביעות המרכזיות. **8**

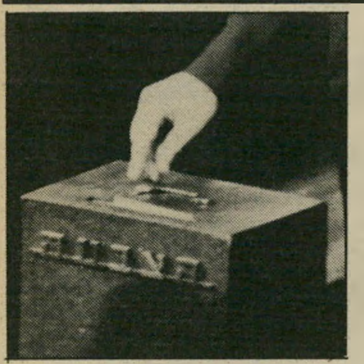

שיבעת המופלאים

מיהם שיבעת ה„בוגדים״ (כהגדרת הליכוד) או ה„מופלאים״ (כלשון המערך) שהכריעו את הכף והביאו לבחירתו של חיים הרצוג כנשיא השישי של המדינה. **38**

שרה השרה

אחרי שנספרו הקולות, לחץ פסח גרופר את ידה של השרה הליברלית החדשה, שרה דורון כמי שכפאו שד, והסתלק מטקס השקת כוסיות שנערך לכבודה. **5**

דו״ח מיוחד

בחזרה לאל־עריש

שלוש שנים אחרי שהוחזרה בירת סיני למצריים, חזרה אליה ענת סרגוסטי והיא מדווחת בכתבה נרחבת ומצולמת על מה שמצאה באל־עריש ובדרך אליה וממנה. **31**

„שיר זה רפואה״

המשורר **יהודה עמיחי**, מספר להעולם הזה על דרך עבודתו, על ילדיו הקטנים, על יחסו למשוררים אחרים ולבעיה העדתית, ואומר: „נכשלנו ביצירת אדם ישראלי!״ **11**

היתה קאסטה?

פול גרינוואלד, הנאשם באונס, שיגע את בית־המישפט בסיפור על קאסטות־וידיאו, האמורות, לדבריו, להוכיח את חפותו. העולם הזה צילם את המירדף אחרי הקסטות. **40**

טרזן רוכב שוב

הבימאי **יו הדסון** מחזיר את טרזן אל הבד, אך בדמות שונה. לא סופרמן, לא ערימת שרירים, אלא אדם נורמלי. **65**

תיאטרון באמת אחר

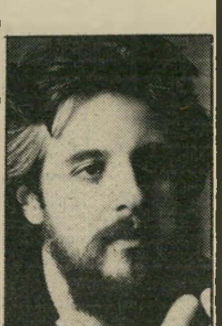

פרנסואה אבו־סאלם הוא בן לאב הונגרי ואם צרפתייה, בעלה של אשה אמריקאית־יהודייה, חי בירושלים המיזרחית וייסד קבוצת־תיאטרון פלסטינית, המתחילה להגיע סוף־סוף לתודעת הציבור. **52**

גילגוליו של מועדון

תחילה ניהלה אותו **מנדי רייב־דייוויס־שאולי**, אחר־כך **פרדריקה סגל**, ושתיהן ערכו בו מסיבות מפוארות ליפים ולזוהרים של פעם. היום הוא הפך למיסעדה רוסית ולדיסקוטק, ומושך אליו זרוקים ומשוגעים למיניהם. **50**

מדורים קבועים:

תשקיף	4
במדינה	5
זה היה העולם הזה שהיה	15
אנשים	16
בלונים	18
פורום העולם הזה	23
מיכתבים	24
תשבץ	26
הורוסקופ — מתנות לפי המזל	59
יומן אישי — לאהוב את החייל הנכון	37
לידות ישראל	42
אנשים בעולם	44
זה וגם זה	47
נמר של נייר — רומן פריסטר, ג׳ודית רוסנר, פנחס עינברי ואחרים	48
מוסיקה	59
מיבחר שידורים — בטלוויזיה הישראלית והירדנית	60
שידור	61
רחל המרחלת	62
קולנוע	64
אתה והשקל	67
חלון ראווה	68
מה הם אומרים — חיים הרצוג, אורה הרצוג, מנחם אלון, נינה קציר, נתק׳ה ניר ויוסי שריד	70
ספורט	74

דף תשקיף

פתק לבן בצמרת

אחד ממנהיגי מיפלגת־העבודה הטיל לקלפי פתק לבן, בבחירות שנערכו בכנסת ושבהן נבחר חיים הרצוג כנשיא המדינה.

המנהיג אמר למקורביו לפני ההצבעה: „אני אצביע בשביל הרצוג כמו שהצבעתי בשביל (יצחק) נבון.״

המפד״ל

בעד בחירות?

בשיחות שהיו למנהיגי המפד״ל עם ראשי מיפלגת העבודה אמרו השרים יוסף בורג וזבולון המר כי יסכימו להקדמת הבחירות.

הסיבות: המפד״ל מבקשת למנוע מסיעתו החדשה של הרב חיים דרוקמן להתארגן כמיפלגה, וצעירי המפד״ל מקווים כי אם יהיו בחירות מוקדמות, אפשר יהיה למנוע את קיום הבחירות הפנימיות במפד״ל.

רוזן - לוושינגטון

השגריר הישראלי בפאריס, מאיר רוזן, נותר כמועמד היחידי לתפקיד של שגריר ישראל בוושינגטון.

מועמדותו של התעשיין פלג תמיר נדחתה על הסף.

יחזירו

אות המילחמה

התחילה התארגנות של חיילי מילואים ששירתו במילחמת הלבנון להחזרה משותפת של אות המילחמה שחולק להם.

תנועת „שלום עכשיו״ לא ותתן את חסותה להתארגנות זאת.

מרידור נגד לוי

ביחסים האישיים בצמרת תנועת החרות חלה תפנית. השר לענייני כלכלה, יעקב מרידור, מתבטא לאחרונה בחריפות נגד שר־השיכון דוד לוי.

מרידור היה מאנשי מחנה לוי, והתפנית מוסברת על רקע הטענות שלוי מעכב את „תנופת ההתנחלות בגדה המערבית. לחברת הבניה רסקו, שמישפחת מרידור היא שותפה בה, יש עניין רב בבנייה בגדה המערבית.

כהן־אורגד

יועץ לארנס

הח״כ יגאל כהן־אורגד, איש סיעתו של שר־הביטחון משה ארנס בתנועת החרות, משמש לו כיועץ־סתרים בתחום הכלכלי.

כהן־אורגד הוא אחד הבעלים של חברת־השקעות המיתמחה בפיתוח תעשיות בהתנחלויות שבגדה המערבית.

בר־לב תובע

להתפטר

מזכ״ל מיפלגת העבודה, חיים בר־לב, שיגר מיכתבים לח״כים דני רוזוליו, רפי אדרי ודב בן־מאיר, בתביעה כי יתפטרו מאחד מתפקידיהם עד ה־23 במארס.

בתאריך זה מלאו שלושה חודשים להחלטת מרכז מיפלגת־העבודה, שהחליטה כי לא יהיה כפל־תפקידים. דני רוזוליו הוא מזכיר חברת־העובדים, בן־מאיר הוא מזכיר מועצת פועלי תל־אביב, ואדרי הוא מנכ״ל חברת שיכון־עובדים.

אוזן מאיים

בקיצוץ

שר־העבודה־והרווחה אהרון אוזן, שערך סיור בשכונות הדרום של תל־אביב, מאיים כי הוא יקצץ בתקציב הרווחה של העיריה, ש־75% ממנו מגיעים ממישרד־הרווחה.

הסיבה: אוזן סבור כי הטיפול בשכונות המצוקה הוזנח, והוא מבקש ללחוץ למען הענקת יתר־אוטונומיה לתושבי השכונות עצמם, בהקצאת התקציבים לשיקומם.

יבוטל ההיטל

על איגרות־חוב?

בצמרת מישרד־האוצר ובבנק ישראל דנים באפשרות כי לא יהיה היטל של 2% על המיסחר באיגרות־חוב המונפקות על־ידי הממשלה, והוא ימשיך לחול על המיסחר במניות בלבד.

בדרך זו יוכל האוצר להמריץ את המיסחר באיגרות החוב לצורך ספיגת כסף מהציבור.

כינוס לתומכי שמיר

בתגובה על הכנס של תומכי שר־הביטחון, משה ארנס, ייערכו תומכי שר־החוץ, יצחק שמיר, כינוס גדול של תומכיו, במיסגרת מאבק הירושה בתנועת החרות.

הכינוס ייערך השבוע במושב נורדיה, וישתתפו בו סגן־השר מיכאל דקל, והח״כים רוני מילוא ודוד מגן. בכנס ישתתף גם הקבלן דוד שטרן. מגן ושטרן מזוהים גם עם תומכי ארנס.

האתיופים

לא ממהרים

התעכבה יציאתה של מישלחת ישראלית לאתיופיה. המישלחת, בראשותו של שופט־עליון לשעבר, ביקשה לדון עם האתיופים בהחזרת ניכסי הכנסייה הקופטית בירושלים, שנתפסו בשנת 1970 על־ידי הכנסיה האתיופית. באותה תקופה היו יחסי מילחמה בין ישראל ובין מיצריים, שלכנסיה הקופטית היתה זיקה אליה.

האתיופים מעכבים בכל פעם מחדש את בואה של המישלחת ונראה שאינם רוצים להחזיר את נכסי הקופטים לבעליהם.

ריווחי הבצל

בייבוא כמויות הבצל הגדולות מחו״ל היו שותפים חקלאים שלא עסקו קודם לכן ביבוא.

יבואנים אלה קיבלו מראש מידע על המחסור הצפוי בבצל, כתוצאה מקשרים הדוקים עם אנשים בצמרת הכלכלית של ישראל.

לא מייבאים יין?

לחצם של יצרני היין הישראלים גרם לכך, שלמעשה הוקפא יבוא היין הזול מחו״ל.

הכורמים ובעלי היקבים הביאו לשיתוף־פעולה בין מישרדים ממשלתיים שונים, ולמרות שאי־אפשר לאסור על ייבוא היין בגלל ההסכמים עם השוק האירופי המשותף, הביא הלחץ הממשלתי להקפאת היבוא, לקראת חג הפסח.

מעצרים מפתיעים

בחקירת פרשיות השחיתות בהתאחדות הסטודנטים הארצית ובאגודת הסטודנטים בתל־אביב חלו התפתחויות מרחיקות־לכת, ובעיקבותיהן צפויים מעצרים מפתיעים.

חברת־תיקשורת

חדשה

לקראת הבחירות לרשויות המקומיות הוקמה חברת־תיקשורת חדשה, ששותפים בה פירסומאים ואנשי יחסי־ציבור.

שמה של החברה הוא תיקשורת 83, ויהיו לה חמישה סניפים בערים הגדולות.

משבר באגודת

העיתונאים

העיתונאים של עיתוני־הערב עשויים להקים חטיבה נפרדת במיסגרת אגודת־העיתונאים.

הם ינקטו בצד זה, אחרי שנבחר לאגודת העיתונאים ועד שהם אינם מיוצגים בו. יו״ר הוועדה המיקצועית של אגודת־העיתונאים, סמי גרינשפן מהצהרון ידיעות אחרונות, אומר כי „ביטויי השינאה״ שהיו אחרי הבחירות גרמו לקרע חמור באגודת־העיתונאים.

אברמוביץ -

לארצות־הברית

העיתונאי אמנון אברמוביץ יוצא ללימודים בארצות־הברית, וישהה שם שמונה חודשים.

אברמוביץ, שהוא בעל טור בצהרון מעריב, קיבל מילגה מאוניברסיטת מינסוטה. הוא ידווח לעיתונו מארצות־הברית.

קוטלר עוזב

את „מעריב״

העיתונאי יאיר קוטלר עומד לעזוב בקרוב את עבודתו בצהרון מעריב.

קוטלר יועסק בקונצרן התיקשורת המוקם בשותפות של חברת ההשקעות „רנות״, קונצרן הטכסטיל „דלתא״ ו„בנק לאומי לישראל״.

קונצרן התיקשורת החדש יעסוק בהפקת עיתונים מקומיים, תשדירי רדיו וטלוויזיה. כמה מן העיתונים יתחילו להופיע החל מאמצע חודש אפריל.

הוצאת ספרים

של הליכוד

כמה מאנשי חירות פועלים למען הקמת הוצאת־ספרים שתשרת את הימין ותהיה מישקל־נגד להוצאות הספרים של התנועות הקיבוציות, ולעם עובד ההסתדרותית.

הגליון הבא של

העולם הזה

יופיע כרגיל, והוא יימצא במקומות המכירה בתל־אביב ביום השלישי, וביתר נקודות־המכירה ברחבי הארץ ביום הרביעי.

העם

לאן הפעם?

הרמטכ"ל הבא אמר שצה"ל מוכן לעימות. עימות עם מי?

כל רמטכ"ל חדש מנבא מילחמה קרובה. גם הרמטכ"ל הבא, משה („מוישה וחצי") לוי, אינו יוצא מכלל זה. השבוע הודיע זאת לכתבים הצבאיים: צה"ל מוכן לעימות באביב.

מילחמה במי? מי יודע. אולי בסורים. אולי בלבנונים. אולי ב„מחבלים."

קיץ אלקטרוני. אזהרות כאלה היו, בעבר, שיגרתיות. משה דיין היה מזהיר בכל שנה מפני „קיץ אלקטרוני," או „אביב חם." זה טוב לחיילים, זה שומר על המוראל, זה משרה אווירה של דריכות.

אלא שבפרוס אביב 1983 יש למילים שיגרתיות כאלה משמעות שונה, והעולם כולו חידד את אוזניו.

מדינאים רבים, במערב ובמיזרח, חוששים שמא הכישלון המדיני המוחץ של ממשלת־ישראל במילחמת־הלבנון יביא אותה להרפתקות חדשות, שמטרתן העיקרית תהיה למחוק את תודעת הכישלון ולתקן את יוקרת הממשלה וצה"ל.

רבים מאמינים כי היעד יהיה סוריה, אך יש גם הסבורים כי היעד יהיה ירדן.

חלוקת לבנון. אין הרבה היגיון בעימות ישראלי־סורי בזמן הקרוב. להיפך: קיימת בין שתי המדינות הסכמה אילמת על חלוקת לבנון.

ישראל מבקשת לקיים את הכיבוש שלה בדרום לבנון — אם במישרין, אם באמצעות רב־סרן סעד חדאד. פירוש הדבר: כשליש ממדינת־לבנון יישאר בידי ישראל, שתעשה בו ככל העולה על רוחה.

הדבר נוח לסורים, כי הדבר יאפשר להם להחזיק ב־40% מלבנון, הנתונים כעת בידיהם. שיתוף־הפעולה בין ישראל וסוריה, הקיים מאז 1976, הופרע רק על־ידי אריאל שרון, השור בחנות־החרסינה. עתה, משיצא השור ובא במקומו נץ הגיוני יותר, יכול שיתוף־הפעולה הסמוי לחזור לקדמותו.

הדבר יכול להשתנות רק אם תהיה ממשלת־רגן מעוניינת להנחית מכה על סוריה, ובאמצעותה על ברית־המועצות, כדי ליצור בארצות־הברית אווירה המתאימה לאישור תוכניות־החימוש העצומות של הנשיא. אך מכיוון שכל עימות עם סוריה במרחב עלול להביא להסתבכות בינלאומית מרחיקת־לכת עם ברית־המועצות, קשה להאמין שהבית הלבן מעוניין בכך.

איום על חוסיין. לעומת זאת יש לארצות־הברית עניין רב בהבאת המלך חוסיין לשולחן המשא־והמתן.

למשא־ומתן זה אין כל ערך, כי ברור מראש שממשלת־בגין אינה חולמת לוותר על הגדה, או להפסיק את ההתנחלויות, או להעניק לפלסטינים את זכות ההגדרה העצמית. לכן לא תהיה למשא־ומתן אלא מטרה אחת: לאפשר לנשיא רגן להתפאר בהישג מדיני חשוב.

מדוע ייכנס המלך חוסיין למישחק זה, העלול לסכן את מישטרו? גם לכך יש תשובה: שארצות־הברית תמנע פלישה ישראלית לירדן.

על רקע זה צצו לאחרונה שמועות רבות על נכונות ישראל לפלוש. הוזכרה כוונתו המוצהרת של אריאל שרון לעזור לאש"ף לחולל הפיכה בירדן. הוזכר מצע תנועת־החרות, המדבר על מדינה יהודית משני עברי הירדן. נאמר שיש היגיון בהפעלת צה"ל לעבר מיזרח, תוך גירוש האוכלוסיה בגדה.

המלך חוסיין מאמין באפשרות זו והוא מודאג ביותר. דיברי הרמטכ"ל הבא בוודאי עודדו אמונה זו.

שרה דורון התמוגגה. זה עתה נבחרה כמועמדת מיפלגתה לתפקיד שר

שרה (דורון) בלי תיק

אלי קולס בא בריצה אל המיסדרון. הוא היה נרגש ביותר, ניגש אל שרה דורון ואמר לה: „גמרו לספור כבר שתי קלפיות, ויש הפרש של 20 קולות לטובתך!"

ההתרגשות היתה רבה. שרה דורון עמדה במרכז, מוקפת בבני מישפחתה ובתומכיה במיפלגה. כולם ניגשו לנשק אותה ולברכה על בחירתה כמועמדת המיפלגה לתפקיד שר.

האווירה בבית ציוני אמריקה ביום החמישי בשבוע שעבר, היתה חגיגית ומתוחה. מרכז המיפלגה הליברלית עמד לבחור מועמד לכהונת שר מטעמה בממשלה, תחת השר יצחק ברמן שהתפטר בספטמבר.

(המשך בעמוד 73)

פסח גרופר: שופע ביטחון לפני ההצבעה, שפוף אחרי היוודע התוצאות

חשוד בן־גל* גיל בן־גל, שהמישטרה חושדת בו שהוא תיכנן את רצח הברוקר יעקב אלטרוביץ, מבצע בבורסה מטעם חברת הברוקרים **מוריץ את טוכלר**, כפי שצולם במועדון בתל־אביב לפני כחצי שנה. לצידו, ידידה שבילתה איתו באותו ערב ושאין לה כל קשר לפרשה שבה חשוד בן־גל.

מדוע הם רצחו

בני־השמנת של צפון תל־אביב, ידידי היפים והיפות, חשודים בכך שרצחו את הברוקר על רקע של עסקי כספים, והברחות מטבע

התרגיל היה פשוט, וכאשר הוא הצליח חל מיפנה דרמאתי בחקירת רצח עובד הבורסה יעקב אלטרוביץ. ביום החמישי שעבר, היום ה־33 למעצרו של החשוד ברצח, גיל („גילי”) בן־גל, הוא הובא פעם נוספת לחקירה. בדרכו לחדר־החקירה הבחין בחברו רונן שני־שגיא. נאמר לו שחברו נעצר כחשוד בסיוע לרצח שאותו ביצע בן־גל. הצעיר, שבכל שלבי חקירתו לא נשבר ולא דיבר, ונתן להבין שהוא אינו יודע מאומה על הפר־שה, הבין שרגע זה הוא המכריע לגביו. אם הוא לא ידבר, ידבר שני. אז הוא הפתיע את חוקריו העייפים, כאשר החל לספר מה קרה באמת סביב רצח המבצע של חברת הברוקרם מוריץ את טוכלר, בחודש שעבר.

אחרי שבן־גל סיים למסור את גירסתו, לא נותר לחוקרים אלא לפנות לחדר השני ולקבל גירסה דומה, הרבה יותר ציבעונית, מרונן שני־שגיא.

למחרת, יום השישי בצהריים, יכלה צמרת מישטרת תל־אביב לחייך אל מצל־מות הטלוויזיה ולתאר לפני העיתונאים בפרוטרוט כיצד פוענח רצח אלטרוביץ. ראש צוות־החקירה, צבי וולף, שעליו נמתחה לאורך כל החקירה ביקורת קשה העולם הזה 2374) **ועוזרתו, פלורה בן־חיון, יכלו לראשונה, אחרי חמישה שבו־עות אינטנסיוויים של חקירה, ללכת לישון ללא דאגות.**

המיפנה התחיל בעצם ביום השלישי שעבר: **רונן שני־שגיא בן־גוריון הורד מהמטוס רונן שני־שגיא ונעצר. באותו יום הוארך בבית־המישפט בתל־אביב מע־צרו של בן־גל ל־15 יום נוספים, על־פי בקשת המישטרה ובאישור היועץ המישפטי לממשלה, יצחק זמיר. היה זה בתום 30 ימי מעצר. וולף, ראש מחלקת־החקירות במרחב הירקון, הציג לפני השופט דויד בר־אופיר מידע סודי, השני במיספר, ובר־אופיר הודיע שהוא לא יאפשר לעורכי־דינו של בן־גל, דני שיינמן וירון לווינ־שטיין, לחקור את איש־המישטרה. עורך־הדין שינמן טען בהתרגשות שצוות־החקי־רה מסתובב סביב עצמו, ושעד לאותו יום לא הציגו החוקרים לבן־גל שום דבר מהותי הקושר אותו לרצח. שיינמן גרס שעל השופט להתערב ולהפסיק את מעצר מרשו. בצד האולם ישב בן־גל, מזוקן ורציני. הוא שתק ועקב בסקרנות אחרי הנעשה באולם, ואחרי מישפחתו שישבה שם. בכל אותו זמן עמד הפקד וולף על דוכן העדים ולא פסק לחייך. היתה לו סיבה לחייך. באותו זמן נעצרו החשודים האחרים. שניים מהם, רונן שני וראובן אורי הובאו לפני השופט בר־אופיר להא־רכת מעצרם ביום החמישי בבוקר. באותו יום חמישי בלילה חל המהפך.**

פיענוח הרצח, שהסעיר את מערכת הכס־פים והבנקאות הישראלית, לא היה קשור בדמויות פליליות מוכרות. היו אלה פנים חדשות של בני־טובים מצפון תל־אביב, שהמישטרה מייחסת להם מלבד רצח מתו־כנן, פעולות מחרידות אחרות.

שותף נעים הליכות

מיהו רונן שני־שגיא? הצעיר בן ה־24 שגרם לתפנית ב־חקירה, ולמעשה לפיענוחה, היה במעקב מזה זמן רב. הוא נעצר על־ידי המישטרה רק כאשר היה על מטוס בדרכו לאירופה, כשבכיסו סכום של 4800 דולר במזומן. הוא מוכר לא כל־כך בזכות עצמו, כמו בזכות קשריו החברתיים.

רונן הוא בנה הבכור של הקוסמטיקאית התל־אביבית הידועה ליזיקה שגיא. הוא גדול־מימדים, **שקט להפליא ומי שמכיר אותו מספר שהוא נעים־הליכות.**

אמו, דמות ידועה בחברה התל־אביבית, אורחת רצוייה בכל המסיבות המתקיימות בעיר, נישאה לפני שנים בשנית לאיש־עסקים מצליח, עמי שגיא, הבן האמצעי של מישפחת שגיא מכפר־גנות. הם בעלי מיסעדת־היוקרה המארוקאית קזה דל סול. שגיא הוא סוכן־ביטוח, בעל מישרד־נסי־עות משגשג. הוא לבוש תמיד בהידור רב והופעתו מרשימה. למרות שבנה של ליזיקה לא היה בנו, הוא נהג בו כבן לכל דבר. רונן נהג לצאת לבלות ולאכול בלוויית אמו ובעלה.

ליזיקה ובעלה נמצאו בזמן מעצרו של רונן בטיול־פסח בחו״ל.

רונן יצא לפני שנים אחדות לארצות־הברית. הוא ישב במשך זמן־מה בלוס־אנג׳לס, ועל תקופת שהותו שם רווחים סיפורים שונים. המישטרה בודקת עתה עם מישטרת לוס־אנג׳לס סיפור האומר שהוא השתתף בשוד בנק שנכשל. סיפור אחר, הנבדק ביסודיות, טוען שהוא לקה שם בהתמוטטות עצבים.

לפני כשמונה חודשים מצאה לו אמו חדר בדירה משותפת. המישפחה גרה ברחוב בראלי, בשיכון למד בצפון תל־אביב, וליזיקה ידועה כמכניסת אורחים. בביתה נערכים באופן סדיר מסיבות פייב אוק׳לוק לעיתונאיות, דוגמניות ונשות־חברה. המכון שלה ברחוב דיזנגוף הפך למרכז נשות־החברה הגבוהה בתל־אביב. אחת מחברותיה הקרובות היא הדוגמנית הידועה והמצליחה תמי בן־עמי. היא מת־גוררת באותו רחוב בשיכון למד, וליזיקה הציעה לה את בנה, רונן, כשותף לדירה.

תמי לא התנגדה לרעיון. היא לא התגו־ררה ביחד עם הכדורסלן אולסי פרי, וחששה להכניס לדירה מישהו לא מוכר.

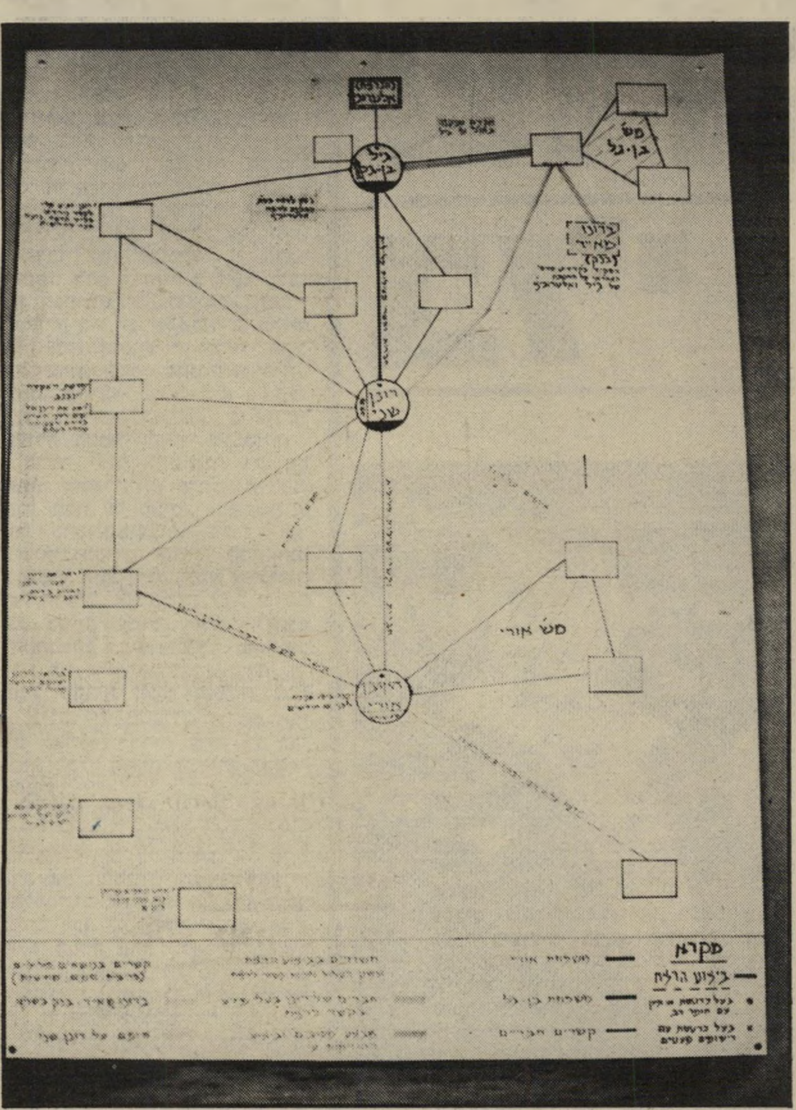

מערכת היחסים

לוח פיענוח הפרשה הסבוכה של רצח הברוקר כפי ששורטט על־ידי צוות החקירה. ממנו עולה שבן־גל תיכנן את הרצח, שני־שגיא ביצע אותו בעוד שהעצור השלישי, ראובן אורי, שהיה אמור לצאת לחו״ל עם שני־שגיא אך נעצר, אינו שותף לרצח. ברישום מתוארת מערכת יחסים כספיים סבוכה מאוד שמגיעה עד בנק בשווייץ.

רונן התאים לה. הוא הפך להיות שותפה לדירה, שילם בזמן את שכר הדירה שלו והיה שקט ביותר. רוב הזמן הוא רבץ בבית ולא יצא אלא לבית אמו ואביו החורג, הנמצא בקירבת מקום. מדי פעם היו באים אליו חברים, אך מעולם לא היו בדירה מריבות, או מעשים חריגים.

רונן נהג בשותפתו לדירה בכבוד וה־הערכה רבה. הוא עזר בעבודות הבית ובאירוח. לפני נסיעתו הוא שילם מראש עבור שלושה חודשים, ואמר לתמי שהוא יוצא לטיול באירופה. כשנעצר, הודיע לה על מעצרו. תמי ההמומה סיפרה שהיא לא היתה מעלה בדעתה שרונן מעורב בפרשת הרצח. „לא הייתי חושדת בו,” אמרה ה־דוגמנית שביום הרצח היתה בתצוגת־אופנה באילת.

המישטרה טוענת שהוא רצח את אלט־רוביץ בנשק שהוא גנב מבית אביו, נהג אגד שכמעט אינו נמצא בקשרים איתו ועם ליזיקה. על־פי גירסת המישטרה, נגנב הנשק בדרך יוצאת־דופן. שני־שגיא ובן־גל שכרו רכב טרנזיט, צבעו אותו והדביקו עליו סמל מיסחרי של חברת־גאז. הם לבשו סרבלים, נכנסו לדירה בעורמה כאילו באו לתקן דליפה בגאז וגנבו את האקדח בעל קוטר של 22 מילימטר. באותו אקדח, שנמצא בידי המישטרה, נורתה תושבת פתח־תיקווה, רבקה בן־דויד, בסוף דצמבר. רבקה היא אשתו של אלוף־מישנה במילואים עופר בן־דויד, מושל הרצועה לשעבר. חוקרי מישטרת פתח־תיקווה חיפשו אז מניע לרצח אך לא מצאו.

עתה טוענת המישטרה שרונן וחברו סובבו ברחובות גוש־דן והתאמנו „על יבש” וגם באש חיה, על אנשים שהילכו ברחוב, כדי להיות מוכנים לקראת הריגת אלטרוביץ. לטענת המישטרה הם גם שקלו לפגוע באשתו של אלטרוביץ, אם לא יצליחו לפגוע בו.

* הפנים כוסו לפי הוראת השופט, מאחר שטרם התקיים מיסדר־זיהוי.

חשוד שני־שגיא*

רונן שני־שגיא, שהמישטרה חושדת בו שהוא ביצע את רצח הברוקר, כפי שצולם בבית הדוגמנית תמי בן־עמי, שאיתה הוא חלק את דירתה בשיכון למד בתל־אביב. הדוגמנית, שביום הרצח השתתפה בתצוגת־אופנה באילת, לא ידעה על החשדות נגד שותפה לדירה.

רבקה בן־דויד טענה אחרי נסיון ההת־נקשות שהיורה עמד מולה ובקור־רוח ירה בה חמש יריות. בנס היא לא נהרגה. לטענת המישטרה, ירה בה רונן שני־שגיא אחרי שהוא ובן־גל התאמנו באותו ערב ברמת־גן באש חיה.

על־פי גירסת המישטרה היו השניים מעורבים בהתפרצויות, פרשיות עישון וסחר סמים, הפצת צ'קים מזוייפים וס־חיטה, ולא מן הנמנע שבאותן פעולות מעורבים עוד אנשים.

לטענת המישטרה היו לרונן סיבות טובות לעשות את אשר עשה. בן־גל תמך בו כלכלית, משום שהוא לא עבד והת־בייש לקחת כסף מאמו. רונן הפך תלוי בו, והסכים לבצע את רצח אלטרוביץ על פי דרישת בן־גל. הובטח לו סכום של אלפי דולרים עבור ביצוע המשימה,

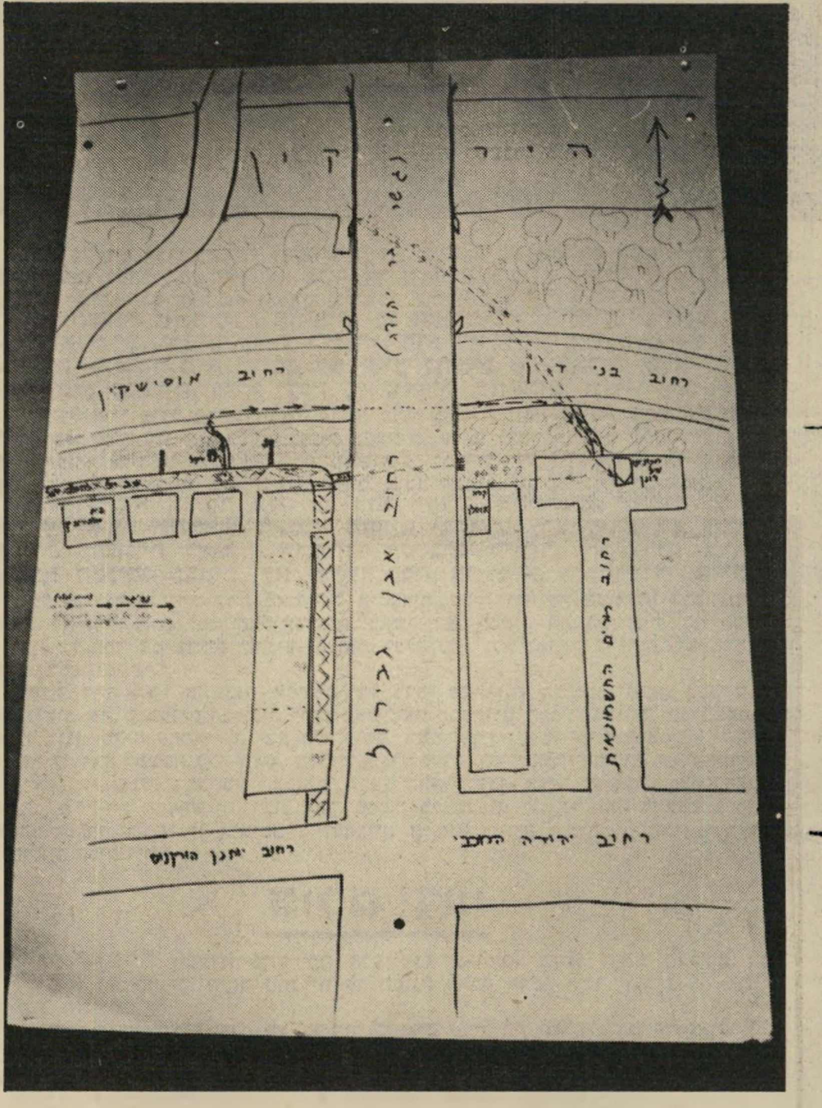

שיחזור הרצח

תרשים מהלכיו של רוצחו של יעקב אלטרוביץ, כפי שהציגה אותו המישטרה במסיבת־העיתונאים שבה דווח על פיענוח הפרשה. הרוצח החנה את מכוניתו בקצה רחוב מרים החשמונאית, חצה את רחוב אבן־גבירול, ירה בקורבן ונמלט אל בין השיחים, מתחת לגשר בר־יהודה. התרשים מראה שהרוצח סימן או ניגש למישהו שעמד בקצה הגשר ואישר ביצוע הפעולה.

שהיתה חיונית עבור בן־גל, שלו היה, כביכול, מניע להיפטר מאלטרוביץ.

האמנם היה רונן שכיר חרב של בן־גל, או אולי היתה מערכת היחסים הפוכה?

קשוח, אמיץ ✱ גאון פיננסי

רתן הכיר את גילי בשיכון למד. הם גרים בסמיכות. דירת חמשת החדרים של בן־גל בן ה־26 הרווק נמצאת ברחוב בורלא, בשכונה שמעבר לירקון.

לא ברור כמה זמן הם מכירים, אך הסי־פור הבא יעיד על טיב יחסיהם באחרונה. לפני כחודש ומחצה פגש בן־גל את אמו של רונן, ליזיקה, במישרד בתל־אביב. היא הופתעה לראותו ושאלה מדוע הוא לא בא אליהם יותר. בן־גל התחמק והסביר שהוא היה קצת עסוק, היה בחו"ל והיה טרוד בעסקים. אחרי־כך סיפר שהוא הכיר בעבר את רונן אך היחסים ביניהם נותקו, לא במעט בגלל האם הטורדנית.

המישטרה מייחסת לבן־גל עבירות חמו־רות ביותר, ביניהן תכנון הרצח יחד עם שני־שגיא. חבריו המעטים של גיל נדהמו מהודעת המישטרה שיש בידה מספיק ראיות להעמיד אותו לדין גם בעוון שר־שרת של עבירות פליליות חמורות.

בן־גל הוא דמות־המפתח של הפרשה. במשך יותר מחודש הוא לא דיבר. חוקריו סיפרו שדמות קשוחה ואמיצה כזו הם לא ראו זה זמן רב. כינו אותו „גאון פיננסי" בזכות המידע שהגיע לידיהם על פעולותיו בבורסה.

מיהו בן־גל?

כפי שפורסם לראשונה (העולם הזה 2374) גילי הוא בן למישפחה מבוססת מחולון. אביו הוא מבעלי מיפעל־המתכת הגדול באשדוד הקורנס. למישפחה שלושה בנים. השני, נועם, הוא מבעלי המיסעדה הרומנית הידועה מון ז'רדן, שברחוב בן־יהודה בתל־אביב. שותפו במיסעדה, מתי בדין, היה שותפו של אבי המישפחה במיפעל־המתכת. בן־גל סיים את לימודיו בעיר מגוריו והתגייס לצבא. הוא שירת קרוב לביתו בגלל מחלת אסטמה שאוב־חנה אצלו, ושירותו היה מקוצר.

אחרי שעזב את הצבא עבד בעסקים שונים. הוא נמנע מלהיכנס לעיסקי המי־שפחה והעדיף לבסס את עצמו באופן עצמאי. הוא למד בשעות הערב מינהל־עסקים במיכללה למינהל, עבד כשומר, כפקיד־ביצועים בבנק הפועלים, וכעבור זמן הגשים את חלומו. הוא פתח מישרד לייבוא ולהפצת ציוד מכאני כבד לעיבוד שבבי משומש, ביחד עם שותף, איש־מיקצוע בתחום. מישרד החברה, שנקראה חיגל, שכן בדרך פתח־תיקווה בתל־אביב. השניים הצליחו מאוד, אך נפרדו אחרי סיכסוך אישי שלא היה קשור לעסק.

בן־גל הירבה בנסיעות לחו"ל. אחת הנסיעות התארכה כשנתיים. הוא ישב בבוסטון ועסק עם קרוב מישפחה במכירת ברזל וציוד־בנייה אחר. כשחזר לארץ ניסה, ללא הצלחה, ליבא ברזל וחדל מכך.

בזמנו הוא בנה ביחד עם אביו בניין מגורים בבת־ים, כאשר היו לו מחשבות להיכנס לענף הבנייה. אך כאשר גילה את הבורסה ואת הרווחים הטמונים בה, הוא הבין שזהו העסק המשתלם ביותר.

בן־גל קנה דירה בשיכון למד, כנראה מכספי המישפחה. הוא נסע ברכב אמריקאי מפואר, אך חי באורח חיים צנוע יחסית. עניין שלא נבדק עדיין הוא מדוע הוא מכר את הרכב המפואר וקנה מכונית משומשת מסוג רנו 4.

ביתו היה מרוהט חלקית. חדר־השינה והמיטבח היו המקומות היחידים שרוהטו במלואם. היה לו חדר־עבודה נעול, שעל שולחן העבודה שבו, שהשקיף לים, היה מונח יומן־עבודה גדול ומידע סודי בעניי־ני בורסה. מחומר זה הסיקה המישטרה באופן חלקי מה היה היקף עסקיו של בן־גל בארץ ומעבר לים.

היו לו כמה ידידות, ולתקופות ארוכות. הוא נראה בחברתן או לבדו במיסעדות ובאירועים חברתיים רבים בתל־אביב.

עבירות ✱ כלכליות

ביום השישי שעבר טענה המישטרה שהיא עצרה את אמו של בן־גל, כחשודה בהעלמת ראיות, ואת חברתו הנוכחית, קטינה בת 14, שאיתה, על־פי גירסת המישטרה, הוא קיים יחסים מיניים במשך זמן רב.

הקטינה, ששמה נאסר לפירסום, היא בתו של אחת הדמויות המוכרות ביותר בבוהמה התל־אביבית, איש־עסקים ומיס־עדן. היא היתה שכנתו של בן־גל והיתה מחליפה איתו קאסטות וידיאו. לא אחת ישבה במיטבחו והכינה אצלו שיעורים, בטענה שבביתה יש רעש רב מדי. על־פי טענת המישטרה קיים איתה בן־גל יחסים למרות שידע שהיא קטינה.

מאז גילה בן־גל את הבורסה, היה לו אורח חיים די קבוע. הוא היה נוסע מדי בוקר, בימים שבהם פעלה הבורסה, למי־שרדי מוריץ את טוכלר. באותה חברה הוא ניהל את תיק־ההשקעות הרישמי שלו, ולטענת המישטרה גם תיק־השקעות נוסף, שלו ושל אחרים בשותפות עם מב־צע־החברה בבורסה, אלטרוביץ. לטענת המישטרה היו עסקים אלה בלתי־חוקיים ובין השאר הוברח כסף רב לשווייץ. כדי לחקור את היקף עיסקות מטבע החוץ צורף לצוות החוקר צוות מהיחידה לחקי־רות הונאה במטה הארצי, שבראשו עמד החוקר המנוסה נורמן פייט.

אלטרוביץ, שהכיר את מישפחת בן־גל, הביא את גילי הצעיר לחברה, והמליץ עליו כבעל לקוח רציני. בן־גל היה בן־בית במישרדים הנמצאים ברחוב לילינבלום בתל־אביב. הוא עקב מקרוב אחרי התיק שלו, שהיה סולידי ורווחי, ובצהריים היה נוסע צפונה, אוכל בביתו או במיסעדה וחוזר לקראת ערב לרחוב אלנבי. על־פי גירסת המישטרה, זה היה הזמן שבו הוא היה יושב עם אלטרוביץ, מקבל מידע על הנעשה בבורסה, שוקל איך להשקיע באו־פן חוקי ובלתי־חוקי.

בן־גל סיפר באחד משלבי חקירתו, שמערכת יחסיו עם עובדים בחברת הברו־קרים הוותיקה היתה בצורה של מתן מת־נות, „טיפים" שנועדו לדבריו להיטיב את חיי שניים מעובדי החברה. האחד היה אלטרוביץ, והשני היה הפקיד האחראי על מתן האשראים בחברה. הוא קיבל טובות הנאה מבן־גל כדי שיתן לו אשראי גדול יותר לביצוע עיסקותיו.

האיש נעצר על־ידי המישטרה, ושוחרר כעבור יום אחרי שנחקר. שמו ועובדת מעצרו נאסרו אז לפירסום.

מדוע רצה בן־גל לרצוח את המודיע שלו בבורסה?

לאורך כל החקירה טענה המישטרה שבין השניים התגלע סיכסוך כספי, שלא היה קשור בהתמוטטות הבורסה בינואר השנה. טיב הסיכסוך לוט בערפל, אך מסתבר שבן־גל היה מוכן שהמודיע ה־מהימן שלו יחוסל. בין האפשרויות שהוע־לו נאמר שלשניים היו חשבונות־ענק בשווייץ, שרק הם ידעו את מיספריהם. מותו של אלטרוביץ, שהיה אף הוא „סבד" בכסף, היה מותיר את בן־גל עם כל ההון.

בימים הראשונים למעצרו טען בן־גל שיתכן שהרוצחים הם אלמנטים פליליים שאלטרוביץ עשה איתם עסקים שחורים בבורסה, ושעל קיומם הוא ידע. אחרי מפולת הבורסה הם החליטו כנראה, לפי גירסת בן־גל, לנקום באלטרוביץ על הה־פסדים הרבים שנגרמו להם. העובדה שב־מהלך היריות נשמעה הקריאה „מניאק" חיזקה השערה זו.

בן־גל הסכים, אגב, להיבדק מייד אחרי מעצרו במכונת־אמת כדי להוכיח שהוא לא היה קשור לרצח. בשלם מסויים חזר בו אחרי, שהתברר שמערכת יחסיו המסו־בכת עם אלטרוביץ' תפגע באמינות ה־בדיקה.

אחרי שהוא נשבר והתחיל לדבר, הת־ברר שהוא ידע מיהו הרוצח כבר ביום הראשון, שלוש שעות אחרי הרצח.

(המשך בעמוד 73)

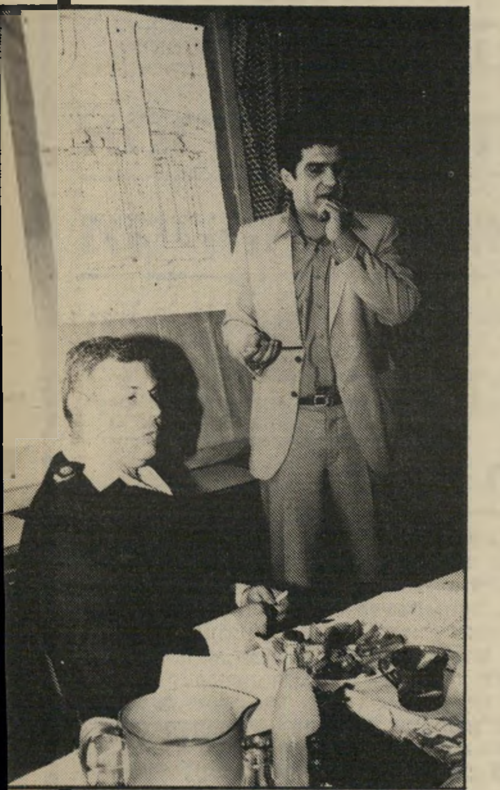

החוקר

המנצח האמיתי של החקירה, פקד צבי וולף, משחזר את הרצח. יושב מפקדו, אברהם תורגמן, שנתן לו גיבוי לאורך כל הדרך.

היכן שגתה

הסערה חלפה. הדו"ח של ועדת־החקירה פורסם. היו הפגנות, שבמהלכן נהרג אדם. הממשלה החליטה „ליישם את המלצות הוועדה." שר־הביטחון הפך שר בלי־תיק, ובמקומו נכנס לתפקיד שר חדש, העולה עליו בקנאותו הלאומנית. ראש אמ"ן הועבר מתפקידו, מפקד־האוגדה נשאר בתפקידו כקצין־צנחנים־וחי"ר, תחת לעבור לתפקיד פיקודי. הרמטכ"ל יפרוש בכבוד ובמבול של מלל.

וזה הכל.

אפשר לגנוז את דו"ח הוועדה באחת המגירות, ולמתוח קו מתחת לכל הפרשה.

האמנם?

בהחלט לא!

אילוצים רגשיים ונפשיים

הטיפול בדו"ח הוועדה לא הסתיים. הוא רק מתחיל.

כל עוד היה דו"ח־הוועדה מוקד של סערה ציבורית, היה קשה לטפל בו באופן אובייקטיבי; שני הצדדים בוויכוח הציבורי ניגשו אליו באופן רגשני, עד כי נשפך דם בגללו.

עתה, משששככה הסערה, ניתן לנתח את הדו"ח לגופו, באיזמל הקר של ההגיון.

אני מתכוון לעשות זאת להלן, ולאמר כמה דברים קשים מאוד.

אקדים לכך שתי הערות:

אני מכבד את חברי־הוועדה. בבואי למתוח ביקורת נוקבת על מימצאיהם, אינני בא לפקפק ביושרם. אני מבין את מיסגרת האילוצים הריגשיים, הפוליטיים והמישפטיים, שבה פעלו. הם שפטו, בלי ספק, לפי מיטב מצפונם והבנתם.

אך כבוד זה אינו יכול לשמש מחסום בפני הביקורת. לדו"ח הוועדה יש עתה חיים עצמאיים משלו, ויש לטפל בו בלי קשר ליחס החיובי שיש אל מחבריו.

ועדת־חקירה אינה בית־מישפט. היא עוסקת בעניינים פוליטיים, ובמיקרה זה בעניין פוליטי שהחריד את העולם כולו. במודע או שלא־במודע, מילאה החרדה לשמה הטוב של המדינה תפקיד חשוב בשיקולי הוועדה. יתכן גם שלפחות בתת־הכרה של מישהו או מישהם מחבריה התגנגה המחשבה על אשר עלול להתרחש במדינה עצמה, אם יהיו המסקנות קיצוניות מדי.

בכל חברה, השופטים והקצינים נמנים עם עמודי־התווך של המימסד. תפקידם הוא להגן על אשיות המישטר, לא לחתור תחתן. זה טמון ביסוד התפקיד, וביסוד הפסיכולוגיה של התפקיד. גם השופטים הם רק בני־אדם, כפי שכבר נאמר פעמים רבות, והם שופטים על פי מיטב מצפונם והבנתם — במיסגרת המושגים שהם אמונים עליהם.

למחרת פירסום המסקנות, גיתחתי אותן ניתוח ראשון (העולם הזה 2372, 2373) באותה שעה נערכה עליהן התקפה פרועה מצד מי שטענו כי המסקנות חמורות מדי. אני,

בין שלושת חברי־הוועדה עצמה היו שני מישפטנים, שגם הם אינם אמונים על ענייני־הצבא. החבר השלישי הוא אלוף, אך נדמה שלא מילא תפקיד מרכזי בעבודת הוועדה, ובוודאי לא ראה את תפקידו בחשיפת הליקויים של צה"ל.

בין השאר לא הבינה הוועדה, על חבריה וחוקריה, כי כימעט שום קצין לא יתנדב מרצונו עדות כלשהי. הוא לא יופיע כלל, אם לא יוזמן רישמית. וכאשר הוא מוזמן, לא יציע להשיב על שאלות שלא נשאל. הוא יופיע כמצווה, והוא יענה על שאלות המוצגות לו — ותו לא.

כי כל חייל פועל במיסגרת של מרות. עדות בוועדה כזאת עלולה להרוס את הקאריירה שלו לצמיתות. היא עלולה לפגוע בקצינים, שיהיו מופקדים מחר על קידומו. היא יכולה לעורר עליו את זעמם של עמיתים, שישימו לו מחר רגל. גם הפטריוטיזם האירגוני שלו, נאמנותו למיסגרת, מהווים בלם חשוב. מוטב לשתוק, או לאמר את המינימום.

הוועדה לא הגיעה כלל אל רוב העדים החשובים, שיכלו לשפוך אור על אשר התרחש באמת. העדים שהוזמנו ושהעידו, לא נשאלו שאלות חשובות ביותר. היבטים חשובים ביותר, הקשורים בדרכי הדיווח הפנימי בצה"ל, לא הועלו כלל, או שלא הובהרו די צורכם.

כל זה יצר מיסגרת צרה מאוד של מימצאים. חלק גדול של העובדות הרלוונטיות פשוט לא היה מונח לפני חברי־הוועדה, כאשר באו להסיק את המסקנות. הם פסקו, כמובן, על סמך המימצאים שהגיעו אליהם. ובלשונם: „לא נסתפק בראיות, המשאירות מקום לספק ממשי."

(ורק דרך־אגב: אי־הבנה אמיתית של דרכי האחריות הצבאית גרמה למסקנות, המעניישות את המפקדים הנמוכים יותר מאשר את המפקדים הבכירים יותר. שרון נענש, ואילו בגין, שהיה אחראי לו, יצא בלי עונש. ראש אמ"ן נענש, ואילו הרמטכ"ל, שהיה אחראי לו, יצא למעשה בלי עונש. מפקד־האוגדה נענש, ואילו אלוף־הפיקוד, שהיה אחראי לו, יצא בלי עונש. במציאות הצבאית, המצב הוא, כמובן, הפוך. המפקד הבכיר נושא ב כ ל מ י ק ר ה באחריות רבה יותר מאשר מי שכפוף לו. כל מה שהאדם הכפוף עושה, מפקדו אחראי לו אוטומטית, ואחריות זו היא ישירה ומפורשת. זוהי משמעות האחריות הפיקודית.)

כולם ידעו

אילו שיתפה הוועדה בחקירתה אנשי־צבא מנוסים, ואילו היתה מחפשת את העדים והמיסמכים, היתה מתגלית לה תמונה רחבה הרבה יותר, וגם שונה מכמה בחינות חשובות.

הוועדה נגעה בדו"ח שלה רק בקיצור ביחסים שהיו בין ישראל והכוחות הנוצריים בלבנון מאז 1975. בפרק קצר, המכונה „תיאור האירועים — התקופה שלפני המאורעות בביירות" (עמוד 7 והלאה) יש תיאור תמציתי. מופיע בו הקטע החשוב על מהות

אחרי ששככה הסערה, חוזר ומנתח אורי אבנרי את מסקנותיה ומותח ביקורת על קביעותיה המרכזיות

מצידי, טענתי כי המסקנות מהוות את המינימום שבמינימום שהוועדה יכלה להסתפק בו, לאור המימצאים שהיו מונחים לפניה. העזתי אז לטעון, בחוסר־צניעות רב, כי טענתי זו תהיה תוך זמן קצר לנחלת־הכלל.

ואכן, נדמה לי שברגע זה אין קצין או מישפטן סביר במדינת־ישראל, שקרא את הדו"ח בעיון, ושאינו שותף להכרה זו.

עתה ניתן לנתח את הדברים לעומקם, ולהעמיק את המסקנות. אעשה זאת להלן.

הם לא העידו!

אחד המחדלים העיקריים של ועדת־כהן היה טמון בעצם שיטת עבודתה. הוועדה הגבילה את עצמה מראש לגבי עומק החקירה.

בכתב־המינוי שלה נאמר כי „העניין שיהיה נושא החקירה הוא: לחקור את כל העובדות והגורמים הקשורים במעשי־הזוועה שבוצעו על־ידי יחידה מן הכוחות הלבנוניים נגד האוכלוסיה האזרחית במחנות שאתילה וצברה."

לפי נוסח זה יכלה הוועדה לבדוק באופן יסודי את היחסים בין ממשלות־ישראל וצה"ל ובין הכוחות הלבנוניים (הפלאנגות והאחרים) מראשיתם, מאז 1975. היא יכלה לעבור על מיספר גדול של דו"חות, שנכתבו על־ידי שליחי הממשלה, צה"ל והמוסד, שקיימו במשך השנים קשר עם הכוחות הנוצריים בלבנון. היא יכלה לחקור את האנשים שעסקו בכך. דבר זה לא נעשה אלא בצורה השיטחית ביותר.

אילו נעשה, היו מתגלים דברים מדהימים.

בעניין זה היתה מיגבלה נוספת: בין שלושת החוקרים של הוועדה לא היה אף חייל אחד. שלושת החוקרים היו מוכשרים מאוד: שתי מישפטניות, דורית ביניש ועדנה ארבל, וקצין־המישטרה אלכס איש־שלום, המנוסה בחקירות.

אף אחד מהם לא היה איש בעל נסיון מעמיק בהליכות הצבא, בדרכי־הדיווח בצבא, במסלולי האחריות בצבא.

הפלאנגות: „לפיכך העלו מנהיגי הפלאנגות רעיונות על סילוק חלק גדול מהפליטים הפלסטיניים מאדמת לבנון, בין באמצעי שיכנוע ובין באמצעי־לחץ שונים. הם לא הסתירו את דעתם, שיהיה צורך להיזקק למעשי־אלימות, כדי לגרום ליציאת פליטים פלסטיניים רבים מגבולות לבנון."

זוהי קביעה מינימלית.

האמת הפשוטה היא שלא היה אף איש אחד, שבא מטעם ישראל במגע עם הפלאנגות בשבע השנים שבין 1975 ו־1982, שלא שמע מפי ראשיהן תוכניות מפורשות לגירוש הפלסטינים, באמצעות מעשי־טבח המוניים.

כל קצין בכיר בצה"ל, שהיה לו קשר עם ענייני לבנון, כל איש־מוסד וכל מדינאי בכיר שעסק בכך ידע זאת היטב, בצורה חד־משמעית, לפני מילחמת־הלבנון.

בעשרות שיחות אמרו הפלאנגיסטים לעמיתיהם הישראלים: „גם לכם וגם לנו יש עניין בסילוק הפלסטינים מלבנון. אתם אינכם יכולים לעשות זאת. אנחנו יכולים לעשות זאת."

אילו בדקה הוועדה מי קיים את המגעים עם הפלאנגות במשך שבע השנים, היתה מזמינה אותם להעיד ושואלת אותם את כל השאלות הדרושות, היא היתה לומדת לדעת שלא היה אף אחד מהם שלא שמע דברים מעין אלה פעמים רבות. שהרי המגעים לא היו רק בישיבות רישמיות. האנשים חיו ביחד, התרועעו במשך תקופות ארוכות, התיידדו, קיימו ביניהם שיחות־נפש. כל אדם בצמרת הפלאנגות — על ארבעת איזורי־הפיקוד של האירגון — היה מוכר וידוע היטב בישראל.

להתחבק עם כלבים

לידיעה זו היתה נחלת כל המפקדים הקרביים הבכירים, שעמדו בראש הכוחות שפלשו ללבנון ביוני 1982. כולם — או כימעט כולם — פעלו על סמך ידיעה זו, והתנהגותם היתה כשורה.

באוגדתו של עמוס ירון התחלף הקמ״ן רק חודש לפני הטבח במחנות. כאשר ביקשו הפלאנגות לאייש מחסומי־דרכים באיזור שליטתה של האוגדה, אמר הקמ״ן (הקודם) למפקד־האוגדה: „אם תעשה זאת, יהיו שחיטות.״ ירון קיבל את דעת הקמ״ן והשיב בשלילה. (לאחר מכן בא למקום אריאל שרון, וסיכם בעצמו עם הפלאנגות לאייש בהן מחסומים.)

באיזור־האחריות של האוגדה השכנה ניתן לפלאנגות לשלוט בשלושה כפרים הפלאנגות התחילו מייד בביצוע מעשי־זוועה. מפקד־האוגדה שלח טנקים כדי להפסיקם. פעם אחת אמרו לפלאנגות: אל תעשו מעשים כאלה. בפעם השניה אמרו הפלאנגות: נראה לכם אין עושים את זה. שוב נאמר להם להפסיק. בפעם השלישית סולקו מהכפרים על־ידי צה״ל.

מפקד־אוגדה זה אמר לאחר־מכן: „מי שמתחבק עם כלבים, שלא יתפלא אם יעברו אליו הפרעושים.״ (זהו גם האיש שהמציא את האימרה על „קהות החושים״ שדבק בצה״ל, אימרה שעמוס ירון אימץ אותה לאחר מכן לעצמו.)

עם כיבוש צור הופיעו באיזור אנשיו של רב־סרן סעד חדאד. מפקד־החטיבה ציווה מייד לסלק אותם. „אנחנו מכירים אותם,״ הוא אמר.

במחנה בינת־אל־ג׳בייל באו אנשי הפלאנגות אחרי הכיבוש והחלו בשחיטה. אחרי שנהרגו 20 פלסטינים, סילק אותם מפקד־החטיבה.

הוועדה

שונה לחלוטין היתה גישתו של אריאל שרון. אך הוא ידע היטב שיש בצה״ל הסתייגות עמוקה מכל מגע עם הפלאנגות, ומכל סיוע למעשיהם. בייחוד תיעבו רוב הקצינים יודעי־הדבר את אלי חבייקה, ראש היחידה המיוחדת של הפלאנגות, שהתמחתה בעריכת מעשי־טבח. (זהו האיש שעמד על גג החפ״ק ופיקד על הטבח בצברה ובשאתילא.)

לא פעם, כאשר נפגשו שרון ואנשי־צה״ל עם ראשי הפלאנגות, אמר אריאל שרון לאלי חבייקה: „על נושא זה נדון בפורום מצומצם.״

במיקרים כאלה היו נערכות פגישות בארבע עיניים, או בנוכחות איש־אמון אחד או שניים מכל צד. אין מיסמכים על מה שנאמר והוסכם בפגישות אלה. ברור כי חבייקה רצה להפוך את שרון לשותף במעשיו, וכי שרון הבין זאת היטב.

לפחות פעם בשבוע היה שרון נפגש בצורה זו עם ראשי הפלאנגות, שלא בנוכחות אנשי צה״ל, כשהוא מלווה לכל היותר בעוזריו האישיים.

פוליטיקאים אחדים היו שותפים לגישתו של שרון, שעוררה מורת־רוח עמוקה בין הקצינים.

כך, למשל, ידועה תנועת־היד של יעקוב מרידור, שהופקד כביכול על גורל האזרחים בדרום־לבנון. כשנשאל מה לעשות בפליטים הפלסטיניים, השיב בתנועת־יד שאמרה: לנפנף אותם מיזרחה, אל הביקעה וסוריה. זה תאם בדיוק את ההשקפה שאריאל שרון דיבר עליה גלויות עוד לפני המילחמה.

שר־ביטחון ואשתו לילי באולם הוועדה *

„מי שמתחבק עם כלבים...״

בשבוע הראשון של המילחמה בא השר יצחק מודעי לצידון. הוא היה מלווה בצלם ובשני עיתונאים. על גג החפ״ק — בניין בן 14 קומות — קיבל תידרוך על המתרחש. הוא היה חסר־סבלנות, ולא היה מוכן להאזין אלא במשך עשר דקות.

בין השאר סיפר המפקד בגאווה רבה, כי הרופא האוגדתי, דני, עושה עבודה נפלאה במחנה־הפליטים. על כך הגיב מודעי: „אל תמהר, אין שום סיבה למהר.״

אילו בדקה הוועדה את כל המיסמכים ושמעה את כל העדויות, לא היה נשאר לה הספק הקל שבקלים כי כל הנוגעים בדבר — אזרחים, חיילים, אנשי מוסד ושב״כ — ידעו היטב, ללא שמץ של ספק, שהכנסת הפלאנגות למחנה של פליטים פלסטיניים פירושה הזמנה לשחיטה המונית.

כוח־לחימה מבוטל

ההחלטה להכניס את הפלאנגות למחנות התקבלה, בעצם, עוד לפני שנודע על מותו של בשיר אל־ג׳מייל.

הוועדה הזכירה זאת אגב אורחא, בפסוק סתמי, שאין לו המשך בדו״ח. זה תמוה למדי.

הוועדה מתארת (בעמוד 16) את השיחות שהתקיימו בצמרת המדינה עם היוודע דבר הפיצוץ במיפקדת הפלאנגות, ובטרם נודע כי בשיר ניספה. נאמר: „באחת השיחות בין שר־הביטחון והרמטכ״ל דובר על שיתוף הפלאנגות בכניסה למערב ביירות. עניין שיתוף הפלאנגות לא הוזכר באותו שלב בשיחות עם ראש־הממשלה.״ רק כעבור יום וחצי, ביום החמישי בבוקר, נאמר בפקודה רישמית: „אין להיכנס למחנות הפליטים. סריקה וטיהור המחנות ייעשה על־ידי הפלאנגות / צבא לבנון.״

הרעיון כאילו חשב מישהו על שיתוף הפלאנגות בלחימה הוא אבסורדי, בעיני כל מי שהכיר את המצב לאשורו. גם הטענה שהופיעה במהלך המילחמה, כאילו הוסכם עם הפלאנגות שהן יכבשו את מערב־ביירות, ושהכזיבו את צה״ל — מקורה בשקר.

לא היה אף קצין בכיר אחד בצה״ל שהעלה על דעתו אף לרגע שהפלאנגות יוכלו לכבוש את מערב ביירות.

כיבוש העיר המערבית, שהיתה במשך שש שנים ויותר עיר מוגנת ומבוצרת, היה מיבצע צבאי ממדרגה ראשונה. לפי הערכת אנשי־ביטחון בכירים, היו דרושות לכך אוגדות צה״ליות — וגם אז היה זה מיבצע קשה. אין זה סוד שכימעט כל האלופים הקרביים בצה״ל התנגדו למיבצע זה, ועל כן אכן נמנע.

כוחן של הפלאנגות (או „הכוחות הלבנוניים,״ כפי שכבר נקראו אז) הגיע עד 7000 נושאי־נשק. בשום אופן לא היה בכוחות אלה 10 אלף איש. בפועל עמדו לרשותם, לפי הערכות מוסמכות בין 5000 ו־7000 איש. מבחינה כמותית, היה זה ומבחינה איכותית לא היה כלל מקום להשוואה.

בתנאים של לחימה ממש, היה זה כוח מבוטל, לא היה קצין אחראי בצה״ל שהתכוון ברצינות להטיל עליו משימה קרבית כלשהי, שבה היה קשור ביטחונו של צה״ל.

פרט זה נזכר בדו״ח של הוועדה, אך לא ברור אם הוועדה קיבלה את התמונה המלאה של המצב, והבינה את מלוא משמעותו.

כל הכוחות - להגנה

איש בכיר אמר: „כשהחליטו על המילחמה, לא הבינו את המערכת הפנימית של לבנון.״

בעיני שרון, הצטיירה תמונה פשוטה: צה״ל יעזור לפלאנגות להשתלט על לבנון. הממשלה הפלאנגיסטית שתקום תחלוש על המדינה, ותהיה בת־חסות של ישראל.

כיום כבר ידוע לכל שרעיון זה נכשל לחלוטין. אבל המומחים ידעו עוד לפני המילחמה שהרעיון הזה מופרך מיסודו, ושהוא מבוסס על חוסר־הבנה טוטאלי של המצב בלבנון.

שום כוח צבאי בלבנון — לא הנוצרים השונים, לא המוסלמים השונים, לא הדרוזים ולא הפלסטינים — לא התכוון להשתלט על

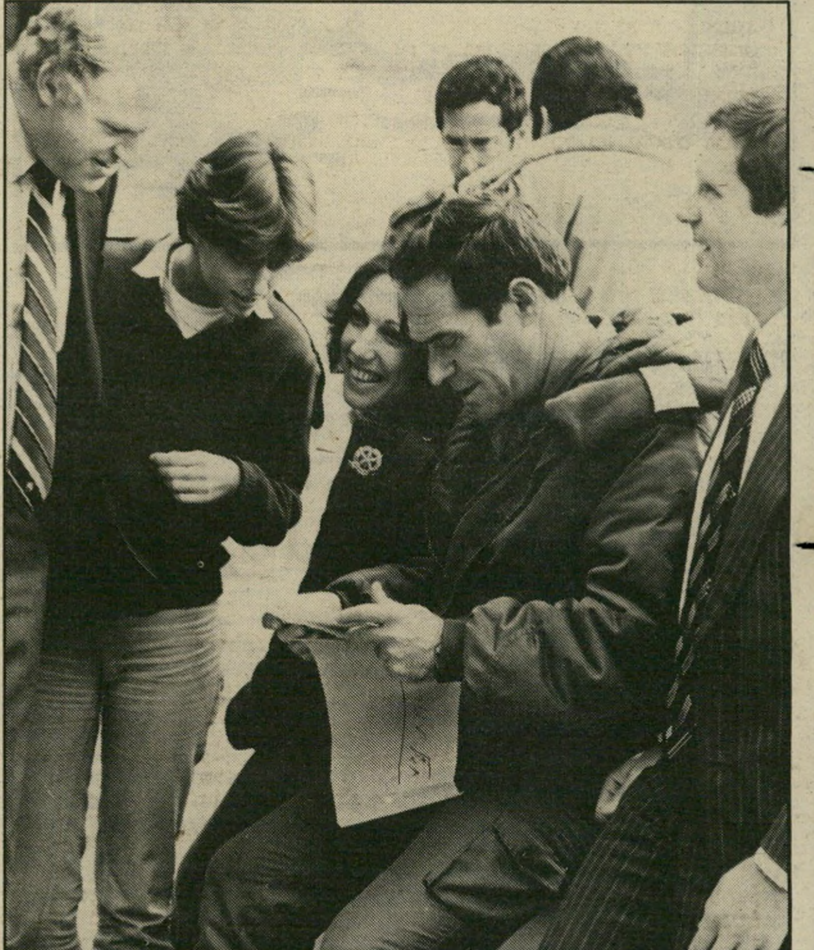

מפקד האוגדה ירון

מה זאת אחריות פיקודית?

* על הקיר: צילום־אוויר של מערב־ביירות ומחנות־הפליטים.

כאשר שללה הוועדה את קיום האחריות הישירה לא היה לה על מה לסמוך. היא חששה מפני התוצאות

(המשך מעמוד 9)

המדינה, וגם לא היתה לאיש מהם היכולת לכך. המטרה של כל אחד מן הצדדים היתה לצבור כוח מירבי כדי להתגונן מפני יריביו, ולהבטיח את חיי האוכלוסיה שלו.

לבנון היתה — ונשארה — פסיפס של כוחות רבים, כשכל מישבצת חוששת (בצדק) מפני שכנותיה, ומוכנה בכל עת לעמוד על נפשה. לכן היו כל הכוחות הגנתיים בילבד, ואף לאחד מהם לא היתה יכולת התקפית.

הפלאנגות לא חרגו מכלל זה. הן לא התכוונו להילחם, ולא היו מסוגלות לכך. רק אריאל שרון יצר את האגדה כאילו מוכנות הפלאנגות להילחם, ונראה כי הוא מכר את האגדה הזאת גם לממשלה. מכאן הטרוניות של השרים על הימנעות הפלאנגות מלהיכנס ללחימה הזאת. גם בעניין זה, כמו בכל עניין אחר, לא היה לשרים מושג.

משום כך התחילה הטראגדיה בעצם ההחלטה לפרוק נשק מגורם כלשהו. הרי זה כאילו מוציאים לבנה מתחתית של ערימה, המפולת היא בלתי־נמנעת.

הסורים לא עשו זאת. הם התערבו במילחמת־הלבנון, ב־1976, באי־רצון רב, ורק כאשר היה קיים חשש שמא ישתלטו כוחות אש״ף על האיזור הנוצרי מצפון לכביש ביירות־דמשק, בעיקבות התקפה של הפלאנגות עליהם. הסורים התערבו בלחימה לצד הפלאנגות נגד הפלסטינים והחזירו את המצב לקדמותו. אבל הם לא פרקו את הנשק מאיש.

היה זה מעשה חכם מאוד, כפי שהוכח בהמשך. כי מי שפורק בלבנון את הנשק מאוכלוסיה כלשהי, מוכרח לקבל על עצמו את האחריות לשלומה, מפני השכנים האוייבים האורבים מכל עבר.

הסורים, ברוב חוכמתם, לא היו מוכנים לכך.

סכינים מושחזות

צה״ל הצטווה להיכנס למערב־ביירות בבוקר של היום הרביעי, ה־15 בספטמבר 1982, למחרת הירצחו של בשיר אל־ג׳מייל (מעשה שנשאר כיום, כעבור חצי שנה, מיסתורי ובלתי־מפוענח כמו שהיה אז.)

לשם מה?

הוועדה טיפלה הרבה בדיברי הרמטכ״ל בישיבת הממשלה, למחרת היום בערב, כשאמר שצה״ל מוכרח להיכנס לעיר כדי למנוע מעשי זוועה. „אני רואה כבר בעיניים שלהם למה הם מחכים... נותר להם לעשות דבר אחד וזו הנקמה, והיא תהיה נוראה... כל המערכת משחיזה כבר את הסכינים...״

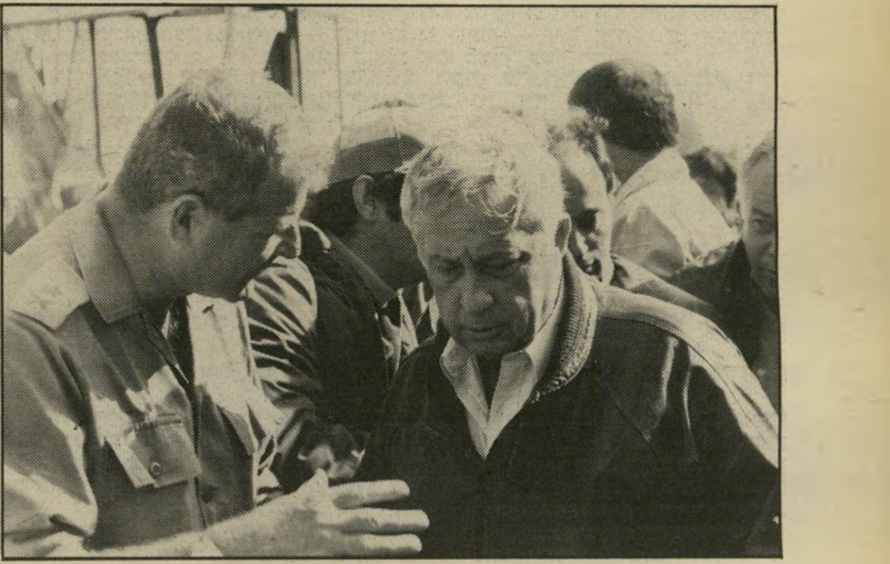

שרון עם אלוף־הפיקוד אורלי

בכיר יותר, אחראי יותר

הוועדה הסיקה מכך, בצדק, שהרמטכ״ל וכל שומעיו היו צריכים לדעת שהפלאנגות מוכנות לערוך טבח, וכי על כן אסור היה להכניס אותם למחנות.

אך יש לדברים גם היבט אחר, לגבי המאורעות שקדמו להכנסת הפלאנגות למחנות.

הם באו כדי להוכיח שצה״ל מוכרח להיכנס למערב־ביירות, למניעת טבח. אך דווקא בהקשר זה הם היו שקר גמור.

באותו רגע לא היה שום כוח שאיים על האוכלוסיה של מערב־ביירות. הפלאנגות לא היו מסוגלות בשום פנים לפרוץ פנימה. האוכלוסיה הנוצרית בתוך מערב־ביירות היתה מצומצמת. ובוודאי לא חלמה על התקוממות. במערב העיר שלטה המיליציה של המוסלמים, המוראביטון (חסידי־נאצר), והשיעים. הם שלטו במצב.

יתר על כן. כאשר התפנו כוחות אש״ף מביירות המערבית, על פי ההסכם, הם השאירו אחריהם רושם חיובי ביותר. הם סידרו את ענייניהם, שילמו את כל החובות שלהם, החזירו את הרכוש. לא היתה בעיר המערבית טינה כלשהי נגדם — והדבר היה ידוע היטב למודיעין של צה״ל. וחוץ מזה — מסביב לעיר המערבית היו ממוקמות של צה״ל, שסיפקו יציבות נוספת.

אל תוך המערכת המאוזנת הזאת נכנסו כוחות צה״ל, והפכו את הקערה על פיה. הם פרקו את הנשק מן המוראביטון ומן המיליציה השיעית, וחיסלו את שרידי המיליציה הפלסטינית, שהושארה על־ידי אש״ף כדי להגן על האוכלוסיה האזרחית.

אוכלוסיה גדולה של מאות אלפים נותרה לפתע חסרת נשק והגנה, כשהיא מוקפת כנופיות רצחניות — ובעיקר הפלאנגות, שלפי דיברי הרמטכ״ל עצמו השחיזו את סכיניהן.

מאותו הרגע קיבלה מדינת־ישראל על עצמה, אוטומטית, את האחריות לשלומה ולחייה של אוכלוסיה זו, ובכללה גם הפליטים הפלסטיניים בשכונותיהם (הקרויים משום־מה „מחנות״, אף שאין להן כל דמיון למחנות.)

באותו היום בבוקר נפגש אריאל שרון עם הרמטכ״ל על גג החפ״ק, מול שאתילא, ושם הודיע לו הרמטכ״ל שהוא סיכם עם הפלאנגות על כניסתן למחנות. משם טילפן שרון למנחם בגין, הודיע לו על כניסת הכוחות למערב־ביירות בלי התנגדות (זה היה שקר), אך לא הודיע לו על ההחלטה להכניס את הפלאנגות למחנות.

בשיחה זו סיכם שרון עם בגין על נוסח ההודעה של דובר צה״ל: „בעיקבות רצח הנשיא הנבחר בשיר ג׳מייל נכנסו הלילה כוחות־צה״ל למערב־ביירות כדי למנוע מאורעות חמורים אפשריים, וכדי להבטיח שקט. כניסת כוחות־צה״ל בוצעה ללא התנגדות.״

מאותו הרגע קיבלה מדינת־ישראל על עצמה, ללא שום צל של ספק, את האחריות הישירה, המעשית והמישפטית, לגורל האוכלוסיה במערב ביירות, ובכללה הפליטים הפלסטיניים. יש לכך חשיבות עליונה להבנת הנושא, שהוא העיקר בדו״ח כולו, ושאליו נפנה מייד.

מי היה שם?

לפני כן יש להזכיר פרט חשוב: כאשר נכנס צה״ל לביירות המערבית, לא היו בה אלא הכוחות שהיו דרושים להגנה על האוכלוסיה.

כדי להצדיק בדיעבד את הפלישה לעיר, המציא מנגנון־הכיזוב של שרון את האגדה כאילו היו בעיר „7000 מוראביטון״ ו„אלפיים מחבלים״. כל קצין־מודיעין בצה״ל ידע שזהו שקר גס.

המוראביטון היו כוח קטן, וכל עוד היו כוחות אש״ף במקום היתה להם חשיבות מישנית. עם פינוי כוחות־אש״ף, הם קיבלו על עצמם את האחריות לשלום האוכלוסיה. אך כוחם לא עלה מעולם — לפי הערכות ישראליות — על כמה מאות.

הוא הדין לגבי האגדה על „אלפיים המחבלים״ שהושארו כביכול בביירות. הוועדה מזכירה גם אותה, מבלי להיכנס לניתוחה — מי המציא אותה, מדוע, ועל סמך מה. לפי

„שרון? איזה שרון?״ *

בגין ושרון ניסחו, דובר־צה״ל חתם

נשארו במערב ביירות מאה — ואולי כמה מאות — אנשי־אש״ף מזויינים, שהיוו מיליציה להגנה על האוכלוסיה.

„אחריות עקיפה״

כבר במבט הראשון היה ברור כי עקב־אכילס של הדו״ח כולו טמון בשתי מילים: „אחריות עקיפה.״

אני טוען כי לקביעה זו של הוועדה — שהיא לב־ליבו של הדו״ח — אין שום בסיס. היא תלויה על בלימה. היא מבטאת יותר מישאלת־לב של חברי־הוועדה — מישאלה פטריוטית כנה הראויה להוקרה — מאשר קביעה מישפטית.

הפרק על „האחריות לטבח״ מהווה את החוליה המקשרת בין החלק הראשון של הדו״ח, המתאר את המאורעות, ובין החלק השני, הבא לחלק את האחריות. זהו פרק קצרצר, בן 16 עמודים בסך־הכל (עמודים 58 עד 73).

הקביעה כי לא חלה על ראשי ישראל „אחריות ישירה״ לטבח, אלא רק „אחריות עקיפה,״ הובנה על־ידי הציבור כפשוטה. אחריות „ישירה״ פירושה — אנחנו רצחנו. אחריות „עקיפה״ פירושה — מישהו אחר רצח, ואנחנו היינו קשורים לעניין רק באופן עקיף, על־ידי כך שלא מנענו את הרצח.

זה פשוט ומובן. אבל אין לזה שום אחיזה במציאות — לא במציאות המישפטית ולא במציאות המעשית.

כדי שאדם יישא באחריות הישירה לרצח, אין צורך שישפוך את הדם במו ידיו.

למשל: אדם רוצה להרוג את יריבו. הוא שוכר רוצח מיקצועי (HIT-MAN בלעז), משלם לו שכר ומטיל עליו לרצוח את האיש. אדם כזה נושא באחריות ישירה לרצח.

משל שני: לראובן יש אקדח. בא אליו שימעון ומבקש ממנו להשאיל לו את האקדח. ראובן יודע היטב כי שימעון מבקש לרצוח את אשתו. הוא שמע ממנו פעמים רבות שאכן זוהי כוונתו. למרות זאת נותן ראובן לשימעון את האקדח, ושימעון רוצח בו את אשתו. האם אחריותו של ראובן לרצח היא „עקיפה״?

משל שלישי: ראובן מחזיק במפתח לדירה מסויימת. בא אליו שימעון, שהוא פורץ ידוע, ומבקש ממנו את המפתח. ראובן נותן לשימעון את המפתח. שימעון נכנס לדירה וגונב כל מה שיש בה. אחרי המעשה לוקח ראובן את המפתח בחזרה. האם רובצת עליו רק אחריות „עקיפה״ לפשע?

החוק הפלילי הישראלי מגדיר את הדברים בצורה ברורה למדי. כך אומר הסעיף 298 של חוק־העונשין משנת 1977: „הגורם, במעשה,

(המשך בעמוד 72)

• קאריקטורה של אוליפנט בעיתונות האמריקאית.

המשורר יהודה עמיחי מספר על הדרך שבה הוא כותב שירים, על געגועיו למקומות ששוב אינם קיימים, על משפחתו וילדיו הקטנים, ומביע את דעתו על המשוררים ועל הבעייה העדתית

שם משפחתי היה פפיפר. החלפתי את השם כשעמדתי להתחתן עם בחורה מהאי־טי־אס

●

אני חולם להתהליך את מקום־מגורי למקום שיש בו פרדסים. אני נמשך לשרון, צפונה לכפר־סבא

●

בעיית העדות דומה לניתוח שלא הצליח. יש לתת למוגלה לצאת החוצה, ואז לתפור מחדש

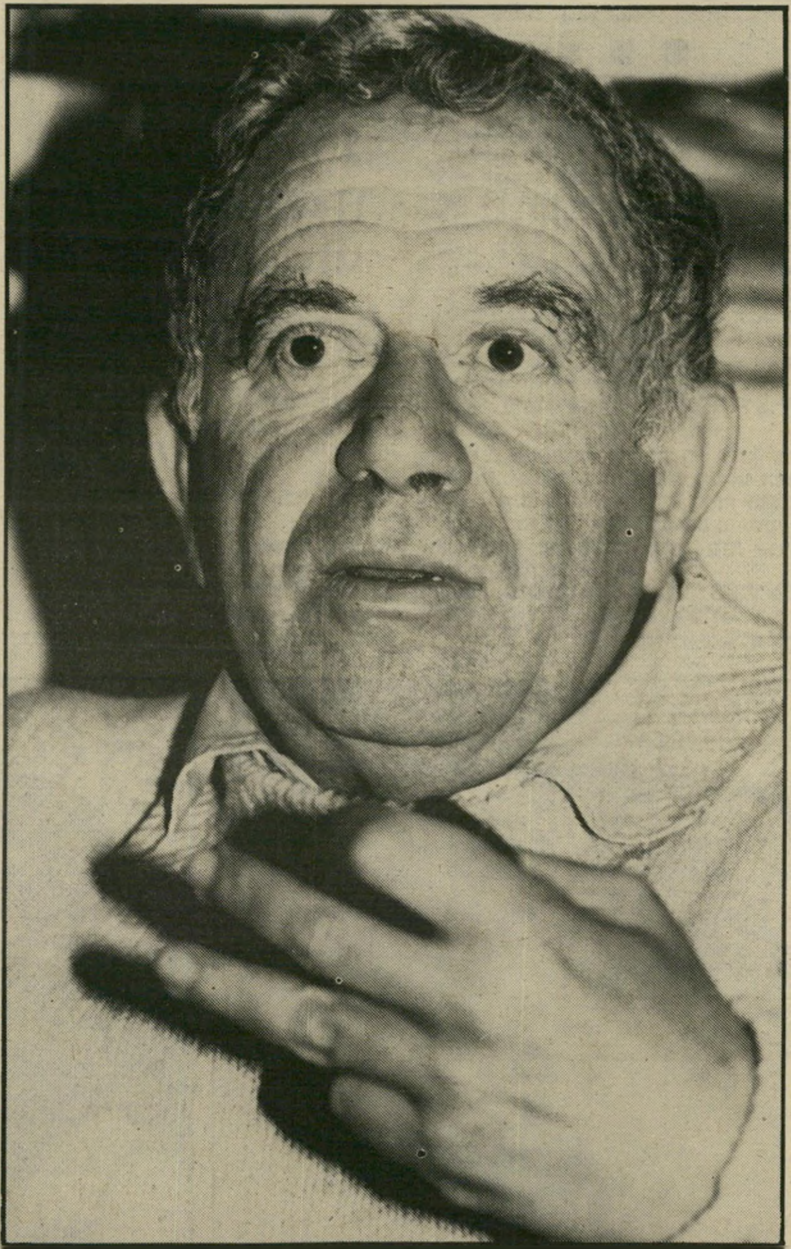

אני רואה במשפחות מרובות־ילדים רעה חולה. אי־אפשר לגדל עשרה ילדים כהלכה

●

הוציאו את מנדלי־מוכר־ספרים מתוכנית־הלימודים, כי הוא מתאר את העיירה בניוונה

●

רק אם המרירות והשינאה ייצאו מתוכנו, ניפטר מהן. צריך לדבר על הבעייה העדתית באופן גלוי

ראיינה שרית ישי

"לכתוב שיר זה כמו להעלות גירה!"

כשסיפרתי לחברה טובה שלי שאני הולכת לראיין את יהודה עמיחי, היא אמרה לי שהיא במקומי לא היתה ישנה יומיים. אני ישנתי טוב מאוד, אך אני חייבת להודות שכאשר הלכתי אל ביתו של עמיחי שבשכונת ימין משה, מול חומות העיר העתיקה בירושלים, אחזה בי התרגשות. יהודה עמיחי הוא משורר ששירתו היא מהמשפיעות ביותר על אנשים צעירים יותר, וצעירים פחות. שיריו של יהודה עמיחי, המישפטים הקצרים האומרים את הכל, הכאב, ה־אהבה, החסד — כל אלה הפכו אותו למשורר האהוב לא רק על חסידי ז'אנר ספרותי זה או אחר היושבים בקפה שטרן והסביבה, אלא על שיכבה רחבה ביותר של אנשים. אני יודעת משיחות עם חברים הלומדים ספרות עברית באו־ניברסיטה או מאנשים צעירים הלומדים את עמיחי בבית־הספר, כי הם אוהבים ללמוד אותו ואוהבים לקרוא אותו. ספר של עמיחי הוא תמיד מתנה המתקבלת באהבה.

שיריו של יהודה עמיחי תורגמו לעש־רות לשונות. הוא משתתף קבוע בפסטי־בלים בינלאומיים לשירה ושמו מועלה בנשימה אחת עם שמותיהם של ענקי שירה כמו עזרא פאונד, רוברט גרייבס, ו"ה אודן, אנה אחמאטובה, אוקטביו פאז, אלאן גינסבורג ואחרים. ידידותו העמוקה עם המשורר הבריטי תד יוז, בעלה של המשוררת המנוחה, מחברת „פעמון הזכוכית", סילביה פלאת, הוא סיפור ידוע ומתמשך.

עמיחי מספר לי כי הוא אוהב את המיפגשים עם משוררים אחרים. הוא משווה מיפגשים אלה למיפגשים של ראשי אימפריות.

ספר שיריו הראשון של עמיחי, יליד 1924, „עכשיו ובימים אחרים", התפרסם לראשונה ב־1955. ב־1969 זכה בפרס ברנר לספרות ובשנת 1976 זכה בפרס ביאליק. בשנה שעברה היה חתן פרס ישראל, אך כמו שהוא אומר בעצמו — המילחמה גנבה לו את ההצגה. הוא אינו מעמיד פנים כאילו אין הוא אוהב לזכות בפרסים. הוא מודה בחיוך ביישני ובצניעות הפשוטה שבה בורך כי נעים

(המשך מעמוד 11)

לו לקבל פרסים. הדרך שבה הוא מסביר את השירה שלו ואת האופן שבו הוא כותב את שיריו, היא מאוד לא יומרנית. הצלמת ענת סרגוסטי, שאמה היא הגננת של ילדיו של עמיחי, מגדירה את הדרך הזו כענווה.

יהודה עמיחי מתגורר עם רעייתו, חנה סוקולוב, המלמדת ספרות באוניברסיטה העברית, בבית בשכונת ימין משה. יחד איתם גרים שני ילדיהם, דויד המכונה דדי בן 10, ועימנואלה בת ה־4 וחצי. לעמיחי בן נוסף, רון, בן 20, מנישואין קודמים. בבית הישן הזה מתגוררת מישפחת עמיחי מזה 16 שנים. הם הגיעו לכאן הרבה לפני שזה היה באופנה, כאשר תעלות הביבים הפתוחות עדיין הדיפו ריח לא נעים, כאשר התושבים, עולים חדשים מתורכיה ששכרו את הבתים מהתושבים הראשונים שיצאו אל מחוץ לחומות ושעזבו את ימין משה למען השכונות החדשות יותר, עדיין עשו את צרכיהם בבית־השימוש בחצר.

ביתם של בני מישפחת עמיחי צנוע. ליהודה עמיחי חדר־עבודה המשקיף על חומת העיר העתיקה. כדי לרדת לחדרו, צריך להרים מיכסה מריצפת חדר־המגורים, ולרדת בסולם אל החדר הקטן, המשמש גם כחדר־כביסה. חדרו של המשורר צנוע להפליא, לעומת מה שמצפים ממשורר שהוא כמעט לאומי — מכתבה קטנה, כונניות ספרים לא מסודרות, והוא אומר: „אני מתנצל על אי־הסדר פעם אחת, פעם שניה, פעם שלישית, וזהו. יותר לא אתנצל."

יהודה עמיחי, חתן פרס ישראל, הוציא לאחרונה ספר שירים חדש בשם „שעת חסד". הוא אינו כותב בשיטת הסרט הנע, אך בכל פעם שהוא כותב ספר, הספר זוכה להצלחה גדולה הן אצל המבקרים והן אצל הקהל. יהודה עמיחי יכול להתפרנס בכבוד ממכירת ספריו, אך הוא ממשיך ועובד כמורה לספרות. כיום הוא מלמד ספרות ב„מוסד גרינברג" של הסוכנות, שבו לומדים תלמידים מחוץ־לארץ. בעבר לימד ספרות בבית־ספר לבנות „גימ"ל" ובבית־חינוך תיכון ערב. חנה סוקולוב, רעייתו, לימדה ספרות בבית־ספרי. השניים נפגשו כשעבדו בבית־חינוך תיכון ערב. תלמידיו של עמיחי, כמו קוראיו, אוהבים את שירתו.

■ ■ ■

● ספר לי על נוף ילדותך.

הייתי בן 11 כשעליתי ארצה עם מישפחתי, בשנת 1935, מהעיר וירצבורג שבמרכז גרמניה. בספרי לא מעכשיו לא מכאן שיניתי את שם העיר. אך זוהי אותה עיר ילדותי שאותה אני זוכר בבהירות רבה, ואף חזרתי לבקר בה שלוש פעמים.

● באיזה בית גדלת?

גדלתי בבית מאוד דתי. למדתי בגן־הילדים הראשון על פי שיטת מונטסורי. עיר מגורינו היתה מרכז יהודי, היה בה בית־מידרש למורים, ואנחנו־היינו כיתת־הניסוי של בית־המידרש. למעשה למדתי עברית כבר מכיתה א'.

● מה היתה הרגשתך כשחזרת לבקר בעיר הולדתך?

העיר נהרסה לגמרי במילחמת־העולם

> **נכשלנו ביצירת אדם ישראלי. אי־אפשר ליצור אדם כזה בקפיצת־דרך. זה תהליך הלוקח זמן**

השנייה, כך שלא יכולתי לחזור למקומות ילדותי כמו אדם החוזר אחרי שנים רבות ורואה את הבית שבו הוא נולד, וזה עושה לו דברים.

● מישהו ממישפחתך נשאר בגרמניה?

לא. איש ממישפחתי לא נשאר בגרמניה. כל השבט הגדול עלה לארץ־ישראל והיינו באמת שבט גדול. היום חלק מהשבט הם קיבוצניקים דתיים, מפוזרים בשדה־אליהו וביבנה. חלק מתגורר בבני־ברק. היינו מישפחה מאוד מאורגנת. הסבים משני הצדדים היו יהודים כפריים שישבו בדרום־גרמניה והיו להם חוות עצומות. זה היה לא רגיל בשביל יהודי להיות חקלאי. אבי, לפי סולם ההתפתחות הסוציולוגית, הגיע העירה והפך סוחר. אני, לפי אותה התפתחות, הייתי בעצם צריך להיות רופא או עורך־דין. גדלתי באווירה של יהדות מאוד שורשית, פרימיטיבית. לפי מראה נראו בני מישפחתי כמו כל האיכרים הגרמנים — גדולים ובעלי שפמים. אני זוכר שהיתה מין שפה יהודית־גרמנית שהם המציאו, כדי שיוכלו להסתדר ביניהם. היו משולבות בה מילים עבריות. זו היתה שפה מאוד מיוחדת ואני חושב שהיא הקדימה את היידיש.

● אתה זוכר את עליית הנאציזם?

את תחילת הנאציזם אני זוכר. בניגוד לרוב הגדול של יהדות גרמניה, לא קיבלתי הלם מהנאציזם. גדלתי בחברה יהודית בעיר מאוד קאתולית, שהיתה בה אווירה אנטי־שמית. בכלל, אני סבור כי מקור האנטי־שמיות היה מאז ומעולם הדת. ילד קטן, הגדל מתוך אמונה שהיהודים הם צאצאיהם של אלה שצלבו את ישוע אדוננו, לא יצליח לעולם להשתחרר ממה שהחדירו לתוכו. ואפילו הוא משתחרר, בכל זאת משהו נשאר. מכל מקום, אני זוכר חוויות אנטישמיות שהתחילו עוד לפני עליית הנאציזם.

■ ■ ■

● מה היה שם מישפחתך מהבית?

ספויפר, שפירושו מחלל. אני החלפתי את השם ב־1946, אחרי שהשתחררתי מהצבא הבריטי והלכתי עם בחורה מהא־ט־ס. היה לנו רומן יפה מאוד והחלטנו לקשור את חיינו לנצח. באותה תקופה רצינו כולנו לשכוח את הגלות וחיפשנו שמות עבריים. היינו מלאי התלהבות של הגנה וסוציאליזם, אז בחרנו את השם עמיחי. זה גם התאים לשם מישפחתה של הבחורה, וזה היה בדיוק מה שחיפשנו — משהו שיתאים לשנינו. אבל מה עושה אלוהים? אחרי שהחלפתי את השם, נפרדנו.

● כשמישפחתך הגיעה לארץ־ישראל, היכן התגוררתם?

היינו שנה בפתח־תיקווה וזו היתה שנה חווייתית מאוד. פתח־תיקווה של אז היתה באמת פתח של תיקווה. היא היתה מושבה יפהפיה. טיילנו יחפים בפרדסים, שמענו את הרחש בין העצים. אחרי שנה עברנו לירושלים ומאז אני פה.

● מוטיב ההליכה בפרדסים מופיע אצלך פעמים רבות.

זה נכון. אני חושב שהליכה בפרדס היא דבר נפלא. אין דבר נפלא ממנו.

● נהוג לכנות אותך „משורר ירושלים". האם אהבתך לירושלים עזה כל־כך שלא היית מתגורר באף מקום אחר זולתה?

אני לא מתלהב מזה שמכנים אותי „משורר ירושלים," ובקשר לזה שלא הייתי מתגורר באף מקום אחר זולת ירושלים, האמת היא שקצת נשבר לי מירושלים. לפעמים אני בהחלט רוצה לגור במקום אחר. אני נמשך אל השרון ואל הים. בירושלים יש משהו דוחה של חשיבות עצמית מנופחת, כל עניין החשיבות ההיסטורית. לפעמים אני חולם להחליף את מקום מגוריי למקום שיש בו פרדסים, צפונה מכפר־סבא, למרות שגם שם יש כבר שיכונים במקום פרדסים. אבל אני מתגעגע לפרדסים. נכון, שבילים בין הפרדסים יש לי בהמון שירים, והבריכות והטיפטופים — אני מאוד מתגעגע.

● אתה מתגעגע למשהו שאולי לא קיים יותר.

לא קיים זה ודאי. אך אלה הם הגעגועים הטהורים, כי להתגעגע למשהו שקיים זה מחייב. לכן טהור יותר להתגעגע למת מאשר להתגעגע למישהו שנמצא רחוק ותמיד יתכן שאו שהוא יבוא אליך או שאתה תיסע אליו.

● את תל־אביב אתה אוהב?

לא כל־כך. לא, בעצם את תל־אביב אני מאוד לא אוהב.

■ ■ ■

● איך קורה שפתאום קם אדם בבוקר וכותב שירה? מה מביא את המשורר לכתוב שירים?

אדם עובר מצבים קשים מאוד ונפשיים מאוד, ואז אין מילים בפיו. וכאן מתחיל השיר. השיר יכול לתאר עד לצעקה ועד לבכי ועד לצחוק, שזה בעצם השיא. אז במקום לדבר לעצמי, כשנגמרו לי המילים, דיברתי אל הנייר כדי להסביר לעצמי. יש לי למשל שורה בשיר חיכיתי לנערתי, לא היו צעדים אבל שמעתי קולות יריה. חיי שלי התחילו בצבא בריטי, הגנה פלמ"ח חטיבת־הנגב. שבע שנים

> **נשארתי מורה עד היום, כדי שלא אצטרך לכתוב שיר על־מנת לשלם את חשבון החשמל. העצלות היא הנפש האמיתית של האדם**

של מילחמות יחד עם אהבות, וכך גיליתי בצורה פרימיטיבית שבחיים יש שני דברים: מילחמה ואהבה, ושהם צריכים לחיות ביחד.

● כשסטאלין מת, כתבת שיר לכבודו. איך אתה מתייחס אל השיר הזה כעת?

אני שייך לדור שהרבה מאוד מערכיו מתו. בגיל 15 השתחררתי מהדת, וזה היה שבר גדול מאוד לאדם שגדל בבית דתי. אחר־כך הפכתי לסוציאליסט, יחד עם כל בני דורי, ופירסמתי בעל המישמר שיר שנקרא מותו של סטאלין. על המישמר ידע אז את האמת על סטאלין, אך איש לא טרח להגיד לנו. העלימו מאיתנו. ואז פיתאום האלוהים לא שווה, האדם לא שווה, ואתה יכול להפוך ציני. אני לא הפכתי ציני. נשאר בי בכל זאת משהו, ואני אוהב להגיד שאני שייך להומאניזם הפוסט־ציני. להומאניזם שבא אחרי הציניות. כי אחרי שאתה הופך לציני, אתה יכול להתחיל את ההומאניזם מחדש, וזה בעצם מה שמביא אותי לכתוב. מצבי הסתירות הפכו לשני הצירים של כל חיי: מילחמה ואהבה. המילים באו להדביק את הקרע הזה בדיוק כמו שכאשר אדם לא יודע מה לעשות הוא מתחיל לדבר. ואז, אחרי כמה שנים, התקבלו הדברים שכתבתי. אנשים יכלו להזדהות איתם. אני בכלל מאמין ששיר זה רפואה. אני מאמין שדברים העוזרים לי יכולים לעזור לאחרים.

● זה לא הופך אותך למיסיונר?

לא מיסיונר אלא מרפא. אנשים באים ואומרים לי ששיריי עזרו להם וזה נפלא. שירה זה הדבר הכי לא מיקצועני בכל האמנויות. זו החובבנות במובן הנשגב ביותר של המילה. כדי להיות משורר אינך צריך ללמוד אלא קריאה. יש לך כישרון לשפה, אך זה טבעי, כמו לאחר שהתברך במראה חיצוני יפה. אתה אולי זקוק לרגישות גדולה יותר למילים ולמציאות. שירה היא הלוכסוס הנפלא ביותר של העצלות.

● אתה אוהב את העצלות?

העצלות היא הנפש האמיתית של האדם. האדם שוכב על הגב, ומה שבא לו בראש זה אמיתי, זה נפלא.

● האם בעידן של טלוויזיה וקולנוע יש לדעתך מקום לשירה?

שירה לא נפגעת ולא תיפגע, לא על־ידי

עם חברת־ילדות בגרמניה *

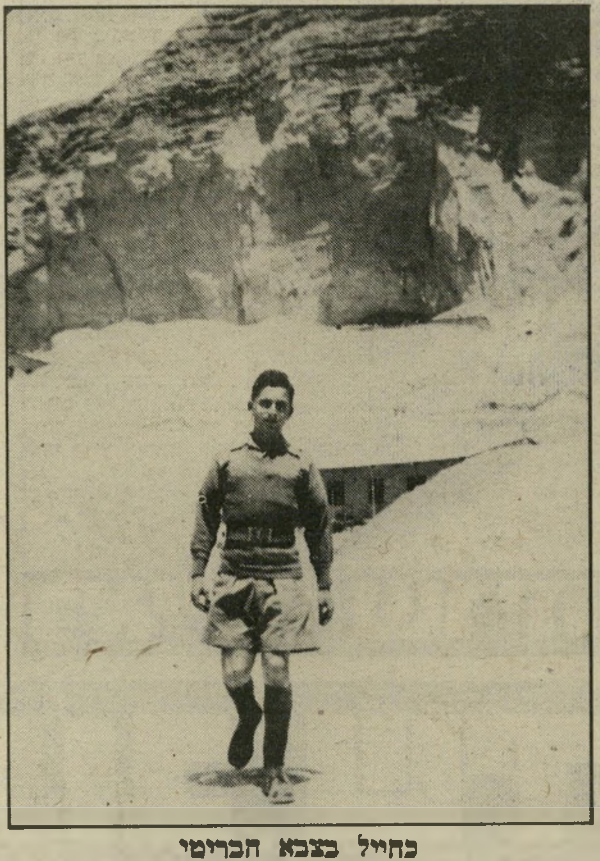

כחייל בצבא הבריטי

„השירים שלי הם כמו כוננית, שעליה אני מניח תמונות..."

* גיבורת הספר **לא מעכשיו לא מכאן.**

הטלוויזיה ולא על־ידי הקולנוע. אולי הפרוזה כן, כי בפרוזה יש פזילה לקולנוע. סופרים רוצים לכתוב תסריטים. אך השירה היא שפת הנפש הפנימית ביותר. בשירה יש מה שאני מכנה הנאה שנייה. אתה חי עוד פעם את מה שעבר עליך קודם לכן. אני בחמש השנים האחרונות מופיע עם שיריי בקריאה בציבור בקיבוצים. אני נהנה מזה מאוד. ניסיתי להסביר לקיבוצניקים את ההנאה שבכתיבת השיר. ההנאה היא כמו פרה. הפרה אוכלת ונהנית מהעשב הטרי והירוק ואחרי שהיא נהנית מהאוכל היא מתחילה ליהנות מחדש מזה שהיא מעלה גרה, ואז היא נהנית פעם שניית.

● כלומר, כתיבת שירה היא העלאת גרה?

כן, העלאת גרה של החווייה הראשונית, וזה תענוג שאין כמותו.

■ ■ ■

● אתה מתאר את הכתיבה כי הנאה וכתענוג שאין כמותו. האם אין כתיבה מתוך יסורים, כפי שנהוג להאמין או לחשוב?

לא, הכתיבה היא לא ביסורים. היסורים יכולים להביא לכתיבה. האקט של הכתיבה הוא אקט של אהבה ולא של יסורים. הכתיבה צריכה להיות הדבר הכי נפלא שיש בעולם. אם הכתיבה גורמת לך יסורים, תנוח אל תתעקש.

● האם אינך נקלע לפעמים למצבים שבהם אתה נתקע, מחפש מילים ולא מוצא, ואז אתה מתייסר בשל כך?

אם אני נתקע אני עוזב ולא מתייסר בעצם הכתיבה. לכן נשארתי עד היום הזה מורה, למרות שאני בהחלט יכול לחיות מכתיבתי. המיקצוע שלי הוא לא משורר. אני לא רוצה להגיע למצב שבו אאלץ לכתוב ספר או שיר כדי לשלם את חשבון־החשמל שלי. אני, למשל, לעולם לא הייתי יכול לעבוד במיקצוע שלך. לא אחת הציעו לי טור קבוע בעיתון, אך אם הייתי צריך לכתוב כל שבוע בשביל משכורת, או לפי „דד־ליין" הייתי משתגע.

● יש לך סדר עבודה קבוע? אתה קם בבוקר ויושב בחדרך כך וכך שעות כדי לכתוב?

כשכתבתי רומנים, שאמנם כתבתי בהשראה, הקדשתי זמן קבוע לכתיבה. השעות הטובות ביותר שלי הן שעות הבוקר המוקדמות. זה כמו לחתוך לחם טרי, כמו לשתות מים קרים. שעת בוקר מוקדמת אחת בשבילי היא כמו חמש־שש שעות יום. אני בכלל בן אדם שאוהב לקום מוקדם מאוד בבוקר וללכת לישון מוקדם מאוד בלילה. אני לא איש של לילה. אני כותב תוך כדי הליכה, אחר־כך אוסף את הפיתקאות. זה לוקח שנה־שנתיים עד שהשיר מתחבר לשורות. ועל פי רוב זה לא קורה ליד המכתבה ולא במצבים הקרויים שיריים — כמו ים, שקיעה, חומת העיר העתיקה, הרי הנגב או מיגדל אייפל. דווקא במצבים לא שיריים, כמו

התנועה לשיחרור האשה לא תאהב את זה, אבל גבר יכול לבנות בגיל מבוגר יחסית מישפחה חדשה, ואילו חייה של האשה קצרים במובן של הבאת ילדים לעולם

בעמידה בתור לאוטובוס. בהליכה בנופים יפים באים הזיכרונות הלא טובים, ואילו כשאתה יושב בבית־קפה או באוטובוס או מחכה בתור למכולת, פתאום יכולה לבוא שורה, פתאום יכול להתחיל שיר. פתאום המעגל הפנימי והמעגל החיצוני נפגשים. את מבינה, יש לי תחושה שבתוכי קיים המעגל הפיסיולוגי ואז, כשהוא נפגש עם המעגל החיצוני, נוצר הקשר.

● מהיכן מתחיל המעגל החיצוני שלך?

התחושה שלי היא שמהעור והלאה מתחיל המעגל החיצוני שלי, וזה כולל את

עם רעייתו חנה סוקולוב וילדיו דדי ועימנואלה

„העובדה שאני אב לשני ילדים קטנים מחזיקה אותי צעיר..."

עם הוריו ואחותו

„גדלתי בבית דתי, באווירה מאוד פרימיטיבית..."

אשתי את ילדיי. זה החלל החיצוני ולחלל החיצוני יש את אותה ריקנות בתוכנו הקרוייה נפש. וכשהחלל החיצוני נוגע בנפש אני חש בתחושה של פינג־פונג. כך זה נוגע בי. ואז אני חש את תחושת החיים האמיתית ואני מרגיש את זה כל הזמן. אני זוכר מישפט ששמעתי באקראי. אני זוכר מילה אחת מתוך מישפט. למשל, בסיפרי האחרון יש שורה האומרת „בין הכוכבים אתה אולי צודק אבל לא פה." שמעתי את זה פעם באלבקרקי שבארצות־הברית. ישבתי בבית־קפה ושתי נשים שוחחו ביניהן. אחת אמרה את המישפט הזה לשניה. החזקתי מעמד ולא בכיתי. זה היה כל־כך נפלא! זה הסביר לי כל מה שקרה לי בחיים. ואני יכול להידלק ממראה עץ־לימון מזה, בית שרוף מזה. זה הכל מראות ומישפטים, ואני בוחר לי מתוך מה שאני שומע ומתוך מה שאני רואה דברים למזכרת. אני בוחר לי מכל החוויות אותו דבר הנראה לי הכי חשוב ולוקח אותו איתי הביתה. השורות של השיר זה כונניות, ועל זה אני שם תמונות. השיר הוא מעין מוסיאון פרטי שלי.

■ ■ ■

● אתה אב לילדים קטנים. דדי הוא בן 10, עימנואלה בת 4 וחצי. איך אתה מסתדר עם זה?

מצד אחד אני עסוק מאוד וזה מפריע לי מעט בעיסוקיי. מצד שני, למזלי הטוב אני אוהב ללכת ברגל, ואני אוהב ספורט, כך שאני יכול לשחק עם הילד כדורגל או כדורסל. יחד עם זה, זה קצת קשה, אני זקוק ליותר מנוחה, אני שקוע בעצמי. ושוב, מצד שני, כשאדם הוא אב בגיל 25־30 וזה בערך הגיל שבו הופכים אבות לילדים, האדם עדיין לא שלם. הוא בשלב שהוא רוצה להשיג דברים בחיים, למצוא את עצמו, להגשים את עצמו. ילד מפריע או מהווה מתחרה לפיתוח האישיות של אדם צעיר, מכיוון שהוא מסיח את דעתו ואת מעשיו מעצמו.

אצלי זה לא כך. אני הפכתי אב לילדים קטנים בגיל מבוגר, ולכן אני מקבל את ילדי כמו שהם. אני מעין תערובת של סבא ואבא, ואני נהנה מהם הנאה גדולה ביותר. למעשה, העובדה שאני אב לשני ילדים קטנים, מחזיקה אותי צעיר. כי המצב מחייב אותי לקחת אותם על הכתפיים, ולחתל ולנקות ולהאכיל, וכמובן שבעיקבות כך אני משנה את מינהגיי וזה משפיע על זה שאני לא יכול להחשיב את עצמי לזקן.

יש לי בן בוגר בן 20, רון, מנישואין קודמים. אך עד שנולדו דדי ועימנואלה, נהניתי מהחיים בצורה מלאה והייתי אדם מבוגר. עכשיו אני קצת פחות. רון הוא בגילם של בני הזקונים של רוב ידידיי, שהם כבר סבים לנכדים. אני אוהב לכתוב ספרים לילדיי. לרון כתבתי את הספר מה שקרה לרוני בניו־יורק, ולדדי, ששמו המלא הוא דויד, כתבתי את הזנב של הנומה. וכעת עימנואלה מחכה שאכתוב את הספר שלה.

● למעשה התחלת במעגל חיים חדש כאשר פגשת באשתך, חנה סוקולוב, והקמת מישפחה חדשה.

כן, אבל אני חושב שאני לא יוצא־דופן. כאשר אתה פוגש כיום זוגות שנישאו בגיל 20 והם עדיין ביחד, אתה מתפלא. אדם נוטה לבנות מישפחה בגיל די צעיר ואז, כאשר הוא בגיל מבוגר יותר ומעגל

בקרב הדור האחרון יש שלושה משוררים שהם, לדעתי, מצויינים. מנחם בן, הארולד שימל ואהרון שבתאי

חייו הראשון מסתיים, טבעי שהוא ינסה מעגל חיים חדש. אני המיקרה הקלאסי, ופסיכולוגים וסוציולוגים יכולים לקשור לזה תאוריות. בודאי שהתנועה לשיחרור האשה לא תאהב את זה שגבר יכול בגיל מבוגר לבנות מישפחה חדשה. טוב, זו בעייה שהחיים של האשה קצרים יותר מאשר החיים של הגבר במובן של ללדת ילדים. כך החיים מתגלגלים. אני פגשתי את חנה כששנינו עבדנו כמורים בבית־חינוך תיכון ערב בירושלים.

● אצלך החיים מתגלגלים או שאתה נוטה לכוון אותם?

זה אותו יחס הדדי של חוץ ופנים שדיברתי עליו קודם, שמגלגל אותך ואתה, כך אני מניח, פועל לפיו.

● עד עכשיו פירסמת ספרי־שירה רבים, ורק שני סיפרי פרוזה. אינך אוהב לכתוב פרוזה?

כשכתבתי אהבתי את זה. אהבתי גם את הרומנים וגם את הסיפורים. אלא שיש איזו נטייה אצל האנשים לחשוב שאדם, אם הוא כותב רומן, לא צריך שיכתוב שירים ולהיפך. אני לא מסכים עם זה. זה לא נכון. אבל לרגע זה אני כשלעצמי מעדיף את השיר כריכוז של כל הדברים שאפשר לכתוב ברומן.

● נפגעת מכך שהביקורת לא גמרה את ההלל על סיפרך „לא מעכשיו לא מכאן"?

בשירה אני לא יכול להתלונן שלא מעריכים אותי. ברומן לא מעכשיו לא מכאן אני חושב שהבעתי את מה שקרה לפני 10־20 שנה באמת, וזה לא היה רומן ניסויי. אני חושב שהמבקרים לא היו מוכנים לקבל אדם שהוא משורר גם כסופר. אישית אני חושב שהפרוזה שלי היתה ראוייה ליותר הערכה.

● תנסה שוב לכתוב פרוזה?

אני נעשה עייף. לא חושב שאכתוב פרוזה, אפילו אם מישהו יתן לי סכום כסף נכבד ויגיד לי: שב באיזה מקום וכתוב. אפילו אם מישהו יתן לי מילגה נפלאה. זה לא היה הולך. זה בדיוק כמו שאם מישהו היה מציע לי לנסוע לסין, לא הייתי נוסע. לא שלא הייתי רוצה לנסוע לסין, ליפאן ולהודו, אלא שאני עייף ואני מבקש להסתפק בארץ במיזרח־התיכון, באירופה ובאמריקה. אלה הדברים שאני יכול לשלוט עליהם, וכל השאר כל־כך ענק וחדש, ואני רוצה להתרכז במה שאני מכיר בתוך מיבצרי. לא מושך אותי לכתוב פרוזה. לא מושך אותי לנסוע למקומות רחוקים. אני עייף ולאו דווקא בגלל הטיסות.

■ ■ ■

● אם מדברים על טיסות, אתה מרבה לנסוע למיפגשי משוררים בעולם. אתה אוהב את זה?

זה דבר נפלא. יש מעין תחושה של ראשי אימפריות הנפגשים. הידידות שלי עם המשורר הבריטי תד יוז, שהיה בעלה של סילביה פלאת, היא דבר נפלא. הוא תירגם שני ספרים שלי לאנגלית, ואשתו הנוכחית מתרגמת כעת ספר נוסף. כשאני פוגש את אוקטביו פאז זה נפלא. אנחנו אוהבים להיפגש שוב ושוב. זה הדבר היחיד שיש למשוררים. כסף אין להם, להתפרנס משירה אי־אפשר, אז יש להם פסטיבלים לשירה, שבהם נפגשים משוררים מכל העולם. הפסטיבלים האלה מתרחשים כל שנה־שנתיים, ואז אנחנו קוראים שירים לפני קהל, ואחר־כך יושבים ביחד, שותים ביחד, נמצאים ביחד כמה ימים. זה נפלא ומדובר פה באנשים נפלאים, משוררים ידועים בארצותיהם ומחוצה להן. זה נפלא.

● ביחד עם נתן זך ודויד אבידן נמנית עם קבוצת משוררי דור החמישים. אתה זוכר בגעגועים את התקופה ההיא?

כלפי חוץ זה נראה כאילו היינו איזו קבוצה מלוכדת, אך למעשה מה שליכד אותנו היתה העובדה שהיינו אנטי שירת אלתרמן. אני לא כל־כך מחשיב עצמי כחלק מהקבוצה. התל־אביבים היו יותר מאורגנים. אני ישבתי בירושלים. נתן זך היה האינטלקטואל שבינינו, והוא ביטא את מחשבותיו ואת דעותיו במאמר מבריק, בעוד שאני והאחרים כתבנו אחרת מאלתרמן, ובכך בעצם היתה המחאה שלנו.

(המשך בעמוד 68)

עד 18 - עד הלב

תקליט חדש לצעירים בדיסקונט!

התקליט שיחמם לכם את הלב עם אוסף הלהיטים הישראליים הגדולים שלא נגמרים לעולם. אריק איינשטיין, מני בגר, בנזין, דויד ברוזה, שלום חנוך, מתי כספי, דני סנדרסון, גלי עטרי, צביקה פיק, יצחק קלפטר, יהודית רביץ, שימי תבורי, ותיסלם - במיטבם.

30% הנחה לבני נוער חברי "עד 18", לסטודנטים חברי "מעולה" ולחיילים חברי "סיסמה" - התוכניות לצעירים של בנק דיסקונט, בכל חנויות התקליטים עם הצגת תלוש מבצע מס' 2.

עד הלב

CBS

פנקס תלושי הנחה לצעירים ניתן לקבל בכל אחד מסניפי בנק דיסקונט.

עד 18
חוג הצעירים בדיסקונט

דחף

זה היה העולם הזה שהיה

„העולם הזה" 1070
תאריך: 2.4.1958

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, היה גליון מיוחד לחג הפסח, עם שער ציבעוני. עורך השבועון, אורי אבנרי, הציג ברשימה נרחבת את השאלה: „האמנם יהודים אנחנו?", מאמר שבו לובנו נושאים כמו: האם קיים עם יהודי? האם מדינת ישראל שייכת לו? ומה זה יהודי? ברשימה אחרת, תחת הכותרת „כדורסל על גלגלים", הובא סיפורו של משחק הכדורסל הראשון שבו שיחקו נכים בכיסאות־גלגלים בישראל. „עלמות בדרך גבר" היתה כתבה שליוותה את הצועדות של נח"ל־דרום בצעדה הרביעית. תחת הכותרת „סבאב, ג'אז ותרבות בהיכל" הובא סיפורו של נשף התיזמורת הפילהרמונית.

כשער הגליון: רקדנית כרמלה גולדברג.

פסח 1958 ★ תככי שימעון פרס ★ סופרים ערביים
בחסות ההסתדרות ★ יוסף בורג על תקציב מישרדו

העם

ריח התפוזים

„לכה דודי, נצאה השדה, נלינה בכפרים, נשכימה לכרמים, נראה אם פרחה הגפן, פיתח הסמדר, הנצו הרימונים — שם אתן את דודי לך. הדודאים נתנו ריח, ועל פתחינו כל מגדים..."

המשורר שחיבר את שיר השירים לא ידע את הריח שהיה פרוש השבוע על הארץ כולה, כצעיף של רננה. עץ־התפוז הגיע לארץ־ישראל רק בימי־הביניים, אחרי שימאים הביאוהו מהודו־סין לחופי הים התיכון. עתה שוב אין ריח האופייני כמותו ליפי הארץ.

הריח המשכר התגבר השבוע על אלף ואחד הריחות הרעים של תרבות ממוכנת חדישה. הוא חדר ללב הערים, הגיע אל אחרון האדם בארץ. כמו בכל שנה ערב פסח, עורר באדם הישראלי את הכמיהה הסתומה אל המרחב החופשי. בת־קול מפיתה קראה לו, כמו לבני הארץ לפני אלפיים שנה ויותר, „נצא השדה, נלינה בכפרים..."

לא חסרו בארץ הריחות הרעים. ריח של אבק־שריפה ריחף על הגבול הצפוני. ריח של קנוניות נדף מירושלים. ריח של משבר מתקרב עלה בנחיריים מאומנים. אולם למשך כמה ימים יישכחו השבוע כל הריחות האלה. הפלא הנצחי של התחדשות הטבע, שהניע בשחר ההיסטוריה של בני הארץ לשאת את מבטם אל השמיים ולמלאם בדמויות שירתם, שוב ימלאו בבושמו את חג האביב, תשי"ח.

הממשלה

הרמוניה צורמת

„בין מישרד ראש־הממשלה ובין מישרד־החוץ, כבין ראש־הממשלה ובין שרת־החוץ באופן אישי, שוררת הרמוניה גמורה!" קרא השבוע דויד בן־גוריון בתרו־עת־ניצחון בכנסת. היתה זאת הכחשה גמורה לידיעות על סיכסוך אישי חמור בין גולדה מאיר ושימעון פרס, שנפרם ונותח בהרחבה בעיתונות והוזכר בכנסת.

אולם עוד לפני שבן־גוריון הספיק לקרוא את דבריו, באו כמה ידיעות אחרות שהוכיחו כי ההרמוניה בין גולדה ופרס צורמת במקצת. הידיעה הראשונה ראתה אור במעריב, הביטאון הבלתי־רשמי של קבוצת־המנהלים: „מצבה של ישראל לאור ההתפתחות האחרונה במיזרח־התיכון יידון היום דיון נרחב בפגישת שימעון פרס, מנהל מישרד־הביטחון, עם ראש־ממשלת צרפת, מר פליכס גאיאר."

הוסיף מעריב בהשראתו של שימעון־פירסומת: „העובדה כי על אף הלבטים הפנימיים של צרפת, כרגע... מצא מר גאיאר את הזמן לקבל את מר פרס, מוכיחה את חשיבותם הרבה של הנושאים שיידונו. בסעודת־צהריים שעומד מר גאיאר לערוך לכבוד מר פרס, ישתתפו גם מיניסטר־החוץ, מר כריסטיאן פינו, ומיניסטר־הפנים, מר מוריס בורג'ס־מונרי."

הפקיד והשרה. קוראים תמימים יכלו לתמוה מה עניינו של שמעון פרס, פקיד בכיר העוסק בעניינים צבאיים, להתערב בעניינים מדיניים בעלי חשיבות מכרעת, הנדונים בפגישה עם ראשי־ממשלות.

לא פחות מהם תמהו אנשי השגרירות הישראלית בפאריס. פלישה נוספת זו של שימעון־פירסומת לתחומם לא מצאה חן בעיניהם. למחרת היום פירסמו הודעה רשמית על בואה הקרוב של גולדה מאיר, הדגישו ששרת־החוץ לא תיפגש עם שום שר צרפתי. האמתלה הרשמית: שר־החוץ הצרפתי עומד לנסוע לבון, בירת מערב־גרמניה.

התוכן האמיתי של ההודעה היה שקוף: לשרת־החוץ הרשמית של ישראל לא היה כל חשק להיפגש עם שר־החוץ הצרפתי, אחרי שפרס, פקיד הנמוך ממנה במעמדו, הודיע על פגישה עם ראש־הממשלה. הכפילות לא היתה רק מגוחכת, אלא גם מעליבה.

עלמות בדרך גבר

סוג זהה של משקפיים. גיליון העולם הזה לפני 25 שנה סיקר את הצעדה. תצלום של בנות נח"ל־דרום שהשתתפו בצעדה הרביעית, כאשר כולן מרכיבות

מיעוטים

מה דוחף סופרים?

המשוררים והמשכילים הערביים, שהתכנסו לפני חודשיים באולם אמפייר הנצרתי, עוררו נגדם את חמת המימשל הצבאי והמחלקה הערבית של ההסתדרות. אנשי מחלקה זו הפעילו לחץ רצוף נגד משתתפי הכינוס, דרשו מהם להסתייג ממנו. אך המסע דעך מבלי להשיג את מטרתו.

לפני שבועיים הופתעו אותם צעירים לקבל הזמנה, מודפסת על נייר־המיכתבים של ההסתדרות הכללית של העובדים העבריים, המחלקה הערבית. מזכיר המחלקה, אליהו אגסי, הזמינם לאסיפה של סופרים, משוררים ומחזיקי עט, למען קיום והידוק קשרים עם המחלקה הערבית בהסתדרות.

היתה זו הזמנה בלתי צפויה, כי המוזמנים התרגלו ברובם לראות במחלקה הערבית גוף שאינו מגלה כל אהדה לשאיפותיהם, ואשר שבועונו בשפה הערבית יצא לא פעם בהתקפה נגדם ונגד אירגונם.

פרס למצטיינים. השבוע, כאשר התכנסו בבניין הוועד הפועל בתל־אביב, קיבל את פניהם אליהו אגסי בלבביות. בנאום, שארך שעה וחצי, הסביר להם המזכיר מה הם המניעים הדוחפים סופר לכתוב: „ההשפעה הכספית המוחשית, וההשפעה הרוחנית הרגשנית." וברוך הוא הוסיף: „לכם הבחירה."

הסופרים לא ידעו בדיוק למה התכוון המזכיר, כי המילה „מאדה" הערבית, יכולה להיות גם כסף וגם חומר. אגסי לא השאירם זמן רב בספק. „המחלקה שלנו מצטערת על שלא יכלה להתפנות עד כה לדון בבעיותיכם," והצהיר: „כיום אנו רוצים לעמוד איתכם בקשרים יותר הדוקים. הקמנו ועדה שתחליט להעניק פרסים בסך שלושת אלפים לירות, לשירים ולסיפורים מצטיינים בערבית."

התנאי היחיד: „שיהיו נוגעים לבעיית העשור הראשון של המדינה."

מישטרה

איפה ואיפה

האורח החשוב הופיע במערכות עיתוני־הערב, בשעות העבודה הבוערות ביותר. הוא הסתגר בחדריהם של העורכים הראשיים, יצא מהם כשהוא מלווה בחיוך אדיב ובלחיצת־יד חברית: „הכל יהיה בסדר," אמרו האורחים לרמ"ח יעקב נאש, דובר המטה הארצית של המישטרה.

בערב השלים נאש את הביקור והפעם במערכות היומונים. בפי הקצין נמוך־הקומה, אשר השתייכותו המיפלגתית הקפיצה אותו במהירות מדהימה מדרגת שוטר פשוט לאחת הדרגות הגבוהות ביותר בסולם המישטרה, היתה בקשה פשוטה: לא לפרסם את שמה של החברה, הקשורה בפרשת תשלום השוחד לפקידים בכירים של מס־ההכנסה בתל־אביב.

במקום ציון לשבח. קצינים אחרים של המטה הארצי עסקו באותה שעה בהשלמת מלאכת הטישטוש. בהודעה שנמסרה לעיתונים נאמר, כי „פקידי מס־הכנסה ביקשו שוחד ממנהלי חברה כלכלית מסויימת, שהודיעה על כך בעוד מועד לשילטונות המס, על מנת לתפוס את מבקשי השוחד בשעת מעשה."

מעשה פטריוטי כזה ראוי לציון. אולם מנהלי החברה הכלכלית המסויימת, שקשריה הכלכליים עם מישטרת ישראל אינם מוטלים בספק, רצו בכל זאת בעילום שם, בצניעותם ובענוותם המרובה.

בבית־המישפט הוצאו פקודות־המאסר נגד הפקידים בחדרי־חדרים. הבקשות להוצאת צווי־החיפוש והמאסר נגנזו בקופות ברזל, ושופט־השלום ישראל דב זוהר נתבקש לאסור על כל פירסום הבקשה.

היתה זו הפעם העשירית, בחודשיים האחרונים, שקציני מטה גבוהים של המישטרה ביקשו לאסור פירסום שמותיהם של מועלים או עבריינים אחרים, המקורבים למישהו חשוב.

אנשים

● שרת־החוץ **גולדה מאיר**, בהגיעה לפאריס מסיור ממושך באפריקה: „אחרי הנסיעה הזאת אני יכולה להתפטר ולהצטרף ללהקת באלט."

● הרב **עמרם בלוי**, ראש נטורי־קרתא, במישפט אסירי הפגנת־הבריכה: „מעצר המפגינים נועד לדכא את היהודים ולמנוע מהם להוציא את אנחותיהם."

● שר־הדואר הד"ר **יוסף בורג**, בויכוח על תקציב מישרדו בכנסת: „אם שואלים אותי למה הטלפונים והתאים הציבוריים מקולקלים, אני יכול להבטיח שלפי זיכרוני אני עצמי עוד לא קילקלתי שום תא ציבורי. אבל אם אפתח מוסיאון בשביל הכפתורים, סכיני הגילוח והאבנים הנמצאים בתאי־הטלפון הציבוריים, זו תהיה המחלקה הגדולה ביותר של מוסיאון הדואר."

● ימי מנוחתה של אשת ראש־הממשלה **פולה בן־גוריון**, במלון השרון בהרצליה, הפכו לימי אי־מנוחה לנופשים אחרים של המלון. פולה ניגשה לתייר יהודי מלונדון, השוהה במלון, אחרי שראתה אותו הולך חבוש כיפה, ופנתה אליו בשאלה: „בשביל מה אתה צריך את הכיפה הזו?" התייר הנדהם השיב: „אני יהודי, מה זאת אומרת, אני איש דתי ושומר כשרות." הפצירה בו פולה: „אני יודעת שאתה עושה את השטות הזאת, אבל בשביל מה אתה צריך את זה?"

מנחם סבידור בעת ההצבעה לבחירת הנשיא באולם המליאה. נדיר לראות את יו״ר הכנסת מצביע, בדרך־כלל אין הוא משתתף בהצבעות. סבידור דחף את המעטפה לתיבה בשתי ידיו — מה שבטוח. משמאל למעלה: ח״כ התחיה חנן פורת, שהוא איש ימין קיצוני, התגלה בעת ההצבעה כשמאלי — הוא נראה מחזיק את המעטפה ביד משאל. למטה ח״כ המערך, דב בן־מאיר וח״כ המפד״ל, יהודה בן־מאיר. כשקרא יו״ר הכנסת את שמו של בן־מאיר, שיבוא לבחור, הגיעו שניהם. יהודה בן־מאיר, באופן טבעי לגמרי, רצה להיכנס אל מאחורי הפרגוד, הוא שכח כנראה, שדב בן־מאיר מופיע לפניו בסדר הא״ב.

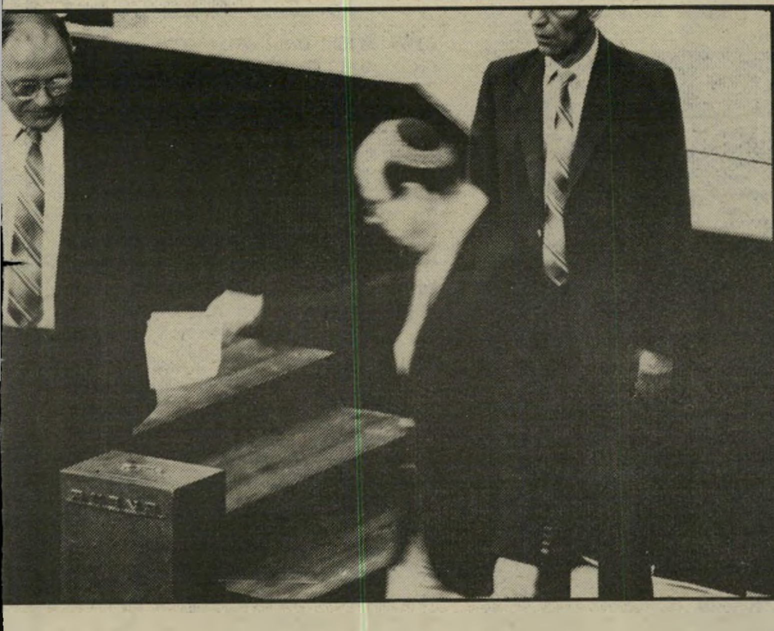

■ כשנבחר **חיים הרצוג**, כמועמד מטעם האופוזיציה למישרת הנשיא, שאלו אותו מה דעתו על כל התישבחות שאמרו עליו. הרצוג ענה: „למישמע הדברים האלה, אני יכול לומר רק מה שאמר **לינדון ג׳ונסון** בנסיבות דומות: אילו אבי היה שומע, היה מתגאה בבנו. ואילו אימי היתה שומעת דברים אלה, היא היתה מאמינה להם.״

■ כאשר שאלו את ח״כ **אבא אבן** מה דעתו על כך שחיים הרצוג נבחר לתפקיד נשיא המדינה, ענה: „אני שמח מאוד, סוף־סוף יהיה מישהו מפורסם במישפחה.״ אשתו של אבן ואשתו של הרצוג הן אחיות.

■ **בועז אפלבאום**, עוזרו של ח״כ **שימעון פרס** סיפר את המשל הבא: תייר שסייר בחוות איכרים, ראה בחצר תרנגולת עם רגל מעץ. הוא פנה אל האיכר ושאל אותו מה פשר התופעה. האיכר ענה, כי התרנגולת הצילה את חייו. כשהיתה שריפה בחווה, היא ניקרה בקול והעירה אותו משנתו. „כן,״ המשיך התייר „אבל למה רגל מעץ?״ „או!״ ענה לו האיכר מופתע: „תרנגולת כזאת לא אוכלים בבת אחת.״ אפלבאום פירש את המשל, ואמר שהקואליציה היא התרנגולת, והדתיים הם האיכר — והם אוכלים אותה לאט לאט.

■ ביום שבו עמדה להתקיים בכנסת ההצבעה על תיקון חוק השבות, צילצל הפעמון, כרגיל בשעה 4, לקרוא לח״כים להיכנס לאולם. בדרך־כלל נפתחות הישיבות בשאילתות, וכך נוהגים הח״כים להתמהמה במיזנון, ולא ממהרים להיכנס לאולם המליאה. אולם באותו יום, כעבור שלוש דקות, צילצל הפעמון שוב להצבעה. ח״כ המערך, **יצחק רבין**, קם מכיסאו במיזנון ואמר: „ביום כזה אני לא עושה חוכמות.״

■ במיסגרת דיון על הצעה לסדר היום בעניין הר הבית, נאמה ח״כ המערך **שושנה ארבלי־אלמוזלינו**, ושיבחה את המישטרה שמנעה את המעשה הנפשע. קראה לה **גאולה כהן**, ח״כ התחיה, תוך כדי פרישת ידיים לצדדים: „איזה נפשע? איזה נפשע?״

■ ח״כ המערך שושנה ארבלי־אלמוזלינו סיפרה בראיון: „לא רציתי להיות בפורום חוץ־וביטחון, כי שם מדברים ואני אוהבת עשייה.״ היא הסבירה עוד, כי היא בעד פירוק מיפלגת־העבודה ופירודה ממפ״ם, ואמרה: „עדיף להופיע בשני ראשים, כאשר כל אחד יכה בנפרד בליכוד, יסתער על הקולות הצפים, ובדרך זו תחזיר אליה מיפלגת־העבודה את אותם שנטשו אותה בגלל מפ״ם.״

■ באחד מאולמות בית־המישפט המחוזי בירושלים, ביום בחירת הנשיא, הפסיק השופט את הדיון ואמר: „אני רוצה לבשר לכם, שיש נשיא חדש למדינת ישראל. ולא הסדנו שופט עליון.״ ענה לו הסניגור: „מבחינת עורכי־הדין להפסד כזה לא היה תחליף.״

■ בישיבת סיעת המערך בכנסת, דיבר ח״כ **רענן נעים**. ח״כ **שולמית אלוני** ניסתה לקטוע אותו. הוא התרגז, דפק על השולחן ואמר: „תני לי לדבר. אני כל הזמן שומע, כשאני נוסע מרמות־נפתלי בצפון, דרך הביקעה ויהודה ושומרון לירושלים, אני שומע ברדיו — שולמית אלוני אמרה כך וכך וכך.״ ענה לו ח״כ **יאיר צבן**: „זה בגלל שאתה נוסע דרך הביקעה ויהודה ושומרון. אם תסע בדרך אחרת, תשמע דברים יותר טובים ונעימים.״

■ בעת דיון במליאת הכנסת על מס הנסיעות, התקרב ח״כ המפד״ל **יהודה בן־מאיר** אל ספסלי סיעת מפ״ם והתחיל שם בוויכוח. יו״ר הכנסת, **מנחם סבידור**, שאל אותו מה כל המהומה שהוא מעורר. ענה ח״כ **מרדכי וירשובסקי**: „כרגיל, מהומה על לא מאומה.״ **שבח וייס**, שעמד באותו זמן על דוכן הנואמים ונאם לפני מליאה ריקה כמעט לחלוטין, אמר: „אולי זה סימן בשבילי לגמור את הנאום.״

■ לעיתונאית **עדה הוז־פלס** הולך קלף עם היוונים. הקשר היווני הפרטי שלה היה קשור בשני ה„אכסים״ שלה. הבעל הראשון — בעבודתו, והשני במוצאו היווני. בימים אלה נוצר קשר יווני נוסף. בסיור עבודה שערכה לאחרונה קבוצת עיתונאים ישראליים ביוון, הכירה הוז איל־ספנות, החולש בין היתר על כל סיורי השיט היווניים בים התיכון. התוצאה: הגבר המרשים (50) שלח לעדה הזמנה להיות אורחת פרטית שלו בשיט חופים ונופש ביוון, לזמן בלתי מוגבל. כדי להוכיח שהוא מתכוון ברצינות, הוא אפילו שלח טלכס לסוכן הישראלי, שיעמיד לרשות עדה כרטיס פתוח לכל תאריך שתבחר.

■ בנה הצעיר של הוז, **דור פלס**, מתכוון ללמוד תיאטרון באוניברסיטה. הוא ילמד אצל דוקטור **אבי עוז**, שהוא בן־הדוד של אימו. שניהם שייכים למישפחת **דב הוז** המפורסמת. פעם היו אומרים, כי אבי עוז הוא בן־דודה של העיתונאית עדה הוז, היום אומרים שעדה הוז היא בת־הדוד של אבי עוז. נצר נוסף למישפחה זו הוא שחקן הכדורגל **ירון עוז**, המשחק בקבוצת מכבי יפו. עדה הוז נשארה בשם המקורי, ואילו השאר שינו את שמם לעוז.

■ החלטתו של הנשיא היוצא, **יצחק נבון**, שלא להופיע בסידרת תוכניות־עימות טלוויזיוניות, גרמה להקלה רבה למנכ״ל רשות השידור **יוסף** („טומי״) **לפיד**. הוא סיפר שבעיקבות הפירסומים על צילומי התוכנית, פנו אליו שני אישים מרכזיים ממיפלגת־העבודה, וטענו שצילומי תוכניות עם הנשיא היוצא, שהיו משודרות אחרי פרישתו, הן יחסי־ציבור פוליטיים. לפיד סירב לגלות מי פנה אליו, אך עתה הוא לא יצטרך להתנצל בפניהם.

■ מתנגדי נבון במיפלגת־העבודה העלו השערה, שיוזמת רעיון התוכנית היתה ח״כ העבודה **אורה נמיר**, הנמצאת בקישרי ידידות מיקצועיים עם מנהל התוכניות בטלוויזיה **צבי** („צביקה״) **שפירא**.

■ פרופסור **דני גור** ערך השבוע ניתוח לב, במשך שביתת הרופאים, **לצבי** („גלו״) **אבני**. הוא עשה לו ניתוח של שישה מעקפים בלב. אבני כל־כך התרגש, וכתב שיר שאותו הקדיש לגור ולכל המחלקה בבית־החולים על־שם שיבא. הנה קטע מהשיר: בביתן 10, בית שיבא בתל־השומר / לכל הצוות של פרופסור גור / לרבות אנשי הצינתור / החל במנקות המרעננות מדי בוקר חדרים / ומשנות האוויר אפילו במקטרים / עבור בעובדות במיטבח על מיגוון מטעמיו / המוסיף לכל מבקש על כל טעמיו / דרך המישפחה המסורה / הן האחיות המלטפות במבטן האומר אהבה.

■ כשדובר בכנסת על חקיקת חוק הבטחת ההכנסה, הגיעה לבניין מישלחת של התאחדות התעשיינים, לפגישת היכרות עם שר־העבודה־והרווחה **אהרון אוזן**. הם הסבירו לו שהם מתנגדים לחוק, מכיוון שהם דואגים להכנסתם של הפועלים בכל מיקרה. אוזן, כדי להבהיר את עמדתו, סיפר להם את הסיפור הבא: **סם המבורגר**, מי שהיה אבי הכותנה בארץ, אירח את השר **פינחס ספיר** בחוות־הכותנה שלו בארצות־הברית. ספיר הבחין שבחווה עובדים פועלים

... אלמוזלינו שני ראשים

מכסיקאים רבים, ואילו במחסני התחזה עומדות קטפות מורדניות חדשות מושבתות מעבודה. הוא תמה על עובדה זו וביקש הסבר מהמבורגר. סם המבורגר ענה לו: „המכסיקאים עובדים יותר טוב כשהם רואים שיש קטפות.” כזה הוא החוק החדש לגבי התעשיינים, הסביר אוזן למישלחת, כמו הקטפות לגבי הפועלים המכסיקאים.

■ בטקס חלוקת פרס נמיר של ההסתדרות, נכח שר־העבודה־והרווחה אהרון אוזן. **ירוחם משל**, שנאם במקום, בישר שעומד להיות פרס נוסף לחניכים מצטיינים, וביקש את תמיכתו של השר אוזן. אוזן אמר שהוא מוכן לתת כסף, בתנאי שיקראו לפרס על שם **ישראל ישעיהו**. איש לא ידע אם אוזן התכוון ברצינות לדבריו, עד **שאורי אגמי**, ממועצת פועלי חיפה, שלח לאוזן מיברק תמיכה ברעיון.

■ השר אהרון אוזן, היה מעריץ גדול של ראש הממשלה לשעבר **לוי אשכול**. מספרים כי הוא עולה בכל שנה לקיברו לומר קדיש, כי לאשכול לא היו בנים. אשכול אמר פעם לאוזן: „אתה לומד מהאשכנזים הרבה, אבל אל תלמד מהם הכל.”

■ סטודנט ניגש לפרופסור **יצחק גלנור** ושאל אותו למה יש כל־כך מעט תלמידים בקורס. גלנור ענה: „אני יכול להשיב לך מה **שאבא אבן** ענה פעם על שאילתה, למה ישראל מפסידה בכדורגל. הוא ענה אז: יש הרבה סיבות חברתיות, כלכליות ופוליטיות, אבל הסיבה העיקרית היא, שישראל מכניסה פחות גולים.”

■ בעת מישפטו של **פול גרינוולד**, ניסה הסניגור, **אהרון שלנגר**, לצטט קטע מתוך עיתון, כראיה לכך שהמישטרה צילמה את המתלוננת. אך השופט **אליהו ויטנברג**, העיר, כי לגביו עיתון איננו חומר ראיות. אז הפנה את ראשו לעיתונאים הרבים שישבו באולם ואמר: „עם כל הכבוד לכם, זו בכל זאת לא ראייה.”

■ **גאולה רבינוביץ**, אלמנתו של שר־האוצר לשעבר, **יהושע רבינוביץ**, אשר שמעה על מס־הנסיעות החדש, אמרה: „הנה הם חוזרים לתקופה של בעלי. את המס הוא הנהיג ראשון, וגם ביתר המדיניות יחזרו אליו.”

■ הפרקליט התל־אביבי **ירון לווינשטיין** איבחן מחלה חדשה ושמה: תיסמונת ד״ש. לוינשטיין, שתמך בזמנו בתנועה, מספר שכאשר הוא עוצר ברמזור, ורואה לצידו פעיל אחר מאותה תנועה, השניים מפנים את ראשם כדי שמבטיהם לא יפגשו.

■ השופט המחוזי **אריה אבן־ארי** שומר על האינטרסים של עמיתיו. כאשר ראה באחד מעיתוני־הבוקר שהוזכר שמו של השופט **אורי שטרוזמן** כמי שישב כביכול בדין, הוא לא התעצל, ופנה לעיתונאי שעובד באותו עיתון והעיר את תשומת ליבו, ששטרוזמן כלל אינו בארץ, אלא נופש בפאריס.

■ המראיין **איתן דנציג**, המרבה להופיע, לא ישכח זמן רב ערב־ראיונות שהתקיים בירוחם. הוא אמור היה להופיע במוצאי שבת בבתיים. באותו יום ירד גשם סוחף, שלא פסק לרגע. בדרך למקום ההופעה התברר, שהאיזור חשוך כולו בגלל תקלת חשמל. כשמצא דנציג את דלת הכניסה לאולם החשוך, ראה שהמקום מלא מפה לפה, ושהוא מואר בעזרת פנס לוקס בודד. למרות תנאי מזג־האוויר והתאורה, הגיעו כל מרואייניו של דנציג למקום. ביניהם ח״כ העבודה **יצחק רבין** ואשתו **לאה**, שהתלוותה אליו, ומאמן מכבי תל־אביב בכדורסל **רלף קליין**. דנציג לקח את הפנס, עלה לבימה, החזיק אותו בידו במקום מיקרופון, והחל לראיין את אורחיו. קליין, שהופיע אחרי רבין, אמר שהוא וקודמו לא מתרגשים משיחה לאורו של פנס לוקס: „בצבא היינו רגילים לדבר לפני חיילים כשפנס כיס אחד מאיר בשטח.”

■ במסיבה שערך סניף חירות באשדוד לפעיליו, התארחו שני שרים — **מרדכי ציפורי** **וגידעון פת**. היתה במקום גם מועמדת לשר — **סיגלית פריאל**. מלבדם נכחו גם ח״כים רבים — **איתן ליבני**, **מיכה רייסר**, **רוני מילוא** **ומשה קצב**. כולם נהנו מרקדנית־הבטן, שחוללה כחצי שעה, לפי מיטב המסורת הערבית. יודעי דבר אומרים, שיש שינוי במסיבות באשדוד. פעם שרו שירים מארוקאיים וצרפתיים בלבד, וח... שירים גם בעברית ובאנגלית.

■ שר־החקלאות **שימחה ארליך** נפגש השבוע עם פרדסנים. הם התלוננו לפניו שמצב הפרדסים רע מאוד, אין הכנסות והיצוא קטן בגלל תחרות גדולה. ארליך סיפר, כי מצב הפרדסים חשוב לו ביותר. הוא נסע לשלושה ימים לאירופה כדי לבדוק מה קורה בשוק ההדרים, אך חזר כעבור יומיים, מכיוון שהיה צריך לעבור ניתוח צינתור בליבו. „אך מצב הפרדסים חשוב לי יותר,” אמר ארליך, ולכן — לטענתו — דחה את הניתוח.

■ כשנשאל הסכסולוג **צבי צוקרמן**, בערב־ראיונות בפנורמה, מה דעתו על אורגיות, ענה שהוא אינו ממליץ על צורה זו כאפשרות לשיפור חיי־המין. הוא הוסיף, כי מטרת האורגיה לגרום לצורות שונות של סיפוק מיני, אך יש חשש שבסוף יווצרו קשרי־אהבה בין המשתתפים באורגיה, וזו אינה מטרתה.

■ במסיבת חטיבת חרות, לכבוד מינוי של **משה** („מישה”) **ארנס** לתפקיד שר־הביטחון, הופיעה ח״כ התחיה **גאולה כהן** כדי לברכו. ארנס אמר לה בקול רם: „הו, שלום גאולה. רצית להחזיר אותי לארץ, והנה אני כאן!” ארנס התכוון לתביעתה של כהן, שהשגריר בארצות־הברית יוחזר לישראל, אחרי שהודלף כי הציע את הקפאת ההתנחלויות.

■ עורך־הדין **אמנון עמיקם** הופיע השבוע לפני שופט השלום התל־אביבי **חיים איית**, בעניין תביעה שהגיש לקוחו, צלם, נגד השחקנית **ברוק שילדס** ואמה. כשנשאל עמיקם על־ידי השופט כיצד תיעשה מסירת ההזמנה לשחקנית, אמר כי יבצע מסירה אישית. השופט חייך וענה: „אני בהחלט מבין אותך.” כמה עורכי־דין שהיו באולם התנדבו מייד לנסוע לאילת ולבצע את המסירה במקומו. הדיון נקבע ל־28 לחודש, וכל עורכי הדין ביקשו לדחות את מישפטיהם ליום זה, שבו תופיע השחקנית בבית־המישפט.

■ בדיון על התקציב שנערך במליאת הכנסת, דיברה ח״כ **שולמית אלוני** על הכספים למישפחות ברוכות ילדים ועל קיצבות לדתיים. אלוני השתמשה כל הזמן במילה אתנן. ח״כ **מאיר כהן־אבידוב**, שמילא באותו דיון את תפקיד יו״ר הכנסת, העיר לה על כך כמה פעמים ואמר כי המילה אתנן מעוררת אסוציאציות. אלוני אמרה שהמילה מקובלת ביותר, אך מכיוון שהיא מכבדת את כהן־אבידוב, היא מוכנה להפסיק להשתמש בה. היא הוסיפה, כי אם מילה זו מעוררת בו אסוציאציות — הוא בוודאי אינו היחידי. אלוני עברה למילים מתת, שוחד ושלמונים.

■ מאז הבטיח ח״כ **רוני מילוא** לתרום מיליון שקל לליב״י, אם לא ייבחר מועמד הקואליציה לנשיאות, שונה שמו לרוני מיליוני.

■ סגן־שר־החקלאות **מיכאל דקל**, מחטיבת חירות וח״כ מפ״ם **אימרי רון** היו אורחי ערב־ראיונות שנערך על־ידי ההסתדרות באור־עקיבא. לפני אולם מלא מפה לפה השיבו השניים לשאלות המנחה **חיים יבין**, בנושא התנחלויות בגדה המערבית. בתום השאלות ביקש יבין לדעת מי שיכנע יותר את הקהל. 15 איש הצביעו בעד טיעוניו של דקל. סגן השר האדים וזע בכיסאו באי־נחת. ואז שאל יבין כמה השתכנעו מטיעוניו של רון, רק שבע ידיים הורמו. יבין ביקש לדעת בעד מי הקהל. בצעקות שנשמעו היו חד־משמעיות — הצופים באולם ביקשו את החלק האומנותי בו הופיעה הזמרת **ירדנה ארזי**.

■ חברי הכנסת גילו התעניינות רבה בסידרת הטלוויזיה קרובים קרובים. כאשר החלה התוכנית ביום השני שעבר, פנו רבים מאולם המליאה אל מיזנון הח״כים. שר־המיסחר־והתעשיה **גידעון פת**, שנכנס למיזנון סמוך לשידור מהדורת מבט, לא יכול היה להסתיר את רוגזו. מהדורת־החדשות נפתחה בדיווח ישיר ממליאת הכנסת, ובה נראה סגן־שר־החוץ **יהודה בן־מאיר**, כשהוא נואם. אמר פת: „אני ברחתי מבן־מאיר במליאה ועכשיו אני פוגש אותו על המסך במיזנון.”

■ מזכירת חטיבת חירות בכנסת **ירדנה מלר** קשורה מאוד בעבודתה. אחרי שהליכוד הפסיד בהצבעה על בחירת הנשיא, היא פרצה בבכי.

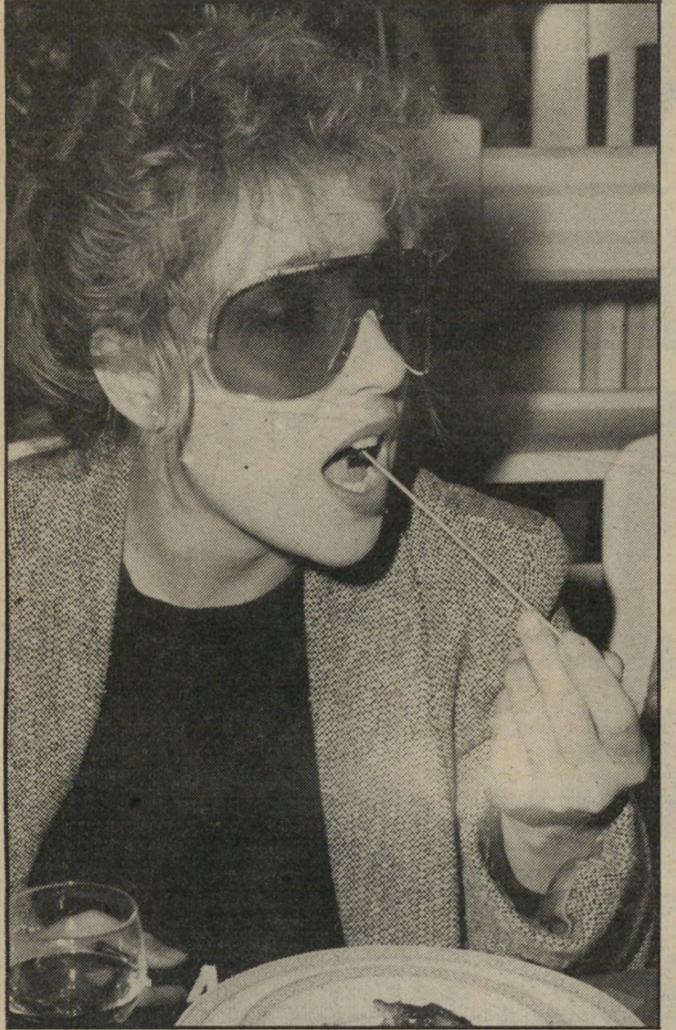

ירדנה ארזי

בדיוק באמצע הביס של אגרול סיני. רבים אינם מכירים את ירדנה כשרואים אותה בחיים ללא איפור. לידה, משמאל, הזמרת ריקי גל, כשגם היא זוללת איזשהו מטעם סיני מעל גבי שיפוד מעץ. שתי הזמרות הופיעו בעבר הלא־רחוק ביחד בתחרות קדם־האירוויזיון, שתיהן לא זכו, למרות שירדנה ארזי כמעט־כמעט זכתה במקום הראשון.

מדוע לא הסכימה גאולה כהן לנסוע במכוניתה של פנינה רוזנבלום?

■ לערב־ראיונות שהתקיים בטבריה, התבקשה פנינה רוזנבלום לקחת איתה במכונית את ח״כ גאולה כהן. גאולה כהן הגיעה למקום ממורטטת ועצבנית, ודרשה מהמפיק, יוסי פאר, לדאוג לה למונית מיוחדת בדרך חזרה. כשביקש פאר הסבר, אמרה גאולה כהן כי עברה עליה נסיעה שכולה סיוט. פנינה נהגה, לידה ישב החבר שלה ר שלח לעברה ידיים כל הזמן, ומאחוריה ישב הספר הצמוד שלה, קובי בר, והבריש את שערותיה במשך כל הנסיעה. נוסף לכל זה, פנינה דיברה כל הדרך, ובכל פעם שהיתה מתרגשת, היתה עוזבת את ההגה. „אני עוד צעירה!" אמרה גאולה כהן למפיק, והוא מיהר להזמין עבורה מונית מיוחדת אחרי המופע.

■ בהזדמנות אחרת רצה יוסי פאר לסדר שפנינה רוזנבלום תיסע באותה מכונית עם הח״כים המשתתפים איתה באותו ערב־ראיונות. פנינה סירבה בתחילה ואמרה: „אני ליידי, אני לא נוסעת עם ח״כים." אך לבסוף הסכימה. בדרך חזרה מעפולה, הצמיד לה פאר את ח״כ שינוי, מרדכי וירשובסקי. פנינה, שנהגה במכונית שלה, היתה צריכה להחזיר את וירשובסקי הביתה, וכך הפסידה ערב של בילוי.

פסוקי השבוע

- **ראש הממשלה מנחם בגין**, על בחירת הנשיא: סה לה וי — אלה החיים.
- **ח״כ אברהם שפירא**, על בחירת הנשיא: המוח חושב על כל מיני דברים. אתה לא מצפה שאגיד לך על מי אני חושב?
- **השופט מנחם אלון**, אחרי תוצאות ההצבעה: אני חושש שאלמוני כפי שהייתי, אני לא אהיה.
- **רות אלון**, אשתו של מנחם אלון, אחרי התוצאות: הרגשתי הקלה.
- **השר יוסף בורג**, כשנשאל אם עשו עיסקה עם המערך: אני יכול לומר, בתור שר־הדתות, שלא עשינו שום מיסחר סוסים.
- **ח״כ רוני מילוא**, על זריקת הרימון: הם זרקו את הרימון על עצמם.

אילי גורליצקי מחבק את ציפי שביט. השניים הופיעו ביחד במופע הגרנדיוזי „עדלידע". המופע היה כל־כך גדול, שלא כיסה את הוצאות הפקתו. הוא תוכנן כמופע חד־פעמי לפורים אך המפיקים נאלצים להמשיך לקיים אותו גם בפסח כדי לכסות את הוצאותיהם.

בלונים

מנחם בגין נואם

דני
dany dessert
מעדן חלב
בטעם
וניל
דני
dany dessert
מעדן חלב
בטעם
שוקולד
שיהיה לכם לבריאות
שטראוס

רמי וטלי אוהבים דני

הו, הימים הטובים של 1983...
Lady Bagir Van Dyke
להשיג ברשת חנויות פולגת ובחנויות המובחרות.

המפתחות בפנים...!

רכוש וידאו או טלוויזיה TELEFUNKEN
ותוכל לזכות במכונית הפאר "אוטוביאנקי 83LX'"! *

*כל הרוכש וידאו או טלוויזיה TELEFUNKEN,
יקבל יחד עם תעודת האחריות, מפתח.
ביריד אדם ומעונו (4/6/83-12/5/83) תוצג המכונית
בתצוגת TELEFUNKEN בביתן 30,
כשהיא מוקפת בשרשרת נעולה במנעול.
מפתח אחד, אולי שלך, יתאים למנעול ועשוי
לזכות אותך במכונית הפאר שבתמונה.
אל תחמיץ את הסיכוי! רכוש וידאו או טלוויזיה
טלפונקן — המפתחות בפנים...!

TELEFUNKEN

מסורת של איכות!

אלעזר

משמעות התביעה להסתלקות מ„מדיניות קמפ־דייוויד"

האם החלטות המושב ה־16 של המועצה הלאומית הפלסטינית, שהתקיים לא־מכבר בי אלג׳יר, הן „טובות" או „רעות", ה„קשוחות" הן או „גמישות", הנועזות הן פתחים ליוזמות מדיניות באיזורנו, או שמא פותחות הן אותם? — בשאלות אלה, מסתבר, מתלבטים המשקיפים והפרשנים לא רק בישראל, אלא גם במצריים (ולמעשה, בכל מקום וחוג שיש לו קשר כלשהו לסיכסוך המיזרח־תיכוני). לממשלת מצריים היו ציפיות גבוהות מן המועצה הלאומית הפלסטינית, והתוצאות תיסכלו אותה.

מוחמד סיד אחמד, איש השמאל המצרי ופרשן מדיני מבריק — שחיבר, שנתיים לפני יוזמת סאדאת, את הספר „בהידום התותחים" — מציע פרשנות אחרת, אופטימית יותר, לאותן החלטות.

בהנחה כי לקורא הישראלי יהיה עניין לקרוא פרשנות זו, שיש לה השלכות ברורות גם על הדיון המתנהל בישראל באותה סוגיה עצמה, אני מעמיד בזה לרשותו את המקום שהיה בדעתי לתפוס ב„פורום העולם הזה", אילו כתבתי מאמר בנושא זה.

מאמרו של סיד אחמד פורסם ב„אל־אהאלי", ביטאון מיפלגת השמאל המצרית, ב־2 במרס 1983.

יוסי אמיתי, קיבוץ גבולות

■ ■ ■

איש אופוזיציה מצרי סיד־אחמד
„עניינה של המועצה"

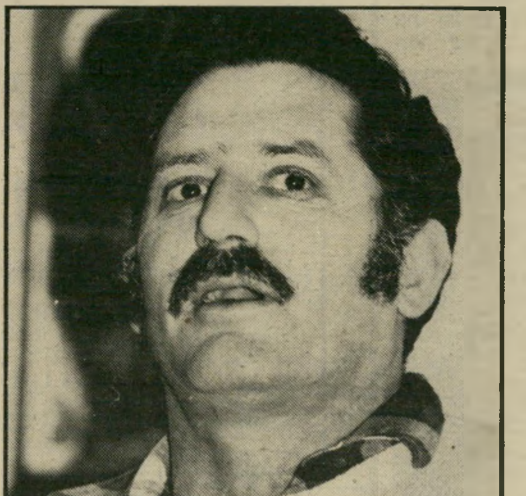

מיזרחן אמיתי
„המקום שהיה בדעתי לתפוס"

דובר רישמי (מצרי) הביע מורת־רוח מהודעת־הסיכום של המועצה הלאומית הפלסטינית, בגין קריאתה לאש"ף

سياستنا الخارجية

ماذا تعنى المطالبة بالتخلى عن " سياسة كامب ديفيد " ؟

استنكر متحدث رسمى البيان الختامى للمجلس الوطنى الفلسطينى لدعوته منظمة التحرير الى • تحديد العلاقة مع النظام المصرى على اساس تخلى عن سياسة كامب ديفيد » * ووصف المتحدث هذا

ينكر عليه حقه فى تقرير مصيره ، وفى اقامة دولته المستقلة ، وفى ان تمثله منظمة التحرير •
ولم يطلب من الملك حسين صراحة ان يرفض تماما اى احتمال لاجراء مفاوضات سلام •

מדור „מדיניות החוץ שלנו" בביטאון השמאל המצרי
לא נסיגה משיתוף־פעולה

„להגדיר את יחסו אל המישטר המצרי על יסוד הסתלקותו (של המישטר המצרי) ממדיניות קמפ־דייוויד". הדובר תיאר עמדה זו כ„נסיגה משיתוף־הפעולה החיובי עם מצריים" וכ„התעלמות מעמדותיה במהלך המשבר הלבנוני".

המושג „מדיניות קמפ־דייוויד", כפי שהופיע בהודעת־הסיכום, זקוק להבהרה.

אין זה סביר להניח כי סיכומי המועצה עסקו באותם היבטים של „מדיניות קמפ־דייוויד" הנוגעים למצריים בלבד, אך היבטיה של מדיניות זו העוסקים בנושא הפלסטיני — הם בהחלט מעניינה של המועצה הלאומית הפלסטינית.

בהסכמי קמפ־דייוויד קיבלה קאהיר על עצמה את ההתייחסות לבעייה הפלסטינית, ללא שיתוף הפלסטינים עצמם. זכותם של אלה, איפוא, לדחות את אשר הוחלט בעניינם בהיעדרם, ולתבוע הסתלקות מאותן ההחלטות.

תביעות המועצה הלאומית הפלסטינית להסתלקות מ„מדיניות קמפ־דייוויד" היא דרישה להסתלקות מן ה„מיסגרת" שנקבעה לבעייה הפלסטינית, המתמצית בתוכנית ה„מימשל העצמי" וה„מינהל האזרחי", ואין היא נוגעת כלל להיבטים הקשורים במצריים, כלומר בהסכם המצרי־ישראלי, שאליו לא התייחסה הודעת המועצה בצורה כלשהי.

קאהיר עצמה אינה טוענת כי השיגה התקדמות כלשהי בדיונים על המימשל העצמי הפלסטיני, בהסתמך על הסכמי קמפ־דייוויד שנחתמו לפני חמש שנים. יתר־על־כן: אין קאהיר יכולה לטעון כי תביעתה לזכותו של עם פלסטין להגדרה עצמית נובעת ישירות מנוסח הסכמי קמפ־דייוויד, אך אין בסיס לדחייתה של תביעה זו על־ידי הצד הישראלי, החתום על אותן הסכמים עצמם.

אין לצפות מן הפלסטינים שיהיו „יותר מלוכנים מן המלך", ויותר דבקים בהסכמי קמפ־דייוויד מכפי שתובעים מהם ההסכמים עצמם. והרי (בהסכמים) הוכרה זכותם להטיל וטו בכל סוגיה הנוגעת להם. כלום ייתכן לשלול מהם זכות זו דווקא כעת?

גמישות פלסטינית. בשום־פנים אין להאשים את המועצה הלאומית הפלסטינית שלא הראתה בהחלטות־הסיכום שלה מידה רבה של גמישות, חרף התנאים הקשים שבהם שרוייה תנועת־ההתנגדות אחרי יציאתה מביירות, וחרף המרירות הנובעת מן התחושה שגורמים (ערביים) רבים הפקירו אותה, וההקצנה וההקשחה שהיו אמורות לנבוע מכך.

> **בהסכמי קמפ־דייוויד הוכרה זכותם של הפלסטינים להטיל וטו בכל סוגיה הנוגעת להם. הייתכן לשלול מהם זכות זו דווקא עתה?**

המועצה הלאומית הפלסטינית לא דחתה חד־משמעית את תוכנית רגן — אף כי תוכנית זו אינה מספקת את זכויותיו הבסיסיות של העם הפלסטיני ושוללת את זכותו להגדרה עצמית, לכינון מדינתו העצמאית ובייצוגו על־ידי אש"ף.

המועצה הלאומית הפלסטינית לא תבעה תביעה מפורשת מן המלך חוסיין לדחות לחלוטין כל אופציה לניהול משא־ומתן לשלום.

המועצה הלאומית הפלסטינית לא דחתה את עיקרון האיחוד הקונפדראלי עם ירדן, אף־כי קבעה כי (איחוד כזה) לא יתאפשר בטרם תיכון המדינה הפלסטינית העצמאית.

אך אין להעלות על הדעת שהמועצה תרחיק לכת בגמישותה עד־כדי קבלת הסכמי קמפ־דייוויד, או אף שתיקה לגביהם, בעוד אשר פירושם, כפי שקובע בגין, הוא „לא" לזכות ההגדרה העצמית, „לא" למדינה פלסטינית עצמאית, ו„לא" לאירגון־השיחרור.

אכזבה בקאהיר. ברור שקאהיר ציפתה לשמוע מן המועצה הלאומית הפלסטינית הערכה למאמצים בעת המצור על ביירות, ולהיענותה לקריאת אש"ף, ולתיאום בין שני הצדדים במשך כמה חודשים. מה עוד, שעמדת מצריים — עמה וממשלתה כאחד — לצד הלוחמים הפלסטיניים בעת מצוקתם היתה טובה לאין־שיעור מעמדותיהם של מישטרים (ערביים) רבים אחרים, שהרחיקו־לכת במחדליהם מעבר לכל המשוער.

> **המועצה הלאומית הפלסטינית לא דחתה חד־משמעית את תוכנית רגן ולא תבעה מחוסיין שלא לנהל מו"מ עם ישראל**

ואולם, אין קאהיר יכולה להתנכר לכך שהכבוד הרב שזכתה בו המישלחת המצרית למועצה — שהיתה הגדולה והבולטת בקרב המישלחות כולן — לא היה כבוד שניתן לזרם זה או אחר באופוזיציה המצרית, אלא למצריים כולה, ולתנועתה הלאומית על כל מרכיביה. לא היתה בכך התעלמות מן העם המצרי בכללו, או לקורבנותיו (שנפלו למען העניין הפלסטיני), כפי שנטען, אלא אדרבא — היה זה ביטוי של הערכה לאותם הקורבנות.

אך כשם ששקדה המועצה על מתן כבוד לתנועה הלאומית המצרית על כל מרכיביה, כך שקדה על אחדות אירגוני־ההתנגדות הפלסטיניים על כל מרכיביהם — אלה המתוארים כ„מתונים" ואלה המתוארים כ„קיצוניים". זכותה של המועצה הלאומית הפלסטינית, או אף חובתה, לטפח אחדות זו ולהעניק לה עדיפות מעבר לכל עדיפות אחרת, בעיקר לאחר ביירות ופיזור הלוחמים בכמה תפוצות (בעולם הערבי).

ולבסוף: הדגשת הדובר הרישמי (המצרי) כי מצריים לעולם לא תסתלק מתמיכה בעם הפלסטיני, היא הצהרה ראוייה לתמיכה ולאיזכור, והיא בגדר חובה על כל מימשל הרואה עצמו כחלק מן התנועה הלאומית המצרית. אך באותה מידה, ומנקודת־המוצא של הלאומיות המצרית, לא היה זה מן הראוי לומר (כפי שאמר הדובר) כי קאהיר „מניחה לאש"ף לבחור את הדרך בה יילך, והוא שיישא באחריות ובתוצאות".

הקצר שנוצר בין מצרים ואש"ף אינו עונה לציפיות או לאינטרסים של אף אחד משני הצדדים.

מוחמד סיד־אחמד, קאהיר

מכתבים

לשבור לו את המילה!

פיו של תנגר מתל־עדשים מפיק נאבוטים.

חסד עשתה איתו ועדת־החקירה, ולא ציוותה להדיחו מייד מתפקידו. אך הוא מתייחס לעניין כאל פרס, משוטט ברחבי הארץ ומשמיע את הבחנותיו הדקות בענייני דיומה, על כל גיבעה ותחת כל עץ רענן. יום אחד הוא מחנך את ילדי הערבים (לא את ילדיו שלו — חלילה) בעזרת נאבוטים, יום אחר הוא מגלה דם ילדים יהודיים שנחטפו על־ידי גויים, אחר־כך הוא מגנה את העולם העויין ומכריז מילחמה על כל מי שאינו מתיישר לפי הקו של גוש־אמונים — וכל זאת בעודו במדים.

להבא, כדאי שוועדות־החקירה ובתי־המישפט ישקלו שימוש בעונש מסוג חדש: סתימת פיהם של פושעים.

ציפי ערן, כפר סבא

● ● ●

כל העניין

זה רק - כאילו

שיח תינוקות בעגלות־טיול:

תינוק אלף: **אני מביא לאבא שלי הרבה ברכה. אחרי שהתעייף עם שלושת האחים שלי, הוא יקבל בזכותי עוד 820 שקלים לחודש.**

תינוק בית: **מה פיתאום?**

תינוק אלף: **קוראים לזה קיצבת ילדים של ביטוח לאומי. כל ילד רביעי במישפחה מביא את זה להורים שלו.**

תינוק בית: **גם אני רביעי במישפחה, אז למה אבא שלי לא מקבל?**

תינוק אלף: **אבא שלך בטח לא שירת בצבא.**

תינוק בית: **כן, נכון. לא לקחו אותו. רגע רגע... אבל גם את אבא שלך לא לקחו!**

תינוק אלף: **...אהה, נכון. הוא הלך לישיבה. אז זה בטח כי אבא שלך לא הצביע בבחירות למיפלגה של אהרון אבו־חצירא ובן־ציון רובין.**

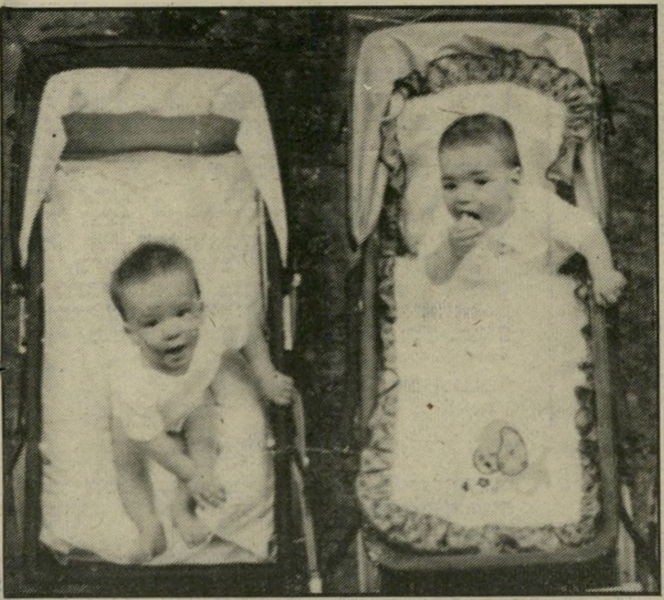

תינוק זכאי ותינוק בלתי־זכאי
קיצבות ילדים יהודיים

סגן־שר גזעני רובין
הפליה בין תינוק לתינוק

תינוק בית: **גם אבא שלך לא הצביע בעדם!**

תינוק אלף: **תגיד, אתה בכלל יהודי?**

תינוק בית: **אני ערבי, הרבה דורות פה.**

תינוק אלף: **אתה רואה? זה העניין! לא מגיע לך, לא לאבא שלך ולא לסבא שלך! כל העניין הזה של קיצבות ילדים ליוצאי צבא זה רק כאילו, על אמת — זה קיצבות ליהודים!**

רשמה מפי העוללים:
רעיה רוזן, תל־אביב

בעיקבות התרגיל המלוכלך של הממשלה, ביוזמתם של סגן השר הגזעני בן־ציון רובין וחבריו מ־תמ"י, מוזר ש"היועץ המדיני ל־שר־הבריאות," חיים סדן, עוד לא

(המשך בעמוד 26)

לידידינו, לקוחותינו
ולכל בית ישראל

ברכת
חג שמח

מהמסעדות הטובות

THE VILLAGE
מטבח אירופאי
צרפתי לטעמך

צ'יינה וילאג'
ארוחות סיניות בהזמנה
לביתך או למשרדך

בתחנת הדלק "טופז" ליד הכפר הירוק
טלפון: 03-491873.

ומראה צעיר

זהו חלומה של כל אשה. במטרה להגשים חלומך, פיתחו מעבדות הקוסמטיקה הטבעונית של R.V.A את סידרת הטיפוח החדשה COLASTIN, השומר על פני נעורים ומונע התקמטות בטרם עת.

התכשירים בסדרת קולאסטין מבילים בין היתר קולגן ואלסטין המאוזנים את רמת הלחות בעור ומעכבים את תהליך ההתקמטות, מגינים על העור מפני התיבשות ואבדן הזוהר הטבעי, מקנים לו רכות, רעננות וחן נעורים.

טיפוח עקבי
יעניק מראה צעיר לאורך זמן. התמידי עם

COLASTIN

מרכזי ייעוץ והדרכה לתכשירי קוסמטיקה טבעונית R.V.A.:
בתל־אביב: מכון קאר, רחוב ה' באייר 16 • טל. 03-255295/6

דרושה
טלפוניסטית/
מזכירה

לפנות לחנה:
03-232262

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

• שרות ת.ד
ללא תשלום
• מכבדים
כרטיסי אשראי

פרסום אידיאל
אבן גבירול 80
טל: 227117

תן
טרמפ
לחייל

שוב זכינו!

במוצר הנבחר	בקניה הטובה ביותר	בשרות הנבחר
1983 השרות הנבחר	הקניה הטובה ביותר 1983	1983 השרות הנבחר

השם הנבחר 1983

העסק המצטיין 1982

העסק הנבחר 1982

הקניה הטובה ביותר 1982

הקניה הטובה ביותר 1981

הקניה הטובה ביותר 1980

הידעת!

מדי שנה בשנה אנו זוכים בכל המדליות
בכל משאלי דעת הקהל בישראל.

קריסטל
יוצא מהכלל

תשבץ

מאת אביגיל יואי

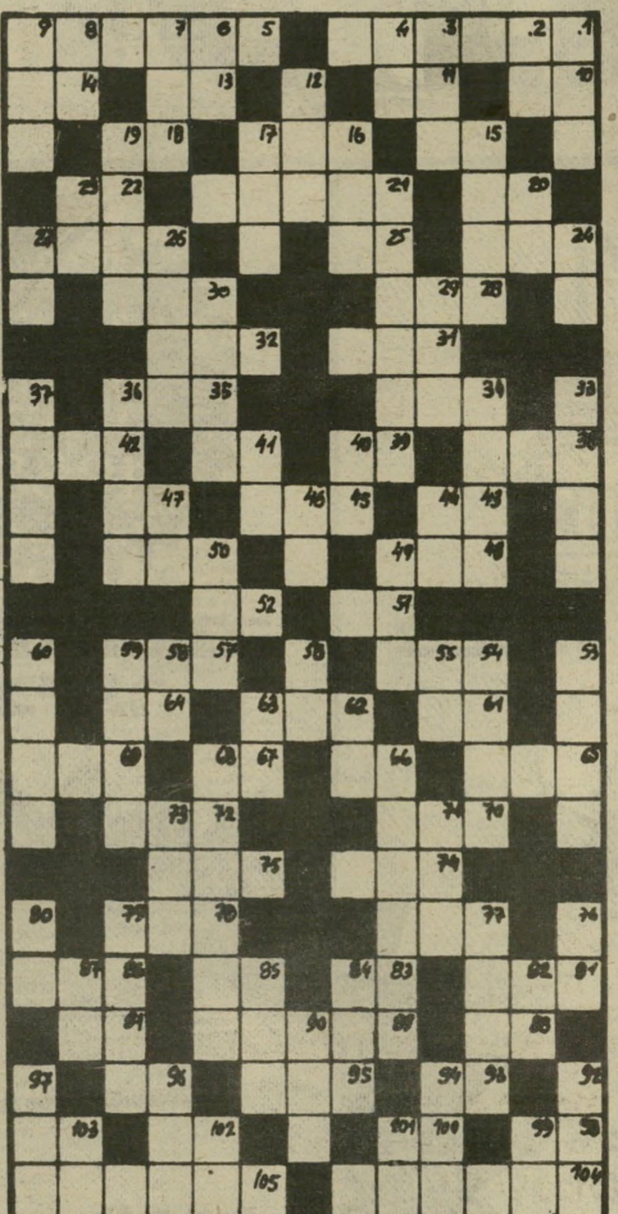

מאוזן:

1) ארץ התלתן הירוק; 5) משרה דתית רמה; 10) יום חג; 11) מרקיע־שחקים; 13) פנייה בלשון רכה; 14) שנה של פרעות חמלניצקי; 15) ידית של כלי; 16) פרי צהוב המבשיל באביב; 18) נס ה־מזון ליוצאי מצרים; 20) גבעה של חרבות; 21) עיר עתיקה באסיה הקטנה שנפלה ע״י מע־שה מרמה; 22) שופט; 24) יום אבל ומספד; 25) מורה נודע לשחקני תיאטרון (ש״פ); 26) חליל בבית המקדש; 28) אל חופה נכבלה אנדרומדה; 30) מאבני החושן; 31) כינוי בלשון נקיה לאבר הזכרות; 32) מחרוזת של קשוטים; 34) הפיל את המטוס; 35) עטרה; 38) צפור המזון בנדודי ישראל במדבר; 39) אל מצרי; 41) מופיע; 42) אחת מפעולות שולחן ה„סדר״; 43) בראש התורן; 45) נמהרות; 47) חצי לא שלם; 49) פרי־רחם בן יומו; 50) שפת הנהר; 51) קוסם; 52) חזק מאוד; 54) מה־לומה; 57) גחלת־אש; 61) נע־לה; 62) זהב; 64) לא יותר; 65) מוצא הנהר אל הים; 66) טיס צהוב; 67) פילוסוף יהודי מחבר „רומי וירושלים״; 69) הסולם המינורי במוסיקה; 70) די (ארמית); 72) כלי לגריפת אשפה; 74) שער (ארמית); 75) הצגת התנגדות לפסק־דין; 77) תל שממה; 78) משמש בבית המרחץ; 81) ארץ המגוג בחזון יחזקאל; 83) תו מוסיק־לי; 85) אך; 86) היקום ה־מתעורר באביב; 88) רסיסים בבקר בבקר; 89) פילוסוף צר־פתי בעל „קנדיד״; 91) מכללה ידועה בארה״ב; 93) מילת הס־כמה; 95) תבואה לפני הקציר; 96) משקה סיני; 98) סרוב; 100) מנכבדי חברון המקראית; 102) אינו מבני המקום; 103) לאום; 104) רמטכ״ל חדש; 105) הר המוריה.

מאונך:

1) בן יותם מלך יהודה; 2) מספר עיקרי הרמב״ם; 3) גי־פוף; 4) פלא; 6) ילוד זכר; 7) רכב קרבי חדש בצה״ל; 8) בנו השלישי של אדם ה־ראשון; 9) בצוותא; 12) נכ־חדו. נעלמו; 15) מחשוף; 16) שמה הראשון של שרה אמנו; 17) בכור אדם; 19) רובד; 20) סימון על הבגד; 21) כינוי עממי לאותיות קטנות (ע״ש תפילה); 25) מילה פופולרית ב„שעה טובה״; 24) שן חות־כת; 26) עיר חדשה בגוש עצ־יון; 27) לועג; 29) הדר; 30) בדקדקוק — גוף שני; 32) מנחה. דורון; 34) אלת הנישו־אין במיתולוגיה; 36) ענף באת־לטיקה קלה; 37) הזרוע העל־יונה מן המרפק לשכם; 40) מרחף; 41) חג לצאן; 44) אביזר באחד ממשחקי הספו־רט; 46) חיק; 47) שנון; 49) מנוחה; 50) ישוב עברי ש־נתגלה בו לוח חקלאי עתיק; 53) מניפסט; 54) יוצר הסוציי־אליזם (ש״מ); 55) אבי הבעל; 56) זמן; 58) עבר; 59) כפל־סנטר; 60) צאצא של הורים שאחד מהם לבן והשני שחור; 62) מושב השופט; 63) מילת שאלה; 66) תשוקה, תאווה; 68) אליו נכספה נפשם של יוצאי מצרים; 71) קבוצה ב־עמק; 73) שלא נימול; 76) קליפת פירות; 77) קובץ ה־יסוד של המשפט המוסלמי ה־אזרחי; 79) מגמה, טנדנציה; 80) אחד השוואים; 82) יחידת הספק חשמל; 84) סופר יהודי אמריקאי — „המרד על ה־קיין״ (ש״מ); 85) צמח שדה תרבותי; 87) מילת שלילה; 90) מין גמל חסר דבשת; 92) קרבן או זבח שלום; 94) אחד מחילות צה״ל; 96) משקל ה־אריזה של הסחורה; 97) שק עור לנוזלים; 99) סופר יהודי בעל „הצדיק הכפרי״ (ש״מ); 101) סימון מוסיקלי; 102) אגודת פרחים; 103) ערימת אבני מפולת.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ קורסים
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)

★ סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה

★ הכנת כלות
* מחירים עממיים * שרות מעולה

1983 העסק הנבחר

ת״א, דיזנגוף 190 (יודפת 4) 229388 ,226066

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת
ד״ר מרדכי זיידמן
הוצאת רשפים

מכתבים

(המשך מעמוד 24)
הצטרף להפלייה בין דם לדם, בין תינוק לתינוק.

אל דאגה. בלישכתו בוודאי שו־קדים כעת על תוכנית חדשה ל־שיפור המאזן הדמוגראפי: בקרוב יתחיל הדוקטור (לכלכלה) לטייל בישובים הערביים בארץ, ויציג סידרת שקופיות המסבירות כיצד להשתמש באמצעי מניעה.

משה וויינברג, גיבעתיים

● ● ●

כתמים בשל פירסום

הקורא מתנגד לפירסום שמם של חשודים בטרם הורשעו.

פירסום שמות של חשודים עוד בטרם נחרץ דינם בבית־המישפט מעמיד בצל כבד את תפקידה של העיתונות — אדם החשוד במע־שה פלילי עלול להיפגע קשות, פיסית, נפשית ורוחנית, שמו יוכ־פש ברבים ללא כל אפשרות תי־קון או מחיקת הכתם שהוטבע בו.

טוב תעשה מועצת העיתונות אם תביא העניין לדיון כוללני, מע־מיק ויסודי, ובכך למנוע הרס וחורבן של חיי אנשים ומישפחו־תיהם, שאחרי פירסום שמם נמצאו זכאים בדין.

יוסף פיחסי, רמת־גן

● ● ●

שר נפשע

„החוברת הכחולה" — האלימות המדינית.

קוראי העולם הזה הוותיקים ב־וודאי אינם מופתעים מתוכן החו־ברת הכחולה, המתארת ללא כחל ושרק את מעלליו של אריק שרון וחבר מרעיו. לאורך כל הקריירה הצבאית שלו, ליווה השבועון, ב־אינפורמציה שוטפת ובמאמרים מ־אירי־עיניים, את תפיסת־עולמו ה־פוליטית, המדינית והצבאית של שר־הביטחון שהודח ונבעט כלפי מעלה: המארב בכפר קטנה, פעו־לות־הגמול השונות של יחידה 101, קרבות המיתלה והחווה הסינית, מילחמת־הגנרלים ועוד...

במה חידושה של החוברת? ב־ריכוז המידע על אישיותו המעוו־תת והאינפנטילית ובמעשיו הנפ־שעים.

לכל אלה המלעיזים על האנוני־מיות של חלק ממחברי־הפירסום ה־זה, התשובה לכך באיומים (הטל־פונים והמיכתבים) שקיבלו לאח־רונה שניים מהמחברים, שפירסמו שמותיהם.

בדמוקרטיה המעורערת שלנו, שם אדם נפשו בכפו, ברדיפתו אחר האמת והצדק המוסרי. המס־קנה העיקרית מפירסום זה: יש להרחיק את האיש מכל פעילות ציבורית־פוליטית, כי הנזקים שנ־גרמו למדינה בעטיו, עולים על תרומתו — אם בכלל.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

שר המילחמה הבאה

הכותבת מזכירה כי צה"ל עדיין שוהה בלבנון והכל מתנהל כרגיל.

בהמולת מסקנות הוועדה, הד־חת שרון ורצח אמיל גרינצוויג, כמעט שנשכחה העובדה כי צה"ל עדיין כובש חלק גדול מלבנון. השיר שהפך הימנון קבוצת החיי־לים יש גבול לא הפסיק להיות

אקטואלי. מינויו של משה ארנס כשר־הביטחון לא מהווה כל תפ־נית מדרך המילחמה שבה צועדת ישראל, ואפילו מעורבותו האישית של שרון במילחמה הבאה נגד סוריה אינה מוטלת בספק.

יפה לוי, פתח־תיקווה

שיר למשוררת הלאומית

איפה את, הגברת שמר —
לא שיר ולא פיזמון!
אפילו אין לך איזה זמר
לכבוד קרבות הלבנון!

האם ביירות אינה מוזהבת,
והליטאני — לא קדוש!
מדוע שוב אינך כותבת
על אלה שהלכו בראש!

לזהב של ירושלים
יש רק מוכרים עכשיו.
גם לוא יהי קונה, עדיין
שער ההיכל חרב.

צורב העוקץ בלבבנו,
כי שוב שב רק אחד לכפר.
המתיקי נא את יגוננו
בצוף מילים. מה עוד נותר?

מיכל ודויד, ירושלים

● ● ●

כישלון ירקתי

„שני שדיים יקרים, נאמ־נים / שבזכותם אזכה ל־בית ומכונית ומשרת — כושי קטן / כי זוהי ה־זכות הטיבעית ללבוש חזית / והזכות להציף את פני הגבר בדם / והזכות לדרוך על הכובע שלכם / והזכות לתלוש את ה־עניבה שלכם / ולצחוק ולבכות ולהשתין בחתו־

(המשך בעמוד 28)

ההשקעה הטובה ביותר:

אברהם גינדי

רק

קונים

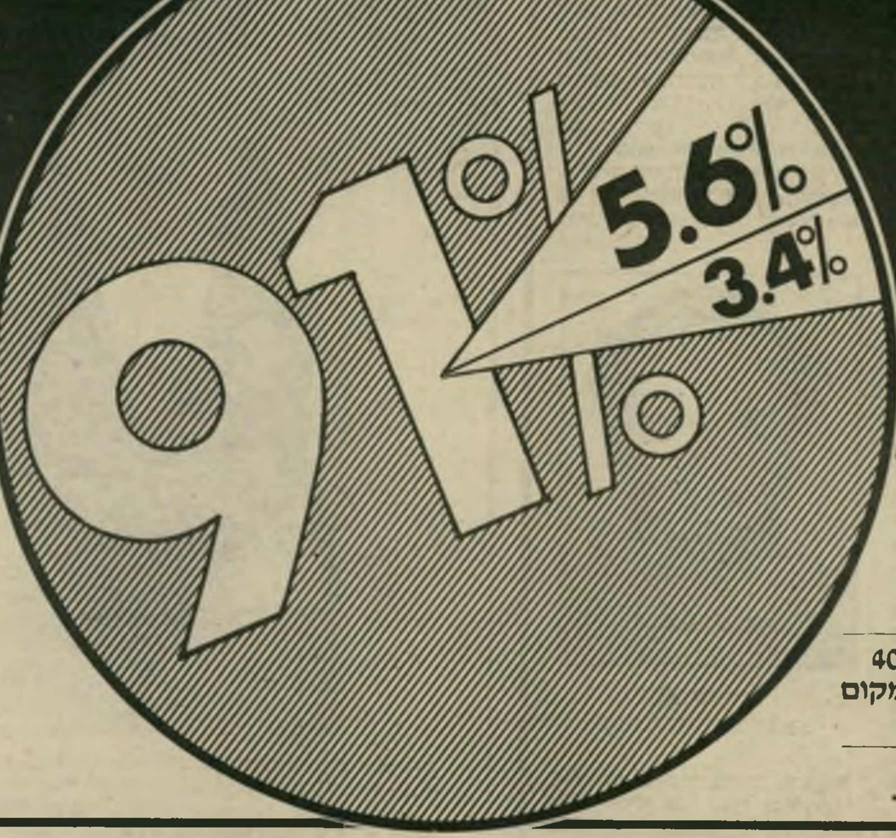

סקר כלכלי בפיקוח רואה חשבון מגלה:

91% מתוך רוכשי דירות אצל אברהם גינדי ב־10 השנים האחרונות עדיין גרים בדירה שרכשו אצל אברהם גינדי.

5.6% מכרו את דירתם ברווח ריאלי ניכר (בין 40% ל־110%). הסיבה העיקרית — העתקת מקום מגוריהם לעיר אחרת.

3.4% הדירה משמשת כנכס ומושכרת לאחרים.

מאות משפחות שרכשו דירה אצל אברהם גינדי במסגרת המבצעים השונים עשו את עסקת חייהם.

עסקת חיים

● מחיר
הנחות כספיות משמעותיות.

● בטחון
ערבות בנקאית צמודה.

● תנאי תשלום
מותאמים לאפשרויות הקונה.

● שכלולים
שפע של שכלולים בכל הדירות על-פי מסורת הבניה של אברהם גינדי.

היום

200,000 ש׳ הנחה

אתם עוד יכולים להספיק לרכוש דירה של אברהם גינדי בהנחה החל מ-200,000 שקל לדירה ולהצטרף אל מאות הקונים שעשו את עסקת חייהם.

מבצע עיסקת חיים ל-15 דירות בלבד מתוך כל דירות החברה!

בתל-אביב
ברמת-השרון
בראשון-לציון
בבני-ברק
בנתניה
בפתח-תקוה

פתוח במוצאי-שבת
לרגל המבצע יהיו משרדינו בתל-אביב ובראשון-לציון פתוחים במוצאי שבת החל מצאת השבת.

אברהם גינדי

תל־אביב ככר המדינה ה׳ באייר 10
פתח־תקוה חיים עוזר 28
רמת־השרון סוקולוב 84
ראשון־לציון הרצל 62
נתניה הרצל 18

1983 העסק הנבחר
הקניה הטובה ביותר 1983
1983 העסק התיירותי המובחר

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

אוברזון 83'

„דוגמנית האבטיח" היפהפיה המופיעה בתמונה הרצ"ב פותחת את עמודו הראשון של קטלוג בגדי־הים היוקרתי של גדעון אוברזון לקיץ 1983.
הקטלוג שעוצב בידי חברת הפרסום „דגש", זכה לא מכבר בציון „מעולה" בתחרות „הפקות הדפוס הנבחרות לשנת 1983" מטעם פריון העבודה והיצור.

מכתבים

(המשך מעמוד 26)

נות ולהפליץ בהלוויות. / יש לי זוג שדיים — ואני אשה עם זכויות." (חנוך לוין, מתוך „יעקובי וליד־נטל").

מילים אלה תואמות להפליא את התופעה הקרוייה פנינה רוזנבלום, ומסבירות לנו את סוד קיסמה והצלחתה.

מה שלא לימדו את הנערה הזאת כל מסיבות־העיתונאים החוצלארי־ציות, שבהן השתפכו ציחקוקי־עי־תונאים מדי נענעה את ישבנה — והיא לתומה חשבה שהעיתונאים צוחקים לתעלוליה, ולא הבינה ב־סיכלותה כי לה, לה עצמה, הם צוחקים;

מה שלא למדה מכישלונותיה ב־קריירה שקיוותה לעשות בחו"ל; מה שלא למדה מהופעתה לאחרונה בבית־המישפט, כאשר השופט לא גילה כל נטיה להתרשם מהפרווה שלה והסיח בה: „אני יכול להו־ציא אותך מהאולם. האם מישהו הוציא אותך פעם מהאולם?"

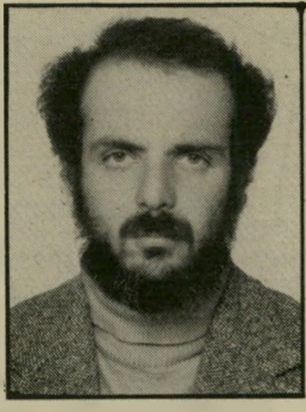

קורא פרידלר
„הזכות לדרוך על הכובע"

את אשר לא למדה מכל אלה, דומה היה שתלמד מהכישלון ש־היה כה צורב, כה זועק כל ירי־קתי (מלשון יריקה), בקדם איר־וויזיון.

אולם, מסתבר, ששום דבר לא ילמד אותה. אותה לא ניתן ללמד!

שאול פרידלר, קריית־שמואל, חיפה

● ● ●

דמיון חזותי

טעות בזיהוי של אחד ה־משתתפים בכינוס „המו־עצה לשלום ישראלי פלס־טיני" בקיבוץ הראל („ה־עולם הזה" 2376).

אגב, בדיווח על הכינוס בהראל היתה לכם טעות: צבי לב כלל לא נכח באירוע. אני מניח שהכוונה היא לשאול אשריאל מערד, הדומה לו דמיון חזותי.

יוסי אמיתי, גבולות

● הצדק עם הקורא, כמובן.

● ● ●

כיתות המיעוט

וסת הרוב

תגובה על מימצאי הוועדה הבינמישרדית לעניין הכי־תות המיסטיות.

הוועדה היתה אמורה להביא ל־ציבור מידע מלא ואמין בנושא. ל־מעשה, שזרה הוועדה חוליה נוספת בשרשרת הדיס־אינפורמציה וההס־סתה. השקרים כה רבים, שקצר המצע מלפרטם; ה„מידע" — יד שניה ושלישית — שוכתב מכתבות ודוח"ות שהוטלאו מתוך כתבות ודוח"ות.

רוב ה„מימצאים" של אמצעי־התיקשורת גם הם נאספים ו„מות־אמים" באופן זה. כתבים ו„מחנ־כים" מפגינים גישה זולה, בש־משם שופר למידע מסולף זה.

ההתייחסות היא כוללנית ומכ־לילה כלפי הקבוצות השונות, וב־חלקן אף המנוגדות במהותן, בכי־זונן ובאירגונן. המשותף ביניהן הוא היותן דרכים רוחניות שונות מזו שמורה היהדות. התייחסות זו גובלת בעיוורון ציני, כאשר היא מתגבשת במדינתו של עם שנרדף משך מאות שנים ככת־מיעוט על־ידי סביבת־רוב נוצ־רית.

מה קל לצייר את „כת־היהודים" בכמה פיסקות דומות לאלה של הוועדה הנכבדה! ממש כך, בקרב אוכלוסיה נוצרית, היו שונותם, טיקסיהם הדתיים ה„מוזרים" ומי־נהגיהם הנבדלים — קרקע נוחה לדיס־אינפורמציה דומה, שצמחה במשך המאות והניבה עלילות, הת־נכלויות ולבסוף — רדיפות.

הנוצרים עצמם היו בראשיתם כת נרדפת בימי רומא האלילית. הנצרות יצאה מן הקטקומבות אל האינקוויזיציה, ובתוך הסתערות „קדושה" על אריאנים, ולדנסים, אלביגנסים ובעיקר יהודים — איב־דה את תומתה כדרך רוחנית. חו־סר הסובלנות הביא, כמובן, להי־רס מוסרי לא של היהדות כי אם של הנצרות.

בימים אלה צוחקת ההיסטוריה צחוק ציני קר, בארצם של אותם נרדפים־על־דתם. ושימו לב, זהו צחוק כפול: בסופו של דבר, כל היוצא לציד מכשפות — רושמת אותו ההיסטוריה כמכשפה האמי־תית.

פרם אמיר, ירושלים

זמירות חדשות

אורי אבנרי (יומן אישי, העולם הזה 2374) מספר ב־שבחו של השיר We shell overcome! — אנו נתגבר! — שאהבנו לשיר.

אכן, זמנים חדשים — זמי־רות חדשות! כיום הכול שרים: We shell overdraft!

ראובן סיון, ירושלים

● ● ●

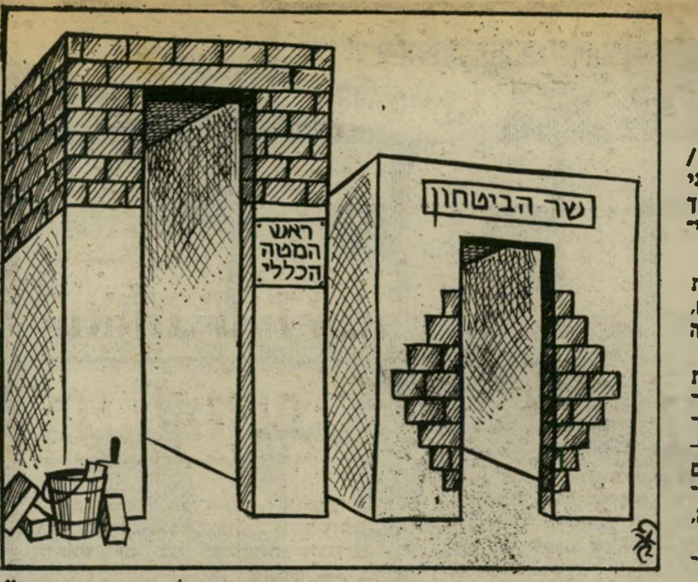

קריקטורה של זאב ב„הארץ"

מיזרחי. דומה לערבי

תודה לאורי אבנרי על מאמרו „יש לי אחות!" („העולם הזה" 2374).

מאמר זה הצביע, בלי כחל ו־שרק, על נקודת־התורפה האמי־תית: „ציבור עדות המיזרח, לפ־חות חלקם, מחוסר זהות עצמית, מתוך גאווה עצמית מושפלת, חיי־פש מישענת רוחנית בלאומנות... נכון שאני מושפל, אבל אני שייך לעם אדונים, לצבא בלתי־מנוצח; נכון שאני מקופח, אך הערבים בזויים הרבה יותר ממני, הם נחו־תים ומגעילים."

בתור בן עדות־המיזרח, המכיר מקרוב את התופעה, אני יכול להי־עיד שפעם אחרי פעם נוכחתי לג־לות קשר ברור בין מידת תחושת ההשפלה, תחושת הכישלון והי־קיפוח של אדם, לבין מידת נטייתו ללאומנות ושינאת ערבים.

מן הראוי להצביע על עוד היבט לשינאה זאת: היהודי המיזרחי

קורא איש־שלום
שונא — משמע שונה

נתפס במידה רבה על־ידי עצמו ועל־ידי זולתו כדומה לערבי. למי שביטחונו מעורער, זהו מצב בלתי־נסבל. הדרך הקלה לפיתרון הבעיה היתה להעמיק ולהעצים את חומת הניכור והשינאה לערבי, בבחינת: אם אני כה שונא אותו, משמע שאני כה שונה ממנו.

בבוא היום, כשתלמד התרבות הישראלית לכבד את הערבים, תר־בותם ואנושיותם, לבטח יעזור ה־דבר לבני עדות־המיזרח, לאלה מ־בינהם הפגועים בנגע השינאה, לכבד יותר את עצמם, את שורשי־הם וריקעם — אז לא נזדקק יותר ללאומנות המדכאת והמתנשאת כ־פיצוי על כבודנו האבוד.

דויד איש־שלום, רמת־גן

לידיעת הקוראים

קוראים השולחים מיכ־תבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה, לכתוב או־תם במכונת־כתיבה כ־רווח כפול ועל צידו האחד בלבד של הנייר. עדיפות תינתן למצרפים תמונות למיכתביהם.

POMPADOUR
תה-צמחים בשקיקים
טבעי, טעים
מבריא-מרענן
תה שושנים FIXBUTTE
תה מנטה FIXMINZE
תה בבונג FIXMILLE
תה תערובת פירות FIXFRUTTA
ועוד 7 סוגים שונים
עברו לתה-צמחים ותרגישו בהבדל
להשיג בסופרמרקטים,
שקם, בתי טבע, בתי מרקחת ומעדניות
עבור פרוספקט ודוגמא חינם
נא לכתוב לת.ד. 46, רמת־השרון
חדש! תה תערובת צמחים ופירות. נמס בן־רגע

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

מרים בנימיני

המתנות שאוהבים לקבל בני המזלות

עם פרוס חג הפסח, אנשים נוהגים לארח ולהתארח, להחליף מקומות ולהיפגש עם בני מישפחה וידידים. כל אחד מביא — או מקבל — מתנה. בדרך־כלל אנשים מתלבטים ואינם יודעים מה להביא. מהו הדבר הרצוי ביותר ומה יגרום שימחה אמיתית לזה שמקבל את השי? מה אוהב כל אחד, לפי המזל שבו נולד?

טלה

מאחר שאי־אפשר להביא להם מכונית־מירוץ או הליקופטר, צריך להסתפק בדברים יותר קטנים. העיקר שיפתיעו אותם ולא יביאו להם פעמיים אותה מתנה. נשים בנות טלה יאהבו כובע המושך את העין בסיגנון מעט גברי, חגורה רחבה מעור, ופרחים אדומים, כלניות או זר ורדים בצבע אדום לוהט. חוץ מזה אפשר להביא להם מכשירים חשמליים, איזה פטנטים מאמריקה, פותחן קופסאות מיוחד, פנס איתות, מימיה או ציוד לטיולים ומחנאות.

שור

לא קשה להשביע את רצונם. שוקולד או ליקר מתוק ועוגת קצפת יתאימו לנשים, לגברים ולטף. כמו־כן אפשר להביא להם עציץ חזק ולא רגיש מדי, כלי־עבודה לגינה, ספר־בישול או תכשיט שמשובצת בו אבן הברקת, זו אבן המזל של שור. ספל גדול שיכיל כמות גדולה של קפה או תה, וכן כלי־נחושת מכל גודל, מין וסוג.

תאומים

לא חשוב מה מביאים, העיקר שיהיו שתי מתנות או משהו כפול. למשל זוג ציפורים, זוג פרחים, זוג עגילים, וכן תכשיטים לידיים. צמידים או שתי טבעות או טבעת שבה שני לבבות, או שתי אבנים טובות. מכשירי־כתיבה, לוחות שנה, ניירות־מיכתבים וכמובן פינקס טלפונים משוכלל, וכל מיני אבזרים וקישוטים לרכב.

סרטן

משהו לבית ולמישפחה או מהבית והמישפחה. מתנות העוברות בירושה,

לבני מזל טלה יש להביא מתנות שיפתיעו אותם

דוגמת קערת סדר שעברה סדרים בארצות ובזמנים אחרים, גביע לקידוש או מפות שהסבתא סרגה, וכלים שיש להם ערך ריגשי ומישפחתי. יומן זיכרונות כדי שלא ישכחו דבר ממה שקרה להם, ויוכלו לתעד את ההיסטוריה שלהם. אלבום תמונות ומצלמה אהובים על בני המזל. נעלי־בית, גרביים חמים למיטה או כרית רכה. אבן המזל של בני סרטן היא הרובין.

אריה

אם יש מישהו שאוהב לתת ולקבל מתנות, זהו האריה. המתנות אצלם הם

נשים בנות טלה יאהבו כובע גברי, חגורת עור ופרחים אדומים

בגדול, יקרות ומרשימות. תכשיטי זהב, לבבות זהב, יינות יקרים, בגדים נוצצים בגוונים שונים של חום צהוב וזהב. מיקטרת יפה עם טבק יקר ונדיר, או סיגריות תוצרת חוץ, אך לא חפיסה אחת אלא 10 בבת אחת. בושם יקר, עץ תפוז מיניאטורי בעציץ או זר חמניות. את המתנות צריך לעטוף בנייר יפה וסרט נוצץ בגוון זהב. האריזה לא פחות חשובה מהמתנה עצמה.

בתולה

לבני בתולה צריך להגיש מתנה בזהירות ובעדינות, „הם לא צריכים כלום, יש להם הכל,” ואינם רוצים שיוציאו עליהם כסף, הם תמיד מסתפקים במועט. אך אם מתעקשים להביא להם משהו, כדאי לחשוב על דבר פרקטי. בני בתולה אוהבים צעצועים וקישוטים קטנים ונחמדים. רבים מהם מעשנים, לכן מאפרה יפה או מצית יתאימו גם הם. עציץ סיגליות או ציור קטן שיש בו זר פרחים, בובות קטנות מארצות שונות. ספרים המדברים על בריאות והיגיינה ושעון מעורר.

מאזניים

בני מאזניים כל כך מפונקים וחביבים, שאי־אפשר לא להביא להם משהו. כל דבר יפה מתאים להם: פרחים, בושם, סבון ריחני, תכשיט עדין, תמונה יפה או קישוט כלשהו לבית. מאזניים לקישוט בכל גודל וצורה ישמחו אותם. כותונת־לילה יפה ועדינה או חלוק בית סכסי, תחתוני תחרה עם ציור מיסתורי, ולגברים עניבה, סיכות לחפתים, טבעת ואפילו תליון בעל צורה סימטרית כלשהיא.

עקרב

להביא לעקרבים מתנה זה לא דבר קל. הם אינם אוהבים שמביאים להם משהו סתם כדי לצאת ידי חובה. המתנה חייבת להתאים להם. הם אוהבים סיפרי בלשים, מדע בדיוני, ספרים העוסקים במיסטיקה ובפסיכולוגיה, במוות ובחיים שמעבר. ספרים על סכס מלווים בתמונות עסיסיות. גברים ישמחו עם חרב עתיקה, סכין מיוחדת, שברייה ערבית, רובה־ציד או כל כלי־נשק אחר. תליונים וקישוטים יתאימו אם יהיו

(המשך בעמוד 54)

בימים רביעי וחמישי עליכם לחיות זהירים בטיפולכם בכספים. למרות שנראה כי הרעיונות יטוסו בראשכם ותרצו לבצעם מבלי לחשוב פעמיים, כדאי לדחות כל רעיון לשבוע הבא. אז תוכלו לקדם את כל ענייניכם הכספיים. אורחים הבאים מחו"ל יפתיעו אתכם. גם אתם תוכלו לחשוב על חו"ל ולהתחיל לארגן את הנסיעה. בתחום הרומנטי מורגשת התעוררות, לפתע אתם מבוקשים בחברה.

* * *

הקשרים החדשים שהתחילו לא מזמן חיוניים עבורכם, אך עליכם לשמור עליהם בסודיות ולהימנע מלשוחח על ההתלבטויות שלכם עם חברים קרובים. אי־ההבנות ייושבו מאוחר יותר. אינכם חזקים כתמיד וזקוקים ליותר מנוחה ושינה. מצב בריאותכם לא כל כך טוב ואתם מתעלמים מכאבים, אך עדיף לגשת לרופא. בעבודה אל תמהרו להאמין לממונים עליכם. הבטחות עלולות לגרום לאכזבה ולהסתגרות.

* * *

קשר חדש מתחיל בימים אלה, אך כדאי לבדוק בשבע עיניים את השותף או השותפה החדשים. משום־מה הם גורמים לכם להרגשת בדידות. חמתינו זמן־מה לפני שתחליטו על עתיד הקשר. בסוף השבוע עליכם להיות זהירים בכל שנוגע לנסיעות ולטיולים. תקלות בלתי־צפויות עלולות לגרום לאי־נעימות. בתחילת השבוע תפגשו מכרים או ידידים ותיקים ותוכלו לחדש קשרים שנותקו.

התחום המיקצועי מעסיק אתכם בתקופה זו, נראה שאתם עומדים לפני קידום, אך לפני כן עליכם להתגבר על כמה מכשולים ולהתנהג בזהירות ובטקט. יתכן שברגע זה אתם סובלים מגל של חוסר־פופולריות וקינאה, אנשים מתוסכלים מנסים לקלקל את שימכם הטוב. בסוף השבוע תשתדלו להמעיט בחיי חברה ובלו בחברת המישפחה. בקרוב יהיה עתידכם ברור יותר. בני מזל שור יוכלו לעזור לכם השבוע.

* * *

השבוע תרבו בנסיעות ובטיולים ותפצו את עצמכם על התקופות הקשות שעברתם השנה. רצוי שתבלו פחות בבית, ביחוד בסוף השבוע. קיימת נטיה לעורר מריבות. פגישות חברתיות יעלו את המורל וישפרו את ההרגשה. מצב הבריאות עדיין רגיש, דרושת לכם יותר מנוחה. בשטח הרומני אתם שוב מצליחים ונהנים מכל רגע ורגע. מיכתב חשוב מחוץ־לארץ עשוי לשנות את תוכניותיכם במפתיע.

* * *

מצב הרוח די כבד, ובכלל הכל לא כל־כך הולך לכם. בסביבתכם הקרובה לא מבינים אתכם, וזה גורם לעצבנות ולהתמרמרות. חלק מהבעיות קשור לפרשנות שלכם שאינה נכונה. כעת אי־אפשר לסמוך על האינטואיציה — היא מטעה. מכשיר הטלפון עלול לגרום לבעיות לכן אל תקבעו דברים התלויים בתקינותו של המכשיר. דאגות כספיות אינן תורמות לשיפור מצב הרוח. הבטחות שהובטחו אינן מתקיימות.

השבוע תצטרכו להתפנות לבעיותיהם של בני זוגכם. הפעם הם נתונים להתלבטויות ואינם מסוגלים להחליט בכוחות עצמם. יש לצפות לכך שהם ישנו את עיסוקיהם. עליכם להמתין ולראות באיזו דרך לנהוג. לעת עתה אל תתכננו תוכניות בנפרד. שיתוף פעולה והבנת מצידכם ישפרו את המצב. בעיות כספיות יטרידו אתכם אולם יתברר כי אין בהן ממש. חיי החברה יתפתחו ותפגשו באנשים חדשים.

* * *

השבוע רצוי שלא תתכננו תוכניות גדולות. כושר החיוניות די נמוך, ומצב הבריאות אינו טוב כל־כך. אתם עובדים קשה מאוד, גם בתחום המיקצועי, ולאחר מכן עסוקים בהתחייבויות מישפחתיות ונראה כאילו היום אינו נגמר. בתקופה הנוכחית אנשים לא מבחינים בהתקדמותכם ובעבודתכם המסורה, אולם מאוחר יותר תבואו על שכרכם. לכן נסו לעבור את התקופה הזו בשקט וללא חשבונות.

* * *

בתקופה זו אתם יותר אופטימיים מתמיד, ורוצים להתפנק ככל האפשר. המצב הכספי משתפר, ובתחום המיקצועי כבר מסתמן מוצא ממצב שהיה די מסובך. החלטות חשובות כדאי לדחות. השיפוט שלכם אינו טוב כעת, ועצות של אחרים עלולות להקשות עליכם מאוחר יותר. גם אם נראה שאתם יכולים להתקדם בצורה מפתיעה, זה לא כל־כך בטוח. תהיינה לכם הצלחות בתחום הרומנטי.

השבוע רצוי שתקחו לעצמכם חופשה קצרה ותארגנו מחדש את הדירה. כל מיני דברים קטנים שהוזנחו מציקים לכם, וגורמים לאי־שקט ותסיסה. הבטן תהיה רגישה השבוע, לכן הקפידו על תזונה נכונה. אל תכבידו על עצמכם במזון כבד. אהבה חדשה מתפתחת בצורה איטית מאוד. אל תנסו לזרז את הקצב, התאזרו בסבלנות, הפרשה הנוכחית אמורה להיות יותר רצינית מקודמותיה ולטווח ארוך.

* * *

מועקה שקשה להסביר מהו מקורה גורמת לאי־שקט. אינכם מוצאים את מקומכם ומחפשים דרכים חדשות. השבוע בדאי להרבות בנסיעות קצרות. רק זה עשוי לעזור לכם לשפר את ההרגשה הכללית. אתם עומדים לחדש את חיי החברה, כדאי לארגן טיול עם ידידים, ומה שיותר — יותר טוב. בשטח הרומנטי אתם מרגישים מתוסכלים מאוד. בן־הזוג מתנהג בחוסר־יציבות ואינו מקל עליכם.

* * *

השבוע תוכלו להתחיל לממש את הרעיונות שלכם בתחום המקצועי. אל תסיחו את דעתכם מהעיקר, ופעלו ללא שהיות. בתחום הרומנטי יתכנו קשיים שאינם תלויים בכם ובבני הזוג. יתכן שתיאלצו להיפרד מהם לזמן מה, וכדי להתראות תצטרכו להרבות בנסיעות. הדבר יהיה כרוך בחוסר־נוחות וזה אינו אהוב עליכם במיוחד. מבחינה כספית אתם נמצאים בהתקדמות ותוכלו להתחיל בתוכניות חדשות.

רק שעתיים מכאן - יוון. כמובן!

השנה עוד יותר זול. "טוס" אל סוכן הנסיעות!

אולימפיק יום-יום ב-8⁵⁰ בבוקר

OLYMPIC AIRWAYS

נשירת שיער

אינו פסק־דין סופי!!!

עם טיפול עקבי ונכון בתכשיר אנטישוט של לוריאל, ניתן לעצור את הנשירה.

תכשיר אנטישוט, הינו פרי מחקר מדעי של שנים רבות שכבר הוכיח את עצמו בעולם כולו.

anti-chute

מרשם לעצירת הנשירה

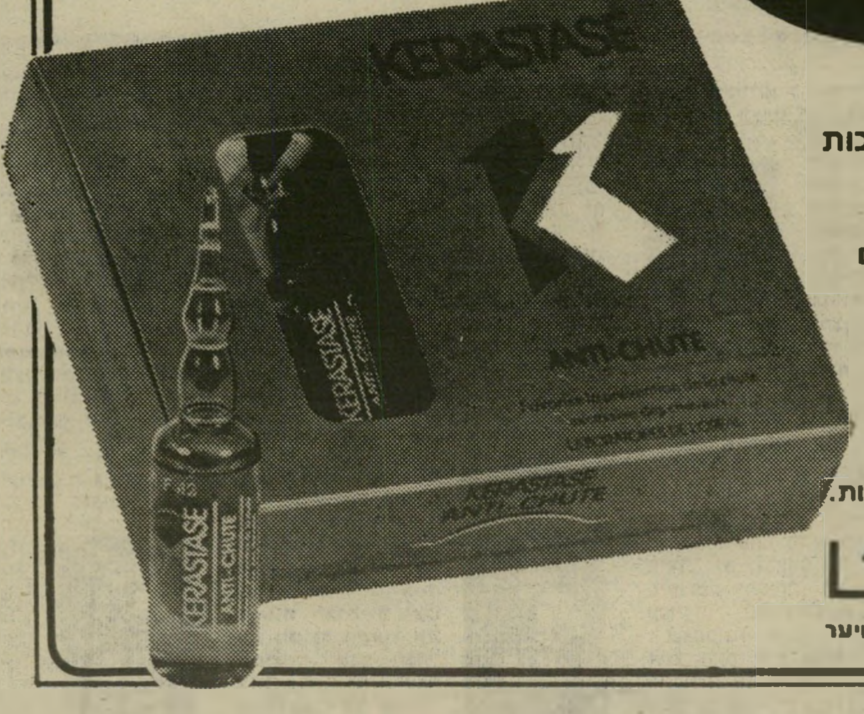

אנטישוט = תכשיר איכות
של L'OREAL
מסדרת KERASTASE
המיוצרים מצמחים טבעיים

אנטישוט עמד בבדיקות משרדי הבריאות באירופה, ארה"ב, יפן וישראל ואושר לשימוש.

להשיג
אך ורק במספרות המובחרות.

L'ORÉAL

מס' 1 בעולם בטיפול וטיפוח השיער

כן, אתה יכול להרשות לעצמך Nikon

5 צבעים לבחירתך

להשיג גם משקפות "ניקון"

יבואן
"הדר" אחד העם 36 ת"א

חזרה לאל־עריש

ל **שבנו בחדר** וצפינו בדניאל פאר מגיש את כולבוסק. עובדה זו לא היתה מעניינת כל־כך, לולא קרה הדבר באל־עריש המצרית. תמהנו אם דניאל פאר מודע לעובדה שאפשר לשבת בחוץ־לארץ ולצפות בתוכנית שלו.

יצאנו בבוקר מתל־אביב. המרחק אל הגבול אינו גדול, ובכל זאת נדמה כאילו עוברים לארץ אחרת.

חבילותיהם, בתור ארוך שאי־אפש
היה לראות את סופו. היו שם נשי
קשישות אמריקאיות מאריזונ
שזה עתה סיימו ביקור במקומו
הקדושים בישראל, היתה שם קבו
צת אנשים קשישים, בעלי עני
מלוכסנות, יפאנים, והיתה קבוצ
של ערבים בעלי כופיות והרב
הרבה חבילות וילדים.
מישהו אמר שהם עומדים כנ

שלוש שנים אחרי שהוחזר

בירת סיני למצריים, חזר

אליה ענת סרגוסטי ומדווח

מרחק של 150 קילומטר — ישראל, רצועת עזה וסיני. שמש של לפני הצהריים, המסוף הישראלי גדול, מרווח וריק. הרבה גדרות מסביב, הרבה אנשי־ביטחון עם מכשירי־קשר ודובונים חומים. התהליך כאן היה קצר — בדיקת דרכונים, בדיקה ביטחונית. רשמנו את המכונית במכס ונסענו לכיוון המסוף המצרי. שם, עוד מרחוק, ראינו התקהלות גדולה. עשרות רבות של תיירים, בעיקר קשישים, מכל הלאומים, עמדו בשמש עם

שעתיים בתור, ולבטח יעמדו ע
שעתיים נוספות, עד שיגיעו לסופ
בקצה השני של התור הארוך הי
פתוח שער קטן בתוך הגדר, וש
עמד קצין מצרי שכיוון את התנו
פנימה. לאט־לאט.

רצינו לעבור במכונית, אך כ
בור זמן קצר התברר שהרצ
הוא רצון, אך בשטח הדברים נ
אים אחרת. היה חסר איזשהו ניי
והיינו צריכים להשאיר את המכ
נית שם. אבל שם זה לא כל־

(המשך בעמוד 2

שרידי סאדאת שלט עם שרידי תמונה של סאדאת ועליו הכתובת: אדמת אל־עריש אדמת הגבורה. שלטים מסוג זה מפוזרים בכל העיר, מהתקופה שבה ביקר בעיר נשיא מצריים אחרי הפינוי. למעלה: מבט מצפון על אל־עריש, הדקלים והחוף.

חזרה לאל־עריש

תור הארוך, שהיה מורכב רובו מקבוצות מאורגנות שחיכו לאו־טובוסים שלהם.

בכניסה למסוף המצרי ישנו בנק, ושם חייב כל תייר להחליף 150 דולר, בלי חשיבות לתקופת הזמן שהוא עומד לבלות במצריים. החל־פנו ועברנו הלאה. הבניין כולו, שהוא גדול מאוד, היה מלא מפה לפה באנשים, נשים וחבילות למכ־ביר. היתה המולה רבה בפנים. קצינים וחיילים מצריים הסתובבו, חלקם באפס מעשה, חלקם עסוקים בהעברת ניירת מדלת אחת ל־שנייה. הריצפה כולה מלאה חבי־לות. מיזוודות־עור יקרות עומדות ביחד עם חבילות־בד מלוכלכות. נערים צעירים, בתילבושת ירוקה בהירה, המטאטא ביד, תימרנו בגמישות בין החבילות הרבות ו־אספו כל בדל סיגריה מן הריצפה. והריצפה אכן היתה נקייה באופן מפתיע ביותר.

בקושי רב הגענו אל הפקיד הגו־אל, הבודק את הדרכונים. הוא העיף מבט בוויזות שלי, חייך חיוך של נימוס, וביקש באדיבות רבה שאמ־תין חמש דקות בצד, עד שיגמר התהליך. מי שקצת מכיר את מצ־ריים יודע, שחמש דקות במצריים יכולות להימשך גם יומיים. ואכן, מצאנו את עצמנו ממתינים כשעה וחצי, בלי שאדע בעצם למה. דבר ההופך את כל התהליך הפשוט הזה לארוך ומייגע.

היחידים שהבינו את הקצב ולא התרגשו היו הערבים והבדווים. אלה ישבו בצד בשקט, הילדים ה־קטנים נרדמו, המבוגרים עישנו סיגריה, ופשוט חיכו. הם הבינו שאין מה להתעצבן. אחרי המתנה ארוכה ומייגעת, ונידנודים לפקיד האחראי, קיבלנו סוף סוף את הדרכונים ויצאנו את המסוף.

ובחוץ — מילחמה חדשה — מילחמת־המוניות. בצד הדרך עמדו עשרות מוניות, ובעליהן משחרים

הכניסה למצריים מסוף הגבול המצרי היה עמוס באדם ובחבילות. בדיקת הדרכונים והוויזות נעשית באיטיות רבה, ובינתיים מצטבר תור ארוך של אנשים. הערבים, המכירים את מצריים יושבים בצד וממתינים בסבלנות בעוד התיירים מגלים עצבנות.

דוברי עברית תושבים רבים בעיר מסוגלים עדיין לפטפט בעברית ושמחים לעשות זאת כשהם נתקלים בתייר ישראלי. הישראלים מתקבלים כאן באהדה רבה.

היציאה ממצריים ביציאה ה־מצב שונה לחלוטין. בדיקת הדרכונים ובדיקת המכס נעשים במהירות רבה. איש כמעט אינו מתעכב ליד הדלפקים, והמסוף המצרי ריק לחלוטין. הבניין עצמו חדיש, מרווח ביותר ופועלים רבים שומרים על נקיונו.

שני הראיסים במקום אחד בעיר ישנן תמונות של הנשיא הקודם, סאדאת, ושל הנוכחי, מובארכ. מימין: הכניסה לבית הכולבו של העיר, שעמוס בקונים.

(המשך מעמוד 31)

פשוט. המצרים לא הירשו להשאיר אותה ליד המסוף שלהם, וכשה־געגו למסוף הישראלי הסתבר ש־אי־אפשר להשאיר אותה גם שם. אחרי מסע מפרך במכונית מס־ביב לגבול, השארנו אותו באיז־שהו מקום בחולות, ורצינו לחזור ברגל אל המסוף המצרי. אך מייד הסתבר לנו, שאת המרחק הקצר של 300 מטר לא ניתן לעשות ב־רגל, וכך היינו צריכים לחכות ל־אוטובוס שיקח אותנו בחזרה מה־מסוף הישראלי אל המצרי.

והנה זה קורה, כמעט

נזכרתי בטיול הראשון שלי לאירופה, לפני כמה שנים. נסעתי בטרמפים מספרד לצרפת. הטרמפ האחרון בספרד הוריד אותי ממש לפני הגבול, ואת המעבר עשיתי ברגל, עם התרמיל על ה־גב. ההרגשה היתה חדשה ומדהימה — לעבור ככה גבול בין שתי מדינות, בלי שום בעייה. הרעיון שמצב זה יתאפשר כאן בארץ, נר־אה אז רחוק ובלתי מציאותי. והנה זה קורה — כמעט.

איכשהו הצלחנו לחדור פנימה לבדיקת הדרכונים, בלי לחכות ב־

לסרף. מייד התנפלו עלינו כעש־רה נהגי־מוניות והציעו את שרו־תיהם. זה צועק, זה סוחב את דש הבגד ואחר מנסה לפתות בעברית עילגת.

והמחיר גם הוא דבר שניתן לווי־כוח. לבסוף, אחרי ויכוחים רבים, צעקות ומשיכות, נכנסנו לתוך ה־מונית של צאלח. הוא, וחברו הטוב מוחמד, ליוו אותנו במשך היומיים הבאים. סיכמנו עם צאלח שנשלם שתי לירות מצריות לש־עה, דבר שהתגלה כעבור זמן קצר ביותר כמשהו שהוא רק בסיס לוויכוח נוסף על המחיר.

אחרי ביקור מזעזע במקום ש־היה פעם ימית, ועכשיו הוא גל אבנים אפורות וכתושות (העולם הזה 2377), המשכנו לכיוון אל־עריש.

מצפון לעיר, במרחק קילומטרים ספורים, ראינו מימין מחנה צבאי גדול. חיילים מצריים במדים שונים ומשונים הסתובבו בין הביתנים. פתאום הבחנו בכתובת מוזרה: מירפאת צפון־סיני. הרגשה מוזרה, אבל טובה. הנה, המקום חזר לבע־ליו המקוריים, ועם זאת ישנה אפשרות לבוא ולבקר.

והנה אנחנו מתקרבים ליערות הדקלים המפורסמים של אל־עריש. מראה משגע ונדיר באיזור. ים כחול, חול צהבהב נקי נוצץ בש־מש של אביב, ויערות צפופים של דקלים. קילומטרים של יער משת־רעים קדימה. איזה יופי.

קמפוס האוניברסיטה

במרכז העיר נמצאת בשלבי סיום בניית קמ־פוס חדיש ביותר של האוניברסיטה ששמה **האוניברסיטה של תעלת סואץ**. הבניינים בעלי ארכיטקטורה מערבית מעורבת במיזרחית. הם בנויים מלבנים לבנות משולבות באדומות. החלונות מקומרים והמראה מרהיב. בשלושת הבניינים שנבנו כבר התחילו השנה בלימודים.

✱ רפי ממיסעדת „קיטון"

הגענו לנחל אל־עריש. שר־בים מזהים אותו עם נחל מצ־ריים שבתנ"ך. קבוצת נערים שי־חקה כדורגל על החול הרך. ה־וואדי הולך אל הים ויוצר מישטח ענק של חול זהוב, רך ונקי. ירדנו מהמונית והתחלנו להתקדם לכיוון חוף הים. שני חיילים מצרים עצ־רו אותנו, וניסו להסביר לנו שא־סור לתיכנס למים. הם סיפרו שצריך לבקש אישור מקצין חיל־הים, מכיוון שלפני יומיים נמצאה בים כמות גדולה של חשיש.

המשכנו הלאה לכיוון העיר. בכ־ניסה קידם את פנינו שלט לבן גדול ועליו ציור דיוקנו של נשיא־השלום סאדאת. שמתי־לב שגם ב־אל־עריש וגם לכל אורך הדרך, מופיעים שני שלטים גדולים בכל מיני מקומות, כאילו להזכיר. ה־אחד גדול ולבן, ועליו כתובת ענ־קית באותיות שחורות בערבית: „סיני — הראשונה באדמות הער־בים שחזרה בדרך השלום." השני, שלט קטן יותר וצהוב, עליו ציור של אישה מצרית על רקע מפת סיני והכתובת: „שיבת סיני". זה עושה הרגשה טובה לראות את ה־שלטים האלה ולדעת שעכשיו אתה תייר באותם המקומות שפעם היית בהם כובש, והכל בסדר.

נכנסנו למיסעדה, הזמנו דגים ורצינו לשתות בירה. כעבור זמן קצר התברר לנו שזה פשוט בלתי־אפשרי. באל־עריש לא מוכרים שום אלכוהול, אלא ברשיון. ורשיון

(המשך בעמוד 34)

תמרים קסומים

חוף אל־עריש נדיר ביופיו. לאורך קילומטרים רבים של חוף ישנו יער בלתי־נגמר של עצי תמרים זקופים, כשלמרגלותיהם חול רך וזהוב.

משמאל: חייל מצרי יושב מתחת לתמונה של הנשיא מובארכ ועליה כתובת בערבית: למצריים יש גברים בזמן מצוקה. החיילים המצריים אסרו עלינו להיכנס למים בטענה שלפני יומיים נמצא במקום חשיש.

חזרה לאל־עריש

(המשך מעמוד 33)
מקבלים בדרך־כלל רק בתי־מלון. הסתפקנו בדגים. הם היו טריים, והרבה. ישבנו ליד שולחן־עץ גדול ופשוט, במיסעדה גדולה הממוקמת על חוף הים מדרום לעיר. כל קירות המיסעדה מוקפים חלונות גדולים הפונים אל הדקלים והים שברקע. בעודנו אוכלים את הדגים החמים בידיים, ניגש אלינו אחד המלצרים, כשחיוך של אושר שפוך על פניו. מסתבר שהוא קלט שאנחנו מדברים עברית ובא לספר בגאווה ובעברית כיצד הכין לטקעס במיסעדה ישראלית. הוא עבד, לדבריו, ארבע שנים במיסעדה קיטון

מוזר. קבוצה של שמונה ילדים קטנים, כבני 10 עד 12, לבושים בגאלביות מלוכלכות, ישבו וטרפו תבשיל של עוף באורז עם הרבה הרבה פיתות. תמהנו למה ילדים קטנים כאלה אינם אוכלים בבית. שאלנו את בעל־המיסעדה והוא הסביר לנו שאלה הם ילדים ממצריים, והם עובדים עכשיו בבניין ואוכלים אצלו במיסעדה.

הארוחה היתה זולה וממלאה, ואת השאריות אפשר היה לזרוק לחתולים הרבים שהתחככו במשך כל הזמן ברגלינו. שמנו־לב שחתולים מתנהגים בכל מקום באותה דרך, לא חשוב אם הם גרים במצ־

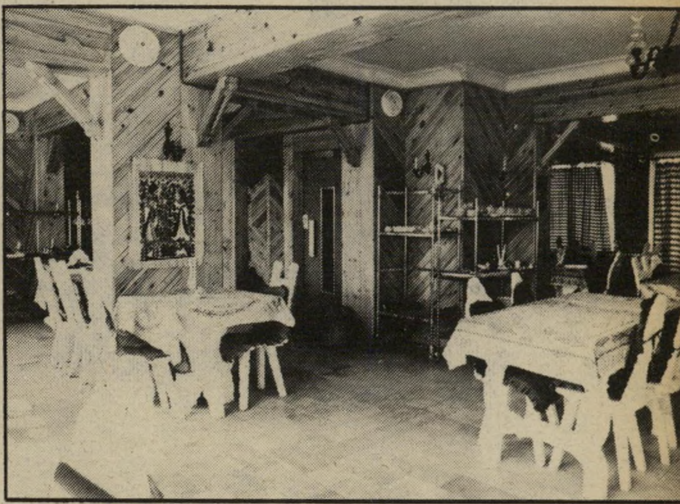

חדר האוכל של מלון חוף סיני. המלון חדש, מרוהט בפשטות נוחה. על הקירות פלקטים רבים מנופי מצריים וסיני. בכל מקום בעיר שמחו התושבים לפגוש ישראלים.

ברחוב דיזנגוף. הוא סיפר על שרה, בעלת המקום, והזכיר בחיבה רבה את הטבחית הגדולה, אסתר. הוא אפילו עומד לנסוע חזרה לשם, לעבוד. כששאלתי אותו איך קוראים לו, אמר בגאווה: „רפי." כשלחצתי לדעת את שמו הערבי, ענה ששמו נביל.

אחריו מיהר גם בעל־המיסעדה לספר לנו על קורותיו בישראל. שמו ויליאם והוא ערבי נוצרי המתגורר באל־עריש. לפני שהוחזרה אל־עריש, עבד במשך תקופה מסויימת במיסעדה גדולה בגדרה. כך היה במשך כל זמן שהותנו בעיר. אנשים שמחו לראות ישראלים מטיילים באל־עריש, שמחו להיזכר ולפטפט שוב בעברית, ו־סיפרו חוויות ממקומות עבודתם בארץ.

בשולחן שלידינו ראינו מחזה

ריים ודוברים ערבית, או גרים בישראל ודוברים עברית.

כשגמרנו להשקיט את הבטן, הגיע הזמן למצוא מקום לישון. מישהו סיפר לנו, עוד בתל־אביב, שלחוף ימה של אל־עריש בנו בזמן האחרון כמה מלונות חדשים. מלונות אלה נמצאים קצת מחוץ לעיר לכיוון דרום. נסענו לשם, ואכן, על הכביש הראשי, כביש החוף, יכולנו להבחין גם בשעה זו של היום, שעת בין־הערביים, בכמה מיבנים חדשים וגבוהים. עצרנו ליד אחד מהם: מלון חוף סיני. מיבנה חדש בעל חמש או שש קומות. נכנסנו פנימה. זה היה מלון פשוט ונעים. הקירות מצופים בעץ.

פקיד־הקבלה קיבל אותנו בנימוס ועלה איתנו לראות את החדרים. כשהגענו אל החדרים, טרח המלווה

המלון החדש ששמו חוף סיני נמצא ממש על כביש־החוף, שהוא הכביש הראשי, חוף־הים במרחק של כמאה מטרים משם. מן החלונות נראה נוף משגע של חוף־הים והדקלים הרבים. ביציאה מן העיר, לכיוון דרום עוסקים בבניה מהירה של בתי־מלון נוספים.

שלנו להראות לנו בגאוויה את הטלוויזיה הציבעונית הנמצאת בכל חדר. הוא הדליק אותה, סובב כמה כפתורים, ופתאום ראינו על המסך את סמל רשות־השידור הישראלית. מסתבר שללא קושי רב, ניתן לקלוט את תחנת השידור הישראלית אפילו באל־עריש.

וכך קרה שישבנו במלון במצריים, מרחק של כשעתיים וחצי נסיעה מתל־אביב, כשברקע קריאות מואזין בערבית ומוסיקה מיזרחית מתנגנת, וצפינו בכתבה שסיקרה את בחירת הרבנים הראשיים בישראל. ופתאום הכל נראה כל־כך קרוב.

מה נשמע, יה חוואג'ה?!"

חישבנו ומצאנו שהמרחק מתל־אביב לאל־עריש הוא כמעט אותו המרחק כמו בין תל־אביב ואכזיב. אנשים רבים נוסעים לבלות בקיץ את סופי־השבוע

בעוד חודש ייפתח מוטל חדש, הנמצא עכשיו בשיא בנייתו. את המוטל תיכנן אדריכל גרמני, והוא ממוקם ממש על שפת־הים מדרום לעיר אל־עריש, ועל הכביש הראשי. משמאל: פועלים מצרים המועסקים בבניית המוטל. במצריים אין בעיית כוח עבודה.

בחוף־הים של אכזיב, ואין בעצם שום סיבה מדוע לא לעשות זאת בכיוון השני, ולנסוע לחוף המשגע של אל־עריש, ולבלות שם את חופשת סוף־השבוע.

בבוקר התעוררתי למראה נהדר של חוף־הים עם הדקלים הרבים והחול הזהוב והנקי שנצץ בשמש של יום חדש במצריים.

קבענו עם צאלח ומוחמד ב־8 וחצי בבוקר. ירדנו לאכול ארוחת־בוקר — קפה שחור אומנם לא היה להם אבל לעומת זאת היו שם פיתות חמות טריות ישר מן ה־תנור. על קירות המיסעדה היו תלויים פלקאטים של אתרי תיירות ממצריים, ופלקאט אחד גדול ויפה ובו ציור של שתי צעירות ותחתן הכתובת: „מצריים וסודאן אחיות". בחוץ היתה שמש, שמיים כחולים, ורוח עברה על פני צמרות ה־דקלים.

צאלח הגיע בזמן. לא האמנתי. למדתי במצריים שהזמן הוא דבר מאוד לא־קבוע, וחיכיתי לאיחור.

נסענו למרכז העיר, ירדנו מה־מונית וקודם כל חיפשנו מקום שבו אפשר לשתות קפה שחור חזק. בכיכר המרכזית של אל־עריש, מול פלקאט גדול, שעליו היה מצוייר פעם דיוקן גדול של הנשיא סאדאת, ועכשיו נשאר ממנו רק הסנטר וחצי גבה, מצאנו בית־קפה מיזרחי אמיתי.

הרבה כיסאות־עץ משופשפים. שולחנות קטנים, לא נקיים במיוחד, והרבה הרבה טיפוסים שונים ומ־שונים בגלאביות ומיני תרבושים וסמרטוטים אחרים על הראש. אלה היו, כנראה, יושבי הקרנות של אל־עריש. ליד הקיר ישב חייל מצרי במדים, מתנדנד על הכיסא, כשמעליו ציור גדול של הנשיא מובארכ ומתחתיו הכתובת: „למצ־ריים יש גברים בזמן מצוקה".

כשהתקרבנו למקום, מייד ננעצו בנו עיניים סקרניות של כל יושבי הקפה. שני מערביים כמונו היוו ללא ספק אטרקציה מעניינת. ישבנו בחוץ, כמו כולם, והזמנו קפה. בעודנו לוגמים ממנו, עבר במקום איש על אופניים, האט, נעץ בנו מבט שני, חייך חיוך רחב, וצעק לעבר אורי אבנרי: „מה נשמע, יה חוואג'ה?" תוך זמן קצר התברר לכולם שאנחנו ישראלים, ומבטי הסקרנות גברו. הרבה חיוכים נש־לחו לעברנו, כמה אנשים אמרו שלום בעברית, כמה סיפרו שוב על תקופת עבודה בארץ. כולם הסכימו להצטלם ברצון.

יצאנו לסיבוב ברגל במרכז ה־עיר. קשה לומר שזכרתי את העיר מקודם, מכיוון שביקרתי בה פעם אחת בלבד לפני שנים רבות. אך אורי אבנרי העיר שהעיר התפתחה בצורה בלתי־רגילה. ובאמת נראה כאילו בכל מקום בונים. מאחרי הכיכר המרכזית, ליד המיסגד ה־גדול, הבחנו בשלושה בניינים גדולים חדשים. בניינים חדישים ומודרניים, בעלי צביון מיזרחי עדין, בנויים מאבן לבנה משולבת בלבנים אדומות. זוהי האוניבר־סיטה של העיר, הנקראת אוניבר־סיטת התעלה. הכבישים בעיר לא משובחים ביותר, וברחוב שלפני האוניברסיטה החדישה עדיין נוס־עים עם חמור ועגלה, הרבה אבק ברחובות, הרבה ליכלוך, אך יש בזה איזשהו יופי מיוחד, דווקא בשילוב הזה של מודרני ומסורתי, של מיזרח ומערב.

הסתובבנו ברחובות. רוב הנשים לבושות בגדים מסורתיים, שמלות שחורות עם רעלות על הפנים, והגברים גם הם לבושים רובם בגלאביות מצבעים שונים. אך מ־פעם לפעם חלפה על פנינו צעירה בלבוש אלגנטי, כשהיא מרחפת על פני הסימטות הבלתי סלולות.

הלכנו בסימטה קטנה. את הבתים מסתירות גידרות בטון. אי־אפשר לראות מה קורה בפנים. מפעם לפעם מציץ ענף של עץ מבעד לגדר האפורה. נראה כאילו אין כלום מאחרי הגדר.

אחרינו צעד אדם קשיש במדי צבא. הוא הלך במהירות, עבר אותנו, ופתח שער קטן בגדר הב־טון. לא יכולנו לעמוד בפיתוי, והצצנו פנימה. האיש הבחין בנו

רפיח: מבט לישראל

חייל מצרי עומד ליד גדר־הגבול העוברת באמצע העיר רפיח, ומביט על המשך הרחוב הנמצא בצד הישראלי של העיר. הגדר נמשכת לאורך שני קילומטרים לכיוון הים, ולאורך 300 קילומטרים לכיוון השני.

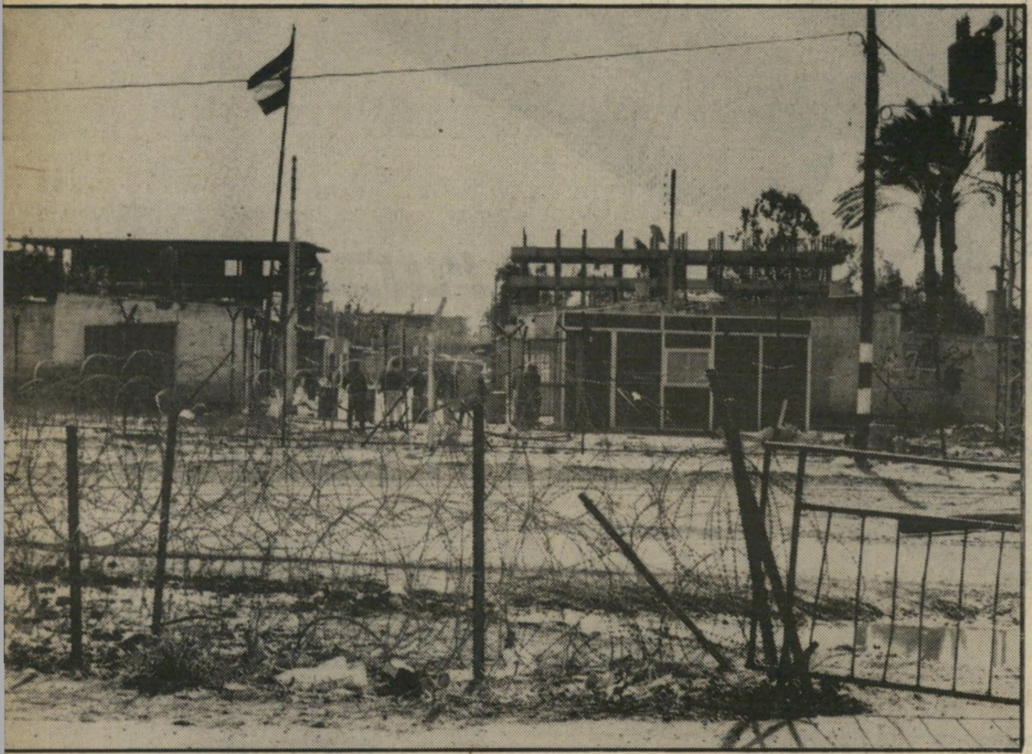

רפיח: מבט למצריים

מן הצד השני, כשברקע נראה הרחוב החצוי הנמצא בצד המצרי של רפיח. בגדר ישנו שער־ברזל קטן ודרכו עוברים יום־יום כמה עשרות פועלים הגרים בצד המצרי של העיר ועובדים בישראל. אותו הגבול

ופתח את שער הברזל לרווחה והזמין אותנו בחיוך להיכנס. בפנים המראה שונה לחלוטין. הבית צבוע בלבן ומשקופי הדלתות והחלונות צבועים תכלת. משני צידי השביל, שהוליך אל המירפסת, גינת גרניו־מים אדומים פורחים, ועץ ירוק הטיל צל על הכניסה לבית. ילדה קטנה עמדה בחצר ולטשה בנו זוג עיניים שחורות מסוקרנות. אשה סימפטית יצאה מפתח הבית, ובלי היסוס רב הזמינה אותנו להי־כנס פנימה לתה. לא היה לנו זמן רב, לכן הודינו באדיבות ויצאנו משם.

כל מה שקשור לרשות הכלל אינו זוכה בתשומת לב מיוחדת, אבל הבתים הפרטיים, מסתבר, מטופחים ונעימים ביותר.

עם של בדווים ומבריחי חשיש

ברחוב הראשי ראינו התקה־לות של נשים בשחור עם רעלות על הפנים. הסתבר שזהו בית הכולבו הגדול של העיר. נכנ־סנו פנימה. עשרות נשים עמדו שם, בודקות מטרים ארוכים של בד. כמו מכירה מיוחדת או משהו כזה. בתוך כל הנשים המבוגרות בלבוש המסורתי, הבחנו בצעירה יפה ומאופרת, לבושה גם היא בשחור. הוצאתי את המצלמה ובי־קשתי לצלם את חבורת הנשים. הן דווקא הסכימו ברצון, אך פת־אום, כאילו משום מקום, צץ בחור צעיר, חמור סבר, שביקש ממני לא לצלם.

התקרבה שעת הצהריים, ואנו התחלנו לזוז לכיוון ישראל. עברנו שוב דרך חוף הים. על החוף היב־חנו במיבנה חדש, הממוקם ממש מטרים ספורים מקו המים. נסענו לשם והסתבר שבונים שם עכשיו מוטל חדש לפי תיכנון גרמני. העבודה היתה בשיאה. בצד אחד עבד בולדוזר גדול וניקה את השטח, ובפנים עבדו פועלים רבים בקצב מהיר. מנהל־העבודה טען שפתיחת המוטל מתוכננת ל־24 באפריל, ומה שלא יהיה, הם מת־כוונים לגמור את העבודה עד אז. תמהתי על הקביעה החד־משמעית הזאת. הבניין לא נראה כמשהו שעומד לעמוד בתוך הודש. אורי אבנרי הסביר שדווקא במצריים, כשנקבע תאריך הם עומדים בו. בעייה של כוח־עבודה אינה קיימת, כי כוח העבודה זול ביותר ומצוי בשפע.

התחלנו לנסוע לכיוון צפון. שוב עברנו ליד ואדי אל־עריש, עם יע־רות הדקלים המשגעים המשתרעים לאורך קילומטרים והחוף הנהדר. השתעשעתי לרגע ברעיון, מה היה קורה אילו הרצל היה מקבל את הצעת הבריטים, ומקים את מדינת היהודים במקום זה. האם היה עם ישראל הופך לעם של בדווים נו־דדים ושקטים? עם שאינו מחפש מילחמות, אלא עסוק בגידוד תמ־רים ובהברחת חשיש דרך הים?

לפני שנפרדנו ממצריים, החל־טנו לערוך ביקור של סקרנות וא־רוחה בעיר רפיח, שחלקה חזר ל־מצריים וחלקה השני נשאר ברצו־עת עזה, תחת הכיבוש הישראלי. החלק המצרי של העיר אינו גדול. הגענו לרחוב רחב. חנויות רבות היו פתוחות וילדים קטנים שיחקו בכדור בין המידרכות. מפעם לפעם נראה שלט, או תמרור מהתקופה הישראלית. ולצידו כתובת מצויי־רת בכתב־יד על קיר: „רפיח שייכת לפלסטין הערבית".

לאט לאט, ככל שהתקדמנו בר־חוב, הידלדל מיספר החנויות ה־פתוחות. הרחוב נעשה שומם. בק־צהו נמצא הגבול. עמדנו לידו, צו־פים לעבר הצד השני. העפתי מבט למעלה וראיתי ארבעה דגלים מת־

(המשך בעמוד 54)

גבול השלום

הגבול בין מצריים וישראל. דגלים של שתי המדינות מתנופפים בצוותא וזה אולי מה שמסמל יותר מהכל את השלום הקיים ואת האפשרות לעבור בקלות רבה מצד אחד לצד השני, ממדינה אחת לשכנתה.

חייג והצטרף

מעכשיו אתה יכול להצטרף לתכנית המנויים, מהכורסא בביתך ובשעה הנוחה לך.

נא להיכנס

תכנית המנויים מעניקה למצטרפים אליה, שירות מיוחד אשר נועד להפוך גם את תהליך ההצטרפות לחוויה נעימה ואלגנטית במיוחד. אינך צריך לדאוג לטופס הצטרפות, אינך צריך אפילו לקום ממקומך!
כל שעליך לעשות הוא, לשלוח־יד אל הטלפון, להרים את השפופרת ולחייג.

מחזיק כרטיס אשראי?

אם יש לך כרטיס אשראי של ישראכרט, ויזה או דיינרס קלוב, הכן לעצמך את כרטיס האשראי, מס׳ תעודת זיהוי, מספר חשבון הבנק שלך וכתובת הסניף —
וחייג לאחד ממוקדי ההרשמה העומדים לרשותך 24 שעות ביממה!

תל־אביב	03-291949 (טל־כיס)
	03-296829 (פייג׳קול)
ירושלים	02-233175-9 (פייג׳קול)
חיפה	04-88794-6 (פייג׳קול)
	04-245871

אתה מתחיל לשחק, מיד עם קבלת אישור חברת האשראי שלך, וחשבונך מחויב בתאריך החיוב הרגיל של כרטיס האשראי שברשותך.
מספרך בהגרלה נקבע באופן אקראי על ידי המחשב, והוא ישאר שלך כל עוד תרצה בו.
תוכל להצטרף לתקופה בלתי מוגבלת על ידי חיוב חודשי של חשבונך.

אין לך כרטיס אשראי?

לרשותך עומד השירות הטלפוני המיוחד, בו יקבלו ממך את פרטיך וכל השאר ייעשה עבורך ע״י אנשי תכנית המנויים. כעבור ימים מספר תקבל לביתך את טופס ההשתתפות שלך ממולא ומעודכן לחלוטין. כל שעליך לעשות הוא, להוסיף חתימה ולשלוח את הטופס למען הרשום על המעטפה — וכיוון שתכנית המנויים חושבת על המצטרפים אליה עד הפרט האחרון — הבול, גם הוא, על חשבונה.

טלפון 24 שעות ביממה!
תל־אביב — 03-623311, 03-622828
ירושלים — 02-245218, חיפה — 04-987569
באר־שבע — 057-78106, נתניה — 053-40549

חייג 3 מליוני שקלים

בתכנית המנויים של מפעל הפיס מצפים לך מאות אלפי פרסים בסך מליוני שקלים, פרס ראשון בסך 3,000,000 שקלים והגרלה חודשית מיוחדת למנויים בלבד (בלי כל תשלום נוסף), בה תוכל לזכות בדירה אלגנטית.

ויש דרכים נוספות להצטרף

היכנס עוד היום לסניף הבנק שלך, או לאחת מתחנות ההרשמה של תכנית המנויים, מלא טופס ומסור אותו במקום.
תוכל להשתתף בתכנית המנויים גם באמצעות הוראת קבע שתתן בסניף הבנק שלך.

תכנית המנויים של מפעל הפיס.
משחק אלגנטי!

לאהוב את החייל (הנכון)

גפעלתי באקראי את מקלט־הרדיו, ושמעתי את קולו של נתקה ניר, יו״ר הוועד למען החייל.

„למרות כל המחלוקות של דיעות ועדות,״ הוא אמר, „כולנו אוהבים את החייל העברי.״

בהחלט. אבל מה עם החייל הדרוזי, למשל? והחייל הבדווי, הצ׳רקסי, או הערבי סתם, המשרת בצה״ל, והעלול להיהרג ולהיפצע לצד חברו העברי?

טוב, אני יודע שזאת היתה פליטת־פה. אבל לפעמים ניתן ללמוד מפליטות־פה יותר מאשר מן הדברים שתוכננו בקפידה.

זר פרחים מישפטי

חוק ועדות־החקירה הוא ה„בייבי״ של יעקוב־שימשון שפירא, שר־המישפטים בממשלת־המערך דאז. הוא יזם אותו, הוא ניסח אותו, הוא דאג לחקיקתו בכנסת.

כולנו ידענו את הרקע. כאשר התמרד דויד בן־גוריון נגד הנהגת מפא״י, נפתח נגדו מישפט־חברים כדי לגרשו מן המיפלגה. התובע במישפט זה היה יעקוב־שימשון שפירא. בהתפרצות של זעם טען שפירא שאנשיו של בן־גוריון משתמשים בשיטות „פאשיסטיות״. (שפירא הוא אדם מתון והומאניסטי מטיבעו, אך נוטה להתפרצויות כאלה. כיום היו קוראים לזה „אלימות מילולית״).

המרד של בן־גוריון בא על רקע דרישתו למנות „ועדת חקירה מישפטית״ לבירור האחריות לעסק־הביש של פרשת־לבון (ההוראה שניתנה לרשת־ריגול ישראלית במצריים לבצע פיגועים חבלניים.) לדרישה זו חסר כל בסיס מישפטי. לא היה קיים חוק אשר יאפשר הקמת ועדה כזאת.

כעבור שנים התחרט שפירא על הדברים החמורים שהטיח בבן־גוריון, והוא החליט לכפר על עוונו ביצירת חוק ועדת־החקירה. בעיניי היה זה מעין זר־פרחים מישפטי שהניח שפירא לרגלי האנדרטה של בן־גוריון.

משום־כך יש עניין מיוחד במסקנות שמסיק יש״ש מן הנסיון של ועדת כהן, כדוגמה לשימוש בחוק זה.

שפירא

למשל: האם צריכים להניח לממשלה לבדה להחליט אם להקים ועדת־חקירה בפרשה מסויימת?

חוק ועדות־חקירה אומר, בסעיף הראשון: „ראתה הממשלה שקיים עניין שהוא בעל חשיבות ציבורית חיונית אותה שעה, הטעון בירור, רשאית היא להחליט על הקמת ועדת־חקירה שתחקור בעניין ותמסור לה דין־וחשבון.״

עתה אומר שפירא ב־מיגוון, כתב־העת של בית ברל: „נתקלנו בתופעה שבהחלט דורשת תיקון. הממשלה התנגדה בתוקף לכינון ועדת־חקירה. זה מצב שהדעת אינה סובלתו — שרשות־הדיבור האחרונה תהיה למוסד, שעלול להיות המוסד הנחקר.״

שאלה: „האם אתה מציע שהזכות להקים ועדת־חקירה תינתן גם לכנסת? או אולי לגוף אחר?״

תשובת שפירא: „בשלב זה איני מוכן לומר למי לתת סמכות זו. איני בטוח אם זאת צריכה להיות דווקא הכנסת. יתכן הרכב מיוחד של בית־המישפט העליון.״

אני רואה בדברים אלה מחמאה אישית גדולה. כי כאשר הובאה הצעת־החוק לכנסת, הגשתי הסתייגות לסעיף 1, וזו לשונה: „ראו הכנסת, הממשלה או בית־המישפט העליון, בהרכב מיוחד של חמישה שופטים, ולאחר שהוגשה לבית־המישפט עתירה מתאימה, שיש צורך לברר עניין בעל חשיבות ציבורית חיונית, רשאי כל אחד מן הגופים הנ״ל (להלן — הגוף הממנה) להחליט על הקמת ועדת־חקירה שתחקור בעניין ותמסור לגוף הממנה דין־וחשבון על תוצאות החקירה.״

בדיון שנערך ב־30 בדצמבר 1968 נימקתי את ההסתייגות הזאת בכך: „כאשר מסכימים כי ההחלטה (על מינוי ועדה) נתונה בידי הממשלה, הרי למעשה מרוקנים את החוק הזה מעיקר התוכן שהיינו רוצים לראות בו. כמעט כל דבר השנוי במחלוקת, הטעון חקירה לטיהור האווירה הציבורית — מעוניינת הממשלה שלא ייחקר.״

בדברי־הכנסת רשום לאקונית: „התיקון של חבר־הכנסת א. אבנרי לא נתקבל.״

עכשיו, באיחור של 15 שנים, קיבל יעקוב־שימעון שפירא את דעתי בשלמותה. יופי.

ועוד עניין שבו הצטרף שפירא לדעתי: עניין הסוב־יודיצה. בראשית הדיון על פרשת צברה ושאתילא, הודעתי שאיני מתכוון לנהוג לפי כלל זה, וכי אמשיך בוויכוח הפומבי. אומר על כך שפירא: „הסוב־יודיצה הזה הוא כמעט נגד דרך־הטבע: ישנה סערה ציבורית, שבעיקבותיה תובעים הקמת ועדת־חקירה. אלמלא הסערה, ועדת־החקירה לא היתה קמה. ואז רוצים שלמחרת הקמתה, כל הוויכוח הציבורי ישתתק?

ERRARE HUMANUM EST

איני יודע מדוע, אך דווקא לבורים או לבורים־למחצה יש נטיה מוגברת להשתמש במילים לועזיות, ובעיקר לאטיניות.

שמעתי בטלוויזיה הודעה מטעם מנכ״ל מישרד־החקלאות, מאיר בן־מאיר, שסירב להעניק ראיון לטלוויזיה. הוא התלונן על כך ש„המדיה הזאת״ מסלפת באופן קבוע את דבריו.

ואכן, מדוע לא תתייחס אליו הטלוויזיה כפי שהוא מתייחס לשפה הלאטינית?

אורי אבנרי

יומן אישי

בשפת הרומאים, „מדיה״ היא לשון־הרבים של „מדיום״. ה„מדיה״ מסלפת״ כשם ש„השמיים היא כחולה״ ו„המים הוא מתוק״.

כל זה לא היה קורה למנכ״ל הנכבד אילו דבק בשפת־עבר. „מדיום״ אינו אלא „אמצעי״, בתרגום מדוייק. הטלוויזיה היא אמצעי־תיקשורת. מותר בהחלט להתלונן על כך שאמצעי־תיקשורת זה או אחר מסלף. אך למען השם, מדוע לא לומר זאת בעברית?

אוטובוס בציריך

ישבתי באוטובוס נייח בנמל־התעופה בציריך. היה קר. חיכיתי.

הזדמנתי לציריך לגמרי במיקרה, בגלל המיקריות של קשרי־התעופה. בכל זאת היתה המיזוודה שלי טעונה בדיקה ביטחונית.

בסדר. בסדר?

בנמל שארל דה־גול בפאריס התקינו מכונה אלקטרונית, הבודקת גם מיזוודות גדולות. הבדיקה הביטחונית אורכת דקה אחת או שתיים, והיא בטוחה לגמרי.

בציריך זה אחרת. ציריך נמצאת בשווייץ, ושווייץ היא מדינה מישטרתית. המישטרה השווייצית אינה יסודית בלבד, היא גם נהנית מן היסודיות שלה. היא פועלת על פי שיטות בדוקות, שמקורן, כנראה, במאה ה־19.

לוקחים ממך את המיזוודה. מעמיסים אותך על אוטובוס. האוטובוס מוביל אותך למחסן נידח, שם ממתינה לך המיזוודה, ואתה ממתין לה. אתה עומד בתור. אומרים לך לשים את המעיל העליון פה, ואת מיזוודת־היד שם. לא לנגוע, בבקשה. לחכות בתור, בבקשה. להכין דרכון ומפתחות המיזוודה, בבקשה. לגשת לפקיד הבודק את הדרכון, בבקשה. לגשת לבודקי המיזוודות, בבקשה. לפתוח את המיזוודה שלך לצורך החיפוש הידני, בבקשה. לסגור את המיזוודה, בבקשה. לחזור לחדר הסמוך ולהמתין לאוטובוס, בבקשה. להיכנס לאוטובוס, בבקשה. לחכות עד שהאוטובוס יתמלא, בבקשה. כל זה בסיגנון צבאי אדיב אך נוקשה.

כל זה דורש זמן, הרבה זמן. וזה פחות יעיל — לאין שיעור פחות יעיל — מאשר בדיקה פשוטה במכונה. כי הבודק הוא רק בן־אדם, והמכונה היא — נו, טוב — מכונה.

האוטובוס עמד. כולנו חיכינו. הצגה אווילית זו של בירוקראטיה מישטרתית חסרת־שכל, בתוספת מזג־האוויר הקר, דיכאה את כולנו. האיש שעמד לידי החל מראה סימנים ברורים של אדם המתכונן לפתוח בשיחה.

הוא נראה כבן 65, לבוש יפה, מטופח מאוד, משכיל. כשפתח בשיחה, דיבר עברית של זר. עברית של יהודי משכיל שלמד את השפה.

הוא שאל למעשי, מאז ששוב איני מכהן כחבר־כנסת. נראה כי הכיר אותי לפי המראה.

אמרתי שאני עסוק למדי גם בלאו הכי. עסוק מאוד, בעצם.

„אה, אני מקנא בך,״ הוא אמר. „אני בעל גלריה. אין לי הרבה מה לעשות. אני קורא הרבה. אבל השיעמום רודף אותי.״

יש לו ידיד, בן 83, סופר. העסוק עד מעל לראש. האיש הזה ממש אינו יודע „מה לעשות קודם.״ זהו הסוד — להיות עסוק תמיד, עד הסוף. אחרת, מה הטעם בחיים?

כן, הוא אמר, השיעמום — זהו האוייב. הוא הורג את האדם לא פחות מהטרוריסטים.

האוטובוס התמלא, וזזנו.

זה לא יכול לקרות כאן!

גידעון פת התפטר מן הממשלה. במיכתב ששלח לראש־הממשלה הסביר כי מאז התמנותו למישרתו לא הצליח לפעול ביעילות ולהשיג תוצאות חיוביות בתפקידו, ועל כן הסיק את המסקנות.

בדיחה?

לא, זה קרה באמת. אמנם לא בישראל, אלא בצרפת. המתפטר הוא השר למיסחר־החוץ, מישל ז׳ובר.

אצלנו אין זה יכול לקרות. כי אצלנו הכל בסדר. סחר־החוץ משגשג, הייצוא פורח, הכלכלה הולכת מחיל אל חיל, חיילינו אינם נפגעים מדי יום בלבנון, האינפלציה הובסה בדרך הנכונה, הפער החברתי מתחסל והולך, והכל מרוצים.

טוב שיש לנו שרים כאלה!

טריילר על הכביש

אסור להעמיד ולהשאיר על פני הכביש והשוליים רכב שרוחבו עולה על 2.5 מטר, וכן גרור (טריילר) או נתמך (סמי־טריילר) שנתקו מן הגורר או הנתמך, פרט לרכב צה״ל העומד לצורך מילוי תפקידו, או רכב שעמידתו קשורה עם ביצוע עבודות בדרך.

בכל רכב מנועי חייב להיות מותקן בחלקו האחורי פנס־בלימה אחד לפחות, בצבע אדום או ערמוני, שיודלק על־ידי דריכת הנהג בדוושת־הבלמים. אור זה חייב להיראות למרחק של 30 מטרים לפחות באור יום, ולמרחק של 150 מטרים בזמן תאורה.

איך אני יודע?

אה, זה סיפור.

לפני כמה ימים רציתי לנסוע למצריים, וביקשתי לסדר לי רשיון־נהיגה בינלאומי. לשם כך חיפשתי את רשיון־הנהיגה הישראלי שלי, ולא מצאתיו. סברתי כי איבדתי אותו, ושלחתי שליח למישרד־הרישוי לקבל העתק. ואז הסתברה לי מלוא המציאות הנוראה.

לא היה לי כלל רשיון־נהיגה.

כלומר, היה לי פעם. במילחמת־העצמאות נהגתי לא פעם בג׳יפים של שועלי שימשון, אחר־כך רכבתי על אופנועים כבדים (אה, איפה הימים ההם!) ומזה יותר מ־30 שנים אני נוהג במכוניות אזרחיות כחוק וכדין.

אלא מה — רשיון־הנהיגה שלי פג לפני שלוש שנים, ואני לא הבחנתי בכך. במשך שלוש שנים נסעתי בכבישים בלי רשיון. אמנם, פעם־פעמיים ביקשו ממני שוטרים להציג את רשיוני, אך משנוכחו לדעת שאינו מצוי באותו רגע בידי, ויתרו לי.

איך בכל זאת קורה שאין אדם מבחין בכך שרשיונו פג? פשוט מאוד: מישרד־הרישוי נוהג לשלוח לכל נהג טופס של רשיון חדש, לשם חידוש אוטומטי, ערב פקיעת תוקפו של הרשיון הישן. מישרד העולם הזה, ברוב חסדו, דואג לחידוש. כאשר לא התקבל טופס כזה, לא שמתי לב לכך.

קורפו

אם כן, מדוע לא שלח לי מישרד־הרישוי טופס לחידוש? פשוט מאוד: היו מונחים אצלו שני דו״חות־חנייה שלא שולמו, ולכן לא שלחו לי טופס לחידוש אוטומטי.

אילו היה בארץ שר־תחבורה, ולא עסקן מיפלגתי מסוגו של חיים קורפו, הייתי פונה אליו ומציע לו תיקון קטן: יואיל־נא מישרד־הרישוי לשלוח לנהג במיקרה כזה הודעה בכתב על כי מעכבים את חידוש רשיונו עד לתשלום הקנסות. עד כה לא עלה הדבר, כנראה, במוח הביורוקראטי.

במצב שנוצר, התבקשתי להשיג רשיון חדש. עברתי בדיקת־עיניים (בסדר, תודה) והיה עליי לעבור מיבחן עיוני.

וכך אנחנו מגיעים להתחלה. למדתי מחדש את כל תקנות־התחבורה, ולמדתי כמה דברים חדשים. לולא כן, איך הייתי יודע שאסור לנתק סמי־טריילר ולהעמידו באמצע הכביש?

בסוף אני רוצה להגיד דווקא מילה חיובית: הופתעתי לטובה ממישרד־הרישוי בחולון. המוסד ממוחשב, האווירה תרבותית והיחס הוגן. אין תלונות.

אך במסותא, בשנה הבאה, אם יש דו״ח שיש לשלמו, האם אפשר להודיע לי על כך, תחת להכניס אותי בשקט לפריזר?

ל הפ
של ה

חברי־הכנסת מן הקואליציה, והוא
ניהל את השיחות עם חברי־הכנסת
סיעת חד״ש, שאחרי היסוסים
הסכימה לתמוך בהרצוג.
השאלה הגדולה, „מי בגד ?״ התח
לרחף בחלל הכנסת רק אחרי ההצ

המנצחים חגגו את ההצבעה הדרמאתית בלישכתו של יו״ר הכנסת מנחם סבידור. בתמונה: חבר־הכנסת אהרון הראל, מזכיר־הכנסת שמואל יעקובסון, חברת־הכנסת שושנה ארבלי־אלמוזלינו, הנשיא הנבחר חיים הרצוג, בנו הצעיר יצחק, וגיסו של הנשיא החדש, חבר־הכנסת אבא אבן. המנצחים חייכו לכל עבר. מיד עם היוודע תוצאות הבחירה הועלתה השאלה „מי בגד ?״

בזה אחרי זה ננעצו הפתקים על שני השיפודים. שלושת חברי־הכנסת ישבו זה בצד זה ליד השולחן הקטן שמאחרי דוכן היו״ר. עוזי ברעם גבה־הקומה ישב במרכז, ונעץ את הפתקים על השיפוד שלימינו. שם הצטברה ערימה גבוהה יותר. כאשר תמה הספירה, נשאו חברי־הכנסת של המערך עיניים שואלות אל ברעם.

הוא לא יכול היה להתאפק. על פניו התפשט לפתע חיוך רחב. הוא הניף את ידו כלפי מעלה וסימן בשתי אצבעותיו את האות האנגלית וי, סימן לניצחון.

עכשיו כבר היה קשה להסתיר את השימחה, אך לא כולם האמינו. אנשי הקואליציה, שתנועתו של ברעם לא נעלמה מהם, המתינו לשמוע את התוצאות הרישמיות, שאותן הקריא יו״ר הכנסת, מנחם סבידור.

זה היה סיומו של תהליך ההצבעה הקצר. עוזי ברעם היה נרגש לא פחות מן הנשיא הנבחר, חיים (ויוויאן) הרצוג, שלא היה באולם כאשר נודעו התוצאות. ברעם היה זה שטען כל העת כי אפשר יהיה „להעביר״ את הרצוג. הוא ניהל את השיחות החשאיות הרבות עם

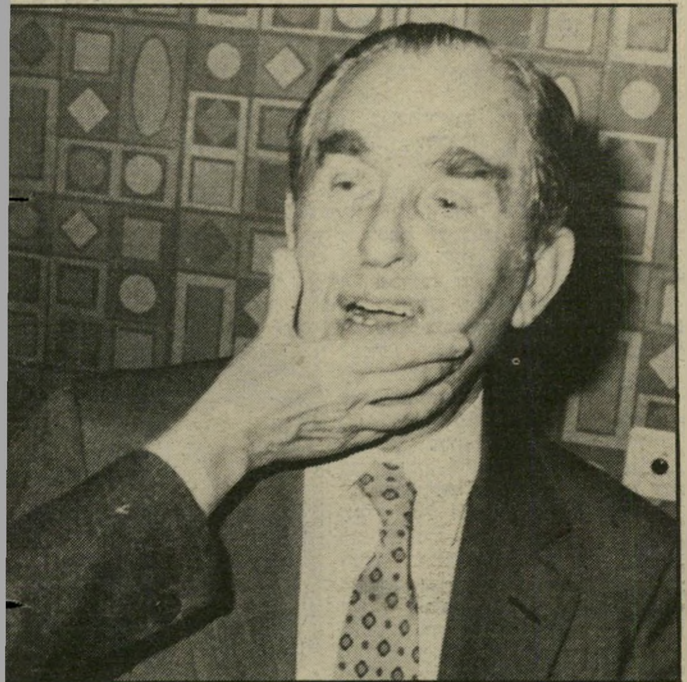

„הסתכל למצלמה!״ קוראת אורה הרצוג לבע[לה] הנשיא הנבחר, במסיבה קטנה שנערכה אצל יו״ר הכנסת מייד אחרי הבחירות. הרצוג היה ני

על השיפוד נתקעות פיתקיות ההצבעה. יו״ר הכנסת מינה את חברי־הכנסת אליעזר אבטבי, עוזי ברעם ורוני (מיליוני) מילוא למנות את הקולות. לפני המונים הוצבו שני שיפודים. מזכיר־הכנסת שמואל יעקובסון (מזוקן מימין) הגיש להם את הפתקים שהוציא מהקלפי.

היו״ר והאחיות שימעון פרס, יו״ר מיפלגת־העבודה, מחב[ק] את אשת הנשיא הנבחר, אורה הרצוג המאושרת והמחייכת בשימחה. מאחורי אורה נראית אחותה סוזי אבן

...פלאים
...רצוג

המנוצחים מתכנסים סביב ראש־הממשלה מנחם בגין, מייד אחרי שהקריא יו״ר הכנסת את תוצאות ההצבעה. עם גבם למצלמה עומדים השרים משה ניסים וגידעון פת, וחברי־הכנסת יצחק ברמן, מאיר שטרית ויואל ויינשטיין. לפני הנ... בלי־תיק אריאל שרון עומד (מוסתר) השר אליעזר שוסטק, ולידו ש... ארליך. יורם ארידור ודויד לוי ניצבים מאחרי בגין. משמאל: שלמה לור...

קודם לכן התנהלה ההצבעה בסדר מופתי. חברי־הכנסת הגיעו למישכן כשהם לבושים היטב. רובם עדיין אינם יודעים כי לטלוויזיה הציבעונית מתאימים ציבעי פאסטל רכים, והם ממשי־

(המשך בעמוד 66)

מנחם המפסיד מצביע בקלפי. ...חר מעשה דובריו של ראש־הממשלה להמעיט בחשיבותה התבוסה. אך מנחם בגין היה מאוכזב מאוד מהכיש...

רוני מיליוני יוצא מן הקלפי כשבידו פתק הבחירה. לידו ניצב סדרן־הכנסת. לאיש לא היה ספק כיצד מצביע רוני מילוא, שהתחייב לתרום מיליון שקלים ללב״י.

...ה, ...ושפע הומור. בתמונה למטה משמאל נראים יו״ר מיפלגת־העבודה שימעון פרס והנשיא הנבחר חיים הרצוג, כשהם מחזיקים כוסות משקה בידיהם. פרס לא הסתיר את שימחתו על ניצחון האופוזיציה, ובירך את הרצוג במילים חמות.

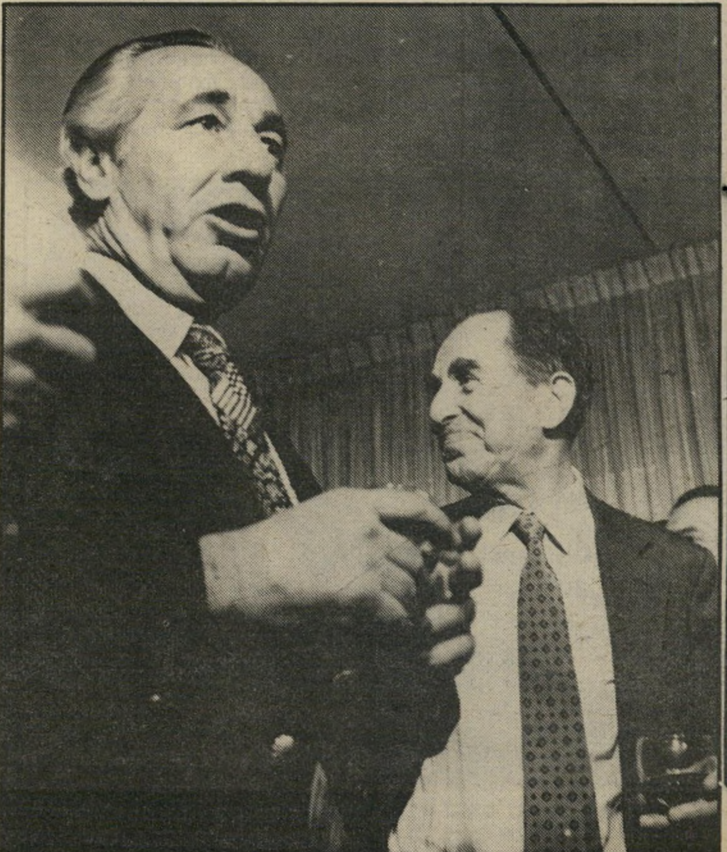

המישפחה הגדולה היא מישפחת הרצוג־אבן, שהצטלמה ביחד. בתמונה נראים בנו הצעיר של הרצוג, יצחק, ומאחורי חיים ה... ניצב גיסו, אבא אבן, ולידו עומדת אשתו, ... מאחורי אורה הרצוג עומדים בנה מיכאל, ובתה ר...

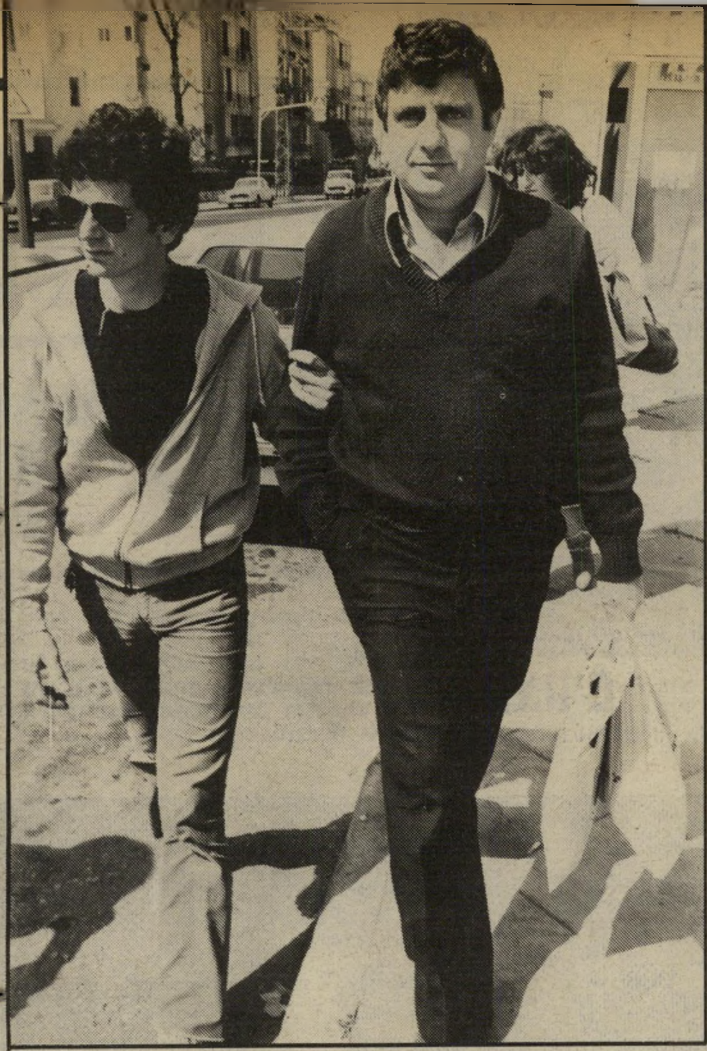

1 השוטר מוטי בן־בסט (מימין) אחז בחוזקה בזרועו של גרינוואלד, כי לא נמצאו אזיקים. בתמונה היא נראה מלווה אותו למיגרש־החנייה של בית־המישפט.

המתלוננת המתינה לתורה להעיד, כאשר החליט בית־המישפט לשלוח את פול גרינוואלד, בליווי
וטרים, כדי להביא סוף־סוף את הקאסטה המיסתורית לבית־המישפט.
ודשיים תמימים הבטיח גרינוואלד להמציא את הקאסטה אך לא עשה זאת.

העולם הזה

ליווה את הנאשם באונס פול גרינוואלד למקום המחבוא שבו הסתיר את הקאסטות שבהן הסריט, לדבריו, את ערב המיקרה

מיסתורי הקסטה האבודה

יש קאסטה או אין קאסטה? שאלה זו מטרידה כבר יותר חודשיים את בית־המישפט. פול ־ינוואלד, בעליה של האוניה ודליה ומומחה גדול לתיקשורת־מונים, זרק את הפצצה הזו ביום בו אמורה היתה המתלוננת לע־ית להעיד נגדו בבית־המישפט. כקוסם השולף שפנים מתוך ה־בע, הפתיע אז גרינוואלד את ית־המישפט, את התובע סברין וזי) שראטר ואפילו את סניגורו, הרון שלנגר, והודיע כי יש בידו אסטה שבה צילם את כל מהלך צניינים שעליהם הועמד לדין. אסטה זו, הוא טען, תביא לזיכויו ־יידי.

הכל התחיל כאשר פול גרינ־ולד פגש אשה צעירה ונאה ית־קפה בלב־דיזנגוף. היא שת־ שם קפה עם חברה, והוא ירד יגע ממישרדו, הנמצא בבניין, י לנוח. הוא ניגש לשולחנה מר לה כי היא מתאימה לשמש ריינית טלוויזיה. הוא הציג עצמו גיה כבעל האוניה אודליה וסיפר על תוכניות טלוויזיה שונות הוא מתכנן. לדעתו היתה הצעירה אימה ביותר להנחות את אחת וכניות האלה.

כמו לכל אשה צעירה ונאה, היה בוודאי גם לחווה (שם בדוי, השם האמיתי נאסר לפירסום) חלום על כוכבות. היא אמנם כבר היתה נשואה, אם לילד ובעלת מיקצוע כאחות בבית־חולים, אבל גם היא לא עמדה לפני הפיתוי של עולם־הזוהר. היא שוחחה איתו באותו מעמד ואף חזרה ופגשה בו, יחד עם בעלה, כדי לברר בדיוק את הנושא.

גרינוואלד אמר לה כי כדי להחליט על התאמתה יהיה עליו להעביר אותה מיבחני מסך. נקבעה פגישה במישרדו של גרינוואלד כדי לבחון את חווה. היא הגיעה למקום יחד עם בעלה. משעה 9 וחצי בערב ה־19 באוקטובר 1982, ועד לאחת וחצי באותו לילה, עברה הצעירה בחינות שונות בנוכחות בעלה. אולם כאשר התארך הזמן, החליט הבעל לשוב הביתה כדי להשכיב את בנם לישון, והיא נותרה באולפן יחד עם גרינוואלד.

אחרי ששתתה את הקפה שהציע לה גרינוואלד, חשה חווה מטושטשת. „עבדתי לילות שלמים כאחראית על חולים ועמדתי במצבי לחץ ואני יודעת לשלוט בעצמי," סיפרה חווה, „אבל הפעם, לראשונה בחיי, הרגשתי מטושטשת."

מאותו רגע הפכו המיבחנים פרועים וסוערים ביותר. המפיק חרך את זרועה של הצעירה בגפרור בוער „כדי לברר אם יש לי שליטה עצמית," סיפרה חווה, ואחר כך דרש ממנה להתפשט. היא סירבה. אבל חווה היא אשה צנומה, גובהה 1.55 מטר ומישקלה כ־41 קילוגרם בלבד. „הוא בריא, גדול וחזק, הוא הפשיט אותי בכוח ואמר לי שאדמיין לעצמי שפורץ נכנס הביתה והדרך היחידה להציל את חייו של בעלי היא לפתות את הפורץ ולשכב איתו." השעה היתה כבר שעת לילה מאוחרת, חווה ראתה את עצמה לכודה ללא מוצא. כאשר אנס אותה גרינוואלד, לדבריה, היא צעקה אך איש לא שמע.

אחרי האונס היא התלבשה וביקשה ללכת. היא הרגישה רע וגרינוואלד אמר כי יזמין עבורה מונית, אבל במקום זה התחיל הכל מחדש. הוא אמר לה להתפשט שוב והסביר כי הוא רק מבקש לשבור את הפוריטאניות שלה כדי להפכה לכוכבת אמיתית. „הוא אנס אותי שוב וכאשר זה נגמר היה כבר אור בחוץ. יצאתי, מצאתי מונית וחזרתי הביתה."

חיפוש קאסטות

שלושה ימים שמרה חווה את סודה, ורק אחר־כך גילתה הכל לחברה שלה, לבעלה ולעורך־דין שאליו היפנתה אותה חברתה. יחד עם עורך־הדין היא הלכה לעיתונאי משה רונן מידיעות אחרונות וסיפרה לו את כל הסיפור עוד לפני שפנתה למישטרה. שיחתה הוקלטה והדברים פורסמו מייד בעיתונות.

רק אז התלוננה חווה במישטרה באופן רשמי, וסיפרה את גירסתה. גרינוואלד נעצר ואמר מייד כי הכל שקר. הוא טען כי כל מה שנעשה היה בהסכמתה המלאה של חווה, ולהיפך, היא אשר פיתתה אותו. בית־המישפט החליט לעצור אותו עד תום ההליכים ולזרז את שמיעת המישפט.

ביום שבוע עמדה חווה להעיד ביקש גרינוואלד להצהיר הצהרה. הוא אמר לשופטים כי בידיו נמצאת קאסטת־וידאו שעליה הקליט באותו ערב את הכל. „הקאסטה תוכיח את חפותי," הסביר גרינוואלד.

בית־המישפט דחה את שמיעת עדותה של המתלוננת, והחליט כי הקאסטה תוגש לתביעה, שתיצפה בה ותחליט אם יש מקום לבטל את כתב־האישום ולחזור בה מהאשמות. אז התחילה הרדיפה אחרי הקאסטה. היא טרם הומצאה לפרקליטות, למרות שחלפו כבר חודשיים. במיסדרונות הפרקליטות ליחששו כי אין כלל קאסטה כזו, כי הכל היה תרגיל כדי להשפיע על המתלוננת ולהפחיד אותה.

השבוע, כאשר עמד להתחדש מישפטו של גרינוואלד וחווה חיכתה ליד האולם כדי לעלות על דוכן־העדים, סיפר גרינוואלד לשופטים מדוע טרם מסר את הקאסטה. „אני לא מוכן למסור אותה לאף אחד חוץ מאשר לבית־המישפט. אני לא רוצה שהתביעה תעשה שיעורי־בית מהקאסטה שלי, רק בית־המישפט יקבל אותה, ישירות מידי."

התובע שראטר מסר לבית־המישפט כי המישטרה מצידה עשתה הכל כדי לעזור לנאשם להמציא את הקאסטה. סמל המישטרה מוטי בן־בסט בא לבית־המעצר כדי ללוות את גרינוואלד ולהביא את הקאסטה, אך הנאשם סירב ללכת איתו: „אתה שופט?" שאל גרינוואלד את השוטר, „אני אתן את הקאסטה רק לבית־המישפט."

השופט אליהו ויגוגרד החליט לשים קץ לפרשה. הוא נתן הוראה כי המישטרה תיקח מייד ועל המקום את הנאשם, יחד עם סניגורו, והם יביאו לבית־המישפט את הקאסטה. וכך, במיבצע חד־פעמי, יצאה המישלחת מבית־המישפט כדי לגלות את מחבוא הקאסטה. אל המישלחת נלווה, גם צלם העולם הזה ציון צפריר, שהנציח כל שלב.

כאשר הסמל מוטי בן־בסט והקצינה פלורה בן־חיון עמדו להוביל את גרינוואלד למכונית, התברר להם כי אין בידם אזיקים.

5 גרינוואלד חיטט בארגז ושלף משם שלוש קאסטות וידאו והראה אותן לסמל בן־בסט ולמצלמה. סוף־סוף זכה מישהו לראות את הקאסטה המסתורית.

2 הדירה שאליה הוביל גרינוואלד, היתה דירת הורי אשתו בגבעתיים. הוא פגש שם את בנו אפי, וחיבק אותו. הקאסטה לא נמצאה שם.

שניהם היו לבושים אזרחית ולא נשאו איתם ציוד מישטרתי. אולם מכיוון שגרינוואלד לא נחשד ב־אלימות או בבריחה, החליטו כי השוטר בן־בסט ייצמד לזרועו של הנאשם ויאחז בה כל הדרך, ואז יוכלו לוותר על האזיקים.

הנאשם והשוטרים יצאו לגיבע־תיים במכונית קורטינה של המי־שטרה, אחריהם נסעו הסניגור ו־צלם העולם הזה. ליד בית בגיב־עתיים ציווה גרינוואלד לעצור. הוא הוביל את מלוויו לדירת הורי אשתו. שם חיכו לו אשתו מירי ובנו אפי. בני המישפחה רצו לכ־בד את השוטרים בקפה ובעוגות, אולם הקצינה שאלה את גרינוואלד היכן הקאסטה. „הקאסטה אינה כאן," אמר הנאשם והשוטרים הת־חילו רותחים מזעם. „אנחנו לא נת־עכב כאן אפילו לרגע, ואתה לא תדבר עם איש," הכריזה השוטרת. גרינוואלד הרגיע את הרוחות ואמר כי בא לדירה זו רק כדי לברר אם הקאסטה נשארה במקום שבו הטמין אותה. „זה כאן, בקירבת מקום," אמר לשוטרים.

מה יש בקאסטה?

שוב ירדה כל הקבוצה בעיק־בות הנאשם אל הרחוב והוא הוביל אותם רגלי אל עבר אחד הבניינים החדשים ברחוב. שם, ב־דירה ריקה מאדם, הוא חיטט בתוך ארגז גדול במשך דקות אחדות, ושלף שלוש קאסטות־וידאו. בת־רועת ניצחון הציג את הקאסטות לפני השוטרים והמצלמה.

ואז, כמו בסרטי ריגול, ארז גרינוואלד את הקאסטות בשקית ניילון והידק אותה במהדק. „באו־טו אחתום אותה בשעווה," הכריז.

בשלב זה היו הכל רגועים, והי־שוטרים התירו לגרינוואלד לש־חק מעט עם בנו הקטן. הוא חיבק את הילד, נפרד מיתר בני מיש־פחתו וחזר למכונית־המישטרה.

3 הקצינה פלורה כדחיון לא הצליחה להסתיר את זעמה. היא נזפה בגרינוואלד שהוליך אותם שולל. מאחוריה בתמונה עומד סניגורו של גרינ־וואלד, עורך־הדין אהרון שלנגר. גרינוואל[ד] הסביר לשוטרים שמקום המחבוא קרוב לביו[ת]

במכונית קיים גרינוואלד א[ת] אשר הבטיח. הוא הוציא שעוו[ה] אדומה וחתם בה את שקית הניי־לון עם הקאסטות. אחרי סיו[ם] תיאטרלי זה חזרה כל הכבוד[ה] לבית־המישפט.

כאשר ראו השופטים את הקאס־טות נשמו נשימת רווחה, ואפש[ר] היה לחשוב כי הכל הסתיים. אב[ל] לא אדם כגרינוואלד יוותר כל־כ[ך] מהר על התעלומה. כאשר הצי[ע] השופט וינוגרד כי הקאסטה תו[ע]מד לרשות התביעה והסניגוריה [...] אחד, אשר יחזו בה ויבררו [...] יש אמת בטענות הנאשם, סי[רב] גרינוואלד. הוא הסתודד עם סנ[י]גורו, אשר פנה לבית־המישפט ואמר: „אני מבקש להציג את הקא־סטות בשלב הרגיל להגשת ראיו[ת] ההגנה, ולא בשלב זה, שהוא ש[ל] ראיות התביעה."

הסניגור ביקש כי הוא ירא[ה] ראשון את הקאסטה ואז יחליט [...] ומתי יגיש אותה כראיה. בי[ת] המישפט הזכיר לנאשם כי ה[וא] יושב במעצר כבר חמישה חו[ד]שים. „כדי שלא יהיו הפתעו[ת] רצינו לומר כי חשבנו שאם הס[ר]טים יוכיחו את טענתו של הנאש[ם] נוכל לדון בשיחרורו בערבות, כיוון שהמשך המישפט ידחה ליו[...] אבל מכיוון שהנאשם אינו מ[...] לסייע בידינו, נפעל בהתאם," א[מר] השופט וינוגרד. גם איום נסתר לא שיכנע את הנאשם.

המתלוננת עלתה על דוכן־ה[ע]דים, העידה ונחקרה על־ידי הס[ני]גור, ועדיין אין איש יודע [...] מכילה הקאסטה.

4 כל החבורה יצאה ברגל לבניין חדש סמוך, שם נמצאו הקאסטות. בתמונה מימין מירי, אשתו של גרינוואלד, המתגוררת כעת עם הילדים בבית הוריה.

6 שבעיירצון ירדו כולם לחצר שבה חיכתה להם המכונית המיש־טרתית. לפני שנכנסו אליה מסרה מירי גרינוואלד לעורך־הדין שקית ניילון ובה אלבומים. היא ביקשה למסור זאת לבעלה.

7 במכונית חתם גרינוואלד את שקית הקאסטות בשעווה אדו[מה] כדי שאיש לא יוכל לזייף את הקאסטות. אשתו נראית [...] מתכופפת ומציצה לתוך המכונית ונפרדת לשלום מבע[לה]

בפתיחת שתי המיסעדות נמהל היין במי הגשמים, ומהמר ותיק החליט להמר על מועדון חדש

פיצה ופיתה

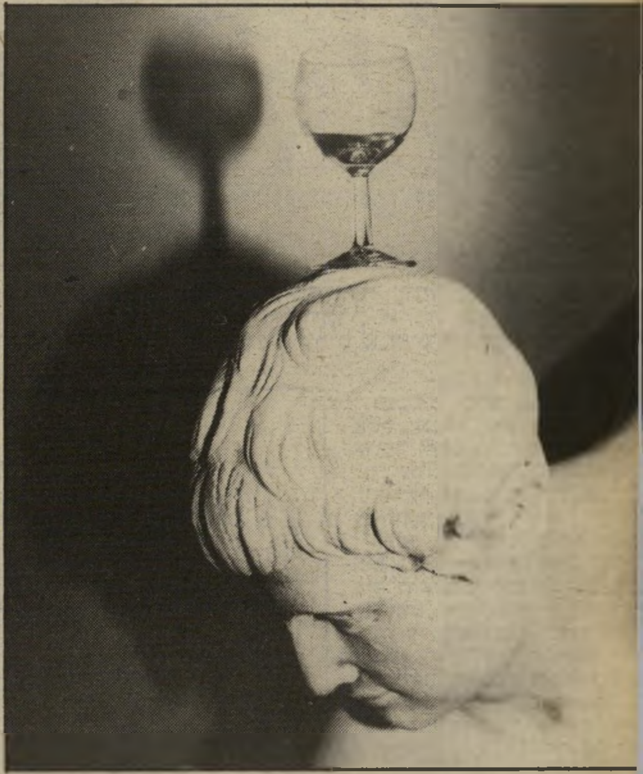

ורק הכוסות כוסית היין הריקה מונחת על ראשו של פסל זורק־הדיסקוס, העשוי משיש מחון
שמש כתפאורה במסעדתו החדשה של מנפרד כץ. הקהל הרב שנכח
פתיחה שתה, אכל והשאיר את הכוסות הריקות והחרצנים על הפסלים.

יין לאושי נער־השעשועים שימעון עדן לוגם יחד עם חברתו אורסולה בוכפלד ממיזרקת היין במירפסת המיסעדה. עדן קפץ לביקור והביא את ידידתו הגרמניה, שהיא כוכבנית מפורסמת בגרמניה. תמונותיה מקשטות שם שבועונים רבים. השניים נפרדו וחזרו זה לזה פעמים רבות.

נשיקה להרה בעל המיסעדות החדשות, איש־הפיצות מנפרד כץ, מנשק את אשתו סילוויאן. השניים נישאו לפני כמה חודשים והיא נמצאת בחודש השביעי להריונה.

מוצץ עורך הסרטים בטלוויזיה חנוך עינב העדיף לטפס על הפסל האירוטי שעל המיזרקה ולמצוץ יין ישר
דו. המיזרקה מולאה לכבוד ערב הפתיחה ביין אדום, שזרם
יה בעזרת צינור מיוחד. הגשם קילקל את טעם היין המשובח.

הערב הגשום לא הפריע ל־מאות אורחים להצטופף בה־מוניהם בפתיחת שתי מיסעדותיו החדשות של איש הפיצות **מנפרד כץ**, ליהנות מפיצות נוסח מנפרד, לרקוד לצלילי תיזמורתו הנהדרת של אלברט פייאמנטה, שהחזירה את האורחים לשנות העשרים.

האטרקציה של הערב היתה צרי־כה להיות מיזרקה איטלקית, שני־צבה במירפסת המיסעדות. באותו ערב מילאו אנשי כרמל מיזרחי את המיזרקה ביין, שאמור היה לזרום חופשי, אבל הגשם שירד מילא את המיזרקה במים והיין נמהל במי־גשם, ואיבד לא רק מטעמו, אלא גם מהשפעתו.

בפנים הצטופפו כל הקליינטים הפוטנציאלים של מנפרד. מנהל מוסיאון הארץ **רחבעם** („גאנדי") **זאבי**, **רפי נלסון** האילתי שלא התרגל עדיין לקור התל־אביבי כי־שכוס הבירה הנצחית אינה משה מידו, הפירסומאי **דויד אדמון**, המיסעדן **ג'קי רונן**, נער־השע־שועים **שימעון עדן** שבא עם חברתו הכוכבנית המקסימה **אור־סולה** („אושי") **בוכפלנר**, ועם בתו, **אורית דולב**, המבוגרת מאושי. **אתי ויצחק ליבני**, ה־סופר **דן בן־אמוץ**, חתן פרס ישראל **חיים חפר**, הזמר **צביקה פיק** ואשתו **מירית שם־אור**, השחקנית **ניצה שאול** והבדרנית **ציפי שביט**, עורך־הדין **צבי לידסקי** שלא מש מ־רחבת הריקודים ומחברתו **אריאלה מיכלין**, ורבים אחרים.

את השם למיסעדה המיזרח־תי־כונית העניק לה ההומוריסטן **דידי מנוסי**, שלא נכח בפתיחה, אבל שלח את אשתו. במיסעדה הזאת זללו האורחים שיפודי שישליק וקבב, ומי שנפשו חשקה במאכ־לים איטלקיים דווקא, פילס לו דרך בצפיפות ועבר למיסעדה ה־שנייה, שם חולקו מטעמי פאסטה, פשטידות איטריות ופיצות למיניהן, כשמנפרד עצמו מסתובב וצועק למלצרים, שלבשו טוגות רומיות וזרים והביאו עוד ועוד אוכל.

זימון המזמוזם יבואן מוצרי הקוסמטיקה הנרי זימן שלו ידידים רבים, ראה את הדוגמנית היפהפיה אנאבל תמיר והדביק על לחיה נשיקה מצלצלת. אנאבל, העומדת להינשא בקרוב לבחיר ליבה, נראתה זוהרת ומאושרת במיוחד.

רס"רית קשוחה היא אתל שימעון, שבפתי־חת המועדון חשפה רגלים עדינות.

כדורגל כוכב הכדורגל של הפועל תל־אביב, משה סיני, שבא לפתיחה.

שש־בש אלוף הארץ ב־מישחק השש־בש, עזרא טיסונה, מנשק את אשתו חנה העטופה בפרווה יקרה.

הנמרות שתי האחיות הדוגמניות אלצ'ה כהן (משמאל) וביאנקה הופיעו בתילבושות מהממות. אלצ'ה לבשה סרבל סטרץ' מנומר ועליו שימלת מיני מעורות גדי וטלאים מעורות נמר. לרגליה חותלות מעור מסומר, ולראשה ענדה סרט מנומר. ביאנ לבשה מגפיים מנומרים, סרבל מנומר הדוק ועליו שימלה מעור גדי טלאים מעורות כבש ומחרוזות צדפים. את התילבושות תיכננה ביאנ

מלאס־וגאס, באהבו

"יש לי הרבה כסף, התע־סקתי במניות ובמישחקי הי־מורים וקלאבים לקלפים, והחלטתי לשים את הכסף במועדון כדי שלא ישעמם לי. אצלי זה מועדון־חב־רים סגור, ונכנסים אליו רק אחרי סלקציה. אני לא רוצה להתעסק עם סתם אנשים, רק נקיים ויפים נכנסים, תמורת 200 דולר לשנה."

את הדברים האלה שמעתי מפיו של **אלי אזולאי,** כאשר בליל גשם סוחף הגעתי לפתיחת מועדון חדש בשם ג'יימס קלאב, שנפתח בכיכר אתרים. התרגלתי כבר ל־עובדה שלא עובר שבוע שבו אינני מוזמנת לפתיחת שתי מועדונים חדשים לפחות. הפעם, אחרי שע־ברתי בין גושי הבטון של כיכר אתרים, נכנסתי למקום מהודר ה־מכוסה שטיחים בצבע סגול בהיר מקיר לקיר. שומר גברתן סינן את האורחים בכניסה.

המקום, אני חייבת להודות, תו־כנן בטוב טעם. דרך מיסדרון ש־קירותיו זכוכית ומאחוריהם צימ־חיה עשירה עברתי לרחבת־ריקו־דים במיפלס התחתון, שבמרכזה קוביה שקופה ובה יושב הדיסק־ג'וקי.

התעניינתי מי הקהל הנבחר של מועדון־החברים הזה. מסתבר שכל מיני אנשי הימורים ובורסה. אלו־פי שש־בש, כדורגלנים ותתיכות בתילבושות מפוצצות של עורות נמרים. אשת מהמר אמרה לי: „את רואה את הפרווה שלי? זו ההוכ־חה שאפשר להתפרנס יפה מהי־מורים."

אלי אזולאי אינו חושש מהת־חרות בין כל־כך הרבה מוע נים. „כשהשמש זורחת היא זור לכולם," הוא אומר בביטחון, „ גם לא פוחד מהעולם התחת הם לא סחורה בשבילי. אין עסק רעים יש רק בוסים זיפתים."

בינתיים מונה המועדון 60 ח רים. לנכנסים חופשי — בת שיוחלט בכניסה שהם מספיק יפ — עולה התענוג בזיל הזול: שקל כניסה כולל משקה ראשון.

נירה גל

אנשים בעולם

הנסיך רנייה: מלח על פצע

הנסיך **רנייה** ובתו **קארולין** הגיעו לניצה. שם, בין ויל־פראנש לניצה, הם חנכו מצבת זיכרון **לגרייס**, שהוענקה לה על־ידי עיריותיהן של שתי הערים האלה שבדרום־צרפת. אך מסתבר שגרייס טרם מצאה לה מנוחה: שמועות עקשניות שיצאו מבית־החולים שבו טופלה אחרי התאונה, טוענות שהוענק לה טיפול רשלני, ואפשר היה להציל את חייה בניתוח מסוים.

בארברה באך: היפה והחיות

אחת הכוכבות היפות ביותר שנראו אי־פעם על הבד ונושאות לא פחות ולא יותר משני שמות מכובדים — האחד שם המישפחה, **באך**, והשני של הבעל, **סטאר** (רינגו), תופיע בסירטה החדש בחברת המיפלצות שהן צו האופנה החם ביותר של הקולנוע. **בארברה באך** תפתה מיפלצות בסרט חדש ושמו אי הר הגעש.

הנסיכה אן: אסור להרגיז סוסים

הנסיכה **אן** היא לא רק נצר למישפחת המלוכה האנגלית, אלא גם רוכבת בעלת מוניטין שהשתתפה כבר בתחרויות בינלאומיות רבות. משום כך סברה לתומה, כאשר הגיעה לבדמינטון, כדי ליטול חלק בתחרות נוספת, שמותר לה להתלוצץ עם הסוס שעתיד היה לשאת אותה על גבו, ושמו **סטיבי ב'**. להנאת המשתתפים וצלמי העיתונות היא חיקתה את תנוחת הרגליים האחוריות של חיית רכיבה לא מוצלחת, או שמא פשוט נזכרה בסרטי צ'ארלי צ'אפלין וניסתה להראות שגם היא יודעת להלך כמוהו. בין כך ובין כך, ברור לחלוטין שהסוס נעלב עלבון גדול. רק עלתה הנסיכה לאוכף, ודירבנה אותו קדימה לקראת המיכשול הראשון, תעלת־מים רחבה, והוא כבר התנקם בה. נסיכה או לא נסיכה, היא הושלכה לתוך התעלה. שתלמד לקח ובפעם הבאה תתלוצץ אחרי התחרות.

מריסה ברנסון:

מיפקד יפהפיות

זאת היתה הצגת־בכורה מיוחדת במינה. ראשית, מפני שאחרי זמן רב שבו ניראו על הבימה שחקניות בעירום, הופיע הפעם ישבנו החשוף של שחקן מפורסם. היה זה **ז'אן־פייר קאסל**, שעלה במערומיו לצידה של **אני דופרי** בקומדיה של **ברנארד סלייד** הנערה של המושב האחורי. אחרי ההצגה ערך נשיא חברת־התמרוקים צ'ארלס אוף דה ריץ מסיבת־ענק במיסעדה מקסים, שבה דאג להציג את מוצרי האיפור החדשים לקיץ על פניהן של יפהפיות זוהרות כמו **מאריסה ברנסון** (מימין) ואחותה. באמצע עומד **ז'אן־פול סקארפיטה**.

פאוארס: עוף השמיים הוליך את הקול

סטפאני פאוארס, כוכבת הטלוויזיה האמריקאית המופיעה בתפקיד ג׳ניפר הארט בסידרת־המתח הארט ואשתו שהוקרנה גם בארץ, מספרת לתוכי החביב עליה איך ניצחה את הרכילנים וזכתה למרות הכל בתואר „השחקנית החביבה ביותר על אמריקה״, במישאל שערך השבועון הפופולארי פיפל. מאז נפטרה רעייתו האמיתית של **רוברט ואגנר** (ג׳ונתן הארט בסידרה) **נאטאלי ווד,** פירסמו העיתונים האמריקאים דברי רכיל על השניים — עובדה שעשויה להכשיל כל מישאל פופולריות בארץ־האפשרויות והצדקנים.

ויקטוריה פרינסיפל: לא לנשים

במישאל הנ״ל (ראה תמונה למעלה) התבקשו הבוחרים להצביע מי האשה היפה ביותר לדעתם, באמריקה. הבחירה היתה קשה מאוד. בין המתמודדות על התואר בלטו **ג׳קלין סמית,** ולהבדיל כמה שנים טובות, **אליזבת טיילור.** להפתעת כולם היתה **ברוק שילדס** הרבה מאוד מקומות מתחת. במירוץ הצמוד הכריע קולן של הנשים. בעוד הגברים הנשאלים הצביעו ברובם על ויקטוריה פרינסיפל (העלמה פאמלה לבית דאלאס), העדיפו הנשים את **לינדה אוונס,** המופיעה בסידרה המתחרה לדאלאס, הנקראת שושלת.

גאסטון דפר: האיש החזק של הסוציאליסטים במארסיי

מסייל על אופניים בחברת העם אבל אינו חס עליו

גאסטון דפר אינו רק ראש־עיריית מארסיי (העיר השניה בגודלה בצרפת) מזה 30 שנה, ושר־הפנים של מיטראן מאז חזרו הסוציאליסטים לשילטון, אלא גם האיש החזק של המיפלגה, הכוח המארגן, ומי שנחשב בתקופה מסויימת כמתחרה אפשרי של הנשיא הנוכחי על המישרה הרמה ביותר ברפובליקה.

בגיל 72 הוא נכנע לאותם חברים במיפלגתו, שטענו כי הוא מבוגר מכדי להתמודד על הכסא הרם, למרות שאין הוא מקבל כלל את דעתם. „אני מרגיש היום צעיר ורענן יותר מתמיד,״ הוא הכריז לאחרונה, שעה שניהל במרץ רב את מסע־הבחירות שלו בעירו. „אני ישן טוב יותר והזיכרון שלי מתפקד טוב יותר,״ הוא הכריז בגאווה.

אשר למרץ, הוא הפגין כושר של בחור צעיר לא רק ברכיבה על אופניים ברחובות מארסיי, כדי שיהיה קרוב אל העם, אלא גם בדרכו המיוחדת לטפל במשברים. נהגי המוניות יצאו חוצץ נגדו, אך במקום למצוא פוליטיקאי זהיר שינסה לפי[...] אותם, הם נתקלו בברנש קשות ונחוש החלט[...] שהודיע להם כי הוא מוכן לדבר אליהם גלוי[...] ואם הם רוצים מילחמה, שלא ידאגו, הם ימצ[...] בו יריב מוכן לקרב, בכל שעה שיחפצו.

זהו הסיגנון של דפר מאז ומתמיד, והוא [...] התכחש אליו גם לקראת הבחירות האחרונו[...] גם הפעם נשמעו נגדו הקיטרוגים הישנים, [...] היתר שהוא הסוציאליסט האמיד ביותר בכל רח[...] צרפת, ולא יאה לאיש עשיר כמוהו להשתי[...] למיפלגה של עובדים, או שהוא רודן שאינו מק[...] הערות או עצות, ומחלק פקודות על ימין ו[...] שמאל. מסע הבחירות שלו, עם כל הירידות [...] העם, סבל מן המשבר הכלכלי הכללי הפוקד [...] צרפת, שאותו זוקפים לחשבון מדיניות הממש[...] שבה משרת דפר. למרות הכל, הוא זכה ש[...] בראשות העיר מארסיי, גם אם יותר בקושי מ[...] בפעמים הקודמות. אין מה לעשות, כניראה שהג[...] בכל זאת עושה את שלו.

כל מילה נוספת מיותרת

אפרופו

יש רק אחד

פתוח מ-9 בבוקר עד אחרי חצות

ארמון

- תמונות שמן מקוריות
- פירזולי עץ לרהיטים
- מסגרות אובליות (ביצה)
- מסגרות בסגנון עתיק
- מוטות למסגרות
- הדפסים, רפרודוקציות
- עודפי ליטוגרפיות מארה"ב
- תמונות לילדים
- מראות עם מסגרות בגדלים וסגנונות שונים
- מסגרות לתמונות

מחירים מפתיעים תחרותיים

כת׳: רח׳ אילת 47, תל אביב יפו טל׳: 657001, 03-657112

TASTE OF SZE-CHUAN

לידידינו, לקוחותינו ולכל בית ישראל

ברכת

חג שמח

מהנהלת וצוות המסעדה הסינית סצ׳ואנית

״טייסט אוף סיצ׳ואן״

מרכז מסחרי כפר שמריהו טלפון: 052-70448.

Taste of Szechuan — Chinese Restaurant

Kfar Shmaryahu, com. center. Tel: 052-70448

סוף סוף האמת

ב **פעם הבאה** כשזה יקרה לי, אני אכה חזק! בפעם הבאה כשאלך ברחוב עם שני ילדיי הקטנים, מחזיקה ביד אחת את התיק שלי, שני תיקי־אוכל, שני ז׳קטים שאין להם חשק ללבוש או לסחוב, סל עם לחם טרי ועיתון יומי, וביד השנייה אני מחזיקה בחוזקה את ידו של הילד הקטן, שלא יברח וידרס, אם שוב מישהו ממכריי — אלה שלא ראיתי אותם כבר שנים ושאת שמם אני לרוב לא זוכרת — יגש אלי ויגיד במתיקות: „או, כבר יש לך שני ילדים, ומה את עושה חוץ מזה?" אני פשוט אניח את כל החפצים באמצע הרחוב וארביץ לו נמרצות.

במחשבה שניה, כדי למנוע אלימות, כדאי שאפרט בקצרה את סדר היום המרתק והזוהר ומלא העינוגים של עקרת־הבית שהיא גם אם לשני בנים קטנים.

7.00 — קללה עסיסית לעבר הבורא על שהמציא את העינוי היומי של יקיצה בשעה ברבארית כזאת.

7.01 — קימה.

7.30—7.01 — נסיונות נואשים ועצבניים, מלווים בצעקות ואיומים כדי להעיר את הילדים. הכנת ארוחת־בוקר, הכנת סנדביצ׳ים לגן ולבית־הספר, רחיצת והלבשת הילד הקטן, תוך צעקות לעבר הגדול שיפסיק לחלום ויתחיל לעבוד. קשירת שרוכים בנעליים וריצ׳רצ׳ים במעילים. בדיקה של מה הם שכחו ויציאה מהבית.

7.30 — הליכה משותפת ברחובות הסואנים של תל־אביב, תוך פיהוקים קבורתיים, לעבר בית־הספר והגן.

7.50 — הילדים מפוזרים. חיוך רחב לעבר ארבע שעות של שקט יחסי.

8.00 — בדרך הביתה עוברים במכולת, משאירים כמה אלפי לירות וחוזרים הביתה. הבית שהשארת ב־7.30 נראה כמו שדה־קרב נטוש. פונים לחדר־הילדים: סידור מיטות, איסוף ניירות וצעצועים מהריצפה, תליית הבגדים, שאיבת אבק וכו׳.

כשהחדר ניראה פחות או יותר הולכים הלאה. חדר־שינה הורים: מסדרים מיטות, מאווררים קצת, אוספים עיתונים שצנחו על הריצפה כשהעיניים נעצמו מעצמן. הלאה.

חדר־המגורים (מה שניקרא סלון) בבית נורמלי הוא פשוט מחסן. כל אחד מביא חפץ וכל אחד משאיר אותו שם. מסדרים, מטאטאים, מאבקים, מיישרים את התמונות, משקים את העציצים. הכל ניראה כל־כך מסודר שיש חשק לשבת קצת לנוח, אבל למי יש זמן? רצים הלאה.

חדר־האמבטיה זקוק לליטוף. זה בלי להזכיר את האסלה והקרש. בבית שבו כולם גברים, חוץ מהאמא כמובן, יש תמיד בעיות אסלה וקרש.

אחרי רחיצת הידיים (בטח, בטח) מתיישבים במיטבח על כוס קפה, מסתכלים מסביב וחושבים על התאבדות. מי שמתאבד — זה הסוף. אבל מי שלא מעוניין להתאבד בדיוק עכשיו, קם, רוחץ כלים, מפנה את שולחן־האוכל, מטאטא את הריצפה, שם דברים במקום ומארגן את המיטבח למיבצע ארוחת־הצהריים. מקלפים, רוחצים, קוצצים, שמים על הכיריים.

פתאום נהיה 12.00. עוזבים הכל ורצים לבית־הספר ולגן להחזיר את הילדים הביתה. הדרך הביתה לוקחת שעה. זה כי יש הרבה חנויות בדרך וליד כל אחת מהן צריך לתת הסבר משכנע מדוע לא קונים את זה ובעוד כמה זמן בדיוק זה היום־הולדת, שאז אולי כן נקנה את זה.

2.00—1.30 — ארוחת־צהריים.

2.30—2.00 — פינוי השולחן מכליי־האוכל, פינוי הריצפה מאיטריות, אורז ונוזלים בלתי־מזוהים. שטיפת כלים.

3.00—2.30 — ישיבה על כוס קפה עם הילד הקטן כדי שלא יפריע לגדול לעשות שיעורים. תוך קריאה של מיץ פטל בפעם ה־4390.

3.30 — 3.00 – בטלוויזיה יש קישקשתא או דודלי (שאלוהים יתן להם אושר ואריכות ימים) אפשר לקרוא עיתון יומי. כשמגיעים לעמוד האחרון נגמר הקישקשתא ומתחילה השיחה האינטליגנטית.

„אמא, יריב אמר שמחר קונים לו פוסטר של אי־טי."

„נהדר."

„אמא, מתי אבא יבוא?"

„עוד מעט."

„אמא, ההורים של אלונה קנו וידאו."

„יופי להם."

„אמא, מתי אנחנו ניקנה וידאו?"

„אף פעם, מותק."

„אמא, הוא אמר לי שאני מטומטם."

„לא נכון, הוא אמר לי שאני מטומטם."

„שניכם צודקים, חמודים שלי."

בשלב זה חוזר הבעל מעמל יומו והוא רוצה אוכל וסימפטיה. כל החבורה עוברת למיטבח, בשביל לראות איך אבא אוכל. אני מגישה לו את הארוחה ומספרת לו את חוויותי המרגשות. כשהוא שואל „מה עשית כל היום?" אני שופכת עליו את הקפה החם, ממש לא בכוונה.

מסירה כלים מהשולחן, רוחצת אותם (זה כדי לא לשכוח איך עושים את זה). עוברים שוב לסלון. ברגע שהתיישבתי הם רוצים שוקו. נורא צמאים. אני עושה שוקו. הוא קצת נשפך על השולחן. מנגבים (זאת אומרת אני מנגבת וכולם מסתכלים). יש עוד כמה דקות עד לתוכנית הטלוויזיה של 5.30. שמים תקליט בפולווליום (ככה הם אוהבים).

6.00—5.30 — כמעט שקט. הקטנים סתמו את הפה. אבל הבעל, ממש עכשיו בא לו דיבורים, על מי הוא פגש ומה הוא אמר לו, ומה הוא ענה לו ואיך שהוא התעצבן עליו. המכסימום שאני יכולה להגיד לטובתו בשלב זה של חיי זה „מה אתה אומר?" תוך כדי השתתפות בחוויותיו של הבעל, אני מעמידה (למה בעצם אומרים מעמידה?) מכונת־כביסה. אבל לפני שהיא מספיקה להגיע לשלב הגניחות של הסחיטה נגמרת התוכנית בטלוויזיה.

7.00—6.30 — שעת המישפחה. כל אחד מספר מה שיש לו להגיד. מפני שהזמן קצר, כולם מדברים ביחד. הרדיו פתוח כי תיכף יש חדשות והטלפון מצלצל כל הזמן. בתוך הדממה הזאת אני מחזקת את עצמי בידיעה שעוד כמה שנים (אולי 20) הם יתחתנו ולא יגורו יותר בבית שלי.

7.00 — ממלאים אמבטיה. מכניסים לתוכה צפרדעים ודגים מפלסטיק, מקלפים את הילדים מהבגדים ודוחפים גם אותם למים (הראש בחוץ, כמובן), תוך כדי צעקות „הוא משפריץ עלי, החרא הזה!"

עורכים את השולחן לארוחת־הערב (עורכים, זאת אומרת אני עורכת). חביתה, סלט, גבינה, שוקו. אחרי פיתרון בעיית ה„מי יצא קודם מהאמבטיה" מנגבים, מלבישים פיג׳מות (באופק כבר ניראה סוף היום). אוכלים ארוחת־ערב תוך כדי תיכנון המחר. משהו כמו „מחר אני לא רוצה שתשימי לי את הריבה המגעילה בסנדביץ׳" או „מחר אני לא הולך לגן כי כואבת לי הבטן." מתעלמים. לא צריך להגיב על כל דבר.

8.00 — משכיבים את הילדים במיטה ומתיישבים בסלון על יד הבעל. כשבדם אין אנדרנלין בכלל. התשישות שתתה אותו. כדי ליצור שוב אנדרנלין אפשר לראות למשל את קרובים קרובים.

8.30 — רצים לתלות את הכביסה על החבל לפני שיהיו חדשות בטלוויזיה. מהשוונג גם מפנים את השולחן מארוחת־הערב ורוחצים כלים.

9.00 — מבט לחדשות. אומרים דברים נורא מעניינים, אלא שהראש כבר לא קולט כלום. מראים שלג בלבנון ואני חושבת לעצמי: הנה, יש אנשים שעושים סקי בשווייץ. מראים את שר־החוץ שמיר ואני בטוחה שזה ראש־ממשלת גבון. הראש לא עובד. מסתכלים קצת, נאנחים קצת, וככה בלי לשים לב מגיעים ל„פסוקו" — התוכנית האהובה עלי, כי אחר־כך הולכים לישון. בדרך למיטה חושבים בגועל על סקרלט אוהרה המטומטמת שאמרה שמחר יש יום חדש.

מישהו רוצה לדעת מה אני עושה חוץ מזה?

נמר של נייר

סיפורו של מוצב „פורטוגל" ✶ עולמה של אשה

✶ תעלומה ארכיאולוגית בסוריה ✶ שלוש גדות לירדן

או משולש על הירדן ✶ לא ורד ולא מוסינזון

מקור

עשירי למניין

„באמת דיברת עם אביך ?" שאל בפליאה עצומה אברהם ליפשיץ.
„אם תרצו אין זו אגדה."
„מה נשמע בירושלים ? מה שאל ?"
„הוא רוצה לדעת אם כבר כבשנו את דמשק... מה אתם מסתכלים עלי ככה ? מדוע לא תנסו לחייג הביתה ?"

אלברט היה הראשון לצעוד צעד קדימה ולימול את השפופרת. מרכזת הגדוד ענתה לו תוך כמה שניות. הכול עמדו בצפייה דרוכה. מקשיבים לכל מילה. „את יכולה לתת לי את נתניה. מספר 67356 ?" כתוך המכשיר נשמעו חריקות וציפצופים ואחר הגיע אל אוזנו של אלברט קולה המוכר של מוניק. הוא סוכך בכף־ידו על הפומית. הפנה עורף לאנשים בחצר ולחש : „זה אני אלברט. רציתי רק לומר לך, שאני אוהב אותך." ועוד בטרם קלט את תשובתה, הרגיש כי הלחיים שלו מסמיקות וגל של חום עולה לראשו כחום השדרה.

מסתורי הטלפון לא יפוענחו כנראה לעולם. אבל מאותה שעת בוקר מפתיעה שוב היתה לצוות „פורטוגל" האפשרות לשוחח עם יקיריהם בעורף. נדמה היה, שהחוט הדק המתפתל בין השיחים והאבנים, נכר על מצור כל צבאות ערב שנלחמו בחזית הצפון. שוב לא ראו עצמם על אי בודד. אולם החרדה שמא ינותק הקשר הקווי שנית לא חדלה מלכרסם בלם. מדי פעם היה מישהו מרים את השפופרת, כדי להיווכח שהקו אומנם חי...

פעם, לפני שנים רבות, בצהרי יום־הכיפורים, פרצה כרעם ביום בהיר מילחמה, שתפסה אומה שלמה עם המיכנסיים למטה. אותה מילחמה לכדה גם קבוצת חיילים במוצב פורטוגל שברמת־הגולן, מנותק במשך מאה שעות מכוחות צה"ל שנסוגו נסיגה מבוהלת מקידמת רמת־הגולן.

אם מילחמת ששת־הימים הביאה לאינפלציה של אלבומים וספרים שרוממו ופיארו את המילחמה, הרי שהיבול הספרותי של מילחמת־יום־הכיפורים הינו עדיין דל למדי.

בימים אלה ראה אור סיפרו של העיתונאי **רומן פריסטר** עשירי למניין*, שמביא את עולמם של חיילי המוצב הנצור, שהיה לכוד בלב ים החיילים הסוריים בין צמתי קירטון והמערכת. סיפורו של המוצב פורטוגל הוא השתקפותה של אותה מילחמה, מבעד לעיניהם של **יוסף צדוק** („החייל שלא רצה להיות על תקן של מת") ; **אברהם סוויטו** („הצעיר שלא האמין בשטויות כמו מוסר במילחמה"), **אהרן ניצ'נסקי** („החובש שסבר כי גם השבוי הסורי זכאי לעזרה"), **ניסים אבידן** („סמל המוצב שרצה לדעת איך מדברים עם הקדוש־ברוך־הוא"), **עמוס עגיב** („משיק מרגמות שרצה לדעת מי זלל את לפתן האננס"), **בועז צלליבין** („המיקלען שנקרא על שם עמודי בית־המיקדש"), סגן **שמואל יכין** („אומרים שהדולר ירד"), **יעקב הירש** („הרץ החייכן שחשב כי חשבון הנצחונות זו מתימטיקה מחורבנת").

העיתונאי רומן פריסטר הגיע לפורטוגל ביחד עם יחידת החרמ"ש ששיחררה את הנצורים. הוא פגש בלוחמי פורטוגל שהיו עדיין נתונים בהלם המילחמה. בניגוד לעיתונאים, המחפשים סיפור של רגע תהילה אחד, המשיך פריסטר לפגוש בלוחמים רבים אחרי המילחמה, תוך שהוא עומד על מורכבות הלחצים ביניהם, כפי שאלה התפתחו בתוך סיר־הלחץ שבין החיילים הצעירים ובין עצמם, בינם ובין מפקדם הנצור אך חסר־הנסיון, ובין כולם ובין בחור־ישיבה ש„קפץ ליום כדי שאפשר יהיה לקיים מניין בתפילת יום־כיפור" ונשאר במוצב הנצור עד הסוף.

סיפרו של פריסטר הוא ספר מסוג אחר, הוא סיפור. מוסר־ההשכל של עשירי למניין הוא קביעה שאותה קובע הסמל ניסים אבידן, האומר : „אתמול, כשהייתי צעיר, חשבתי שאני האדם הכי חכם בעולם. עכשיו, משהתבגרתי, אינני יכול עוד להרשות לעצמי להיות חכם מאחרים." פריסטר הצליח להיכנס לנישמתם של צעירי מוצב פורטוגל, ולהעביר דרך סיפורם את נוראות המילחמה לקוראים. את תיאורה מסיים פריסטר בדבריו של אלברט, האומר במישפט האחרון של הספר : „יותר מכל, מתחשק לי לחלוץ את הנעליים ולהתגרד בין האצבעות."

עשירי למניין הצליח במקום שבו נכשלה עד כה הסיפורת „הטהורה". באמצעות של כמה דמויות, המשולבות בתוך העלילה ההיסטורית, הצליח פריסטר להעניק את מימד העומק האנושי של מילחמת יום הכיפורים.

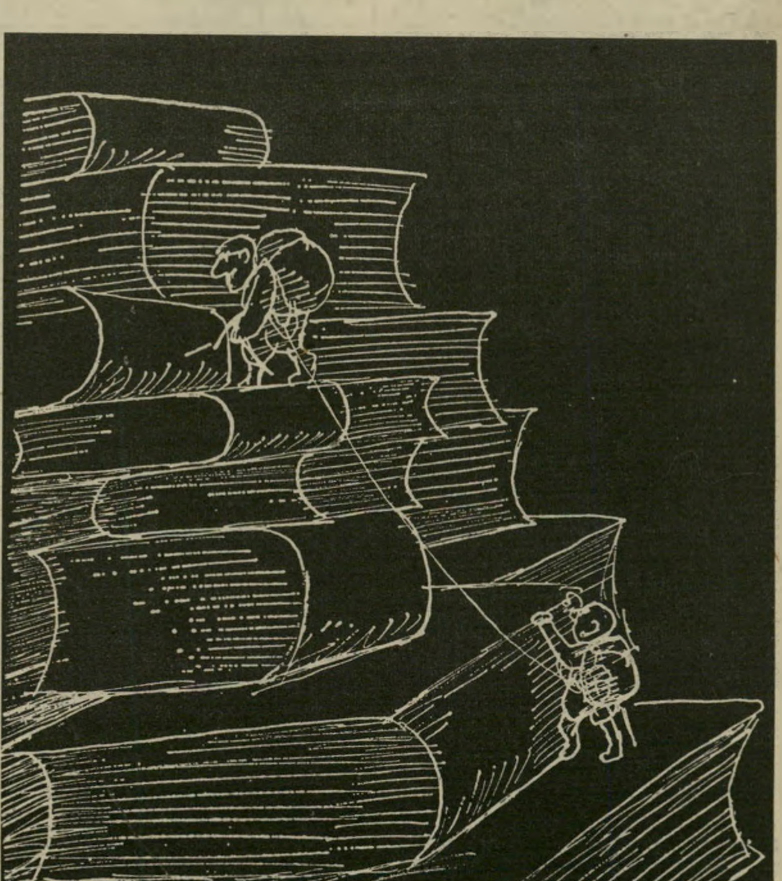

הסיפור על מוצב „פורטוגל"
המקום שבו נכשלה ספרות „טהורה"

---

* רומן פריסטר — **עשירי למניין** ; הוצאת זמורה ביתן ; 200 עמודים (כריכה קשה).

תרגום

אמלין

ג'ודית רוסנר, מחברת מיפגש גודבר.

עשתה זאת שוב. אחרי ספר המביא מעולמה של צעירה נכה, המוצאת את בילויה וסיפוקה בבארים אפלים ובפרשיות־אהבה מפוקפקות, ספר שזכה לגירסה קולנועית מעולה, היא יצאה בסיפרה הבא למסע לתוך נפשה של אשה בת המאה שעברה, כשהיא חושפת לא מעט ממצוקותיה.

תחת הכותרת אמלין* אומרת רוסנר:

אמלין, משוחררת משועבדת
העבודה הלבנה

„זה סיפורה של אמלין מושר, שלפני יום־הולדתה הארבעה־עשר נשלחה מביתה בחווה שבמדינת מיין לעבוד לפרנסת משפחתה במטווית כותנה במדינת מאסאצ'וסס, השנה היתה 1839..."

באמצעות אמלין מתארת רוסנר את עולם העבדות הלבנה של ארצות־הברית, תוך שהיא פורשת יריעה רחבה מעולמן של עובדות הכימעט־כפייה במטוויות הכותנות. אמלין מתגוררת בספק אכסניה, ספק מלון זול כאשר רוב שעות יומה הן במטוויה („הכאבים הקהים והמיחושים הקלים שהציקו לה לפני־הצהריים נעלמו, ככל הנראה, כאשר עזבה את אולם הניפוץ. אך הזרו במהירות כשעה ששוב התחילה לעבוד, ועוצמתם גברה מהר. רצועה של כאב עברה כעת מזרוע אחת על־פני גבה, עלתה אל צווארה, וירדה אל הזרוע האחרת. רגליה התנפחו עוד יותר בנעליה, וצרבו כאילו עמדה על לבנים חמות...")

במטוויה פוגשת אמלין **במאגוויר**, מנהל העבודה שלה, הנשוי לבתו של בעל המטוויה. הוא נוטל אותה תחת חסותו ומפתח בהדרגה מערכת יחסים רגישה למדי עם אמלין, מערכת המתקרבת במהירות לקירבה גופנית : „...אך הוא התכופף ונשק לה על מצחה. היא נשאה אליו את עיניה, והוא נשק אותן. פתחה את פיה לומר לו שהוא היה לה כאבא, והוא נשק את שפתיה. היא התנודדה, כאילו שנשענה על תומך כלשהו, שהוסט ממקומו. הוא כרך את זרועותיו סביבה, וחיבק אותה יותר בחוזקה... הוא נשק על לחייה, על סנטרה, ושוב על עיניה, או לאמיתו של דבר, על ריסיה, שכן עיניה היו עצומות. ממקום מרוחק כלשהו בקע קול שאמר לה, שככלות הכל, עליה לעשות כדבריו, שעליה לעלות על סוסו, וללכת בלעדיו..."

מאוחר יותר, אחרי שאמלין ומאגוויר

---

* ג'ודית רוסנר — **אמלין** ; עברית : שולמית אריאל ; הוצאת זמורה ביתן ; 264 עמודים (כריכה רכה).

שוכבים, מתעברת אמלין, וכאן מתחיל סיפורה של אשה בהריון לפני מאה וחמישים שנה („אמלין התבוננה בתלולית הבטן שלה. היא היתה קטנה, אך גדלה והלכה, עובדה שעד כה לא הניחה לה לחדור לתודעתה. היא לא יכלה להסב עיניה ממנה. היתה מאוכנת...” משכנים אותה בעליית־גג, כדי שתהרה בה, במעצר כפוי, מבלי שהדבר יוודע לבריות, כאשר מאגוויר דואג לכל צרכיה.

התינוק שנולד נמסר לאימוץ למישפחה חשוכת־ילדים, ואמלין מוחזרת לכפרה, שם לא יודעים דבר על הרפתקותיה. מכפרה משגרת אמלין מיכתבים לדודתה לדעת את שלום צאצאה מבלי שהיא מדווחת בחזרה. אחיה ואחיותיה נישאים ומקימים מישפחות, בעוד שאמלין נותרה בבית הוריה ומסרבת להתחתן. היא חיה בעולמה הנצור.

בהגיעה קרוב לבלות, פוגשת אמלין בפועל צעיר למדי (לוליט) בשם מאתיו ומתאהבת בו: „כשתלך מכאן, אהיה עיר־רפאים.” שניהם מחליטים לחלוק את חייהם („רק עכשיו תאמה כמיהתה הנפשית לבן־זוג את תשוקתה הגופנית. עם מאגוויר היא מעולם לא חשבה על האפשרות שתיכנס להריון. עכשיו הרהרה בדבר ללא־הרף, ופחדיה שמא יתרחש הדבר מוקדם מדי עמדו ביחס ישר עם ערגתה שהדבר אכן יתרחש בכל מחיר...”

באחד הלילות חלמה אמלין כיצד המכשפה מספרת למאתיו את כל שקרה לה בעיר המטוויות, ושהוא נמלט ממנה. האידיליה מתנהלת עד שבאחד הימים מגיעים לכפר דודתה **חנה** ודודה. אחרי התוודעות מרגשת בין מאתיו ודודתה חנה, מתחילה להתבהר התמונה. הדודה מתחקרת את מאתיו, ומגלה את האמת הטראגית של אמלין: מאתיו אינו אלא בנה, עצמה ובשרה. אמלין נמלטת, טובעת בנהר, אך מאתיו מצילה. מאתיו מסתלק מאוחר יותר מהכפר, נישואיה מבוטלים והכנסיה מחליטה לגרשה.

אמלין ממשיכה להתגורר בבית בנה, מאתיו, עוד 39 שנים, כשהיא בודדה ומבודדת. בחורף של 1899 גוועה אמלין הישישה במהלך סערת־שלגים מקור ומרעב, כאשר בתוך תקופה של שישה או שבעה שבועות איש לא הזדמן לביתה.

רוסנר מסיימת את סיפרה בקביעה, שהיא השקפת־עולם: „רגשות מעלי עוצמה כה גדולה, שרק האלוהים לבדו יכול לעורר אותם, מביאים בני־אדם אחרים לעשות דווקא את המעשים שדבר האלוהים מרשיע בתקיפות גדולה מאין כמוה. לשווא ייאמר לזולת שכל דיבר ודיבר מעשרת־הדיברות נראה פשוט רק בעיני מי שאינו מבין מדוע היה צורך להעלות את הדיברות על הכתב.”

סיפרה של רוסנר הוא ספר מעולה, בעל קטעים ליריים לעיתים, קטעים שהרגש בהם מעיד על עוצמתה של סיפרות נשית מסוג זה, שאינה מניפה אל־על חזיות ומחוכים, אך בעלת איכויות ספרותיות מעולות, ודומה כי ספר זה הוא מהספרים המעולים שראו אור בתרגום בשנה האחרונה. הספר מומלץ ביותר.

ארכיאולוגיה

אבלה

למרות שישראל היא אחד המהמרכזים החשובים בעולם הארכיאולוגיה, לא רבים האלבומים המהודרים העוסקים בתפירות ארכיאולוגיות.

ספר אחד כזה, שראה אור באחרונה בתרגום מאנגלית הוא אבלה — תעלומה ארכיאולוגית*, המביא את סיפורו של גילוי ארכיאולוגי שהסעיר את עולם המדע, את גילוייה של אבלה — עיר־ממלכה קדומה מן האלף השלישי לפני־הספירה. שרידיה של עיר זו נחשפו במשך כמה עונות־חפירות באתר תל־מרדיך שבסוריה, דרומית לחלב. את סיפור החפירות באבלה מתארים בספר זה העיתונאי **חיים ברמנט**, כתב ג'ואיש כרוניקל ואובזרבר, שביקר בחפירות אלה, וד"ר **מיכאל וייצמן**, מרצה בקולג' האוניברסיטאי בלונדון.

אבלה הוא ספר של הרפתקה ארכיאולוגית, השבה וחושפת לאור השמש מניפלאות עולם העבר בלשון מרתקת, שהיא בעלת חשיבות תרבותית מהמעלה הראשונה לתרבות הישראלית ולשורשיה: „כאן כבר יכול פטינטו לקרוא ,אורקה !' — ,מצאתי !' — תחילה כינה את הלשון החדשה בשם ,פליאו-כנענית', כלומר ,כנענית עתיקה', בשל אוצר־המלים המשותף לה וללשונות כנעניות מאוחרות יותר, כגון עברית ואוגריתית, אך בתקופה מאוחרת יותר כינה אותה ,אבלאית'...”

אחד מפרקי אבלה מזכיר בכותרתו מי החריב את אבלה? את סיפורו של **ש"י עגנון** עד עולם, העוסק בסאטירה עגנונית שנונה בשאלה מי החריב את העיר גומלידתא וכיצד היא נחרבה.

ספר זה חושף לפני הקורא את עולם העבר, כמו היה סרט סינמסקופי צבעוני, המחזיר את הקורא באותיות אל העבר הרחוק של שחר התרבות. בסופו של הספר מצוי לוח זמנים של העולם־העתיק, שבו ניתן לקבוע את זמני החיים וההתרחשות של העיר אבלה. יש בתיאורם של ברמנט ווייצמן משום יכולת תיאור מרתקת, ההופכת את הקריאה באבלה לחוויה המשכיחה את כל צרות העולם, ומעוררת שאלות בקורא בדבר מהות החיים.

אבלה הוא ספר חובה לכל קורא, החפץ להבין את הרקע לתקופת המיקרא הישראלית ולשורשי היהדות ותרבותה.

* חיים ברמנט ומיכאל וייצמן — אבלה — תעלומה ארכיאולוגית; עברית: דינה עיבל; הוצאת כתר; 248 עמודים (כריכה קשה).

לחצוב היסטוריה מאבן
לגלות את שורשי היהדות והעברית

מסך החול

הקוויקרים

עורך חדשות הרדיו **פינחס עינברי** פירסם באחרונה ספר תחת הכותרת משולש על הירדן*, שבו הוא פורס את סיפור המגעים החשאיים בין ארצות־הברית, ירדן ואש"ף, בהתבססו על חומר שעד כה טרם ראה אור בספרים, והמבוסס על חדשות וידיעות רדיו.

ספר זה, שנועד להתפרסם תחת השם שלוש גדות לירדן (ולא ראה אור בשם זה בגלל התנגדות ספריית מעריב לשם זה), מנסה לפתח תיזה מעניינת, אך לא תמיד משכנעת, בדבר חלקה של ארצות־הברית במהלכים פוליטיים שונים לקידום הצד המדיני של אש"ף, על חשבון פעילותו הלוחמת. פינחס עינברי מפעיל סידרה של ספקולציות בלתי משכנעות, כמו החשש האמריקאי מכך שאש"ף המיואש יפגע במיתקני־הנפט במיפרץ הפרסי ובאספקת הנפט למערב.

עינברי מעניק לכת הנוצרית הקטנה, הכת הקווייקרית, מימד מעל לכל פרופורציה, באירגון המשמש מקשר בין ארצות־הברית ומחלקת המדינה שלה ובין אש"ף.

משולש על הירדן נפתח בתיאור של אחד מרגעי־השיא של השנים האחרונות במיזרח־התיכון, ברגע דראמתי: „הפיצוצים במכוניות כ־2 ביוני היו שיאם של הרבה מאוד אירועים שאירעו בקצב מסחרר ובאווירה דחוסה, כאשר גורמים רבים מדי ביקשו להשתלט מהר מדי על פיסת־הקרקע המצומקת שנותרה מפלסטין — הגדה המערבית.” עינברי מתכוון למטעני החבלה במכוניותיהם של בסאם שכעה וכרים ח'אלף, שהונחו בידי גוף קיצוני ישראלי, שחבריו טרם נעצרו עד כה. משיא זה מוליד עינברי את הקורא דרך תשבצי הכוח והשליטה של אש"ף, בצירוף דיאגרמות הולמות. הוא מפענח לפני הקורא מעט מעוצמות הכוח והמאבק של הוועדה להכוונה לאומית, תוך שהוא משבץ פרטים רבי־חשיבות לתמונה מאוד לא משכנעת.

* פינחס עינברי — **משולש על הירדן**; הוצאת כנה וספריית מעריב; 299 עמודים (כריכה קשה).

עינברי גם מעבה את חלקה של המיפלגה הקומוניסטית במישחקי הכוח השונים בגדה המערבית של הירדן, מאבקי **אבו ג'יהאד ואבו נידאל**. עינברי משתמש במחקרים רבי־עניין, כמו המחקר המתועד על תוכניות הלימודים בצל הכיבוש, ומפתח בדלילות בלתי־משכנעת את התיזה הבוחנת את הציונות, כגירסה בת המאה ה־20 של הצלבנים. עינברי גם בוחן את מיכלול האופציות בדבר עתידו של העם הפלסטיני.

הקטע המשכנע ביותר בסיפרו של עינברי, שלא חסרים בו סקופים, הוא מישפט הסיכום, האומר: „המעגל המדיני הגדול שהחל בפברואר 1971 ניסגר והולך והוא יצר הסכמה בינלאומית רחבה מאוד, כמעט כללית. רק ישראל תועה במעגלים פוליטיים משלה. האם דבר זה הוא כורח המציאות?”

אין ספק שמשולש על הירדן הוא ספר עתיר מידע ועובדות, שבדומה לעטיפתו, לא הצליח מחברו לטרוף את קלפיו נכונה, ועל הקורא לדלות פרטים מרתקים אלה, מתוך מלל של מיני ספקולציות פוליטיות והערכות, לעיתים חסרות בסיס.

שירה

חסרי צבע

השמועה אומרת שורד **מוסינזון** מנען, מכרה בשלוש השנים האחרונות יותר סיפרי־שירה **מחיים נחמן ביאליק** בעשור האחרון. את ספר שיריה הראשון לא ראיתי ולא קראתי, אבל בימים אלה נתגלגל לידי סיפרה השני, תחת הכותרת שירים כהים*.

שיריה של מוסינזון אינם שירים, אלא הגיגים מפגרים למדי של אשה צעירה, שדיבוק כלשהו עוצר בעדה מלהיחלץ משנות הטיפש־עשרה שלה, וכך נראים ונקראים הגיגיה („אני לא מפחדת להתייצב מול הרע הזה גם כשעה שטוב לי...”).

אחרי שוורד מוסינזון התייצבה מול הרע, היא מוליכה את הגיגיה, כמו היו פירסומת לטמפונים שיריים ולא לשירה („זה היתר חדר רשיסף רשיסע” ושאר בעיות, שאין בכוחם אפילו לעורר גינקולוג רודף בצע.

השירים כהים של ורד מוסינזון אפילו אינם כהים, אלא חרוזים רדודים וחסרי צבע, שאם הם בבחינת רבי־מכר, אין זו אשמתה, אלא אשמת הקונים, הראויים מן הסתם לאותה אינפנטיליות מחורזת, תוצרת בית־מלאכתה המילולי של ורד מוסינזון. ספר מאוד לא מומלץ.

* ורד מוסינזון — **שירים כהים**; הוצאת דליה פלד; 70 עמודים (כריכה רכה — ניקוד אבגר).

מאת דן עומר

גילגוליו של מועדון - ממאנדי

אז -

מאנדי רייס־דייוויס־שאולי, בעלת המועדון, מקבלת את אורחיה במסיבת הסילווסטר שלה, כשהיא לבושה בחולצת ג'אבו לבנה וחליפת סאטין שחורה. מאחוריה עומדת ליד הבאר עמליה ארבל.

פרדריקה סגל מחופשת לפאם פאטאל במסיבת פורים שנערכה במועדונה. פרדי, כיאה לתד־מיתה, לבשה שימלת מיני מרשת, פיאה בלונדית, מסיכה ומגפי זהב.

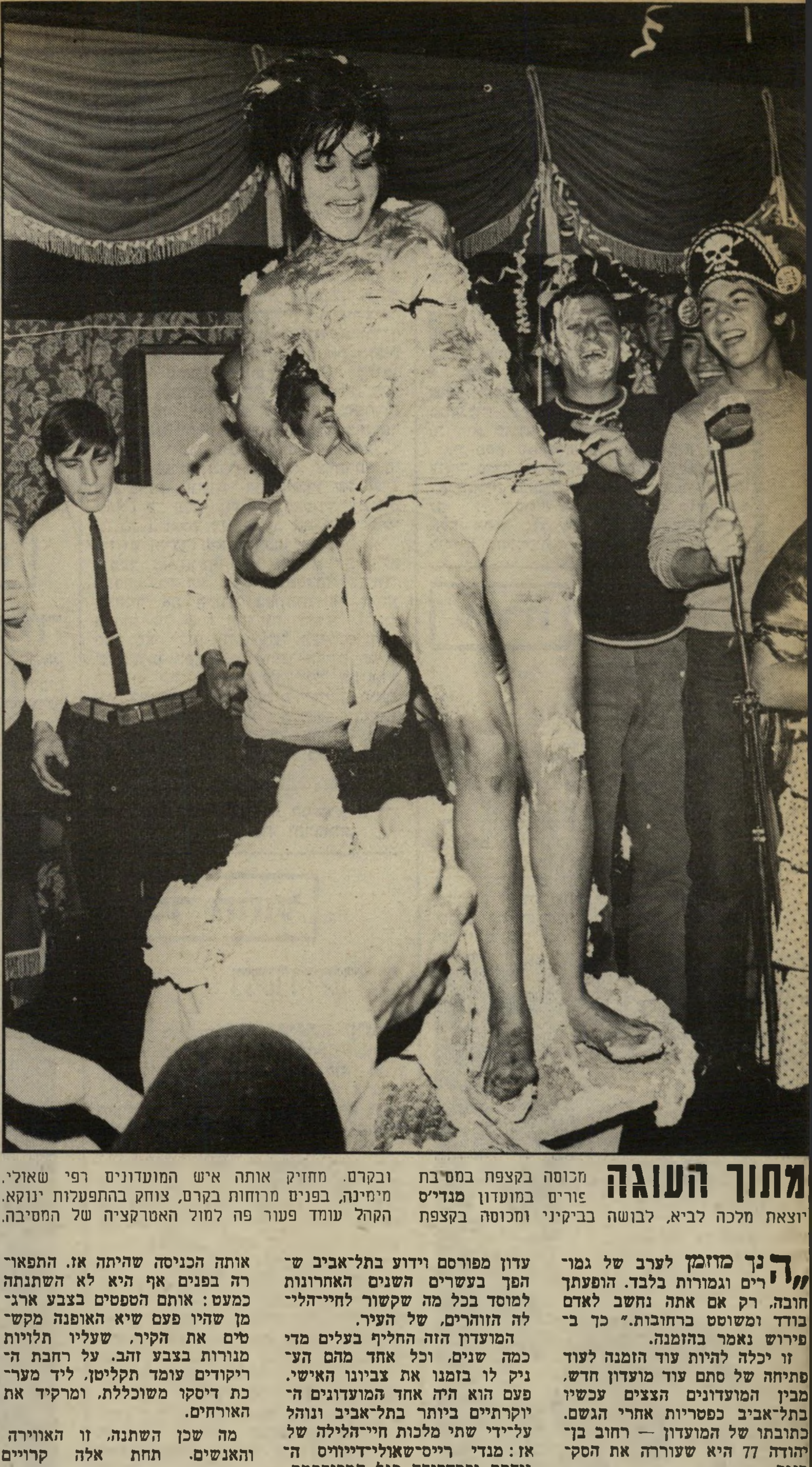

מתוך העוגה מכוסה בקצפת במסיבת פורים במועדון מנדי'ס יוצאת מלכה לביא, לבושה בביקיני ומכוסה בקצפת ובקרם. מחזיק אותה איש המועדונים רפי שאולי. מימינה, בפנים מרוחות בקרם, צוחק בהתפעלות ינוקא. הקהל עומד פעור פה למול האטרקציה של המסיבה.

„הנך מוזמן לערב של גמו־רים וגמורות בלבד. הופעתך חובה. רק אם אתה נחשב לאדם בודד ומשוטט ברחובות." כך ב־פירוש נאמר בהזמנה.

זו יכלה להיות עוד הזמנה לעוד פתיחה של סתם עוד מועדון חדש, מבין המועדונים הצצים עכשיו בתל־אביב כפטריות אחרי הגשם. כתובתו של המועדון — רחוב בן־יהודה 77 היא שעוררה את הסק־רנות.

מסתבר, שהכוונה היא לאותו מו־עדון מפורסם וידוע בתל־אביב ש־הפך בעשרים השנים האחרונות למוסד בכל מה שקשור לחיי־הלי־לה הזוהרים, של העיר.

המועדון הזה החליף בעלים מדי כמה שנים, וכל אחד מהם הע־ניק לו בזמנו את צביונו האישי. פעם הוא היה אחד המועדונים ה־יוקרתיים ביותר בתל־אביב ונוהל על־ידי שתי מלכות חיי־הלילה של אז: מנדי רייס־שאולי־דייוויס ה־זוהרת ופרדריקה סגל המפורסמת.

הכניסה למועדון היום היא בדיוק אותה הכניסה שהיתה אז. התפאו־רה בפנים אף היא לא השתנתה כמעט: אותם הטפטים בצבע ארג־מן שהיו פעם שיא האופנה מקש־טים את הקיר, שעליו תלויות מנורות בצבע זהב. על רחבת ה־ריקודים עומד תקליטן, ליד מער־כת דיסקו משוכללת, ומרקיד את האורחים.

מה שכן השתנה, זו האווירה והאנשים. תחת אלה קרויים „אנשי־צמרת" ו„האנשים היפים," שהיו פוקדים את המקום, הרי עכ־שיו מלא המקום באוסף זרוקים וזרוקות של רחוב דיזנגוף, החו־גגים על רחבת הדיסקוטק. הם נע־נו להזמנה ובאו בהרכב מלא: יפת הידוע מכסית ערך כאן הופעת כדורגל; ישראל המשוטט, העובר בדיזנגוף ובכל מועדוני תל־אביב וקורא לאנשים בכף־היד — מקומו לא נפקד כאן; ברי מהפועל הו־פיע בחיקויים; בחצות היתה אמו־רה להופיע כאן רקדנית־בטן — שהגיעה אומנם למקום, אולם כ־שראתה את כל המשוגעים ברחה מהמועדון כל עוד נפשה בה.

בין כל הזרוקים האלה, רקד לו גם עורך־הדין מאיר זיו.

קרחת כסימן־היכר

בפתח המועדון עמד איש קרח כשכוסית וודקה בידו, קיבל את אורחיו והציג את עצמו כבעליו החדשים של המועדון, שנקרא היום בריוזקה.

שמו של בעל המקום החדש

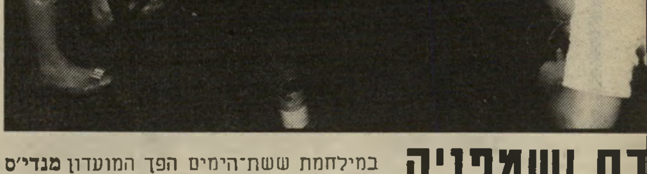

דם ושמפניה במילחמת ששת־הימים הפך המועדון מנדי'ס לתחנה להתרמת דם. בעלת הגלריה עמליה ארבל (משמאל) שוכבת על הספה והאחות עוזרת לה לתרום דם.

דרך פרדריקה, עד בריוזקה

והיום

הוא מייק גולדשטיין, והוא אחת הדמויות הוותיקות והססגוניות ביותר של קפה כסית.

למייק עבר עשיר מאוד. הוא עבד בנתיבי נפט וטען, שהיה בין אותם שחשפו את השחיתויות בחברה — פרשה שנתגלתה ב־1971, שבעיקבותיה הוקמה ועדת־חקירה והוגש כתב־אישום נגד המנהל מרדכי („מוטי״) פרידמן.

ב־1974, אחרי מילחמת יום־הכיפורים, ניסה מייק להקים תנועה קקיונית בשם איכפת לי, שרצה לכנסת. באותה שנה אף ניסה להתמודד בבחירות לעיריית תל־אביב. רשימתו נחלה כשלון.

ב־1977, לפני הבחירות להסתדרות, הוא הקים את רשימת רע״י — „רשימת עובדים יצרניים.״

כישלונו בבחירות הביא אותו לעיסקי המועדונים, והוא היה בין היתר אחד הבעלים של המועדון בודגה.

מייק הסביר על כוסית משקה, כי בשעות־הצהריים משמשת בריוזקה כמיסעדה רוסית, ובשעות־הערב פועל המקום כדיסקוטק. מדי יום חמישי בשבוע, מתקיימים כאן ערבים מיוחדים לזרוקים ולזרוקות, למשוגעים ולמשוגעות של דיזנגוף.

קשה היה לשבת באותו מועדון ולא להיזכר בעברו המפואר ורב התהפוכות של המקום. בתחילה נקרא המקום מועדון המפתח, בבעלותו של זמר־העבר הפופולארי שמעון ישראלי, מי שהמציא בארץ את המושג „ערב־יחיד.״

שמו ניתן לו אז, כי לכל חבר בו היה מפתח אישי למועדון. זה היה מועדון החברים הסגור הראשון בארץ. נחום סלונים, שהיה בעל־הבית, בעל מישרד הכרטיסים קתרוס ששכן ממול ושותפו של שמעון ישראלי לעסקים, היה גם שותף למועדון.

אחרי ששמעון ישראלי הפסיד את כספו בסרט המרתף, שנחל כישלון חרוץ, נאלץ למכור את המועדון. רכשה אותו מנדי רייס־דייוויס־שאולי, שהיתה מעורבת בפרשת פרפיומו בבריטניה, באה לארץ והתקבלה כאן בקול תרועה גדולה וכבוד מלכים.

כל מה שלקחה לידיה היה הצלחה. עבור הצמרת התל־אביבית היא סימלה את חיי־הזוהר, וכשהיא לקחה לידיה את המועדון, יחד עם בעלה רפי שאולי, קראה לו מנדים — על שמה — והפכה אותו למועדון המצליח ביותר של תל־אביב. ב־1967 היא ערכה כאן מסיבת סילווסטר, וקיבלה את אורחיה בלבוש מפואר.

אורחיה המפורסמים של אותה מסיבת סילווסטר היו יפהפיות תל־אביב של אז, תמי ישר־רפפורט ומלכהל׳ה רוזנשטיין, אילנה פדרמן, השחקנית יעל אביב השגריר דאז יוסף תקוע. שגריר גאנה בישראל. אלה שפירה היפה, שהיא היום עורכת־דין ובעלה דאז דו[...] שיף.

המסיבות המוצלחות ביותר במו[...] עדון הזה היו בפורים. שמוני[...] מאושרים בלבד זכו אז לקבל ב[...] דואר הזמנות בצורת מיכתבים אי[...] שיים מעוטרים בזהב. אותם שזכ[...] להיכנס אל המועדון, תמורת [...]0 לירות לזוג, זכו באטרקציה מר[...] היבה — באמצע הדיסקוטק המקו[...] שט בשרשראות כסף וזהב עמד[...] עוגת־קרם ענקית, מכוסה בקצפת. בשעה 2 אחרי חצות ביקש מש[...] ינוקא מכולם להביט לעבר העוגה. מתוך העוגה נשלפו יד ועוד י[...] ואלה נעו יחד לצלילי התיזמורת. כאשר צפוי העוגה הוסר, יצא מתוכה חתיכה משגעת, עטופה ב[...] קרם קצפת, לבושה בביקיני קצר־צר.

את שאריות העוגה השליכו ה[...] חוגגים זה על זה.

את העוגה תיכנן האדריכל איש[...] הבובות אריק סמית. את האש[...] מלכה לביא, עטפו בשמיכה והביא[...] במונית לביתה, כששאריות קר[...] על גופה.

מסיבות־צמרת בנוסח זה נמש[...] עד שפרצה מילחמת ששת הימי[...] ומועדון מנדים, נרתם אף הוא ל[...]

(המשך בעמוד [...]4

בקצב של 83

המועדון המחודש, הנקרא **בריוזקה**, כפי שהוא נראה היום. איש הדיסקו (באמצע) מרקיד את הקהל של היום על רחבת הריקודים, שסביב[...] מושבים. במקום המחודש הושקעו 3 מיליון לירות[...] והוא מתפקד כמיסעדה רוסית ודיסקוטק גם יח[...]

היורש

של המועדון, שנקרא היום **בריוזקה**, הוא מייק גולדשטיין, שהקרחת שלו הפכה לסמלו המיסחרי. מעליו גוחנת אשתו של שותפו למועדון, אליעזר טלפז. מייק הוא אחת הדמויות הידועות בעיר.

קריאה בכף היד

לערב זרוקי דיזנגוף נענה גם ישראל הקורא בכף היד של חתיכות העיר. ישראל ידוע כדמות הנוהגת להסתובב בכל מקומות הבילוי ומציע לאנשים לקרוא בכף ידם כדי ליצור איתם קשר אישי.

קוג׳אק

הוא כינויו [...] אורי מוסקו[...] הנושא על כתפיו את ידידתו פא[...]

מטפס על הגגות

זהו מיקצועו של חשמונאי המתולתל, הרוקד באכסטזה ריקוד תימני. בתמונה משמאל: הדוגמנית רחל בן־חיים, אורחת המועדון.

פראנסואה ראש־גשר

אביו הוא רופא הונגרי בתונים - אמו היא צרפתיה - הוא גדל בירושלים המיזרחית, נשא יהודיה אמריקאית והקים להקה פלסטינית

קוראים לו פראנסואה אבו־סאלם, ובגירסה המקורית — פראנסואה קשפר. דירתו בשייח־ג׳רח שבירושלים המיזרחית היא כוורת הומה של אנשי־תיאטרון. שטיחים ערביים על הקיר, כמה מראות מעוטרות בתכשיטים ובת־מונות של ג׳קי, ציורים של ג׳קי על הקיר, כרזות של קבוצת־התי־אטרון הפלסטיני אל־חכוואתי ב־אנגליה, בצרפת ובהולנד, כלי־הקשה מפוזרים על הריצפה, אימום של חייטים, הרבה גיזרי־עיתון על הספה, סלים מקש בחדר השני, סיפרייה מפוארת בפרוזדור, פטי־פון, תקליטים ומזוודות ישנות.

יש לי תחושה שאני נמצאת מ־אחורי הקלעים של תיאטרון נודד. אני פלסטיני היא הכותרת של הע־לון המוצב במאונך על שולחן־ה־כתיבה, ומתחתיו תמונה של יפה־פיה קטנה — פליטה.

„פראנסואה, טלפון,” קורא לו אדוארד, אחד משחקני הקבוצה שעוסק באותה שעה באדמיניסט־רציה של הקבוצה. „איווה,” עונה פראנסואה ומתחיל לדבר אנגלית שוטפת. עיתונאית ישראלית מב־קשת לדעת פרטים על מחג׳וב מחג׳וב, הצגה שהועלתה לאחרונה באולם צוותא בתל־אביב. הכל ופצים פתאום ביקרו. התשואות היו סוערות. הפנטסיה נמשכה על הבימה ובקהל זמן רב אחרי סיום ההצגה. המסר הפלסטיני לא נפל, כנראה, על אוזניים ערלות. ה־שמאל הישראלי חייך מאוזן לאוזן ומחא כפיים בהתלהבות.

„אתה מאמין להם?” אני שו־אלת.

„כן.” ואחרי שנייה של היסוס: „לא יודע. אחרי ההצגה כולם רצו לחטוף איתי כמה מילים. יש לך חמש דקות? שאלו אותי כמה עיתונאים. יש לי שש שעות. זה היה מוזר. אני לא מבין מה היתה בהילות הזאת.”

„רציתי לשאול אותם למה הם כל־כך מופתעים,” זורקת ג׳קי לחלל החדר.

ג׳קי, השרועה על הספה מאחור ומעשנת סיגריה אחרי סיגריה, היא אשתו הנאה של פראנסואה, יהודיה אמריקאית בת 30, המשתתפת ב־קבוצה כשחקנית וכמעצבת תיל־בושות.

„את מרגישה יהודיה?”

„לא במיוחד. סבי והוריי נולדו באמריקה. בבית לא היתה תחושה של מישפחה יהודית. את יודעת מה שאל סבי כשראה את מחג׳וב

כה בשלוש הצגות ברחבי אירו־פה, בשטחים הכבושים, בנצרת, בעכו ולאחרונה בתל־אביב. הצגתם האחרונה, מחגו׳ב מחג׳וב, מונה שיבעה שחקנים, חלקם פלסטינים מהגדה וחלקם ערבים מהגליל.

ההצגה מתרחשת ב־1996, בשט־חים הכבושים. מחג׳וב, שפירושו „הנסתר,” הוא אנטי־גיבור פלס־טיני, מין ג׳וחה הבוחר למות מ־כיוון שאינו יכול לשאת עוד את אופייה המיכאני של התקופה בכלל ואת ריקנותה של החברה הקרובה לו בפרט. זהו פועל פשוט, שחי בסביבה שחדלה ליצור. מישפחתו וחבריו הקרובים מסוגלים רק לחזור על ג׳סטות מוכרות.

מחג׳וב רוצה להישאר חצי חי וחצי מת. בני מישפחתו מכניסים אותו לארון ומשחזרים את חייו באמצעות קיטעי חזרה לאחור. מחג׳וב מחליט לצאת מהארון ומ־צליח לשמור על זהות פלסטינית אופטימית ונאיבית.

„אם היית ממשיך את ההצגה, מה היית מצפה שמחג׳וב יעשה?”

„זו לא הבעיה שלי. הבחירה היא שלו. אני רק יכול לומר ש־המאבק שלנו למולדת אינו מספיק. צריך גם להחליט איך תחיה החב־רה שלנו. האם נהיה דומים לאר־צות ערביות אחרות, או שנעתיק את צורת־החיים של החברה המע־רבית. העולם הערבי הובס במיל־חמתו למצוא פיתרון לבעיה הפלס־טינית. לכן חייבים הפלסטינים לק־חת את גורלם בידיים ולהפיח תו־כן בחייהם.”

בין טלפון אחד לשני אני מנסה לגרור אותו לספר על עברו.

„אני יודעת שאינך ערבי במ־קור. מה בדיוק הסיפור שלך?”

„תראי,” הוא מחדד את מבטו, „אלה דברים שמעולם לא סיפרתי אותם לאיש, זולת חברי הקרובים.” דומיה משתררת בחדר ואחרי שגיות אחדות הוא התחיל לספר.

אב־אומן ערבי

„אבי הוא יליד טרנסילבניה, שהיתה לפני מילחמת העולם השנייה חלק של הונגריה. הוא הונגרי קאתולי במוצאו. במילחמה הוא נלחם עם הגרמנים נגד הרו־סים. מאוחר יותר השתייך לקבו־צה מהפכנית של קצינים צעירים בצבא ההונגרי, שביקשה לחתום חוזה נפרד עם הרוסים. כתוצאה מכך אסרו אותו הגרמנים והוא ישב כמה חודשים במחנה־מעצר גרמני על גבול צרפת. כשברח מהמחנה והגיע לצרפת, נעצר שנית על־ידי האמריקאים, הפעם באשמת שיתוף־פעולה עם הגרמנים.

„עם השיחרור הוא נשאר לל־מוד רפואה בצרפת. באותה תקופה התאהב באמי, צרפתיה קאתולית, שלמדה ציור באקדמיה לאמנות בצרפת והחליט להתחתן איתה. ב־1953, כשסיים את לימודיו ושנ־תיים אחרי שנולדתי, היו הוריי צריכים להחליט איפה לחיות. זר שלא היתה לו בגרות צרפתית לא יכול היה לקבל רשיון־עבודה ב־צרפת, אם כי הוא יכול היה לל־מוד באוניברסיטה.

„באותה תקופה הציעו לאבא מי־שרה באמריקה ובבית־לחם. בת־חילה הם רצו לנסוע לאמריקה אבל זה לא יצא. בבית תמיד אמ־רו „טוב שלא עברנו לגור שם, היינו הופכים לקורבנות של מיש־טר־מק־קארתי.” בקיצור, הגענו ל־שייח־ג׳רח. הייתי בן שנתיים. אבא עבד כמנתח בבית־החולים בבית־לחם, וכעבור שנתיים הוא הקים את בית־החולים סנט־ג׳וסף שבירושלים המיזרחית.

מחג׳וב? — למה אנחנו מבקרים את אמריקה! אבל הישראלים בטו־רים שעשו לי כאן שטיפת מוח,” היא שולחת מבט מפוחם, מתהפכת על המיטה, קמה והולכת להביא כוס תה וצלחת של לבנה.

חצי חי חצי מת

פראנסואה. ראיתי אותו ל־ראשונה בצוותא. הוא ישב מ־אחורי בקרת־התאורה וניהל בידיים רוכות את הצד הטכני של ההצ־גה. אחר־כך, בפורים בירושלים. לכנו נגד זרם של המון מחופש. פראנסואה עם סוודר בפסים צב־עוניים, צעיף ומעליו אף־נשר ו־עיני תכלת רגישות ועצבניות. מדבר ברהיטות צרפתית, אנגלית וערבית. ההתרשמות הראשונה היא קולו. יש כאן אינסוף גוונים. הוא משפיע מכל הכיוונים, כשועל־תיאטרון ותיק.

פראנסואה, או „בראנסואה,” כפי שקוראים לו חבריו, הוא מנהיג אל־חכוואתי, קבוצת־התיאטרון הפ־לסטינית שהוקמה במיזרח ירוש־לים ב־1977. הקבוצה הופיעה עד

אל־חכוואתי שהוקמה במזרח ירושלים. זהו שמה של קבוצת־התיאטרון הפלסטינית, הקבוצה הופיעה בשלוש הצגות ברחבי אירופה, בעכו, בנצרת ובשטחים הכבושים ולאחרונה גם בתל־אביב וקצרה שבחים על הצגותיה. בתמונה פלאקט של קבוצת־התיאטרון.

אמא פראנסין היא צרפתיה, בוגרת האקדמיה לאמנות בפאריס. הבית שבשייח'־ג'רח היווה אחרי 1967 מקום מיפגש לעיתונאים ופלסטינים.

אבא של פראנסואה הוא הונגרי קתולי במוצאו. הוא עבד כרופא מנתח בירושלים המזרחית ועסק גם בשירה ובתרגום. ב־1970 עזבו הוריו את ירושלים המזרחית ועברו לתוניסיה.

הטבח היה עלי. „איתו היה הכל אחרת. היתה לו תפיסה אחרת של אבהות. עמדתי איתו בקשר הדוק מאוד עד יום מותו.״

ביריחו שוחה פרנסואה בן ה־7, שהגיע לבית־לחם בהיותו בן שנתיים. בבית־לחם נולדו גם אחיו ואחותו.

„גדלתי עם ילדים ערבים. בבית־הספר קראו לי אבו־סאלם. לכל ילד היה הכינוי שלו. עם ההורים דיברנו צרפתית ועם אחותי פטרישיה ואחי סטפן דיברתי ערבית. זה היה טבעי. פטרישיה וסטפן נולדו כאן. היינו צוחקים על אמא שדיברה ערבית במיבטא צרפתי חזק. אבא היה עסוק מאוד, וכימעט שלא ראינו אותו.

„באותה תקופה היה לנו מעין אב־אומן, ערבי מסילוואן ששמו היה עלי. הוא עבד אצלנו בבית כטבח. עם עלי הכל היה אחרת. היו לו כל הנתונים הטובים של אב ערבי. היתה לו מישפחה מרובת ילדים שהיינו צמודים אליה. יחד היינו שוחים בבריכות סילואן. הוא זה שגידל אותנו. אמא היום מכחישה את זה. לא שהיא לא אהבה אותנו, אבל היו לה בעיות אישיות משלה.

„את לימודי התיכון עשיתי בבית־ספר קאתולי ג'מהור שבביירות, יחד עם בני־העשירים שבלבנון. אבי רצה שאעשה שם את

האשה ג'קי היא יהודיה אמריקאית. „הישראלים חושבים שעשו לי שטיפת מוח,״ היא אומרת. ג'קי, שהיא מעצבת התילבושות והכרזות של הקבוצה, היא גם השחקנית היחידה בה.

טיגים בעמאן. המישפחה כבר לא היתה פה. הוריי עזבו את ירושלים לתוניסיה בראשית שנת ה־70. לאבא היו בעיות עם השגרירות הצרפתית. הוא היה אישיות פעילה בכינוסים ובסימפוסיונים פלסטינים ואחרי שני הספרים שהוא כתב, שבאחד מהם הוא תיאר, בין היתר, את העינויים של ערביי־הגדה על־ידי הישראלים בתקופת מילחמת 67, אסר עליו השגריר הצרפתי להיות מעורב בפוליטיקה. אבא העדיף לעזוב את הארץ.״

„איך תסביר את הזיקה הגדולה של אביך לעולם הפלסטיני?״

„אינני יכול להשיב בבהירות. אני חושב שהוא עצמו נגדע משורשיו בהונגריה והרגיש כפליט. מעולם לא חשב לחזור לטרנסילבניה, שהפכה אחרי מילחמת העולם השנייה לרומניה. כניראה שהוא פחד מהשינוי. בירושלים המיזרחית אנשים מאוד כיבדו אותו, ראשית כרופא. אין להתעלם מהעובדה שהיה כאן חוסר גדול ברופאים מיקצועיים. חוץ מזה הוא היה איש מאוד הומני — עסק הרבה בכתיבת שירה ובתרגומים. בין השאר הוא תירגם את שירי

(המשך בעמוד 54)

הבגרות הצרפתית. שנאתי את הלימודים. זה היה כמו צבא.״

„כמה זמן נשארת שם?״

„אל תשאלי אותי על תאריכים. תמיד שיקרתי בקשר לגילי. לא היתה לי ילדות מאושרת. רציתי להיות יותר מבוגר כדי להתחיל לעשות דברים.״

„מתי הבנת שאתה רוצה לעשות תיאטרון?״

„כשהבנתי שאיני רוצה לעשות משהו אחר. ב־1967 נסעתי לפסטיבל אוויניון ופגשתי את ה„ליבינג תיאטר,״ שהגיע בפעם הראשונה לצרפת. התגוררתי איתם במשך שלושה שבועות ולפעמים הצטרפתי להצגות שלהם. הם היו אנרכיסטים־פציפיסטים, בעלי אוריינטציה של תנועה. הראשונים שפנו לקהל והפכו אותו לחלק פעיל בהצגה. המיפגש שלי איתם השפיע עלי חזק מאוד. הייתי אפילו קורבן לאלימות פאשיסטית.

חזרה לשייח' ג'רח

„מאוויניון נסעתי לשטרסבורג, שם למדתי בבית־ספר דרמתי שנה וחצי, עד שהצטרפתי לתיאטרון השמש של אריאן מנושקין, אחת מכוכבות התיאטרון הגדולות של זמננו. באותה תקופה היא עבדה בפיגאל והציגה את שייקספיר. בהתחלה עבדתי בתפאורה ובחשמלאות ואחר־כך התחלתי לשחק בהמיטבח של ארנולד ווסקר ובליצנים, הצגה שהיא כתבה וביימה. ב־1970, עזבתי אותה.

„חזרתי בדיוק לפני ,ספטמבר השחור', בתקופה של טבח הפלס־

טנק על המיסגד הנראה ברקע הוא ציור של ג'קי. בנוסף לציוריה עמוסה דירתם שבשייח'־ג'רח בכרזות של **אל־חכוואתי** ובאבזרי תיאטרון.

מחג'וב מחג'וב מפרסמת הכרזה של ההצגה שהועלתה במועדון **צוותא** שבתל־אביב לפני כמה שבועות ונתקבלה בהתלהבות רבה על־ידי הקהל

(המשך מעמוד 53)

ךְ מאריה רילקה מגרמנית ל־ ...תית.״

לשמור על ישות כלשהי

„...דוע הרגשת שאתה צריך ...לחזור לכאן?״

...זיי התחילו כאן וזהו זה. כש־ ...תי לכאן היה לי רק דרכון ...תי. הדרכון הירדני שלי נגנב ...ית בתקופת המילחמה. ב־67 ...הייתי כאן, כך שלא ניתנה לי ...דת־זהות ישראלית. התגוררתי ...כתייר צרפתי וכל שלושה ...שים נאלצתי לעזוב את הארץ ...קופה קצרה עד שהתחתנתי עם ...לפני שלוש שנים. ג׳קי, ש־ ...יהודיה אמריקאית קיבלה אז־

עם אשתו ג׳קי
לא יהודיה במיוחד

...ת ישראלית ואחרי שהתחתנתי ...ה בארצות־הברית קיבלתי זכו־ ...של תושב־קבע בישראל.״

...איך השפיעו עליך המאורעות ...אן ב־1970?״

...ו היתה נפילה גדולה של ה־ ...הערבי. הדלתות היו פתו־ ...לאמצעי־ביטוי חדשים של ה־ ...הפלסטיני. במשך חודש רק ...בנו לכל תחנות הרדיו. היינו ...יכחים בעיר העתיקה עד לש־ ...הקטנות של הלילה. כך הקמ־ ...קבוצת־תיאטרון בשם בללין, ...יושה — בלונים. קבוצה זו, ...תה בעצם תנועה, פעלה מ־ ...ועד 1977. זו היתה היוול־ ...של אנרגיה ספונטנית. מעצם ...ה לא היתה הקבוצה יכולה ...ויק מעמד. היא לא היתה בע־ ...אידיאולוגיה אחידה. הקבוצה ...רקה, וב־1977 נוצר גרעין מגור־ ...יותר, וייסדתי את אל־חכוואתי.

...מה פירוש השם?״

...ול חכוואתי היה מספר־סיפור־ ...מהגדה. היו הרבה ויכוחים ...השם. לא רציתי שהוא יהיה ...ח, כי רוב הקבוצות הפלס־ ...ות האחרות, הפוליטיות או ה־ ...ותיות, קוראות לעצמן בשמות ...צים, כמו קבוצת התיקווה ה־ ...לרית, לדוגמה.

...הצגה הראשונה שעשיתי עם ...חכוואתי נקראה בשם האב ...והבן. היא דנה במעמדה של ...ה הפלסטינית בחיי היומיום ...הכיבוש. זו היתה ביקורת ...פה על האב הערבי שרוצה, ...אחד, לקדם את אשתו על־ידי ...י מטומטם של מודלים מער־ ...ומצד שני שום דבר לא ...תנה. היא חיה בצילו של ה־ ...מדוכאת ומנותקת מהמסורת ...בית המפוארת, שאותה היא ...ה אמורה להעביר. אני מתכוון ...טים קטנים, שהיו שומרים על ...שהי ישות בעלת תוכן. זהו ...א העיקרי שבו אני מתמקד.״

...אתה מכיר בישראל?״

...לא חשוב אם אומר שאני מכיר ...ינת־ישראל או לא. אני מבין ...ינו לחיות ביחד ומעדיף ש־ ...ה זאת באווירה הומאנית ו־ ...קרטית.״

...אווירה הומאנית ודמוקרטית זו אמירה יפה. איך בדיוק אתה רו־צה שנעשה את זה?״

„איני רוצה להיכנס לדיון פולי־טי. הבעייה הפלסטינית היא יותר מדי מסובכת. אין זו שאלה אם להחזיר את סיני או לא. גם אם תהיה מדינה פלסטינית ישארו בעיות חמורות. חלק מקבוצת אל־חכוואתי הם ערבים תושבי הגליל. מה יהיה עליהם, למשל? רק״ח טוענת שהם אזרחים ישראלים, ובתור שכאלה הם צריכים לדרוש שוויון זכויות. במקומות אחרים אומרים להם שמעמדם שווה למ־עמד הפלסטינים במחנות בביירות. זוהי בעיית־זהות קשה. הדרך ה־אישית שלי להתמודד איתה היא בשפת־התיאטרון. אני מפתח את הנושא בהצגה האחרונה שלי, אלף לילה ולילה של מיידה האבן.״

אל ההצגה אלף לילה ולילה מתלווה סיפור מיוחד במינו. ה־איש שעומד מאחורי ההפקה אינו אלא ז׳רום סאבארי, הבימאי הצר־פתי של הקירקס המאגי הגדול. קבוצת־התיאטרון שלו, המשלבת קירקס ותיאטרון, היא אולי הק־בוצה הפופולרית ביותר בצרפת ובארצות אירופה אחרות.

„לפני שנתיים הגיע סאבארי ל־ארץ במיסגרת הפסטיבל הישראלי. מכיוון שיש לנו סוכן משותף, הוא בא לראות את האב האם והבן, התלהב וביקש להפיק את ההצגה הבאה שלנו בדרום־צרפת. משום־מה הוא מצא הרבה מקבילות בין סיגנון המישחק הקירקסי שלו ובין הסיגנון הליצני שלנו. הוא נהג לומר למארגני הפסטיבל הישר־אלי: יש לכם בחצר האחורית קבוצת תיאטרון שהזמנתי אותה להציג אצלי, ואתם אפילו לא שמעתם עליה!

„ביוני 1982 העלינו את אלף לילה ולילה בדרום־צרפת. אחרי הפרמיירה טיילנו עם ההצגה ברח־בי אירופה והגענו לכאן בספטמבר. חיכינו לאישור מהצנזורה והופענו בדיוק בזמן הטבח בצברה ובשא־תילא. נאלצנו להפסיק זמנית את ההצגה בגלל קשיים טכניים וחו־סר מקום פיסי לנהל את החזרות. במאי נחדש את ההופעות, כני־ראה בתיאטרון חיפה, בנווה־צדק.״

„מדוע אלף לילה ולילה של מיידה האבן?״

„לקחנו את סיפורי שחרזדה כ־מיסגרת. ראשית בגלל הקירבה שלנו לחומר ושנית בגלל האפש־רויות האסתטיות שטומן החומר בחובו מבחינת התפאורה, הצב־עים, הקצב והסיגנון. לתוך אותו סיפור־מיסגרת הכנסנו פגישה אנ־אכרוניסטית עם מיידה האבן. מיידה האבן הוא הגיבור העכשווי. זהו נער בן 15 המיידה אבנים. כל פעם ששמענו שמשהו זז בגדה ה־מערבית, זה היה בזכות „הילדים הקטנים״ שהזיזו את המאורעות. מיידה האבן הוא חתול־רחוב, שאף פעם אינו פוחד. אפשר להשוות אותו לדויד מול גולית — ואם זה לא היה כל־כך עצוב, עוד היינו יכולים להתפוצץ מצחוק.

אוריאלה וויט ■

(המשך מעמוד 29)

בצורת נחש, נשר או עקרב. מאפ־רות בצורת גולגולת או פסלונים בדמות מלאך־המוות.

קשת

לא בעיה, רק לא להביא להם מתנה יקרה מדי או מכבידה. הם אינם רוצים להישאר חייבים ומ־עדיפים לוותר על מתנה ולהרגיש חפשיים. אך אם כבר מביאים, אז נעלי־ספורט, חולצת־ספורט, או כל דבר אחר שקשור לתחום זה. גברים מאוד אוהבים אפטר־שייב מיוחד ובכלל נהנים להת־גשם. ספרים בכל נושא ישמחו אותם מאוד, אך בעיקר הם עוס־קים בפילוסופיה, דת, גיאוגרפיה ואמנות. עציצים מתאימים להם כי הם קשורים לטבע. אך לא צמחים רגישים, רק מהסוג ש־אינו דורש טיפול מיוחד.

לדלי״ם לא חשובה המתנה העיקר שהיא תהיה עטופה בנייר עטיפה סגול

גדי

גדיים אוהבים מתנה פרקטית הנשמרת לעד. לא טוב להביא להם משהו המתקלקל מהר, זה יגרום לרוגז וישיג מטרה הפוכה. כלים עתיקים, ובכלל כלים נאים וחזקים אהובים עליהם, ספרים מיקצועיים בתחום שבו הם עוס־קים וכן בגדים שימושיים. עצי־צים עם רקפות או צמחים מטפ־סים וכן תכשיטים שמשובצות בהם אבני טורקיז שיביאו להם מזל. מתנה שהם מקבלים נשמרת זמן רב באריזתה המקורית. חבל להם לפתוח את האריזה, ועוד יותר חבל לחשתמש במתנה.

דלי

המתנה לא כל־כך חשובה, ה־עיקר שהאירוע שקשור בה יהיה חברתי, ושהרבה אנשים יוכלו ליהנות איתם יחד. על כל פנים, המתנה צריכה להיות מקורית ובלתי צפויה. כל מיני מחשבי־כיס או מחשבים גדולים יותר, טרנזיסטורים או צעצועים יוצאי־דופן שיש סביבם איזו המצאה מקורית וחדישה. אפילו עקרת־בית שתקבל סינור או מגבת, כדאי שתהיה עליהם כתובת משו־נה או מצחיקה. ואם אפשר, כדאי לעטוף את המתנה בנייר סגול.

דגים

דגים אוהבים פינוקים, אך כשהם מקבלים מתנה, לא נעים להם והם אינם יודעים איך לה־גיב. הם לא מרשים לעצמם לש־מוח. מה הם אוהבים? קצף לאמבטיה, סבונים מריחים, פוד־רה ריחנית, מערכת לאיפור ב־גוונים כחולים, ירוקים ואפורים כסופים. אקווריומים עם דגי זהב, משקאות אלכוהולים, ארון קטן או קופסה לתרופות, צעי־פים ערטילאיים ואבזרים לחדר־האמבטיה ותכשיטים שמשובצת בהם אבן האקוואמרין. טוב לע־טוף את המתנה בנייר צלופן כחול־ירוק, ובכמה עטיפות, כדי שהמתנה תהיה מיסתורית.

(המשך מעמוד 51)

מילחמה. המחזה שנתגלה לצלמי־חוץ של הטלוויזיות הזרות עורר בהם השתאות: על ספות המועדון נשכבו בזה אחר זה חברי המועדון ותרמו דם. אחרי שגמרו לתרום, כאילו לא קרה דבר, קמו מהספות, נעו בטיבעיות על הרחבה, לקול מוסיקת־ריקודים.

בשעה 11 בלילה הגיעו למקום רופאה ושתי אחיות לבושות לבן, הפכו את הדיסקוטק לבית־חולים. הן חיברו את הכיסאות, ערכו את הספסלים והציבו את המכשירים.

ציפורי־הלילה שהגיעו לשם ב־אופן קבוע, ראו את התורמים וה־צטרפו אף הם. עמליה ארבל, בע־לת הגלריה הנושאת היום את שמה, היתה אז בין התורמות. נחום („תחש״) קפלן תרם דם מהול בוויסקי.

כתבי־הטלוויזיה של סי־בי־אס, שצילמו את האירוע, אמרו: „גם אם נחיה הרבה שנים ונראה הרבה דברים, לא נוכל לעולם לשכוח את המראה הזה.״

כעבור כמה שנים, בגלל בעיות של רשיון והתנגדות השכנים, לקח את המועדון אמרגן בשם ששון שבתאי, העניק לו את השם מועדון 77, על יסוד מספר הבית ברח׳ בן־יהודה שבו הוא שוכן, וערך שם מופעי עירום ופורנוגרפיה. חיש מהר הגיעה למקום המישטרה וסג־רה לשבתאי את המועדון.

בורשט ופירושקי

כך הגיעה לתמונה, מי שהי־תה מלכת חיי־הלילה של תל־אביב באותם ימים — פרדריקה („פרדי״) סגל. ל„פרדי,״ היה מו־עדון שנשרף בטיילת של תל־אביב, והיא חיפשה אז מקום חדש.

על השתלשלות העניינים מאז, מספרת היום פרדריקה: „לקחתי את המועדון הזה, רציתי לעשות ממנו מועדון בסטייל שלי, וזה לא

בעלת־מועדון פרדריקה
לעשות מועדון בסטייל שלי

הצליח לי. לכן החלטתי להפוך את המועדון למיסעדה רוסית, ו־קראתי לה קלינקה. השותף שלי לעסק היה איש־המיסעדות מנפרד כץ. המיסעדה הלכה יפה מאוד, אבל אני לא אהבתי את הרוסים.

„עזבתי את המיסעדה ונסעתי ל־אמריקה. אז רכשו את המיסעדה קבוצת רוסים, עולים חדשים, שנ־תנו לה את השם הנוכחי בריוזקה.

לפני ארבעה חודשים רכש אותו מייק גולדשטיין הקרח.

בפתיחת מועדונה הצהירה פרד־ריקה: „אני רוצה שלכאן יבואו נשים בשמלות ערב וגם בג׳ינס — העיקר שירגישו בנוח. על־ידי ה־מועדון הזה אני רוצה ליצור קשר בין הבוהמה לחברה הגבוהה.״

כשסיפר העולם הזה לפרדריקה, על ערב הזרוקים והזרוקות בנוסח של היום, הפטירה: „כמה נחמד!״

נירה גל ■

(המשך מעמוד 35)

נופפים ברוח — שניים מצריים מן הצד הזה ושניים ישראלים מן הצד השני. ובאמצע כמה שכבות של גידרות־ברזל חדשות וביניהן מעין שטח־הפקר שרוחבו כמה מט־רים. מהעבר השני, על גג בניין ישן, נבנה מיגדל־תצפית, עליו ישב חייל ישראלי והסתכל עלינו.

באופן אוטומטי הרמתי את ה־מצלמה, אך חייל מצרי, במדים כחולים, ניגש אלי והסביר לי, בעברית, שאסור. ביקשנו לראות את הקצין האחראי, כדי לבקש רשות לצלם את גדר הגבול. החייל הוביל אותנו לצריף מעץ, צבוע תכלת, והכניס אותנו לחדר קטן שקירותיו חשופים. שם, ליד שול־חן־כתיבה, שהיה הרהיט היחידי בחדר, ישב בחור צעיר במדים ודרגת סגן נוצצת על כתפיו. הוא קם לקראתנו, והושיט את ידו ל־שלום. סיפרנו לו מה רצוננו, והוא הסכים שנצלם, אבל לא לפני שנ־שתה איתו תה. הסכמנו.

בעודנו מחכים לתה, סיפר לנו הקצין, בעברית, כי הוא בן 23, מקאהיר, ולמד עברית באוניברסי־טת אל־שאמס שם. הוא אמר ש־דרך השער שנמצא בגדר עוברים יום־יום כ־70 פועלים מן הצד המצרי של רפיח לצד השני, שם הם עובדים. פרט להם איש אינו עובר דרך מעבר־גבול זה, וכולם משתמשים במעבר הרישמי.

התה לא מיהר לבוא, ובנתיים עישנו איתו סיגריה מצרית קליי־אופטרה. אחרי שתיית תה מצרי חזק, יצאנו החוצה לצלם את ה־גבול. לידנו התקבצו כמה נערים שהגיעו זה עתה בטיול של בית־ספר ממנצורה, עיר בלב מצריים. הם הסתכלו בהתפעלות על הגבול וביקשו להצטלם איתנו על רקע הגדר. הצטלמנו, אכלנו משהו ב־רפיח המצרית, ומיהרנו חזרה אל המסוף. חזרה לארץ.

ציפינו להמתנה ארוכה ומייגעת במסוף המצרי. התכוננו לזה נפ־שית. אך להפתעתנו, היה המסוף ריק כמעט לחלוטין. בחור צעיר בדק את חפצינו ושלח אותנו ל־דלפק לבדיקת הדרכונים. מסרנו אותם, וקיבלנו את התשובה ה־צפוייה — חמש דקות. מייד התמקמתי ליד כל המיזוודות. אורי אבנרי הלך בינתיים לבנק, להח־ליף בחזרה את שאריות הכסף המצרי.

באופן מפתיע, אחרי חמש דקות בדיוק, קרא לי הפקיד והושיט לי את הדרכונים. ניגשתי לבנק ושם ראיתי מחזה מדהים ביותר. מאחורי חלון זכוכית גדול, הפונה אל ה־אולם, היה מישרד מודרני, ובו שני שולחנות־כתיבה חדישים. תמונה רישמית של הנשיא מובארכ היתה תלויה על הקיר, פקיד ב־חליפה ועניבה ישב ליד אחד השו־לחנות ורשם רשימות ומילא כל מיני טפסים, ומולו, ממש באמצע החדר, ישב בחור צעיר, כשעל כתפיו מונחת חתיכת בד ירוקה גדולה, ומעליו עומד אדם נוסף עם זוג מיספריים ביד ומספר אותו. כך, באמצע הבנק של מצריים, עסקו השניים בתיספורת. ליד ה־שולחן השני גמר בדיוק באותו הזמן אורי אבנרי את כל הסידורים הכספיים, ויכולנו לצאת החוצה.

אספנו את החבילות והתכוונו לצעוד לכיוון המסוף הישראלי ול־עבר המכונית שנשארה מיותמת בחולות. כמובן ששוב הסבירו לנו שלא ניתן לעבור ברגל וחיכינו ש־יתמלא האוטובוס שיקח אותנו ל־ישראל.

הדבר היחידי שהיה חסר, כדי להשלים את התמונה, היה ביקור בצד הישראלי של הגבול ברפיח. וכך אכן עשינו. נסענו לתוך ה־עיר, ושם חזרה אותה התמונה — רחוב רחב, שהולך ונעשה שומם לקראת הגבול. צילמתי את הגבול מן הצד השני, כדי שהתיעוד יהיה מושלם, ונסענו חזרה לכרך הסואן, תל־אביב. מצריים כל־כך קרובה, אבל כל־כך אחרת.

עוד לפני שהחלטנו לאן נטייל
ידענו שרבינטקס הולך איתנו
רבינטקס
איתך בכל טיול
רבינטקס — הציוד המושלם לפיקניק ולטיול
אוהלים, גם עם רצפה, שקי שינה, תרמילים, מתקן לנשיאת תרמילים ושקי שינה על הגב, מימיות, מבחר תיקים וילקוטים. והכל בצבעים מרנינים.
להשיג בחנויות ספורט וקמפינג ברחבי הארץ.
שיווק: רח׳ העליה 62 ת״א
טל. (03)828382
רבינקטס —
30 שנות איכות.

ROYAL COPENHAGEN®
ROYAL COPENHAGEN®
MEN'S COLOGNE
ROYAL COPENHAGEN®
MEN'S COLOGNE
"רויאל קופנהגן" לגבר, יותר מזה אי אפשר.
With permission from Royal Copenhagen Porcelain Manufactory Ltd., Copenhagen, Denmark SWANK INC., Sole Dist.
להשיג בכלבו שלום ובפרפומריות מובחרות בלבד. יבוא והפצה: נירין בע"מ ת"א. טל: 03-289391
די-אל

מאתיים שנות זוהר ברגע אחד עוצר נשימה.
מורשה מלכותית.

FLORA DANICA™
PERFUME

With Permission from
THE ROYAL COPENHAGEN PORCELAIN MANUFACTORY LTD. COPENHAGEN, DENMARK
Producers of the Flora Danica Dinner Service since 1796.
From the collection of Flora Danica Perfume & Cologne solely distributed by Swank, Inc.

להשיג בכלבו שלום ובפרפומריות מובחרות בלבד. יבוא והפצה: נירין בע"מ ת"א. טל:03-289391

דו-אל

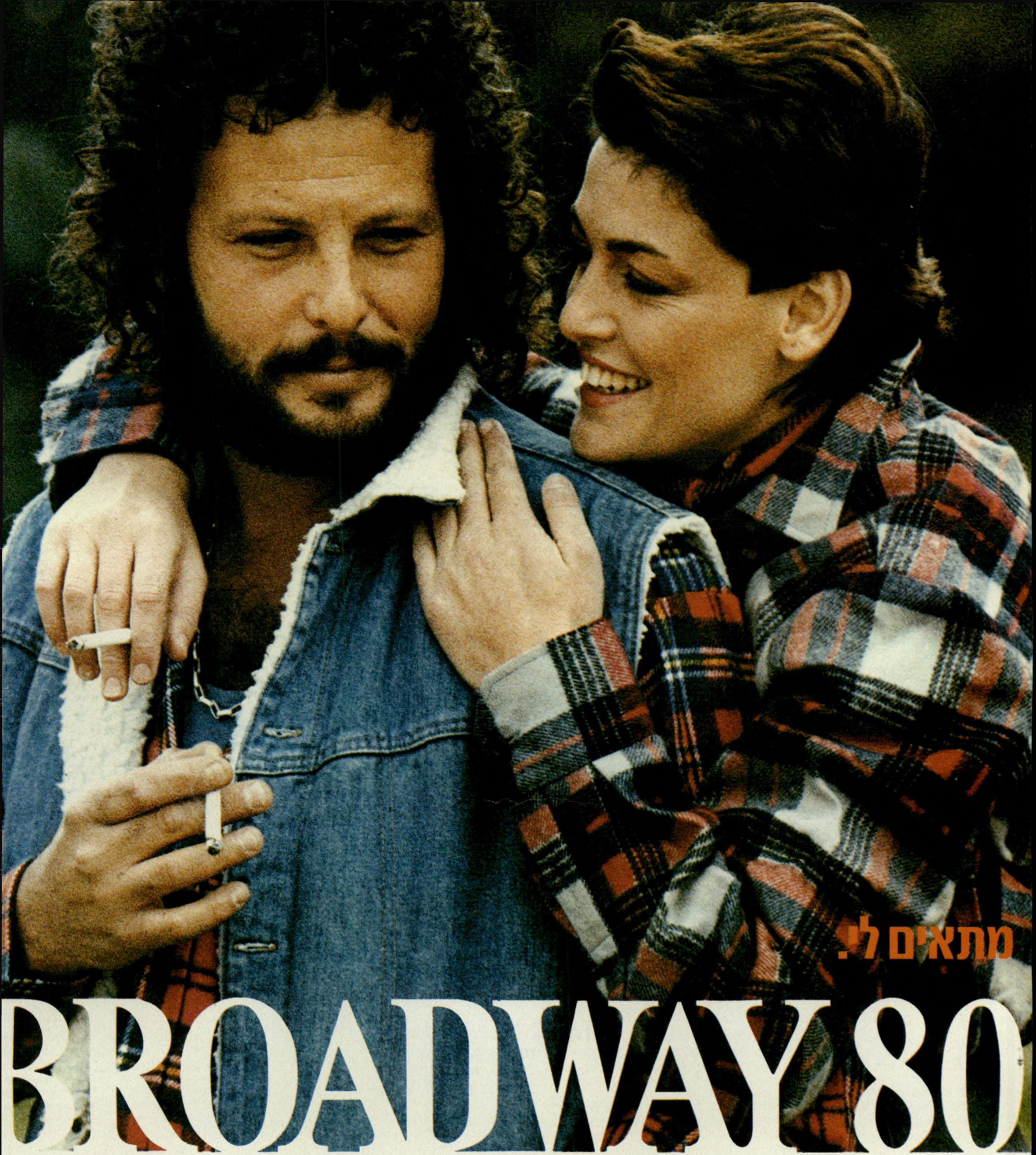

בבדיקה של Monde Selection, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1982 על איכותה המעולה.

טעם אמריקאי. תרבות אמריקאית.

מוסיקה

ויאמר: תקליט

ספרד אה־לה כאן

טורים רבים וטובים נכתבו על תקליטו החדש של דויד ברוזה, האשה שאיתי, מאז הוטבע, לפני כארבעה שבועות. בכולם דילגו על כמה נקודות חשובות. הראשונה, הכואבת ביותר — מוסיקלית, נוגעת לעיבודי המיתרים באלבום: לפעמים הם רבים מדי. תמיד חסר הכלי האמיתי, העממי־תיזמורתי. בתקליט מופקים הצלילים המיתריים מקלידים אלקטרוניים מתאימים — שאינם כה מתאימים — וחבל.

יחסי מפיק — אמן. בקנה־מידה ישראלי, מזכיר שיתוף הפעולה ברוזה־להב בהאשה שאיתי את שיתוף הפעולה לנון־ספקטור בחומות וגשרים. באותו אלבום הביא ג'ון לנון שירים שלו לאולפן, שם הוקלטו בהפקת פיל ספקטור. ספקטור היה ידוע כמי שאהב הכל בגדול. התוצאה באמת היתה מנופחת, אבל איכות החומר של לנון ושירתו הצילו את האלבום. אחרי בחירת השירים הרגישה של דויד ברוזה עמדה לפניו שאלת עיבודם. עיבוד מוסיקלי יכול היה לשמור על אופיים המקורי (גיטרה, שירה וכלי־הקשה) או לפנות למסלולים אחרים. גם אם זה היה הכיוון הראשוני, בשיתוף הפעולה עם המפיק לואי להב שונו השבילים. ברוזה ולהב, או להב וברוזה, פנו לעושר־עיבוד ולהרבה הד

זמר ברוזה
שר יפה מאוד

בשירה. ההפקה ברמה מיקצועית גבוהה מאוד. נדמה כי הפקת תקליט ספרדי כזה היתה נופלת ללא דויד ברוזה כזמר. קולו מבטל פסיכולוגית את התוספות המיותרות, כבמטה קסם.

עברית. נקודה אחרונה נוגעת לגירסה העברית שהעניק לשירים הספרדיים יהונתן גפן. בדף תמלילי השירים הוא מצרף את הפיסקה הבאה: „אינני שולט בשפה הספרדית כלל וכלל, ולכן בתקליט זה לא תירגמתי את השירים אלא — לכל היותר — העברתי אותם משפה לשפה. מדויד, ששולט בספרדית ובמידה מסויימת היא גם שולטת בו, קיבלתי את הסיפורים ואת המיקצבים, ואחר־כך ניסיתי לכתוב אותם מחדש, מתוך נאמנות למקור, אך יותר מזה — שדויד ירגיש נוח, כאילו השירים הללו נכתבו במיוחד למענו."

מרגישים. שמונה שירים ספרדיים לחנים של ג'ואן מנואל סרט, פאקו איבנז, הרדייה וסוברדו ומילות סרט, פרדריקו גרסיה לורקה, הרדייה וליאון פליפה, מרגשים לצד „הרומבה" שכתבו יהונתן גפן ודויד ברוזה בסיגנון דומה ובאווירה המשלבת בין המקור („אתן לה אור שמש בלילה שחור / אתן לה ירח בבוקר צחור") לבין המקום („אתן לך טבעת נלך רבנות / יהיה לנו ילד קטן וחמוד / וארקוד אתך רומבה עד שאמות"). הרבה מאמץ הושקע באלבום והתוצאות מזכות אותו, ללא היסוס, להכלל בקניית התקליטים הבאה שלך.

אוסף, אוסף לי

בשבועות האחרונים הופיעו תקליטי אוסף רבים ומגוונים, הזוג המעניין ביותר, משתי חברות תקליטים שונות, נושא אותו שם: רנה ורנטו — שמרי אהבתך. סי־בי־אס הקדימה את פונוקול בעטיפה שהכילה בתוכה ביצועי־חיקוי של משה נוי והדולפינים ל־12 שירים לועזיים. באוסף של פונוקול נמצא הביצוע המקורי של שמרי אהבתך לצד שירים של אלטון ג'ון, אדי ראביט ונוספים. שני התקליטים מציגים שני צדדים כואבים של אוספים: סי־בי־אס אינה יכולה להצדיק בשום תירוץ הדפסת עטיפה כל־אנגלית ללהקה ישראלית, בהקלטה ישראלית, לשוק המקומי. יש כאן טעם לפגם. בנוסף לכך, עיבוד גירסה חדשה לשירים מקוריים גם מעניינת וגם מצדיקה את עצמה. חיקוי שירים שניתן לשמוע את הביצוע המקורי שלהם, אשר ברוב המיקרים טוב יותר, מיותר.

פונוקול מביאה אמנם את הביצוע המקורי, אך ממשיכה בשירים אשר לא היו זרכים למכירה גבוהה בזכות עצמם. זהו מין הסכם ישן בין הרוכשים והחברות כולן: קנו תקליט אוסף עם כמה להיטים ויחד איתם נכלול שירים פחות מוצלחים. אין סיבה שהקונים יסכימו לעיסקת־חבילה כזו. לדאבון לב הרוכשים — זו תופעה עולמית.

הפתעה נעימה. נראה כי סי־בי־אס ופונוקול מעדו חד־פעמית. מכיוון שהטבעות קודמות וחדשות שלהן מוכיחות נסיון לשפר את הפגמים השכיחים כל־כך. להיטים בקצב והמיטב של אנגלית (סי־בי־אס) מכילים מיבחר טוב מאוד. אם בראשון הדגש על הצלחות אחרונות במועדוני־הריקודים השונים, הרי שבשני נעשה נסיון מעניין להציג יצירות אחרונות־יחסית של יוצרים אנגליים מובילים בגל החדש, דוגמת לנה לוביץ', תומאס דולבי ולהקת דוראן דוראן. הפתעה נעימה בושלה באחד מתקליטי האוסף המוצלחים ביותר אצלנו, התפוצצות (פונוקול). אמנם לצד המס את הקוף של פיטר גבריאל ושירי הרוק האחרונים של דייר סטרייטס מופיעים רצי החצות של דיקסי בשיר פחות מוצלח, אך יתר המשתתפים (כולל תא רך, להקת סטיב מילר ומלקולם מקלרן) בונים אוסף ראוי להתכבד. גם איכות התקליט מוסיפה להצלחתו.

האבוב הקלאסי, קלרניטן חדר־האורחים והצ'לו הרומנטי (איסטרוניקס) מציגים מיבחר יצירות קלאסיות לכלים אלה. הנגנים האנגלים מעולים (דרק וויקנס — אבוב, קולין בראדברי — קלרינט; ג'וליאן לויד ובר — צ'לו). אוספי האבוב והקלרינט מביאים יצירות שלמות (האבוב הקלאסי — קונצ'רטי לאבוב מאת ויוואלדי, מרצ'לו והיידן, הקלרינט — יצירות עם פסנתר משל מלחיני ראשית המאה ה־19) ולויד ובר משתדל בתקליטו להביא תמונות מלאות עד כמה שניתן. תקליטים אלה, עם איכותם הטובה, יכולים לספק דרישות מגוונות למאזינים שונים.

לובו — מסיבת ריקודים בקצב הדיסקו־קליפסו (הד ארצי) מעניק בדיוק מה שהוא מבטיח: הקצב כמעט אינו מפסיק וצריך לנוח מריקוד רק לכמה שניות כל פעם, לתפוס רבע פיתה או להפוך את צד התקליט.

מה נשמע

● ביוגרפיה מן הסוג המכונה „חושפנית" יצאה לאור בניו־יורק, בהוצאת ויליאם מורו. נושאה הוא הפסנתרן הענק **ולדימיר הורוביץ.** על־פני 488 עמודים מחטטים בחייו הפרטיים ובפרשנויותיו המוסיקליות, ומעט יותר בראשונים. כ־650 מכרים וקרובים רואיינו והם מרכיבים תמונה מלאה אנקדוטות מעניינות, בעיות אישיות ומחשבת אמן מבצע. בין המרואיינים נהגו לשעבר, תלמידיו והפסנתרן המנוח **ארתור רובינשטיין,** המנתח את חייו האישיים של הורוביץ בלשון עבר, כאילו להקהות מחוד הגילוי.

● תקליט חדש בימים אלה **לנורית גלרון** ושמו אני ראיתי יופי. השירים הוקלטו בלונדון אך מאוד ישראליים באופים. בשמיעה ראשונה נדמה כי הלחן היפה באלבום הוא של שפי ישי, לשירה של רחל שפירא עצי התאנה. 11 שירים באלבום והעיבודים וההפקה המוסיקליים של משה לוי.

תקליטים

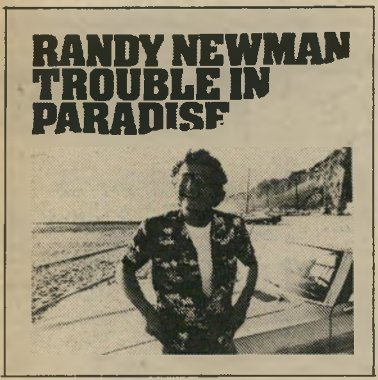

פעם

רנדי ניומן - תמיד טוב

רנדי ניומן — צרות בגן־עדן (TROUBLE IN PARADISE); הד ארצי 923755.

ניומן משדר בין השורות, בין הצלילים. שני המסרים ברורים, אך מסתתרים תחת רעשים רבים בהטבעה המקומית — איכות התקליט לא טובה. המסר הראשון: מצב שוק־התקליטים כה קשה היום, עד כי הוא מוכן לכל למען קידום מכירות אלבום עיבודים קליטים, סיבוב הופעות ענק, ראיונות טלוויזיה ועיתונות. המסר השני: למרות כל אלה, הוא עדיין רנדי ניומן. הפסנתר הוא אותו פסנתר והמילים — אומרות אותם דברים. התעלמו מהעטיפה הצבעונית המבריקה.

אם לא מרגישים את שני המסרים האלה בשמיעה ראשונה — לא מבינים את האלבום גם אחרי עשר האזנות. ניומן לא השתנה כלל. ישנם שירים טובים יותר (חג־המולד בקייפטאון) וטובים פחות (הלהיט הבלוז), אך זה תמיד היה המאזן אצל רנדי ניומן — מלחין/נגן שתמיד מעניין לשמוע מה יש לו לומר.

בדרכה שלה

ננה מושקורי — שיר לחירות; פונוקול 13220.

את ננה מושקורי קל להבין אם לוקחים בחשבון כי היא עושה מה שהיא אוהבת. כך בבחירת מיסגרת למישקפיה, כך בבחירת שירים לתקליטיה. שני שירים ביוונית מציגים יוצר מעניין בשם לאריוס, כש־"TO POTAMI„ יפה במיוחד. קולה של מושקורי עושה צדק לשיר לחירות מתוך נאבוקו של ורדי ולשירי לאונרד כהן, בוב דילן, קריס קריסטופרסון ועוד. ההטבעה המקומית מהגה בנקיונה.

כאסח בשל ממשיך לבעוט

שבת שחורה — רוע חי (BLACK SABATH — LIVE EVIL); פונוקול, ורטיגו 6650 009; אלבום כפול.

שבת שחורה קיימים 14 שנים ומראשית הצלחתם, ב־1972, עוררו תגובות מקוטבות: הקהל אהב אותם והמבקרים סלדו מיצירותיהם. הבעיה באלבום היא שוני באיכויות הקלטה: הופעות חיות, אמנים רבים, בסגנונות שונים, דוגמת מת אסיר־תודה (GRATEFUL DEAD) ופרנק זאפא, פינקו את המאזינים בהקלטות חיות מעולות. כאן רק הצד השלישי מגיע לרמה סבירה. שבת שחורה שומרת על מקום טוב באמצע סגנון הרוק־כאסח האמריקאי. לא פחות ולא יותר. הקטע המעניין באלבום הוא גן־עדן וגיהנום בניצוחו של הגיטריסט טוני איומי.

ספינת חלל שנקלעה לחור שחור

ספינת החלל של ג'פרסון — רוחות שינוי (WINDS OF CHANGE); איסטרוניקס BXL14372.

בשניות הספורות שלוקח למחט הפסיפון להגיע לתקליט נזכרים בהופעתם בפסטיבל וודסטוק, סמים, שנות ה־60, ילדי הפרחים, רוק — ציפיות. בדקות הארוכות הבאות מקבלים מנה של שירים לא מעניינים עם שני יוצאים־מן־הכלל (אלמנה שחורה ומחוץ לשליטה). זה פחות מדי. כדאי לקנות רק אם מאוד אוהבים את שירת גרייס סליק או הגיטרה של פול קנטנר. שניהם טובים כאן כתמיד. אך ההרכב — לא.

תוכניות מועדפות

בטלוויזיה הישראלית

יום ראשון

27. 3

● בידור: עד פופ (8.03 — שידור בצבע, מדבר עברית מזמר לועזית). בתוכנית להקות גברים בעבודה, אספקת אוויר, להקת השחפים וסופר טרמפ.

● סידרה: דאלאס (9.30 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). בפרק חמישה דולרים בחבית מאלץ קליף בארנס את ג'יי־אר להיכנע לתביעותיו על נכסי יואינג ומאיים עליו בעיקול. ג'יי־אר ממשיך לרקום מזימות. לריי יש קשיים בעסקיו. פאם יוצאת מבית־החולים לביקור קצר בחווה.

● תעודה: דמותם אל מול עיניי (10.20 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). סרט־תעודה על יהודי פולין בתקופה שבין שתי מילחמות־העולם. הסרט היה מועמד לפרס האוסקר לסרטים תיעודיים לשנת 1981.

יום שני

ערב פסח

28. 3

● מוסיקה: קונצרט (8.15 — שידור בצבע). קונצ'רטו לצ'לו ותיזמורת בדו־מז'ור מאת יוסף היידן, עם הסולן מסטיסלאב רוסטרופוביץ'.

● דת: סדר פסח בקבוצת שילר (8.45 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית). סדר פסח מצולם בהנחיית הרב שמואל אביגדור־הכהן.

● סרט קולנוע: השיגעון המופלא (9.55 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). מלודרמה המספרת על אשת־רופא שהתאלמנה ואחר־כך מתעוררת בגלל שחצנותו של נער־שעשועים קל־דעת. בסרט מככבים ג'יין ויימן, רוק הדסון ואגנס מורהאד.

יום שלישי

מוצאי א' פסח

29. 3

● מוסיקה: אליהו — חלק א' (8.45 — שידור בצבע. מזמור גרמנית). אורטוריה מאת מנדלסון, כפי שצולמה במהלך ביצוע בבריכת הסולטאן בירושלים.

● סרט טלוויזיה: זיכרונה של אווה רייקר (9.35 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). דרמת־מתח המבוססת על סיפרו של דונלד סטנווד. מיליונר זקן מנסה לימשות ממעמקים אוניית־נוסעים בריטית, שהוטבעה על־ידי הגרמנים עם פרוץ מילחמת־העולם השנייה. בסרט מככבים נטאלי ווד, רוברט פוקסוורת, ראלף בלאמי, בראדפורד דילמן, ז'אן־פייר אומון, רודי מקדואל, מל פרר ועוד שחקנים. הסרט הופק ב־1980.

אוקראררט ולינדהארסט: יום האב
מוצאי־שבת, שעה 10.30

יום רביעי

30. 3

● דראמה: שפי (10.05 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). אחרון מחזותיו של סומרסט או'מוהם בהפקת הבי־בי־סי. הדראמה היא ביקורת על סגנון חייהם האנוכי של בעלי הממון. זו קומדיה אליגורית, שגיבורה שפי הוא ספר בסלון אופנתי לתיספורות גברים ברובע עשיר בלונדון. שפי זוכה לפתע בסכום כסף ענקי ומחליט לקיים את מצוות הברית החדשה, ולחלקו לעניים ולנזקקים. בתפקיד שפי מופיע השחקן בוב הוסקינס, בתפקיד אשתו מריה צ'ארלס ובתפקיד הזונה בסי מופיעה לינדה מארשל.

יום חמישי

31. 3

● תיעוד: חיי המין של הצמחים (9.30 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). צוות הבי־בי־סי יצא בעיקבות ספר בשם זה וצילם במשך חמש שנים את חיי־המין של הצמחים והפרחים באוסטרליה, בקוטב, במרכז אמריקה ובבריטניה. קריינות: אריה אורגד.

● סידרה: ברית ערכים (10.20 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). פרק שלישי תחת הכותרת המשך המילחמה ובו מתוארים איימי המילחמה והשפעתם על המחברת, הסופרת האנגליה ורה בריטן.

יום שישי

1. 4

● קולנוע: פנים מצחיקות (10.15 — שידור בצבע. מדבר ומזמר אנגלית). קומדיה מוסיקלית על עולם האופנה בניו־יורק בהשתתפות פרד אסטר (צלם הצמרת) ואודרי הפבורן (דוגמנית). הבימאי: סטנלי דונן.

הפבורן ואסטר: פנים מצחיקות
יום שישי, שעה 10.15

שבת

2. 4

● סידרה: ימים מאושרים (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). תחת הכותרת פגישה עיוורת עוד אחד מסירטי סידרת הוווי הנוער בארצות־הברית במהלך שנות ה־50. הפעם הולך ריצ'י למסיבה, כשהוא מלווה בנערה שמעולם לא ראה.

● דראמה: יום האב (10.30 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). אב שנטש את בנו מנסה ליצור קשר מחודש עם הבן אחרי שנים רבות. בתפקיד האב מופיע השחקן רוברט אוקראררט ששיחק באוייב העם).

יום ראשון

3. 4

● בידור: מסיבה למשה וילנסקי (8.55 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית). חברים ואמנים עורכים מסיבה למלחין משה וילנסקי. משתתפים: אליהו הכהן, שמואל רודנסקי. טליה שפירא ועוד רבים.

● סרט קולנוע: כרכב הקופים (10.10 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סרט מדע בידיוני בכיכובם של צ'רלטון האסטון, קים האנטר ורודי מקדואל.

יום שני

4. 4

● מוסיקה: אליהו חלק ב' (9.15 — שידור בצבע. מדבר ומזמר גרמנית).

● סרט טלוויזיה: נערת השער (10.00 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). סרט המבוסס על סיפור של נערת־שער שכוכבה דרך בארצות־הברית, וזכתה לפירסום ולהצלחה אחרי היותה נערת־החודש של כתב־העת פלייבוי. בתפקיד הראשי: ג'ני לי קרטיס, בתם של טוני קרטיס וג'אנט לי.

יום שלישי

5. 4

● סידרה: לא ייאמן כי יסופר (11.20 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). הפרק הואל נא לכרות את קיברך מביא עוד אחד מסיפור־האימה של סידרה זאת.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 30. 3

● סידרה היסטורית: מרקו־פולו (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע. 50 דקות. מדבר אנגלית). סידרה בהפקת הטלוויזיה האיטלקית אודות מסעותיו והרפתקותיו של האירופי הראשון שהגיע לסין במאה ה־13. בסידרה מככבים שחקנים ידועים כמו ברט לנקסטר, אן בנקפורט, ג'ון גילגולד ואחרים.

● סידרת מתח: קאסי ושותפיה (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע. 50 דקות. מדבר אנגלית). סידרת־מתח בכיכובה של השחקנית אנג'י דיקינסון, חוקרת פרטית ובעלת מישרד־חקירות המעסיק חוקרים ובלשים, ופותר תעלומות שוד ורצח.

יום חמישי 31. 3

● לילדים: ילדי העולם (6.25 — ערוץ 3 — שידור בצבע. 25 דקות. מדבר אנגלית). סידרה בריטית המתארת הווי של ילדים וצעירים בני כל האומות והגזעים.

● קומדיה: טוראית בנג'מין (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע. 25 דקות. מדבר אנגלית). לורנה פטרסון, שחקנית אמריקאית צעירה, מגלמת את התפקיד הראשי בסידרה זו המספרת את הרפתקותיה ותלאותיה של טוראית בצבא האמריקאי.

יום שישי 1. 4

● ספורט: כדורגל (2.15 — שני הערוצים — שידור בצבע. 90 דקות. מדבר אנגלית). מישחקי כדורגל נבחרים של קבוצות מהליגה הלאומית באנגליה ובגרמניה המערבית.

● ביוגרפיה: אוויטה פרון (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע. 50 דקות. מדבר אנגלית). קורותיה של אחת הנשים הבולטות במאה ה־20, אשתו השאפתנית ורבת־ההשפעה של רודן ארגנטינה בשעתו, חואן פרון, אשר היתה בתחילת דרכה שחקנית צעירה ועלתה במהירות מסחררת מכוכבנית צעירה ובלתי מוכרת בעיר־שדה, עד לתפקיד הגברת הראשונה בארגנטינה.

יום שבת 2. 4

● קומדיה: העלמה ג'ונס ובנה (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע. 25 דקות. מדבר אנגלית). קומדיה בריטית בכיכובה של השחקנית פאולה וילקוקס המתמודדת בהצלחה ובקלילות בתופעה הנפוצה בימינו, והיא טיפול בילד שנולד מחוץ למיסגרת הנישואין.

● בידור: תוכנית הבידור של מוצאי־שבת (9.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע. 30 דקות. מזמר בשפות שונות). תוכנית הבידור המרכזית של הערוץ הלועזי בירדן.

יום ראשון 3. 4

● לילדים: הסוס השחור (5.30 — ערוץ 3 — שידור בצבע. 25 דקות. מדבר אנגלית). סידרה לילדים על קשר חיבה ואהבה בין ילדים וסוס גזעי.

יום שני 4. 4

● פולקלור: ריקודי פולקלור (7.45 — ערוץ 6 — שידור בצבע. 15 דקות). ריקודים פולקלוריסטיים מארצות שונות, כאשר ברקע מראות נוף מאותה ארץ.

● סידרה בלשית: הארט ואשתו (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע. 50 דקות. מדבר אנגלית). פרק חדש בסידרה הוותיקה בכיכובם של רוברט וגנר וסטפני פאוארס.

יום שלישי 5. 4

● תעודה: המטרה הבלתי־אפשרית (6.35 — ערוץ 3 — שידור בצבע. 25 דקות. מדבר אנגלית). סידרה דינמית זו בוחנת לעומק את המצאות האנושות והישגי המדע בכל שיטחי החיים.

● סידרה עלילתית: דאלאס (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע. 50 דקות. מדבר אנגלית). צוואתו של ג'וק חידשה את מאבק האיתנים בין ג'יי־אר ובובי, כאשר כל אחד משניהם מנסה לפעול בדרכו שלו להוכיח את הצלחתו בעסקים. בינתים נכנסת אמו של קליף ברנס לעולם עיסקי הנפט במטרה מוצהרת לפגוע בעסקי ג'יי־אר, כנקמה על אשר עולל לבנה.

שידור

צל"ש

המכה של הרצוג

● לחטיבת החדשות של קול ישראל, על הדיווח על מהלך בחירתו של נשיא המדינה החדש חיים הרצוג מהכנסת. כתבי קול ישראל היכו את חטיבת־החדשות של הטלוויזיה ואת מחלקת־החדשות של גלי־צה"ל, בדיווחם המיידי בכתבת־תסקיר מעולה שתיארה את חייו. בעיקבות הכתבה הובאו ראיונות מעולים, שניתחו את מפלת הליכוד בהצבעה יוקרתית זו.

צל"ג

ציניות „כשר לפסח"

● להנהלת הטלוויזיה הישראלית, על מישדרי ערב הפסח וחול המועד. מישדרים אלה, בדומה למישדרי חגים אחרים במהלך השנה האחרונה, הינם רדודים, שטוחים, ומעידים על חוסר דמיון. בחגים ובמועדים, משתלטת על המסך הקטן מחלקת הדת של הטלוויזיה, ההופכת את המסך למכשיר מיסיונרי, המרצה את עורך־הדין מיכה ינון, נציג המפד"ל בוועד המנהל של רשות־השידור. אם בעבר הרחוק, כאשר הטלוויזיה נוהלה בידי אנשי־מיקצוע כארנון צוקרמן ומרדכי („מוטי") קירשנבוים, היוו חגים אתגר טלוויזיוני לשמו, הרי שבמהלך השנה האחרונה הפך ניהול ותיכנון הטלוויזיה לעיסוק ציני. במיקרה של פסח, מדובר בציניות „כשר לפסח".

מאחרי הקלעים

שגריר מספח!

הבדיחה הרווחת בימים אלה בבניין הטלוויזיה מסבירה את התנגדותו של יו"ר רשות־השידור, הפרופ' ראובן ירון, לסידרה של ארבעת הפרקים, שנועדה לטפל בקיטוב העדתי בעם, באמצעות נשיא־המדינה יצחק נבון. ירון פסל את האפשרות שאחד ממנחי־הטלוויזיה ינחה תוכנית עדינה זו (הכוונה היתה למנוע את מסירת ההנחיה לידיו של ירון לונדון).

לפי הבדיחה, יש להתנגדותו של ירון רקע פוליטי, מפני שהיא עשוייה לקדם את סיכויין להתמנות כשגריר ישראל בלונדון. לשונות רעות במיסדרונות הטלוויזיה טוענות שאם ייצא ירון ללונדון, הוא עשוי ליטול עמו את מישנתו מיכה ינון כנספח לעניינ־דת, ואת חבר הוועד־המנהל אהרון פאפו כנספח לענייני תרבות.

כאשר נשאל הפרופ' ירון על האפשרות שיקבל את מישרת השגריר בלונדון, הגיב: „לי לא ידוע על כך דבר!"

רדיו

תיכנון חדש

מהפיכה־זוטא מתחוללת בימים אלה בלוח־המישדרים החדש של קול ישראל, שייכנס לתוקפו ב־1 במאי. ברשת ב', ימשיכו בשידור המגאזינים היומיים על הבוקר עם אהוד מנור ויש עניין עם גבי גזית. יחד עם זאת, יובאו ארבעה יומני

מנהלת־תוכניות פאר
רכישה של רמטכ"ל יוצא

חדשות ליום (7.00, 13.00, 17.00, ו־19.00. בימי שישי ישודר יומן חוץ ובשבת ימשיכו בשידור יומן השבוע.

החידוש המשמעותי ביותר של קול ישראל בתיכנון החדש, יהיו מישדרי הסטריאו המסווגים קול המוסיקה, שישודרו מ־6 בבוקר ועד ל־1 אחר חצות. רשת זו לא תשדר פירסומות, ותהווה מיקלט לקהל־המאזינים ה„מעולה." במיסגרת תוכנית זו, יובאו אך ורק ארבע מהדורות חדשות ליום 7.00, 13.00, 19.00, 24.00. מישדרי קול המוסיקה יכפילו כמעט את שעות שידורי המוסיקה הקלאסית בקול ישראל (19 שעות שידור לעומת 11 שעות שידור עד כה).

אין ספק שקול ישראל, עם פתיחת קול המוסיקה ושיכלול חטיבת החדשות, צירף עצמו אל הליגה הראשונה של תחנות־השידור בעולם.

רדיודת

מורת־רוח רבה בקרב עובדי רשות־השידור עורר בשבועות האחרונים עורך־הדין מיכה ינון, חבר הוועד־המנהל מטעם המפד"ל וסגן יו"ר הרשות, שהוא גם נציגו של שר־החינוך והתרבות (ואיש מיפלגתו) זבולון המר.

ינון חתר במיסגרת מוסדות הרשות, להקים במקביל להקמתה של רשת קול המוסיקה רשת מקבילה, שתתמקד בעיקר בשידורי דת ובמישדרים בעלי אופי דתי־התנחלותי.

לחציו נתקלו בחומה בצורה של עובדי הרדיו, שאף כינו את הרשת המוצעת בכינוי: רדיודת.

בדומה ללחצים אחרים שהופעלו על הרשות במהלך השנתיים האחרונות מכיוון לשכתו של שר־החינוך והתרבות, הרי שגם לחץ זה הושב ריקם, והראייה: בתיכנון החדש של קול ישראל אין רדיודת.

הקטל של פאר

החלטתו של בית־המישפט העליון, בשבתו כבית־מישפט־גבוה־לצדק, בעניין עתירתם של עובדי גל"ץ הבכירים בדבר מינויה של השדרנית עדנה פאר כמנהלת התוכניות של גל"צ, היכתה בהלם את עובדי התחנה הצבאית ושדריה, שלא מצאו כל שפה משותפת עם פאר מרגע כניסתה לתחנה (אחרי שהושעתה מעבודתה בקול ישראל בעיקבות האשמות על אי־סדרים מינהליים).

כניסתה של פאר בימים אלה כמנהלת התוכניות של התחנה (אחרי שמפקד התחנה רון בן־ישי, כבר השלים את לוח־המישדרים החדש של התחנה) עשוייה להביא לסידרה של חשבונות נקמניים מצידה כלפי ארבעת העובדים הבכירים, שניצבו מאחרי הבג"ץ שניסה למנוע את מינוייה לתפקיד זה. הארבעה: יצחק בן־נר, מולי שפירא, אלכס אנסקי ותרצה יובל — ארבעת עמודי־התווך של התחנה, עשויים להיות מוסטים מתוכניותיהם, שהן העיקר והעידית של גל"ץ, תוכניות המגיעות לשיאי האזנה מעבר למקובל בתחנות שידור.

לאור עברה של פאר, שעשתה לה שם כנוקמת ונוטרת, אין עובדי גל"ץ מטילים צל של ספק בכך ששעת החשבונות האישיים הגיעה לתחנה.

שביב אחד של תיקווה נותר לעובדי גל"ץ, וזה מינויו של האלוף משה לוי כרמטכ"ל הבא של צה"ל. עדנה פאר, היתה „רכישה" אישית של הרמטכ"ל היוצא, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן.

פסקול

„אני לא גבי!"

להומור המצטבר בקרב כתבי קול ישראל, הצטרף באחרונה גליון מסויים, שעורר את צחוקם של רוב כתבי הרדיו. אותו גליון הוא שאלון בחינת־הכניסה לקורס שדרי־הרדיו החדש של קול ישראל, שנערך באחרונה. השאלות באותו גליון בחינה מעידות על הדרישות של מחלקת־ההדרכה לגבי כתבי תוכניות־הרדיו ועורכיהן בעתיד לבוא. בין השאלות הבולטות, שנערכו בשיטת בחינה אמריקאית (אחד נכון מתוך ארבעה): „מי מתוך ארבע הלהקות היא להקת „פופ מתקדם?" איזה שיר לא כתב מרדכי זעירא? מה זה בלוז?..." ועוד שאלות כהנה וכהנה ● ● במהלך מישדר־חדשות בקול ישראל פנה ח"כ רני מילוא אל שדר הרדיו עמיקם רוטמן, וקרא לו בשם הפרטי „גבי!" רוטמן, שלא התבלבל, השיב מייד למילוא: „תודה רבה לך, ח"כ מיכה רייסר!" מילוא הגיב: „אני לא רייסר!" ורוטמן סיכם את הדיון: „ואני לא גבי!"

מאחרי הקלעים של פרשת נבון

מייד אחרי התפוצצות רימון־היד שקטל את אמיל גרינצוייג, הוחלט עקרונית, בתיאום בין הנהלת רשות־השידור לנשיא המדינה היוצא יצחק נבון, על הקלטת סידרה בת ארבעה או חמישה פרקים בהשתתפותו של נשיא המדינה, כדי לרכך את הקיטוב־העדתי בעם.

עם קבלת ההחלטה נכנסה צמרת רשות־השידור לסיחרור. ראשית התנהלו כמה ישיבות בשאלה מי ינחה את הדיון. האחראים על מחלקת־התיעוד בטלוויזיה הציגו שני מועמדים מיקצועיים, את ירון לונדון ואת יצחק רועה, כבעלי שיעור־קומה, המסוגלים לטפל בנושא כה רגיש.

אלא שצמרת רשות־השידור, ובעיקר יו"ר הרשות, הפרופסור ראובן ירון, התנגדו למועמדים אלה בצורה נמרצת. היה ברור לירון ולשאר אנשי צמרת הרשות, כי יצחק נבון עשוי להשתמש בסידרה זו כדי להרחיב את הפופולאריות הפוליטית שלו, כצעד לקראת שיבתו לחיים הפוליטיים כמועמד לראשות רשימת המערך.

אחרי כמה ישיבות הוחלט לפתור את הבעיה על־ידי בחירתו של יועץ מנכ"ל רשות־השידור, נקדימון רוגל, כמנחה לסידרת התוכניות, בתיקווה שרוגל, יימתן אפשרויות של ניצול הסידרה למען יישום מטרות פוליטיות כלשהן.

אך יצחק נבון החליט — אחרי שגונב לאוזניו על שהתרחש במיסדרונות רשות־השידור — לוותר על השתתפותו בסידרת התוכניות.

במיסדרונות בניין הטלוויזיה התחילו לקרוא בימים האחרונים לסיפור זה, „פרשת יצחק נבון", וכמה מבכירי הטלוויזיה מורים אצבע מאשימה כלפי החישובים הפוליטיים, המנחים את דרך פעולתה של צמרת רשות־השידור.

הנשיא נבון
יישום של מטרות פוליטיות?

שיכוני גורן

הסיפור האחרון המהלך בקול דממה דקה במיסדרונות בניין הטלוויזיה, הוא סיפור עיסוקיו המוזרים של הכתב לשעבר לענייני השטחים יגאל גורן, בחופשתו האחרונה.

גורן בילה את חופשתו האחרונה בארצות־הברית, ועסק בקידום מכירת דירות בישראל עבור חברה משכנת, ליורדים וליהודים. לדעת עובדי הטלוויזיה ניצל גורן את מעמדו ואת עמדתו למטרות פרטיות, בצורה שאינה תורמת רבות לאתיקה ולאמינות של כתבי הטלוויזיה בפרט, ולעיתונאים בכלל.

חלק מהדירות שגורן סייע למכירתן נמצאות מעבר לקו הירוק, ולדעת אותם כתבים, חמור מעשהו של גורן עשרת מונים, בשל תפקידו עד לאחרונה ככתב הטלוויזיה בשטחים הכבושים.

כתב ומשכן גורן
מעבר לקו הירוק

בעגת מחלקת־החדשות, התחילו לכנות בשבועות האחרונים כתבות הערסקות בבינוי בשטחים הכבושים בכינוי: „שיכוני גורן."

חד גדיא

מצב של ערב ליל־הסדר שורר בימים אלה בחטיבת־התוכניות של הטלוויזיה. הוא מזכיר לא במעט את חד־גדיא של ההגדה לפסח. חד־גדיא של ממלאי־מקום:

● עורך ומפיק שעה טובה, אהרון גולדפינגר, מצוי בחופשה בלונדון, ואת מקומו ממלא יוסי משולם.

● מנהל מחלקת־הדראמה־והאמנות, אביטל מוסינזון, נמצא בחופשה־ללא־תשלום, לשם אירגונו של הפסטיבל הישראלי. את מקומו ממלא הבימאי אילון גוייטן. אלא שגוייטן יצא לחופשה, ומסר את מקומו לתת־ממלא־מקום, יוסי לנדאו.

● מנהל מחלקת־הדת של הטלוויזיה, בנימין צביאלי, עשוי בימים אלה לפרוש מתפקידו. בבניין הטלוויזיה ממתינים לממלא־מקומו, מרדכי פרימן.

● מנהל מחלקת סירטי־תעודה, יאיר אלוני, עזב בסוף חודש ינואר את תפקידו. ממלא מקומו הוא מנהל מחלקת־התוכניות, צבי („צביקה") שפירא. אלא שצביקה שפירא נאלץ לצאת לחופשה, עקב מות אביו. ויאיר אלוני, מונה כמ"מ מנהל־מחלקת התוכניות. הוא ממלא את מקומו של שפירא, הממלא את מקומו.

עדיין איתו

השבוע, כשקפצתי למתבן, ראיתי אותה נכנסת בחברת ידידה. כמה ימים לאחר מכן, כשישבתי בניחותא במיסבאה, נפתחה דלת העץ, ועל אף הצפיפות והדוחק לא ניתן היה להתעלם מהופעתה המרשימה. מדובר במרים אופז התמירה והחטובה שעליה סיפרתי כבר (העולם הזה 2368). מרים התפרסמה לפני שרותה הצבאי כאלופת הארץ בריצה, ומאמנה היה עמיצור שפירא ז״ל. עם נישואיה היא פרשה לארצות־הברית, עקב לימודי בעלה־לשעבר ושם עסקה בדוגמנות, תחום שבו עסקה במשך שנים רבות בהצלחה מרובה בארץ.

לפני שש שנים החליטה מרים להגיד די לדוגמנות־מסלול, ישבה וחשבה, ועברה לאירגון תצוגות־אופנה. היא אהודה על הדוגמניות וקל לה להסתדר עימן, כי היא מכירה את העבודה היטב על כל צדדיה.

מרים הכניסה חידוש מרנין בתחום התצוגות, ומשתפת בהן את הפנטומימאים אריה צ׳רנר ואלברט אילוז, בוגר החוג לקולנוע ותיאטרון באוניברסיטת תל־אביב, שנודע משחר ילדותו כמצחיקן של החבר׳ה. על כן הפכו תצוגותייה להצגה של ממש. לאחרונה, בכל מקום נוצץ בעיר נתקלתי בה וראיתי את גברברי העיר מנסים לחזר אחריה ולבקש מיספר טלפון. נגשתי אליה ושאלתי מה העניינים. מרים הניפה את ידה בביטול ובחיוך רחב אמרה: „זה לא מה שאת חושבת ורבים אחרים. אני

מירים אופז ופנטומימאים
אופנה חדשה

עדיין עם הידיד הירושלמי הוותיק שלי, עורך־דין במיקצועו, שאת שמו מטעמים רבים לא אוכל לפרסם. היציאות בעיר הן ריענון בשבילי, אחרי עבודה מאומצת ומתישה שנראית לציבור הרחב עבודה זוהרת.״

אז הפסדתם, היא עדיין איתו.

מועדון סגור

שמחתי כשפגשתי השבוע את אחד הבחורים החמודים בעיר, אבי כהן. אבי מכונה „רשיג״, אבל עדיין לא הצלחתי לברר מדוע.

אבי בן ה־26, שחרחר וגבוה, ידוע ב־מרכזי בתי־הקפה כשובר לבבות, שיצא עם מיטב בנות העיר וידוע כאוהב מושבע של חיי הלילה שבהם הוא גם מבלה, וגם עושה עסקים. כשפגשתי אותו שאלתי מה העניינים. אבי השפיל את מבטו ואמר: „תחשבי שאני משתחצן, אבל בימים אלה יש לי כמה אהבות, ויוצא עם כמה בחורות ואוהב את כולן. אבל אני מוכן לגלות רק את שמן הפרטי כי הן יהרגו אותי.״

אז ככה: אחת היא דינה, בת 25 מלוד, בלונדית משגעת, ואצלה הוא אוהב את הראש המיוחד. ציפי מתל־אביב היא בת 22, פקידה בחברת־ביטוח, והשלישית היא שולמית, גלשנית מעולה ויותר אי־אפשר לגלות.

מה שאני יכולה לגלות לכם הוא שאני בטוחה שכולן יפות וחתיכות, כי כמו שאני מכירה את אבי הוא ניחן בטעם מעולה וחזינו בזה במועדון־חברים שאותו הוא מנהל.

שתי שמחות

זה עתה נודע לי שבמישפחת דיין שתי שמחות חדשות, ואני ממש שמחה לספר לכם שלאסי דיין ולאשתו השחקנית קרוליין לנגפורד, העוסקת גם בדוגמנות־צילום, נולד בימים אלה צאצא. לאסי ילדים מנישואיו הקודמים לאהרונה דיין, שבימים אלה גונב לאוזני שהיא מתאוששת באהבה חדשה.

אסי דיין
— טוב

קארוליין לנגפורד
במזל —

פתיחה ועליה

כשהתחילו אחדים מהנוכחים באירוע, שאליו נקלעתי, להרביץ פיהוקים, נשמע קול: „זה היה כשישבתי בכלא.״ השתררה דממה אלחוטית והכל זקפו את אוזניהם. כשהפניתי את ראשי התברר שהוא שייך לאשתו של עורך־הדין המצליח עמיקם לויתן, שקולו ודאי מוכר לכם מתוכנית הרדיו אור ירוק המשודרת בשעות הבוקר. אשתו שיפרה, בת 46, נחנה בחוש הומור מיוחד והיא תמיד „מותחת״ את החבר׳ה ומצליחה לשלהב את האווירה המתה ביותר. היום ישיבה בכלא אינה אולי בושה גדולה, אבל היא עדיין לא כבוד גדול כל־כך. התברר שבשנת 1957 התפרסמה שיפרה כשחצתה בשוגג, יחד עם שכנה לדירת־הסטודנטים, את הגבול הירדני. בשל כך ריצתה עונש של עשרה ימים בכלא ברבת־עמון, ושכנה הופרד ממנה והועבר לכלא זרקא, שם ישב 40 ימים תמימים.

האסירה המשוחררת שיפרה פתחה בימים אלה גלריה לאמנות בתל־אביב, שלמעשה שייכת לרשת הגלריות האמריקאית קרלייל, הממוקמות בין היתר בניו־יורק ובבולטימור. שותפיה הם דני ואיטה סייט האמריקאים, שפתיחת הגלריה הורתה עבורם גורם מדרבן לעלות ארצה. בעת ביקורו של שלמה („צ׳יץ׳״) להט בניו־יורק, שמע לני וסיפר לשיפרה ש־אזור הבימה יהיה בעתיד לב תל־אביב, והוא יעלה ארצה בתנאי שיוכל לפתוח שם גלריה. אז זהו, הוא פתח ועלה, יחד עם אשתו.

שיפרה לויתן
חוש הומור מיוחד

הדוברת והשדר

משה גרטל ושרה יצחקי
הדלפה?

מה הדליפה דוברת־הכנסת התיגנית, שרה יצחקי, לשדר הספורט הנודע של הטלוויזיה, משה גרטל, כטוב ליבם ביין, שהוא נראה מאושר כל כך? ואולי לא בהדלפה מדובר? פגשתי אותם באירוע חברתי בבירה והשניים, כך מספרים לי, נראו לאחרונה יחדיו בכמה אירועים חברתיים בעיר. כבר שמחתי וחשבתי שאני יכולה לבשר לכם או־טו־טו על אירוע שבו יככבו השניים, אך לדאבון ליבי זה לא בדיוק כך. אחרי בירור קצר, שערכתי ב־קרב ידידיהם הקרובים, התברר לי שה־עניין לא רציני. הם מיודדים בלבד ומרגישים נוח ביחד. ובשל כך נראים יחדיו באירועים השונים בעיר. אך בכל זאת כל אחד מהם פנוי להצעות, שאם לשפוט לפי איך שהם נראים, לא חסרות להם.

פגישה מצומצמת מאוד

רון קאופמן, שעליו סיפרתי לכם לפני כמה שבועות (העולם הזה 2373), לא מפסיק לבלבל לי את המוח ולא רק לי אלא לכל עובדי המערכת. וכל זה למה? כי סיפרתי שחברתו עשתה לו מסיבת הפתעה לרגל יום־הולדתו. הבחור מתעקש ולא יורד ממני וחוזר וטוען כי זו לא היתה מסיבה רבת־משתתפים כפי שמשתמע מן הכתבה, אלא פגישה מאוד מאוד מצומצמת של חברים מאוד קרובים ואישיים. שמעתי תלונות מחבריו שהואשמו כי הם היו מדליפי השמחה. ובכן, מעל דפי עיתון זה, אני מודיעה קבל עם ועדה שכל האובייקטים שעליהם הוא טופל האשמות — חפים מפשע. אני לא מבינה בדיוק מה לוחץ עליו ומביאה זאת לפניכם מתוך תיקווה שבזה יסתיים ציד המכשפות וכולם יבואו אל המנוחה והנחלה.

ואליך רון, אני לא התכוונתי לעזור לך בענייני נשים שעל פי דבריך אתה מסתדר עם זה לבד, אלא רציתי לשתף את הקוראים בשימחתך.

רחל מרחלת על כל העולם

המעריצות של החלוץ

יגאל קרן, חלוץ קבוצת הכדורגל מכבי יפו, חתיך בעל עינים כחולות משגעות, השתחרר מצה״ל, משתלם ביעוץ מס, וממשיך להיות שחקן מצליח בקבוצתו. יגאל, שמלבד רגליים טובות יש לו גם ראש בריא על הכתפיים, יוצא עוד מתקופת שרותו הצבאי עם חברתו הבת־ימית אתי זיני. אבל על אף הרומן הממושך תיציב שביניהם הוא סובל מהטרדות טלפוניות של מעריצות אלמוניות.

רק השבוע התקשרה באחד הערבים שוב ושוב צעירה, והתחילה להחמיא לו

יגאל קרן
מעריצות בלי סוף

שהוא מינימום אלן דלון והוא בשבילה ממש עודד מכנס מס׳ 1, ידעה לספר לו היכן הוא מבלה, באילו מיכנסיים וחולצות התהדר השבוע, סוג הרכב שבו הוא נוהג, סיפרה שהיא מקליטה בווידאו את כל משחקיו ולא מפסיקה להתחקות אחר צעדיו.

יגאל הוא מטיבעו בחור צנוע ונחבא אל הכלים, שאוהב בדרך־כלל בילויים שקטים בבית עם אתי, מספר שהמעריצות הורגות אותו ומשגעות את חייו. מעריצה אחרת סיפרה לו טלפונית שהיא חיילת ומתה להיפגש איתו ועכשיו זה הזמן המתאים כי היא בחופשת רגילה לשלושה שבועות מיחידתה אשר בצפון.

אבל לאתי יש מזל. יגאל הוא בחור נאמן ואוהב, „ולא שם" על כל המעריצות.

בחור כאלון

זה עתה נודע לי שיפתח אלון, בנו של יגאל אלון, עומד להינשא שנית בתקופה הקרובה. יפתח בן ה־34, שמנמן, מזוקן, בעל שיער פרוע ונראה כאמן, נודע בקרב מכריו כבחור מוכשר ביותר, עוסק לפרנסתו בגרפיקה, מעטר סיפרי־ילדים וחוטא בציור. הוא נקרא על שם מיבצע־יפתח, שאביו היה מפקדו, ונולד עם סיום המיבצע.

לפני כשבע שנים נישא הבחור לשינקה, שהיתה חתיכה אמיתית מבית רוסי מרובה ילדים, ונודעה כיפה מאוד ומרשימה. החתונה נערכה ברוב פאר והדר בחורשה אשר בקיבוץ גינוסר. היתה זאת חתונה עם המוני משתתפים בזכות אביו.

שנה לאחר נישואיהם עזבו שינקה ויפתח את המשק, פרשו העירה, שם נולד בנם. כמו בכל סיפורי האגדות המודרניות נפרדו השניים והמשיכו לגור כל אחד בגפו בעיר הגדולה, כשהם שומרים על יחסי ידידות, ושינקה אפילו שומרת קשר עם רות אלון אמו של יפתח, וביום השנה למותו של אביו היא מקפידה לעלות לקברו.

בטח אתם קצרי־רוח ואומרים: „נו... אבל זה נגמר." כן, אבל יש המשך. יפתח הסתובב והסתובב עד שהכיר את ענת צפתי בת ה־22, הידועה כחתיכת העמק. היא בת מזל אריה, ידועה כשוברת לבבות — תכונה אופיינית לבני מזל זה. היא השתתפה בסרט־פירסומת על שמירת נקיון הכינרת, שבו לבשה ביקיני קטנטן, אך סירבה להתפשט, ומישהי אחרת מילאה את מקומה ועשתה זאת. כיום מתגוררת ענת ברחובות, ועובדת כסייעת לרופא־שיניים. יש לה אחות שלא נופלת ממנה ביופיה, ששמה נועה, והיא בת 20.

אחרי שרותה הצבאי עזבה ענת את קיבוץ דגניה, ועברה לתל־אביב. היא מקורבת לחוגי הבוהמה ואף היתה חברתו של הבדרן דודו טופז. אז זהו — שני הקיבוצניקים לשעבר הכירו בתל־אביב, ומתחתנים.

יפתח אלון עם רבין
מצא אהבה

עיסקי מישפחה

הוא בן 30, נראה מכסימום בן 24, גבה־קומה, בהיר־שיער, חטוב ובעל הופעה ספורטיבית. פגשתי אותו לראשונה במסיבת־הפתעה שנערכה למשה סיני, קפטן הפועל תל־אביב, לרגל יום־הולדתו ה־22. נראו שם כל המי ומי של עולם הספורט והדוגמנות. אשר הרשקוביץ משך את תשומת ליבי, ובעצם של רוב הנוכחים, בגלל יפהפיה בלונדית שהיתה צמודה אליו ומאוחר יותר התברר ששמה שרית, ושהם מתגוררים יחדיו כארבע שנים ומסתובבים במסיבות ובמקומות הכי סוערים בעיר ונראים מאושרים. אשר נחשב בחוג מכריו כאיש העולם הגדול, מרבה בנסיעות במיסגרת עסקיו חובקי־העולם. תקופה מסויימת הוא שימש דוגמן פירסומת בארץ ובחו״ל.

לאשר היפה יש גם אח יפה־תואר שהוא גם שותפו לעסק המישפחתי, ושמו ראובן, והוא באמת בן 24. אני ממליצה עליו לכל מי שמחפשת יפהפה מצליח. ראובן, שגם הוא גבה־קומה, אבל בניגוד לאחיו הוא שחור־שיער ותכול־עיניים, נפרד לא מכבר סופית מחברתו מתקופת בית־הספר, חגית, ובימים אלה משלב עסקים עם חופשת סקי באוסטריה. הגיעו כבר שמועות ארצה שהוא שבר לבבות של יפהפיות מקומיות. אבל אני מקווה שבקרוב יחזור ראובן שזוף ורענן אלינו.

ובינתיים אמשיך לספר לכם על אשר, שהוא גם אמרגנו של השחקן משה סיני, והוא שאירגן את מסיבת־ההפתעה. עוסק ביבוא ומתעתד גם לייבא שחקני־כדורגל. בשעתו כעסו עליו כי ניסה לייצא שחקנים כמו משה סיני, איציק ויסוקר, ואורי מלד, ואילו כיום יש בידו רשימה של שחקני כדורגל שמוכנים לבוא ולשחק בארץ. הוא רק מחכה שיתקבל החוק החדש, שיאפשר לייבא שחקני כדורגל כמו שעושים בכדורסל.

אשר הרשקוביץ וחברתו שרית
תפוס חזק

בחור שובב

שמוליק קראוס, הידוע כאחד מיושבי כסית הקבועים, השאיר את כולם המומים כשהצהיר שהוא מחלק את עצמו בין שלוש נשים מקסימות בעת ובעונה אחת. אחת גרה עימו, ישל וש לו שנייה מהצד והשלישית מתגוררת בגפה.

העניין נשמע לא ברור, והחלטתי לברר אם יש אמת בדברים שנאמרו בהשפעת אדי האלכוהול. שמוליק נשמע משועשע: „זו היתה בדיחה קטנה ופרטית, שכנראה הצליחה להביא את כולם לשוק," ופרץ בצחוק. אפילו אחרי שהורדתי את השפופרת המשכתי לשמוע את פירצי הצחוק.

שכחתי רק לספר לכם שכששאלתי את שמוליק עם מי הוא כן מסתובב בימים אלה הוא ענה שאת זה הוא משאיר להבריו כהפתעה.

קולנוע

אורחים

מפיק מכבב אחר

אנאטול דומן, שביקר שבוע בישראל, הוא מפיק יוצא דופן. הוא לא רק יודע קרוא וכתוב, הוא אפילו מבין את מה שהוא קורא ואינו זקוק לעוזרים שיקראו במקומו, יספרו לו את התוכן בחמש דקות (כפי שמספרת האגדה של סמואל גולדווין, לדוגמה). אולי משום כך הוא קשור לכמה מן היוצרים המקוריים ביותר של צרפת ב־30 השנים האחרונות, להם סייע בסרטים הקשים והמסובכים ביותר שלהם.

מאלן רנה ועוד פולקר שלנדורף, מז'אן־לוק גודאר ועד אלן רוב־גרייה, מנגיסה אושימה היפאני ועד לכריס מארקר, שהוא אולי גדול בימאי התעודה היום בעולם — כולם עבדו עם דומן. הוא היה שותף בהפקותיהם, לא פעם הפיץ את סירטיהם, ולמרבה הפלא, אפילו הבין למה כיוונו דבריהם. אכן, מי שמצפה לשיחה על מיספרים, מחירים, היקפי הפקות, בעיות מישמעת של שחקנים או שאר נושאים שכאלה, עתיד להתאכזב מרה. האיש, שמבט ערמומי ופיקח מנצנץ בעיניו, מפיץ סביבו צרורות של רעיונות חריגים על הקולנוע, על עשייתו ועל ערכו האמנותי, ומשאיר את כל הפרטים המעשיים של העבודה לעוזריו.

אולי כל זה אינו אלא העמדת פנים, ואין ספק, כאשר הוא מכריז שאכזריות ואהבה הם היינו הך. בהתייחסו לסרטים של אושימה שאותם הוא הפיק, כשהוא מסביר סרט של ברטולוצ'י (שלא הפיק) או של שלנדורף (שכן הפיק) מנקודת מבט אישית פסיכולוגית של הבימאי, ומתעלם בכוונה תחילה מן האספקטים הרחבים יותר של הבעיות המוצגות בסרט — יש רושם כאילו הוא מציב אתגר לבן־שיחו: הבה ניראה אם אתה מסוגל לתת תשובה מספקת, הוכח עד כמה אתה באמת מתמצא בעניין.

הפרשנות המדגישה את חשיבות המין כמניע של ההתנהגות האנושית כנראה מכריעה בעיניו, אם לשפוט לא רק לפי השיחה, אלא גם לפי הסרטים שהפיק: הפולני ולריאן בורובצ'יק, ועוד יותר ממנו, נאגיסה אושימה היפאני, חדרו לתוך התחום הזה וחקרו אותו בהעזה חסרת־תקדים בקולנוע האיכותי. סרטים כמו אימפריית החושים ואחריו אימפריית התשוקה שייכים כבר לרפרטואר הקלאסי של הקולנוע החושני. מצד שני, דומן היה שותף פעיל בהפיכת תוף הפח של גינתר גראס לסרט, הוא נתן הזדמנות ראשונה, על המסך, לאלן רנה ומארגריט דיראס בנסיון בלתי־שגרתי שעשו בסרט הירושימה אהובתי, והוא מתייחס בלי שום אשליות לשתי הפקותיו האחרונות, השבויה היפה של רוב־גרייה וללא שמש של כריס מארקר, כאל מיבצעים פילאנטרופיים.

פולחן הבורות. „האמת היא שלא שיערתי כלל עד כמה זה יהיה פילאנטרופי," מודה היום דומן. אמנם, מראש היה ברור לו שאף אחד מן השניים לא ניתן בתכונות של להיט קופתי, אבל מסתבר שגם אותו מינימום שהיה מובטח פעם לסירטי איכות אישיים בפאריס, הלך והצטמק בצורה מדאיגה. סרטו של רוב־גרייה, שהוא אולי הברור והמובן מבין אלה שעשה, והמתאר עולם של חלומות המשתלט על מציאות, פחד מפני מוות ה־ממלא חיים ריקים, ועוד כל מיני רעיונות שאפשר לקרוא בתוך הסמלים המפוזרים לאורך העלילה, הגיע רק לכמה עשרות אלפי צופים. ואילו סירטו של מארקר, סרט תעודי מרתק, מעמיק, יחידי במינו, על מאבק האדם להישאר בחיים, כפי שהוא מתבטא בחברות מתקדמות מצד אחד, ובחברות פרימיטיביות, מצד שני, והחובה המוסרית של האיש המתבונן בחברות אלה, לא יגיע להרבה יותר מ־20 אלף צופים, אלא אם יוצג בטלוויזיה (וזה כנראה יקרה בקרוב).

זה חלק מתופעה כללית המדאיגה את דומן: „אנחנו חיים בתרבות של הפשטה, של הסידרה המצויירת, של פולחן הבורות," הוא טוען. „פעם, בבחינות הבגרות בצרפת, מי שעשה יותר מחמש שגיאות כתיב הוכשל. היום סופרים כבר עד 50," הוא אומר, כהסבר לירידה התלולה בקהל של סרטי האיכות.

בקולנוע המצב עוד יותר חמור, משום שיש רבים כל־כך שמזלזלים בקהל ומחנכים אותו לזלזל בעצמו. כאשר סיפרו לו שהגירסה של הירושימה אהובתי שהוצגה בסינמטק ירושלים (היא הושאלה ממחלקת־הקולנוע של ההסתדרות) חסרה כמה דקות טובות, הוא קפץ כנשוך נחש. וכאשר שמע שאין בארץ מיבחנים למכונאים העובדים בבית־קולנוע, כדי לבדוק אם הם אכן שולטים במיקצועם, הוא פרש ידיים בייאוש. זה חלק מאותו תהליך. היום משחיתים סרטים כשמציגים אותם מקוצצים, בצליל מעוות, במסך שגודלו אינו נכון, ומחר יקחו סכין ויחתכו תמונות במוסיאון. אולי אז יבינו פטרוני התרבות במה המדובר.

דומן עצמו הוא ללא ספק פטרון של אמנות הקולנוע. הוא נמנה עם ההנהלה של הסינמטק הפאריסי המפורסם, ולרגל המחווה שערכו לו שלושת הסינמטקים בישראל, הוא העניק כשי עותקים של כל סרטיו לארכיון הסרטים הישראלי. על אורחים כאלה אומרים: כן ירבו.

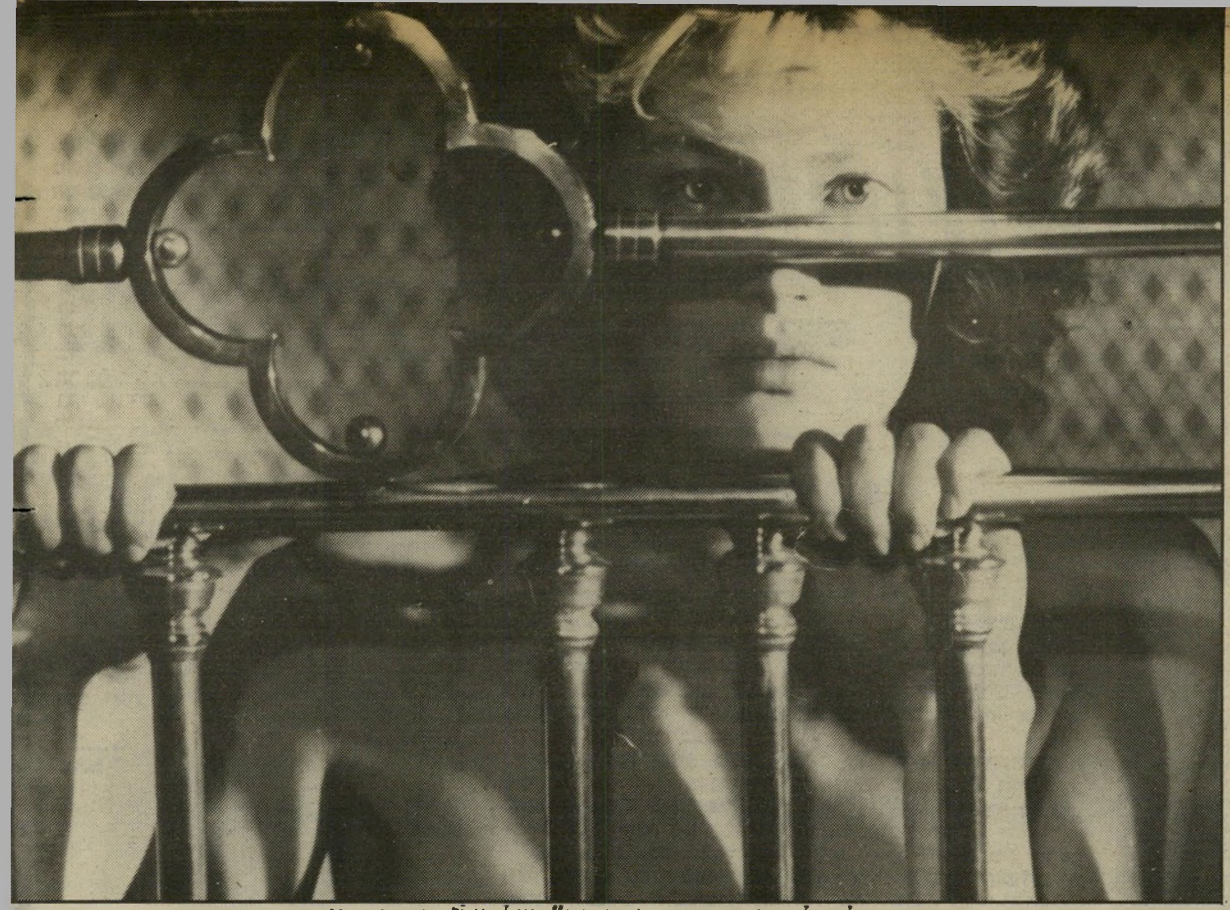

גבריאלה לזורה ב„שבוייה היפה" של אלן רוב־גרייה
בהשראת ציורי מאגריט

שחקנים

בטרם עת

מוריס רונה, אחד השחקנים המעניינים ביותר של הקולנוע הצרפתי, ומי שהיה מן הדמויות הבולטות על עליית הגל החדש שם, הלך לעולמו בגיל 55, אחרי מחלה ארוכה.

בסירטיו הראשונים גילם שובר לבבות

הנערה ששברה את הזכוכית

„אני החושך אני האפילה / אני האלכוהוליסטית" המבועטת בגינה" — מילים אלה כשהן נצרחות בקשיחות של חצוצרת־קרב חלודה הישר לאוזניהם של פינגווינים הדורים שבאו לערב־גאלה בארמון הפסטיבלים בעיירת הריביירה הצרפתית קאן, אינם בדיוק לפי מירשם המארע החגיגי. אבל בדיוק לפני שלוש שנים, בחצות לילה אחד של מאי, עם תום התוכנית הרשמית של התחרות, עמד ארמון הפסטיבלים לפני חוויה מסוג מיוחד: כל המעונבים בפרפרים, כל העיתונאים הזרוקים, כותבי טורי־הערב המגוהצים וסתם פאנקיסטים ציבעוניים (בשיא העונה, אז), בלעו את השירים הצועקים ואת מנגינות הכאסח שיצאו מהבד בסרט זכוכית שבורה, כשהם „דלוקים" על המלחינה־זמרת־רקדנית־שחקנית שאתמול לא ידעו את שמה: הייזל או'קונור.

למחרת בבוקר ישבה על מירפסת והמצלמות תיקתקו מקרוב ומרחוק. פנים לבנים, שפתיים וציפרניים שחורות, כדורים כחולים במקום עיניים, מטאטא של ליפה צהובה על הראש.

„מה זה פאנק בעיני? ובכן בשבילי זה נגמר. ברגע שאמצעי־התיקשורת קיבלו אותו הוא חדל להתקיים."

הייזל או'קונור, באותה השנה בת 24 ועם עבר שהיה מספיק לעשר נערות באותו גיל (מאנגליה לביירות — למארוקו — לפאריס ובחזרה), היא כתבה 13 שירים של זעם רותח לסירטו של בריין גיבסון, בן 37 באותו השנה, ואחרי שחברת יונייטד ארטיסטס יצאה מן העסק מפני שלא שמעה את השם או'קונור מעולם, החליט הבימאי (רופא שמכר נפשו לטלוויזיה הבריטית ובהצלחה) שהוא מוותר על ארטיסטס ורק לא על או'קונור. הוא גייס מפיק מצרי, דודי פאיד, שיכנע את סוריאיה חאשוקז'י להשקיע כמה מיכליות נפט בעניין, והלך עם או'קונור עד הסוף. בעניין זה לא היה פאנק וגם לא בדיוק גל חדש, כי אם פרצופו של הנוער היום. בעיניה — מה זה בעיניה?

אנרגיה ונעורים. „כל העניין של הפאנק היה אמיתי בלונדון, כשלא היו לתנועה הזו גיבורים. אבל אז התחילה העיתונות את הסיפור של הפאנק כ„הלם" כ„שיגעון אימים" יחד עם „האנטי־גיבורים הנוראים" דוגמת ג'וני רוטון, מייק ג'ונס הסליטס קלאש וכל אלה שהפכו את כל העניין ללא טבעי, לא נאמן לרוח הזמן. לא הייתי באנגליה בזמן שהתחיל הפאנק. הגעתי מאוחר, בערך ב־1977. אז נסגר מועדון רוקסי ובדיוק נפתח מועדון וורטקס. הלכתי לראות את להקתו של אחי מנגנת שם (להקת פליי שניגנה באותו זמן עם הבאזוקס) והיה בזה המון אנרגיה, נעורים, צבעים, וכוח שבעט בכל הרוק הישן והעייף והחליף אותו בדם חדש.

„בפאריס, שם הייתי קודם, בתחילת הפאנק, היתה המהפיכה התרבותית הזאת מבוססת על מודעות פוליטית גדולה הרבה יותר. נגד הפצצה, וכו'. הפאנק הצרפתי בא ממעמד הבורגנות המכובד, מה עוד שהבורגנות הצרפתית היא בורגנית הרבה יותר מן הבריטית. אבל היה במוסיקה שבירת כלים ישנים של תפיסות מסגרות. כך שלמעשה הפאנק היה עניין שהתבשל במשך זמן ארוך בעיסקי המוסיקה.

„זו היתה תגובת הנוער על היותו מחוסר־עבודה במשך הרבה זמן, בלי כסף ובלי גיבורים, ונגד בימת הרוק העשירה, מוסיקה של סלחנות עצמית שלא היה לה כל מגע עם הדור החדש. והוא התמרד. הוא רצה את החגיגה שלו, את המוסיקה שלו. הוא רצה לזעזע את ההיפיס הליבראלים של שנות ה־60. אבל, חבל, הגל הראשון מת. הוא הפך לממוסד מדי וזה לא היה לטובתו. הגל השני בא ואני מאמינה שאני שייכת לגל השלישי. אבל זהו דור חדש שהחליף את חשיבות הדברים. זהו דור של מעמד הפועלים, שדורך על הגיבורים של אתמול."

לפני שלוש שנים זה נשמע כמו חדשות, והיום — כמה זמן עבר מאז?

הייזל או'קונור
פצצת כאסח

מיקצועי, אולם העניק לפלירטים שאותם ניהל מימד מודרני, שהיה בו משהו מן הכאב, מן הזעם ומן האכזריות אשר חרגו מהמסורת של הרומנסה המקובלת. עד מהרה קיבלה דמות המאהב האריסטוקראטי, הלגלגן והציני עומק נוסף, לא מעט הודות לידידו הטוב של רונה, לואי מאל. הוא נתן בידי השחקן תפקיד בולט בסירטו הראשון, מעלית לגרדום, ואחר־כך יצר עבורו אב־טיפוס, שרונה התקשה מאוחר יותר להיפטר ממנו, בסרט בשם שלהבת שובבה. הסרט, שלא הוצג מעולם בישראל, כי המפיצים סברו כי הוא מדכא יתר על המידה, מבוסס על רומן של הסופר הצרפתי דרייה דלה רושל (מי שכתב גם את ז'יל ח'ים) ומתאר בקפדנות מזעזעת תהליך התאבדותו של אדם המאבד עניין בחיים (הסופר עצמו התאבד). דמות

מוריס רונה
הסנטוריונים

עם בריז'יט אובר
פגישה ביולי

האינטלקטואל שפשט את הרגל, מבחינה נפשית, האיש שאינו מוצא עוד טעם בחיים או סיבה להמשיך בהם, התגלמות הייאוש העמוק שבא לידי ביטוי בחוסר־תסקרנות והרצון לבדוק מה יביא יום המחרת, קיבלו משנה משמעות בסירטו של מאל, והופעתו של רונה איתה מוצלחת כל־כך, שהתפקיד הפך להיות, בעיני רבים, לזהותו השנית.

„לפי החשבון שלי, הרגו אותי מאז לא פחות מ־18 פעמים על המסך," נהג רונה להתלוצץ. אולי משום שרצה להימלט מן התדמית הזאת, התחיל לביים בעצמו סרטים שבהם הפיוט והדמיון תפסו מקום נכבד לא פחות מהמציאות (כמובן שגם סרטים אלה לא הוצגו בארץ). בין השאר, הביא לבד גירסה מעניינת של מארטלבי, לפי הסיפור של הרמן מלוויל.

מי שכונה במשך שנים „פול ניומן הצרפתי" והיה למסמר חיי הלילה בסן ג'רמן דה פרה, נישא במפתיע, לפני 7 שנים בלבד, לז'וזפין צ'אפלין, בתו של צ'ארלי, ואף הספיק להביא לעולם בן, בשם ז'וליאן. מאז נישואיו העדיף לחיות בביתו הכפרי שבפרובנס, כאשר לא הופיע בסרטים. רק זמן קצר לפני מותו זכה הסרט שבו הופיע, מאוניים, לרוב פרסי הסיזאר (האוסקר הצרפתי). סמלי או לא, רונה מוצא שם את מותו בסוף הסרט. שבוע אחרי חלוקת הפרסים זה קרה במציאות.

טרזן רוכב שוב

כריסטופר לאמברט — הטרזן החדש
בכלל לא סופרמן

טרזן שוב חוזר אל הבד. בעצם, הוא לא נעדר ממנו אף פעם. מאז קרם לראשונה עור וגידים בדמותו של ג'וני וייסמילר, לפני כ־50 שנה ועד היום, הוא שינה צורה, שינה שפה והוסיף לעצמו הרפתקות שאביו מולידו, אדגר רייס בורוז, לא חלם עליהן כלל, אבל חיה ונשאר אחת הדמויות הפופולריות ביותר של המסך. מיתוס של ממש, יחד עם פרנקנשטיין, דראקולה ושאר האגדות הגדולות מן החיים.

אלא שהפעם, לשם שינוי, הוא חוזר אל הבד בכל הרצינות. ערובה ראשונה לכך — זהות הבימאי, שהוא יו הדסון, מי שעשה את מרכבות האש ונחשב לאחד האחראים לתחיית הקולנוע הבריטית בשנות ה־80. חוץ מזה, הדסון גם טורח להסביר מה בדיוק מצא בנושא, שלו הוא מקדיש את סירטו העלילתי השני (לפני מרכבות האש הוא עסק בהפקת סירטי תעודה).

גן־העדן האבוד. „בעיני זה משול לסיפור גן־העדן, לאובדן התמימות של האדם ודחף הקידמה שבו. חוקר בלגי בשם ד'ארנו (בסרט מגלם אותו השחקן הבריטי יאן הולם), מלמד את הנער שגדל בחיק הטבע את מיסתורי שפת־אנוש, ומקלקל את שלוות הנפש שלו לעולמי עד. בעיני הוא משול לנחש שבאגדה. מן הרגע שהמילה המדוברת נתונה בפיו, טרזן, היורש לבית האצולה גרייסטוק, הוא בעצם אבוד, מגורש מגן־העדן שלו. השאלה היא: האם הוא חייב, בתנאים אלה, להצטרף לבני התרבות האנושית או לא? כי הרי החברה האנושית, כפי שהיא משתקפת מבעד לסרט, שואפת אולי להתעלות אל המלאכים אבל היא נמשכת כל הזמן חזרה, אל הקוף הקדמון."

עוד לפני שאמר את הדברים האלה, אפשר היה לנחש שגישתו של הדסון שונה מן המקובל. בחירת שחקן ראשי לסרט נעשתה אף היא לפי שיקולים שונים מן הרגיל. כריסטופר לאמברט הוא שחקן צרפתי בן 25, שאינו דומה כלל לעריצות השרירים המחוטבות, שגילמו את הדמות קודם לכן. „נסיתי למצוא מישהו שניראה כפי שאדם נורמלי היה מתפתח, אילו חי בתנאים כאלה. תמיר, מוצק, כל שריר בגופו מנוצל, אבל בשום פנים ואופן לא מרים מישקולות מיקצועי," מסביר הדסון.

להגדיר את סירטו של הדסון, הנושא את השם גרייסטוק, אגדת טרזן מלך הקופים כסרט אישי, נשמע אולי מצחיק, אבל במיקרה זה, יש להניח שאין הגדרה התואמת יותר את המציאות.

תדריך

חובה לראות

תל אביב — חוזה השרטט, לבבות בודדים, נערתו של גרגורי, הלילה של סן לורנצו, פישוטה, דיינר, אי־טי, הסערה.

ירושלים — הלילה של סן לורנצו, קצין וג'נטלמן.

חיפה — קברט, אי־טי.

תל-אביב

**** **חוזה השרטט** (מוסיאון, אנגליה) — סאטירה חברתית שנונה על אנגליה של המאה ה־17, שהיא גם סרט מרהיב ומתוחכם על שפת הקולנוע. בימאי: פיטר גרינווי, שם חדש שכדאי לשים אליו לב.

*** **לבבות בודדים** (פאר, אוסטרליה) — סיפור־אהבה רגיש וחכם בין בתולה בשנות ה־30 ומכוון־פסנתרים בן 50, בעיר אוסטרלית של ימים אלה. מישחק ובימוי אינטליגנטיים מאוד. עם ונדי יוז, נורמן קיי. בימאי: פול קוקס.

*** **דיינר** (רב־חן, ארצות־הברית) — חמישה צעירים נמצאים בין הילדות שנגמרה ובין הבגרות המאיימת לבוא, בבאלטימור של סוף שנות ה־50. סרט אוטוביוגראפי של הבימאי בארי לווינסון, עם הרבה געגועים וקריצות עין לתקופה שנראית היום כפרק בספרי ההיסטוריה.

ירושלים

**** **הלילה של סן לורנצו** (רון, איטליה) — תושבי עיירה איטלקית יוצאים לגלות מבתיהם, כאשר הגרמנים עומדים לפוצץ את המקום תוך כדי הנסיגה. פואמה קולנועית מרגשת ומאלפת, שיש לה השלכות מודרניות רבות, בכל הקשור לעם במילחמה ובגלות. הבימאים: פאולו וויטוריו (פאדרה פאדרונה) טאוויאני.

חיפה

*** **קברט** (שביט, ארצות־הברית) — עיתונאי בריטי ובדרנית אמריקאית בברלין הלובשת מדים נאצים. עיבוד מרתק למחזמר מצליח, המבוסס על סיפוריו של כריסטופר אישרווד. בימאי: בוב פוסה. עם לייזה מינלי, ג'ואל גריי.

מוריס רונה עם רומי שניידר ב„הבריכה"
שניים שהלכו

בלב הרצליה, בין רבי־הקומות, חי הדור השלישי בשמורת הטבע

נכדיו של מייסד העיר

"פעם היו כאן לולים ורפת וסוסים. סבא שלי גידל צמחים לתחביב והיתה לו את המשתלה הכי פורחת בסביבה. היום, במקום שבו עמדה הרפת, מתגורר בן־דודי דני, ואני ובעלי רמי ובני התינוק פלג מתגוררים בבית הישן של סבא וסבתא, ומשתדלים לשמר את מה שסבא כל־כך אהב."

הדוברת היא איריס סמסון, צעירה דקיקה בת 25. איריס היא נכדתו של דויד הורוביץ, ממייסדי העיר הרצליה. שני השלטים שעל דלת הבית הישן מסמלים אולי מכל את השנים שחלפו. השלט הישן, שעליו חרוט שמם של סבא וסבתא הורוביץ הוא שלט־מתכת צנוע. לידו שלט מקרמיקה, מעוטר בפרחים, ועליו חרוט שמם של איריס ובעלה רמי סמסון.

שמורת טבע

איריס ובעלה עברו להתגורר בבית שבלב הרצליה לפני שנתיים וחצי. עד אז גרה בבית סבתא הורוביץ, שהגיעה אל הבית הישן, לפני 50 שנה, ביחד עם בעלה, שהיה ממנהיג בני־בנימין והקים את מושב אבן־יהודה, ורק לאחר מכן הקים את הרצליה. הסבתא לא יכלה להחזיק את הבית עם החדרים הגדולים, ועברה להתגורר בדירה חדשה בסמוך. הנכדים עברו להתגורר בבית.

בבית משפחת הורובי הוא בבחינת שמורת־טבע בלב העיר. הוא נמצא על שטח של שלושה דונאמים ויש בו שני בתים. שלושה דונאמים נמכרו לקבלנים שבנו עליהם גורדי שחקים. מה שנשאר, מספרת איריס, לא נמכר מטעמי נוסטלגיה.

עניין תורשתי

איריס סמסון הקימה על שטח האדמה ביחד עם אחיה, ערן תלם, חממות, והם מתפרנסים ממכירת צמחים. תושבי הרצליה הוותיקים רגילים לראות חממות בחצר בית הורוביץ. לסבא הורוביץ היו חממות מפוארות, שהיו בבת עיניו. איריס זוכרת איך היא וערן היו עוזרים לסבא הורוביץ לטפל בעציציו.

אשת־העסקים הנמרצת זיווה תלם מצטרפת לשיחה ואומרת: „לאבא שלי היו שני תחביבים ידועים: ספרים ועציצים. כשהילדים שלי החליטו לחדש את תחביבו של אבא, הייתי מאושרת. אין דבר יותר יפה מאשר לראות את ילדיך ממשיכים את מסורת הוריך. אני עצמי מתגוררת בהרצליה־פיתוח. כשאיריס ורמי עברו להתגורר בבית אבא ואמא שלי, כשנכדי פלג, שעל שמו קראנו את המשתלה, עבר להתגורר בחדר שבו גדלתי אני, היתה לי הרגשה שקשה לתאר אותה במילים."

ממשיך ערן: „זה לא יאומן איך כל ותיקי הרצליה באים אלינו למשתלה, יושבים בחצר ונהנים מהנוסטלגיה. הם ממש אוהבים לבוא לכאן, לא רק כדי לרכוש עציצים, אלא כדי לדבר איתנו על סבא ועל הימים הטובים ההם."

איריס, שהיא סטודנטית לכלכלה, וערן בן ה־23 שהוא סטודנט לגיאוגרפיה, הקימו את המשתלות במו ידיהם. לא היה להם ידע מיקצועי והיו להם בעיות של ניקוז. אבל מסתבר כי אהבת גידול העציצים היא עניין תורשתי. הם גידלו את העציצים בחוש, בנו את החממות בחוש, והיום הם רואים ברכה בעמלם. לא היה להם כסף להשקיע. הם לא רצו לבקש עזרה מההורים, והחליטו לעשות הכל במו ידיהם. בחממות הם מגדלים צמחי־בית, ביגוניות, אזליאו, רקפות וצמחים אחרים. גם במחירים הם ממשיכים את המסורת של סבא. אומרת איריס: „סבא היה נותן כאלה מחירים מצחיקים! הוא לא היה איש־מיסחר. הוא היה איש שאהב את אדמתו. כך גם אנחנו לא מוכרים ביוקר. אנחנו זולים, כי אנחנו אוהבים את העבודה, ואנחנו לא יכולים לסטות מהמסורת של סבא."

הלה ודויד הורביץ (1933)
הרבה נחת מהנכדים

נכדיו של דויד הורוביץ התקדמו כפי שהתקדם הדור, וכעת הם מתמחים בצימחיה הידרופונית. אלה הם צמחים הגדלים על מים, ומיועדים לבתי־קפה, למישרדים ולבתים של אנשים טרודים, שאין להם פנאי לטפל בצמחים. הצמח חי על מים ועל דשן, וכל ארבעה חודשים יש להוסיף לו דשן. „ספק אם סבא שלי היה אוהב את זה, אבל אין מה לעשות. אנחנו חיים כעת בזמנים אחרים," אומרת איריס החיננית.

גאוות הסבתא

אל החצר של בית הורוביץ מגיעים חברים של סבא וסבתא. סבתא הורוביץ מטפלת בנינה פלג, ומסתכלת בגאווה בנכדיה הממשיכים את מסורת בעלה, שנפטר לפני חמש שנים. „חבל שדויד לא זכה לראות את הנכדים שלנו ממשיכים את התחביב שלו. זה היה גורם לו הרבה נחת," היא אומרת. „הוא כל־כך אהב את הצמחיה. הוא נתן לכל צמח את הנשמה שלו. את יכולה לראות בגן איך על כל עץ בפרדס מטפס צמח."

בחצר היפהפיה יש בנוסף לפרדס גם עצי־אגוז, שזיפים ושסק, והיא השתמרה בדיוק כמו בימים ההם, כאשר הרצליה היתה כפר קטן, שכל אחד מתושביה גידל את מזרנו בחצרו.

ערן תלם ואיריס סמסון (1983) באותו מקום
להמשיך במסורת האבות

(המשך מעמוד 39)

כים ללבוש את חליפותיהם הכהות. בזה אחר זה הם ניגשים לתיבת הקלפי כדי להצביע. הפעם דאג יו"ר הכנסת כי לתיבת הקלפי יתיה גם גגון. הוא למד את לקח ההצבעה הקודמת, לפני חמש שנים. אז צילם העולם הזה את המצביעים מלמעלה, ואפשר היה לעמוד על אופן הצבעתם.

„הבוגדים המופלאים"

אחרי שהתברר מיהו הנשיא, התחילו המסיבות של האופוזיציה ומחול־השדים בקואליציה. שם ביקשו לברר מיהם „הבוגדים", שבאופוזיציה כינו אותם „שיבעת המופלאים." זהותו של אחד מהשיבעה ידועה היטב. זהו שר־העברה־והרווחה אהרון אוזן, שהצהיר שבדעתו להצביע בעד הרצוג, וגם אישר אחרי ההצבעה שכך עשה.

מיהם „שיבעת הבוגדים המופלאים ז" במיסדרונות הכנסת מתרוצצות כמה גירסות.

- **הפתקים הלבנים.** אחת הגירסות היא שאת הפתקים הלבנים הטילו שר בממשלה וחבר־כנסת שהיו שותפים, בעבר, לדרכו הפוליטית של חיים הרצוג. גירסה אחרת היא שלפחות אחד הפתקים הלבנים הוטל לקלפי על־ידי חבר המערך. אם נכונה גירסה זו, יש יותר מארבעה „נעלמים" מבין חברי הקואליציה שהצביעו למען הרצוג.
- **מפד"ל.** לפחות חבר־כנסת אחד מסיעה זאת הצביע למען הרצוג.
- **אייזנברג.** אחת הגירסות היא שר וחבר־כנסת, הידועים בזיקתם אל המיליארדר שאול אייזנברג הצביעו למען הרצוג. הרצוג יצג בישראל את ידידו של אייזנברג, המיליארדר הבריטי סיר אייזיק וולפסון.
- **נגד אלון.** יתכן ששני חברי־כנסת מהמיפלגה הליברלית הצביעו למען הרצוג, מפני שהתנגדו לכך שמועמד חובש־כיפה הידוע בדיעותיו הלאומניות ישב על כס הנשיאות.
- **נקמה.** יתכן שחבר־כנסת אחד מהמיפלגה הליברלית הצביע למען הרצוג, כנקמה על יחסם של חבריו בליכוד כלפיו.
- **אגודת ישראל.** רבים גורסים ששני חברי־כנסת מאגודת־ישראל הצביעו למען הרצוג. הם מעוניינים בהקדמת הבחירות לכנסת ה־11 כדי למנוע את קיומו של הסכם הרוטאציה בסיעתם.
- **הקדמת הבחירות.** אחת הסברות היא ששר ידוע בממשלה, המעוניין בהקדמת הבחירות הצביע, למען מועמד המערך.
- **ניסים גאון.** יתכן מאוד שמלבד אהרון אוזן, הצביעו למען הרצוג שניים או שלושה חברים נוספים מן הקואליציה, הידועים ביחסיהם הטובים עם המיליארדר נסים גאון, מחותנו של חיים הרצוג.

מי שיודעים פרטים רבים יותר על זהותם של „שיבעת המופלאים" ממלאים פיהם מים. אחד מאותם שיודעים הוא ח"כ המערך עוזי ברעם, שקיבל הבטחות מפורשות מאנשי הקואליציה. בכנסת מתרוצצות שמועות שרבים מאנשי הקואליציה שבאו לברך את הרצוג על בחירתו גילו לו „בסוד" שהם הצביעו למענו, אך מיספרם של אלה שאמרו לו זאת גדול בהרבה ממיספר „המבוקשים".

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

הבורסה

הבנקים: חוכמה אחרי מעשה

ביום הרביעי שעבר, הגיע ככל הנראה שוק המניות לגודלו הטיבעי. כך אומרים לי המומחים, והם באמת מומחים. כשהטילו את „היטל שלום הגליל" על מכירת ניירות־ערך בבורסה, ירדו המחזורים היומיים ל־250 עד 300 מיליוני שקלים ביום. עכשיו חוץ ממפולת לא קרה דבר, מאז יוני שנה שעברה טיפס המדד בכ־100% ואמנם ביום הרביעי היה המחזור 500 מיליון שקל.

כדי להעמיד דברים ביחס מתאים, הנה השבוע הודיעה חברת „אשטרום" שהיא מבקשת לגייס הון בבורסה. הון גדול, איזה 1400 מיליון שקלים בלבד, פי שלושה מהמחזור היומי. מאיפה יבוא הכסף? אל דאגה, החתמים ידאגו, והבורסה תרד עוד יותר.

וכדי להעמיד את העניין בפרופורציה עוד יותר מעניינת, נזכיר לכם שרק לפני חודשיים וחצי, אולי שלושה, אפשר היה לקנות את הבנק הבינלאומי במיליארד שקל, אותו מיליארד מיסכן שבנק המיזרחי רצה לגייס בבורסה ושר־האוצר סירב לאשר.

ועכשיו לשוק עצמו: עוד לא השתנה שום דבר, חוץ אולי מדבר אחד, כדברי אחד מ„ענקי" הבורסה. פוטנציאל הרווח הגלום בשחיקת השערים מותיר תיקווה לעתיד, לאלה הצוברים ניירות. מעניין, הא? הנה תרגום חופשי של הדברים. מי שיש לו כסף, נניח הבנקים, וקונה עכשיו, וממשיך לקנות לאט־לאט, יעשה את הרווחים הגדולים בבוא העת. נו, והעת מתי? עד עכשיו דיברו על תחילת אפריל, עכשיו הפסיקו לדבר. „יקח זמן," אומרים לי. „כמה?" שאלה שאלתית מאוד, אומרים. וזה גם מה שאני יכול לבשר לכם לקראת החג. מצטער.

בנקים לארוחת־בוקר

אני לא אוכל מדי בוקר שני בנקים, גם לא אחד, כפי שניסה מישהו להדביק לי. אבל תסכימו איתי שבנקים זה דבר חשוב. עובדה, ב־1982 הם הרוויחו אחרי מס משהו כמו 15 מיליארד שקלים,

בנקאי גזית

15 מיליארד

שהיו יכולים לפתור את כל הבעיות הקואליציוניות, כולל ויתור על מס נסיעות, למשל. עד כאן רק הערת אגב.

עד היום פירסמו כבר ארבע קבוצות בנקאיות את המאזנים שלהם: הבינלאומי, המיזרחי, דיסקונט והפועלים. בכל מסיבת־עיתונאים שכונסה לצורך הצגת המאזן, טרחו ראשי הבנקים, צדיק בינו, אהרון מאיר, רפאל רקאנטי וגיורא גזית, לציין את הסתייגותם ממה שאירע בבורסה בחודשים האחרונים שלפני המפולת.

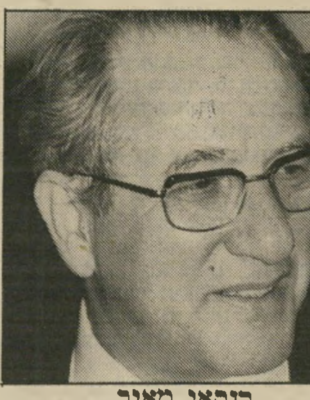

בנקאי מאיר

בעיות קואליציוניות

לא רק הסתייגו, אלא גם גינו. ואני מאמין לכל מילה שהם אמרו. רק העיתוי מפריע לי. אילו למשל היו אומרים, ואולי אפילו לא אומרים, אלא עושים אז, כדי למנוע את הגינוי שאחרי מעשה של היום, הם היו ראויים ליותר ממחמאה.

ובכן, שאלתי את אחד מראשי הבנקים, הרוצה בעילום שמו — ובדין — למה היום הוא מגנה את מה שהיה צריך למנוע לפני שלושה וארבעה חודשים. התשובה היתה כנה ופשוטה. „מה, אני מטורף, שיגידו שאני הפלתי את הבורסה? היו אוכלים אותי חי. היתה חגיגה וכולם היו צריכים להשתתף בה. היה לחץ של כולם, הלקוחות, היועצים, מנהלי הקרנות. ומצד שני, לפעול נגד מגמת השוק?"

כששאלתי מדוע לא ישבו מנהלי הבנקים למצוא דרך לפני המפולת להרגיע את השוק, כפי שישבו אחרי המפולת, אמר לי: „אולי לא כך רצו. ובעצם," הוא נזכר, „זה מתפקידה של הממשלה."

הטכנולוגיה של ריגר־פישמן

קבוצת ריגר־פישמן חיה וקיימת, כך גם העומדים בראשה. אמנם לטענתם ירדו מעט מנכסיהם, אבל לדעת יודעי דבר,

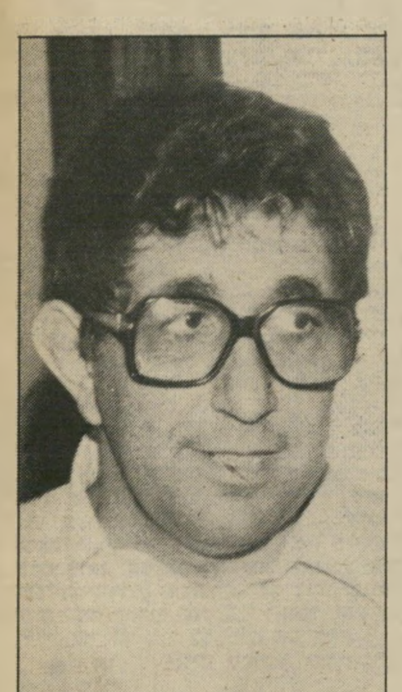

בורסאי ריגר

ארוחות־צהריים

יש להם עדיין לשתי ארוחות־צהריים בכל יום, וגם זה משהו.

מה שאני מנסה לומר הוא, שכל אלה שחושבים שיוסי ריגר ואליעזר פישמן יחזרו להריץ את המניות „שלהם" — טועים. יקח עוד קצת זמן עד שיצליחו להיפטר מכל הסחורה שבידם, אם בדרך של מכירה בבורסה ואם על־ידי החלפת סחורה. עכשיו, אומרים לי, הם בתהליך של למידה. לומדים את השוק, כדי למצוא בו „חורים" שדרכם אפשר להשתחל ולבנות שוב אימפריה של אמון, לא רק אצל המשקיע הקטן, אלא גם אצל פקידי הבנקים המשופשפים.

השם החדש, או אם תרצו ה„שפן" החדש, נקרא בשם הכולל טכנולוגיה. לא חשוב מאיפה זה בא, זה נשמע טוב, יותר אמין מאתא ג' לפני שלושה חודשים. ובכן, אני מודיע לכם שיש לפחות 50 מניות, שיעשו השנה פחות על בטוח, מאשר ה„טכנולוגיות" של „הדייגים" שיעשו יותר, אבל כלל לא בטוח.

כסף מפלסטיק

מאז שהונהג השקל קרו שני דברים: ראשית, ערכו ירד פי עשרה, השקל הפך לאגורה, האגורה לפרוטה והפרוטה לחלק המאה של המיל מימי המנדט. ושנית: מחיר המתכת שבמטבעות עולה על ערכן. במילים אחרות, כדאי להתיך את המטבעות ולמכור את המתכת.

כדי להתגבר על בעיה זו, יחדש

בנק־ישראל חידוש עולמי: מטבעות מחומר פלסטי קשיח, גם קל וגם זול. אם אפשר כסף מנייר, אז למה לא מפלסטיק. יש עוד יתרון לכסף מפלסטיק — לא כדאי לזייף אותו, הוא יהיה זול מדי.

לא מסתדר לכם, אז לחילופין יש הצעה שעוד לא דנו בה בבנק־ישראל, אבל היא יכולה לפתור את כל הבעיות הכלכליות של מדינת ישראל: שקל דולרי, או בקיצור שק"ד. לוקחים דולרים ירוקים וטובים

ומעל לכתובת באנגלית המופיעה על השטר של דולר: באלוהים אנו בוטחים, ייכתב אלוהי ישראל. והכל כדי למנוע טעות.

גשר בין המיזרונים

חולץ פקקים בלחץ, מחלץ כל פקק מצוואר־הבקבוק, בעיקר של יין, ללא נזק ליין, לבקבוק או אפילו לפקק, הוא פריט חדש של הכולבו הנודע האמאכר שליימר בניו־יורק. החולץ הפועל על לחץ־אוויר הנוצר על־ידי לחצו של המחלץ, יחלוץ מכיסך 13 דולר בלבד, וזה אם תקנה אותו עד לערב הפסח. מחירו בשקלים עלול להרקיע אם יפוחת השקל אחרי הפסח.

אין סוף להמצאות. היה עולה על דעתכם משהו הקרוי במקור „גשר למיטה זוגית"? ובכן, יש דבר כזה, וגם הוא המצאה מארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות. למי שיש מיטה זוגית והיא בשימוש זוגי, אבל ליתר ביטחון יש בה שני מיזרונים במקום אחד „כפול, יש בעיה: הרווח הנוצר בין שני המיזרונים. כדי לגשר על שני המיזרונים המציאו את הגשר. היצרנים ממליצים עליו גם כאמצעי בדוק לגשר של אהבה, כדאי לנסות. אפשר להסיר בעיתות צרה וברוגז. וכל העסק הזה, היכול לעשות בקלות את מלאכתו של פסיכיאטר בכיר, או גם של עורך־דין ממולח עולה 13 דולר ושוקל 1,5 קילו. לילה נעים.

במחיר הצנוע של 10 דולר אפשר לרכוש עט מאיר לכתיבה במקומות חשוכים. אני לא יודע מי צריך לכתוב במקומות חשוכים, אבל על כל צרה, שיהיה גם עט כזה באוסף. גם הממציא והיצרן צריך לחיות ממשהו.

ועכשיו נחזור למיטבח. מה דעתכם על מקלף תפוחי־אדמה חשמלי ואוטומטי?

נשמע טוב? גם המחיר, שהוא 50 דולר. ומה אומר היצרן על הפטנט שלו: מקלף תפודים במהירות, בביטחון בלי כל הליכלוך שמסביב. דיסקית פלדת אל־חלד מקלפת והופכת את הקליפות יחד עם המים שבמיכל־המכשיר לעיסה מימית המנוקזת בתום הקילוף. מיכסה פלסטי מאפשר

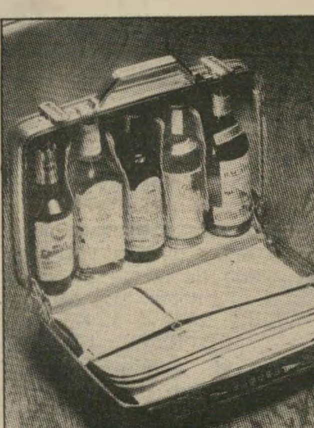

מיזוודת־מנהלים

בר אלקטרוני

לראות את כל ההתרחשות ללא תוספת מחיר.

מי שקונה מכשיר זה, מן הראוי שיקנה גם „אופה תפודים במהירות גבוהה." נשמע כמו מכונית־מירוץ, אך אפילו לא דומה לה. מיתקן פשוט העשוי ממיסגרת פלדת אל־חלד עם ארבע קרניים שעליהן צולבים את התפודים ואחר־כך מכניסים לתנור־האפיה. הפטנט הוא, מסבירים בעליו, שבדרך זו מגיע החום במהירות גדולה יותר אל כל חלקי התפוד ובכך נחסכת אנרגיה! התפוד אינו מתכווץ, וחומו אחיד בכל גופו. המחיר 15 דולר בלבד, אינו כולל את התפודים. בתיאבון.

ולקינוח, משהו באמת משוגע. הנה לפניכם המצאת המאה: בר אלקטרוני למשקאות במיזוודת־מנהלים. מיזוודה ככל מיזוודה, אבל עם מקום לחמישה בקבוקים בצד אחד ומיסמכים בצד השני. החשוב הוא שכדי לשתות מהבקבוק, לא צריך לפתוח את המיזוודה! אתה לוחץ על הכפתור המתאים שבחזית המיזוודה והנה זורם לו משקה להנאתך. פועל על סוללות. מתנה אידיאלית למנכ"לים וסגניהם, האוהבים גם שתיה מעט לעת. המחיר בהחלט מתאים, 494 דולר והמיזוודה שלך. היא עשויה עור, אפשר לקבלה בשלל

„שפו" החדש, נקרא בשם הכולל

(המשך מעמוד 13)

● היית בפלמ"ח ושם היה מקובל ונפוץ להעריץ את אלתרמן. איך קרה שהתנגדת לשירתו?

זה נכון, הייתי בפלמ"ח והייתי בין הבודדים שאלתרמן לא דיבר אליו.

● היום, בדיעבד, אתה מעריך אחרת את שירתו?

גם היום אני לא מבין אותו אינטלקטואלית ואיני מבין את חריזתו. הוא לא מדבר אלי בשפת הנפש. ואני לא חושב שבשנות ה־50 הייתי מרדן. עצם הכתיבה שלי, שהיתה מנוגדת לחלוטין לכתיבתו של אלתרמן, היתה מרד. בעוד שנתן זך נתן לזה ביטוי מסאי מבריק ובוטה, אני פשוט כתבתי, וזו היתה ההתנערות שלי משירתו של אלתרמן.

● מי לדעתך ירש את משוררי דור ה־50? אתה יכול להצביע כיום על קבוצה של משוררים צעירים שאתה מעריך?

את זה אפשר יהיה לראות רק בעוד עשר שנים, באיזו מידה הדור הצעיר של המשוררים של היום השפיע על השירה. יש משוררים טובים מאוד בקרב הדור האחרון. יש שלושה משוררים שהם לדעתי מצויינים, ואלה הם מנחם בן, שאמנם לא כתב בחמש השנים האחרונות, אך אני מאוד מעריך את מה שכתב עד אז, ויש להניח שעוד יחזור ויכתוב. ויש אהרון שבתאי והרולד שימל. המשוררים האלה גילו מציאויות שאני לא הגעתי אליהן. יש בשירה שלהם איזה קונקרטיזם חדש, שהוא מעבר לרגשות ויחד עם זאת מלא רגשות. אני מאוד אוהב את הדברים שכותבים רוני סומק ופרץ בנאי, אך הם עדיין לא מגובשים. יחד עם זאת, אני חייב להודות שאני לא מעודכן כמו שהייתי רוצה להיות. כשם שאין לי כוח לנסוע לסין וליפאן ולטאיוואן, אני גם לא יכול להיפגש עם כל המשוררים הצעירים שרוצים לפגוש אותי או לקרוא את כל החומר הנשלח אלי. אני לא יכול להשפיע, אני עייף.

● אתה אוהב כאשר מלחינים את שיריך?

יש שאני אוהב ויש שלא. יש ביצועים שאני אוהב ויש שלא.

● אילו ביצועים אתה אוהב?

של אלדד לידור. הוא הלחין כמה משיריי בשביל אלי גורנשטיין. זה הכי קרוב לטעמי, אבל זה לא פופולרי. זה ביצוע אמנותי.

● אתה אוהב את הביצוע הפופולרי של שלמה ארצי ל„דרך שתי נקודות עובר רק קו ישר אחד”?

כן, אני אוהב את הביצוע הזה, אך הביצוע של אלי גורנשטיין, למרות שהוא לא מושמע ברדיו מפני שהוא מאוד אמנותי ולא פופולרי, קרוב מאוד אלי.

● אתה מסכים שילחינו את שיריך?

אני שמח על כל הלחנה. כאשר פונים אלי אני תמיד נותן רשות. הלחן הוא אינטרפרטציה של השיר שלי, ולי אין זכות מוסרית להגיד לאדם איך להבין את השיר. אני שמח כאשר דברים שלי מעוררים במישהו את האמן שבו.

■ ■ ■

● לפני כמה ימים השתתפת ב„כנס הייקים”, שהתקיים בבית־הנשיא, למרות שעלית ארצה בגיל 11. קראת משיריך וסיפרת לי שזו היתה חוויה בלתי־רגילה, להיפגש עם כל הייקים הזקנים שעלו מגרמניה לפני עשרות שנים, וחלקם עדיין לא יודעים עברית. בעיית העדות היא כרגע אחת הבעיות הבוערות ביותר. מה עמדתך בעניין?

כל עניין העדות עושה לי רע. זוהי שבירת אידיאל שהיה לדור שלי, האידיאל של יצירת אדם ישראלי. זו שבירת כל מה שהוביל לקום המדינה. ההרגשה שלי היא שהעסק התפרק, וזה לא ילך ליצור אדם ישראלי בקפיצת דרך. זהו תהליך שאי־אפשר להתגבר עליו. יצירת אדם ישראלי היא טעות כמו שיצירת מוסיקה ישראלית ומחול ישראלי זו טעות. מה זה האדם הישראלי? מי הוא?

אני חושב שמה שקורה כעת זו אכזבה גדולה לכולנו. לא הצלחנו. המדינה בת 34 ולא הצלחנו. לטווח הארוך אינני דואג. זה יסתדר. כשאני חושב על העליות שהגיעו ארצה בשנות ה־20 וה־30 והסתגרו בתוך עצמן, אני מבין שזה יסתדר. העליות האלה יצאו בסופו של דבר מתוך עצמן והשתלבו. אבל עד לאותו טווח רחוק, שבו זה יסתדר, אנחנו יכולים לאבד את עצם קיומנו. וזה מטריד אותי, כי אין מה לעשות. ככל שאתה עושה יותר נסיונות, זה נעשה יותר בולט שאין מה לעשות. ולכן צריך לתת לעניינים להתגלגל כמו שהם עכשיו.

החשש שלי הוא, שהצד המאחד יהיה הדת, וזה הגרוע ביותר, כי זו תהיה הודאה בכישלון. זו תהיה הודאה בכך שנכשלנו ביחסים בין בני אדם, ואנו חוזרים למשהו מן אללה. ואז זה יהיה כמו להרים ידים. מזה אני פוחד.

אני עצמי לא נתקל ולא מרגיש בכל העניין הזה של קיטוב עדתי. זה בכלל לא עולה על דעתי, שהתלמיד הזה שלי הוא רומני והאחר הוא תימני והשלישי הוא מרוקאי והרביעי הוא רוסי. אף פעם לא עלה בדעתי. יש מי שאני אוהב ויש מי שאיני אוהב. יש ימין שאיני מסכים עם דיעותיו, ויש שמאל שאני כן מסכים עם דיעותיו. כל עניין העדות נראה לי שהוא מנוצל באופן מלאכותי כדי להפסיק הליכה לקראת משהו טוב יותר. ולכן צריך לתת לדברים להתגלגל. צריך לדבר על הבעייה באופן גלוי ביותר. רק אם ידברו על הבעיה ולא יטאטאו אותה ולא יסתירו אותה, זה הדבר היחיד שיכול עוד להציל אותנו.

חשוב שכל רגשות המרירות והשינאה ייצאו מאיתנו, ורק כך ניפטר מהן. מכיוון שמה שקרה עם העדות זה כמו ניתוח שלא הצליח, צריך שהמוגלה תצא החוצה ואז לתפור מחדש. העולם החיצוני מסביב לנו כל־כך משתנה, יש כוחות חוץ שלא ידוע לאן יזרקו אותנו. לכן צריכה להיות מבפנים שותפות־גורל. עם ישראל תמיד התקיים בגלל שותפות־גורל. יחד עם זה, אין לי עצה איך לרפא את העסק. אך היות שהעסק נפתח, צריך לדבר. בסופו של דבר הדברים ימצאו את פיתרונם. אני מאמין גדול ברע במיעוטו ובאין ברירה.

אף פעם לא חשבתי על אדם במובן של פולני או רומני. הרי כולם שווים בעיני. ומצד אחד, הבעיה הסוציאלית היא אחת הרעות הגדולות. כל עניין ריבוי הילדים. אם גם לי היו ארבע ילדים ויותר, גם ילדיי היו הופכים למי־יודע־מה, אפילו הייתי מיליונר והייתי שוכר להם מורים פרטיים לבלט ולפסנתר. האדם המתפתח הוא סכום של הזמן שהוריו יכולים להקדיש לו. כשיש שלושה־ארבעה ילדים ויותר, אתה לא יכול להשתלט על זה. אני כל־כך נגד ריבוי ילדים, ובארץ זה הרי עניין של פרה קדושה. זה התחיל עם ה־100 לירות שבן־גוריון העניק לכל ילד עשירי. ריבוי ילדים הוא אחד ממקורות הרע. לי יש שלושה, ואני על הגבול. מישפחה עם שישה־שיבעה ילדים לא יכולה להקדיש לכל ילד וילד את מירב תשומת־הלב. יש כאלה שאומרים לי: לך וראה במאה שערים. יש שם מישפחות החיות עם שמונה ילדים בשני חדרים, והרי הילדים במאה שערים הם ילדים קצוצים שמקצצים להם את המוח בחדר. אבל החדר הוא נוסטלגיה וכל אחד אוהד נוסטלגיה. את יודעת שאסור ללמד את מגדלי מוכר ספרים בבית־הספר?

● מדוע?

כי הוא מתאר את העיירה היהודית בניוונה, ולכן הוא הוצא מתוכנית־הלימודים. לא מלמדים יותר את מסעות בנימין מטודלה. למה? כי עיירה יהודית צריכה להיות עולם נפלא, נהדר. לא עולם מתנוון של מלווים בריבית ושאר מרעין בישין. ומה שקורה ליהודי מיזרח־אירופה קורה ליהודי צפון־אפריקה. גם הם זוכרים את העולם שלהם כעולם נפלא. הם לא זוכרים את ניוונן של הארצות שמהן באו. הם זוכרים רק את המסורת, את הנפלא, את הנהדר. הרי זוהי שיקריות כנגד שיקריות.

● אילו סופרים נוספים הוצאו מתוכנית הלימודים?

הוציאו את יל"ג. לא מלמדים יותר שיני אריות ואין יותר קוצו של יוד. את יודעת למה? כי יל"ג התנגד לגורניזם ולרבנות, והוא התנגד לזה במאה ה־19. הוא היה איש אמיץ מאוד להתנגד לכפייה הדתית במאה ה־19. אז כיום לא מלמדים אותו עוד. הוא נענש.

● אתה אוהב את הצורה שבה מלמדים אותך בבתי־ספר ובאוניברסיטות?

לשימחתי אני לא נוכח בשיעורים. אבל אני יודע שמורה לא טוב יכול להרוס לתלמיד את התיאבון לכל החיים. אני מקווה שכמה שפחות מורים כאלה מלמדים אותי.

המזכירה של בעל חברה ידועה

הבוס־המאהב שלה: „הוא

פיטורי הפילגש

ניידת המישטרה שקיבלה את פרטי אירוע מיספר 66 מהמוקד בחיפה, מיהרה אל הבית ברחוב הצבי 12. אשה התלוננה בטלפון שחברה, אפריים פייגנבאום, בעל חברת־המחשבים בינאר, תקף אותה. השוטרים לא הצליחו למצוא את הגבר שתקף את חנה קמין, אך מכיריה העבירו את האשה הצעירה לבית־החולים לקבלת טיפול רפואי.

בחודש שעבר הגישה חנה קמין בת ה־30, בעלת עיניים ירוקות ומבט ביישני, תצהיר לבית־המישפט המחוזי בחיפה שבו תיארה בין היתר את הסצינה שהתרחשה התגוננות, היא נשכה את אחת מאצבעותיו.

לפני ארבע שנים ביקשה אשה אחרת צו־מניעה נגד אפרים פייגנבאום, ותיארה את בעל חברת־המחשבים במונחים לא כל־כך סימפטיים: „כל אימת שאפרים פייגנבאום היה נכנס לדירה, הוא היה מעליב, מתקיף ומפחיד אותי, ופוגע בנפש ילדיי שהם בני 13, 10, ו־4. הוא היכה אותי, והשמיע באוזני הילדים ביטוים גסים כגון זונת־צמרת, פרוצה, אם חורגת.”

המתלוננת היתה מרים פייגנבאום, רעייתו־לשעבר.

חנה ואפרים בספרד
כמו בעל ואשה

דקות ספורות לפני שהזעיקה את השוטרים לעזרתה:

„למרות שאפרים הוזהר במישטרה, הוא נכנס עם חברתו (מזכירה העובדת עימו בחברת־המחשבים) לדירה, היכה אותי בנוכחותה, וקרא לי בשמות גנאי כמו זונה ובת זונה. כשנכנסתי לשכנים להזעיק את המישטרה, הוא נעל את הדלת, אך מאחר שהמנעול היה מקולקל, הצלחתי להיכנס לדירה ואז הוא היכה אותי שנית. דרך לי על החזה וירק עלי. ...הם הסתלקו מהדירה לפני שהניידת הגיעה.”

תלונות דומות

פייגנבאום הגיש תלונה נגדית, וטען שחנה, שהיתה ידידתו במשך 10 שנים, נשכה אותו והוא ניזקק לטיפול רפואי. לחנה קמין גירסה משלה. היא טוענת שפייגנבאום תקף אותה, ואז, מתוך

סיפרה אז האשה בבית־מישפט השלום בחיפה, כשדרשה צו שיאסור על בעלה להיכנס לדירתם המשותפת: „מקום המצאו הקבוע של אפרים פייגנבאום איננו בבית. מקום מגוריו הקבוע, בהיותו בחיפה, הוא אצל הגברת חנה קמין, ברחוב ישעיהו 16. הגברת חנה קמין משמשת כמזכירתו של אפרים פייגנבאום, אולם בנוסף לכך היא ידועה כאהובתו וידידתו. פייגנבאום חי עימה באופן קבוע, ומקיים עימה יחסים אישיים.” האשה טענה שכל ביקור של בעלה בביתם גרם לה פחדים ותוסר שינה. טענה שהיא פוחדת שבעלה יכנס לבית בלילה, יקים צעקות ויכה אותה.

חנה קמין סיפרה בתצהירה, שהוגש לבית־המישפט על־ידי עורכי־הדין שושנה ברוידה ואבי גולדבליט, דברים דומים לאלה שגילתה מרים פייגנבאום: ...„במוצאי ראש־השנה 1982, אחרי שבליתי את החג לבד, הגיע אפרים לדירה שלי, יחד עם חברתו, והחל לקרוא לי בשמות גנאי: סחטנית, שפלה, זבל, נחש.”

מחשבים בחיפה מאשימה את
דרך על גופי וירק עלי...״

חנה קמין התחילה לעבוד בחברת בינאר בשנת 1971, שלושה חודשים אחרי הקמתה. היא היתה אז בת 20, והשתחררה משרותה בצה״ל. „יש לי חלק נכבד בפי־תוחה ושיגשוגה של חברת בינאר,״ טוענת חנה קמין. בכתב־התביעה שהגישה בבית־המישפט המחוזי בחיפה על סך של 100 אלף דולר נגד אפרים פייגנבאום, היא סיפרה שהכירה את פייגנבאום בשנת 1972. הוא היה אז עדיין נשוי. בין המז־כירה ובין הבוס התפתח פרשת אהבים. היא ניסתה לנתק את קשריה עם פייגנ־באום, אך הוא המשיך לבוא אליה ולש־כנע אותה כי בקרוב יתגרש מאשתו. ואכן מאוחר יותר, הוא חתם על הסכם גירושין עם אשתו.

באוגוסט 1977 ניסתה שוב חנה קמין לנתק את קשריה עם פייגנבאום, אך הוא התנגד בכל תוקף ולקח אותה עימו לטיול של שלושה שבועות בחו״ל.

ב־1980, על פי בקשת פייגנבאום, עברה חנה קמין לגור עימו בדירתו בשדרות הצבי בחיפה.

לאחרונה הפכה חברת בינאר לנציגה של חברת קומודור האמריקאית, והפעילה 200 חנויות ברחבי הארץ למכירת מחשבים אישים. מאז 1977 הפיצה בינאר כ־5000 מיקרו־מחשבים, כמחצית מכלל המכירות בישראל בתקופה זו.

אהבה ועסקים

חנה קמין מציינת שיש לה חלק חשוב בפיתוח חברת בינאר של פייגנבאום. „תפקידי היה ניהול מלאי, ניהול מערכת היבוא, העברות תשלומים לספקים בחו״ל, קבלות וניהול קופה, מישלוח אנשים לע־בודה, הוראות לבנקים, גביית כספים, פי־קוח על הנהלת חשבונות ועוד.״

נראה היה שפייגנבאום פינק את מזכיר־תו המוכשרת, שהעניקה לו פיקוח מושלם על רכושו ואהבת נעורים סוערת. הוא קנה לה בספטמבר 1981 טבעת אירוסין עם יהלומים בסך 1100 דולר. במרס 1982 החליטו חנה ואפרים לערוך שיפוצים בדי־רה לקראת נישואיהם. אפרים גם הבטיח לקנות לה מכונית חדשה על חשבון ה־חברה. אך לפתע הודיע פייגנבאום לשות־פתו לאהבה ולניהול החברה, כי החליט לנטוש אותה ולחיות עם אשה אחרת, נשואה, העובדת גם היא בבינאר. פייגנב־אום מסר לה מיכתב, שבו הורה לה לצאת לחופשה של כחצי שנה, בתשלום מלא, עד ה־1 בינואר 1983. „במשך החופשה תוכלי להחליט,״ כתב פייגנבאום, „אם ברצונך לחזור לעבודה סדירה בחברה או להתפטר. באם תחליטי להתפטר, תקבלי פיצויים מוגדלים עבור כל שנות עבודתך. במידה שתחליטי להישאר תוכלי להמשיך בעבודה בחברה בתנאים הקיימים, בתפ־קיד הולם, ובתוספת מניות בחברה שיוקצו לך. מניות אלה יקנו לך רווחים וישארו בידך כל עוד תמשיכי לעבוד בחברה. אני מאחל לך חופשה נעימה,״ סיים פייגנ־באום את מיכתבו מה־16 ביולי 1982.

מיטרד חמור מאוד

כשחזרה חנה קמין מהחופשה, הוצא נגדה צו־מניעה שלא תיכנס לחברה, למרות שלא ניתנה לה הודעת פיטורין. פייגנבאום פנה לבית־מישפט ה־שלום בחיפה, ודרש צו־מניעה שיאסור על חנה קמין להיכנס למישרד החברה אחרי ה־1 בינואר 1983, ומסר בתצהירו: „הנני מצהיר כי חנה קמין הפסיקה את עבודתה בחברה ביום 16 ביולי 1982. הנני מצהיר כי החברה חוששת ביותר כי אם לא יינתן צו־מניעה במעמד צד אחד, תו־ציא חנה קמין לפועל את תוכניתה ותפ־לוש למישרדי החברה מייד. הנני מצהיר כי לחנה קמין אין כל זכות שהיא לחזקה או לשימוש או לשהייה במישרדים, ולפי־כך לא ייגרם לה שום נזק אם יוצא נגדה צו־מניעה במעמד צד אחד בלבד.״

פייגנבאום המאהב בחר להילחם באהו־בתו לשעבר באמצעות של פייגנבאום ה־מנכ״ל.

„הנני מצהיר,״ כתב פייגנבאום, „בהת־אם למידע שבידי, שחנה קמין השתלטה על מישרדי החברה בחיפה, ולאמיתו של דבר עושה במישרד ככל העולם על רוחה, ומונעת ממני את האפשרות להפעיל את החברה לפי שיקול דעתי. איני רוצה עוד שחנה קמין תהיה במישרדי החברה בניגוד לרצוני. היא גורמת למיטרד חמור לחברה.״ המיטרד החמור הוא, שהמאהבת החדשה נאלצת לראות מדי יום ביומו את המאה־בת־לשעבר.

מילחמתו של אפרים פייגנבאום נגד חנה קמין נערכת באמצעותה של חברת ביאר, המפגיזה את האשה בכתבי תביעה מבית־מישפט השלום בחיפה בבית־הדין האיזורי לעבודה, באמצעותם של עורכי־הדין י׳ רוטמן, א׳ פייגנבאום וא׳ גרינשטיין.

חנה קמין טוענת שלא התפטרה מחברת בינאר: „הודעתי למעבידי ב־28 בדצמבר 1982 כי ברצוני להמשיך לעבוד בחברה. בטרם הופעתי לעבודה, נתן אפרים פייגנ־באום תצהיר לבית־המישפט ובו ביקש צו־מניעה האוסר עלי להיכנס למישרד.״

אפריים פייגנבאום לא הסתפק בהליכים אלה נגד מי שהיתה יד ימינו ואהובתו במשך 10 שנים.

מאהבת קמין
לא מתפטרת!

מאהב פייגנבאום
הפרת הבטחת נישואין

פייגנבאום המאהב בחר להילחם באהובתו לשעבר באמצעות פייגנבאום המנכ״ל - הוא הוציא נגדה צו־איסור כניסה למישרדי החברה שלו

„פייגנבאום החליט להקיז את דמה של חנה קמין ואף הגיש בקשה לצו מניעה להוציאה מהדירה,״ כתבו עורכי־הדין שו־שנה ברוידה ואבי גולדבליט בתביעת נזי־קין בסך 100 אלף דולר שהגישו נגד מנכ״ל בינאר. חנה קמין טענה כי פייגנ־באום הפר הבטחת נישואין, החליט להיות עם אשה אחרת ולהתנער מכל התחייבויות כלפיה. היא חשה שהוא רימה אותה. היום, אחרי 10 שנים, איבדה את מיטב שנותיה, ואבדו סיכוייה להינשא. חנה קמין טוענת שהדיירים בבניין ראו בהם בעל ואשה לכל דבר, כתוצאה מהתנהגותו של פייגנבאום כלפיה. הוא נסע עימה לחו״ל כמה פע־מים, ולפעמים הצטרפו לנסיעות אלה גם ילדיו.

„ישבור אותה״

היא גם תטען בבית־המישפט ש־פייגנבאום הבטיח לה דירה ומכונית סובארו 1800 אוטומטית.

אפרים פייגנבאום פנה ראשית למישטרה, ודרש שהמישטרה תפנה את חנה קמין מדירתם המשותפת, שבה חיו כבעל ואשה. כשלא הצליח להוציא את האשה הצעירה מהדירה, הגיש תביעה לבית־מישפט השלום בחיפה, שבה טען: „בשנת 1981, לפי בקשת חנה קמין ובהסכמתי, עברה מזכי־רתי להתארח באופן ארעי בדירה. כשב־אותו עת התגוררתי אני וילדיי בדירה.״ לטענתו, בשלב מסויים הוא הפסיק לתת את הסכמתו לחנה קמין להתגורר ולהת־ארח בדירתו, במיוחד נוכח הפסקת עבו־דתה בחברה שבבעלותו. פייגנבאום טען שהוא דרש מהמישטרה לפנות את אהוב־תו־לשעבר מהדירה, המישטרה סירבה לט־פל בעניין, כי מדובר בעניין אזרחי.

הוא טען כי הגיעו הדברים עד כדי כך, שחנה קמין נוהגת כלפיו באלימות בדירתו ואף נשכה אותו, עד כי נזקק הוא לטיפול רפואי.

לעומת זה, טוענת חנה קמין שפייגנב־אום הוא אשר עזב את הדירה, ועבר לתל־אביב, שם התגורר עם אשה אחרת. הוא הפעיל נגדה צוות של עורכי־דין שהעבירו לה מסר ממנו, שהוא ישבור אותה אם לא תוותר.

מרסל זוהר ■

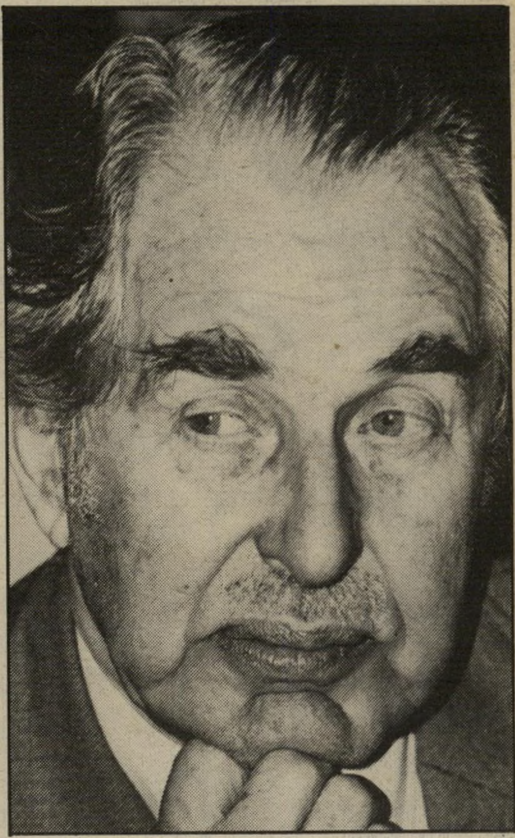

חיים הרצוג:

„קשה לי להאמין שנבחרתי לתפקיד!"

מחוץ לבית ברחוב בזל 49 בהרצליה־פיתוח לא התגודד המון רב, ורק שוטר שהוצב שם היווה רמז למהפך שהתחולל בחיי דיירי הבית. אורה וחיים הרצוג אינם אנשים אלמוניים, ובכל זאת יש הבדל בין תפקיד המסביר הלאומי, חבר־כנסת ושגריר ישראל באומות המאוחדות, ובין תפקיד נשיא מדינת־ישראל. שאלתי את חיים הרצוג:

● **איך אתה מרגיש רגע אחרי שנבחרת לשמש כנשיא מדינת־ישראל?**

אני עדיין לא מעכל את זה. קשה לי להאמין שנבחרתי לתפקיד כל־כך נכבד. אני מתאר לעצמי שארגיש את זה בעוד כמה ימים. כעת מוקדם מכדי לנתח את הרגשות שלי.

אורה הרצוג:

„אשתדל להיות אשת־נשיא טובה!"

אורה הרצוג, נשיאת המועצה לארץ־ישראל יפה, לא משתגעת אחרי עיתונאים. גם את הראיונות שנתנה בתקופת מועמדותו של בעלה נתנה בקמצנות מרובה, ובשום פנים ואופן לא הסכימה לערוך אותם בביתה, אלא במישרדה שבתל־אביב. אופירה נבון מפנה את מקומה לאורה הרצוג. מי שחושב שרעיית הנשיא החדש תהיה דמות אנונימית, שתחיה בצילו של בעלה, אינו מכיר את הבנות לבית אמבש. לא אבא אבן, בעלה של סוזי, ולא חיים הרצוג הצליחו אי־פעם לגנוב את ההצגה מנשותיהם. האחיות אורה וסוזי כל אחת לחוד, הן אישיות בפני עצמה. אומרים שעם כניסתו של הרצוג לתפקיד יתחיל עידן חדש בבית הנשיאות. נחייה ונראה, ועד אז:

● **איזו אשת־נשיא את רוצה להיות?**

אני רוצה להיות אשת־נשיא טובה.

● **האם תוותרי על פעילותך הציבורית?**

מדוע? אשתו של נשיא לא יכולה לעסוק גם בעבודה ציבורית? אדרבא ואדרבא, אשתדל לשלב בין שני הדברים. אשתדל להיות אשת־נשיא טובה ואשתדל לעשות עבודה ציבורית טובה עוד יותר.

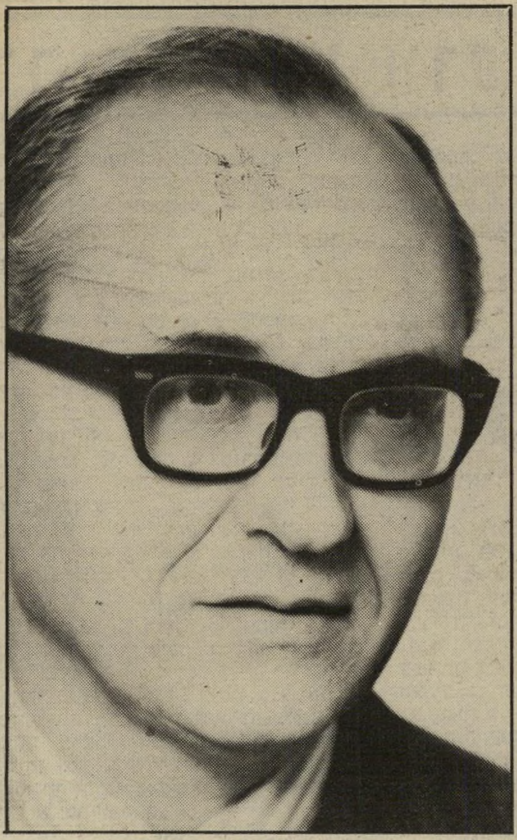

מנחם אלון:

„לחזור ללמד בשקט באוניברסיטה!"

ביום החמישי בערב מתקיים באוניברסיטה העברית סמינר לתלמידים מתקדמים בקורס חוק יסודות המישפט תש"ם. נושא ההרצאה: הצדק במישפט. המרצה: השופט מנחם אלון. הוא יכול היה להיות נשיא מדינת ישראל, ואז מי יודע אולי ההרצאה הזו והרצאות אחרות לא היו מתקיימות. ואגב, פרט פיקנטי: בימים אלה יצא כרך המילואים של האנציקלופדיה העברית, ובו ערך בחתימתו של השופט מנחם אלון. הנושא: „הפלה".

אחרי שהפסיד את המישרה הרמה, אמרה אשתו שהיא חשה הקלה. איך חש הוא?

● **כבוד השופט אלון, האם אתה עצוב?**

עצוב? לא. כאשר הסכמתי לאשר את מועמדותי ידעתי שאו שאבחר או שלא אבחר. אם אבחר, ידעתי שאיאלץ לוותר על השיפוט. לזה הייתי מוכן, אך קשה היה לי לוותר על תלמידיי באוניברסיטה. לכן אני מאושר, כי כעת אני יכול לחזור וללמד באוניברסיטה בשקט.

נינה קציר:

„שאורה הרצוג תישאר היא עצמה!"

קשה להגיד שכאשר נינה קציר היתה רעיית נשיא המדינה, היא ליקקה דבש מהעיתונות. אני אהבתי אותה אז, ואני אוהבת אותה עוד יותר כעת, אחרי שהכרתי אותה מקרוב. נינה קציר עושה תמיד מה שבראש שלה, אומרת תמיד את האמת, ומתייחסת בהומור קודם כל אל עצמה ואחר־כך אל האחרים.

● אילו עצות היית נותנת לרעיית הנשיא המיועד, אורה הרצוג?

קודם כל שתישאר היא עצמה ולא תשתנה. שתגשים את כל מה שהיא חושבת שחשוב ולא תתן לאף אחד להפריע לה שלא לצורך. ומה שהכי חשוב — אורה הרצוג היא אשה חזקה ובעלת אישיות. היא עומדת בראש התנועה לארץ־ישראל יפה. אולי עכשיו, כשהיא תשב בבית־הנשיא, זה ישפיע על כולנו ונהפוך ליפים.

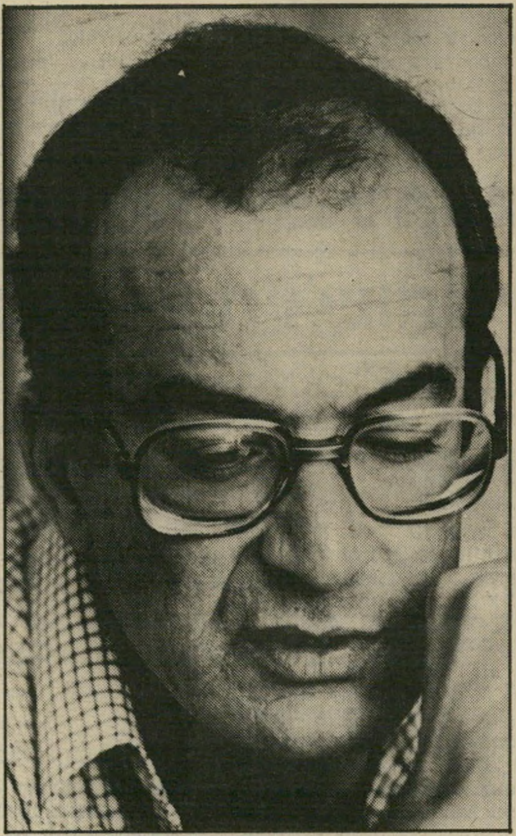

יוסי שריד:

„אני הולך לישון לישון, לישון!"

הכנסת יוצאת לפגרה. אילו היו לי 120 טורים למלא, הייתי שואלת את כל 120 חברי־הכנסת מה הם מתכוונים לעשות בחופשה שלהם. אך מכיוון שגם אני רוצה לצאת לחופשה, החלטתי לעשות את זה קצר ולעניין, ואיני מכירה עוד אחד שיודע לנסח את דבריו בבהירות ובקיצור יותר מחבר־הכנסת יוסי שריד. לכן שאלתי אותו:

● איך אתה מתכוון לבלות את פגרת הכנסת שלך?

אני מתכוון לישון, לישון, לישון.

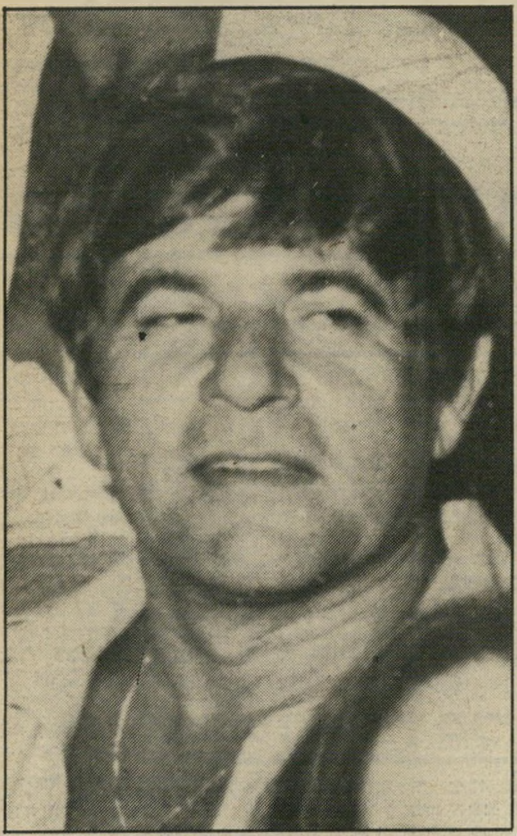

נתק'ה ניר:

„שכל נכי־צה"ל ישבתו איתי רעב!"

נתק'ה ניר, יושב־ראש הוועד למען החייל, רותח מזעם. „אל־על" פיטר השני טייסים נכים, והוא חושב שזה מעשה שאסור לעבור עליו לסדר היום. עד כדי כך הוא רותח מזעם, שהוא טרח באופן אישי לטלפן לעיתונאים ולזמן אותם לביתו באשקלון, כדי להגיד להם חד וחלק מה הוא חושב על הנהלת „אל־על".

● אתה לא חושב שאתה נלחם בתחנות־רוח?

איזה תחנות רוח? את מעלה בדעתך לפטר אנשים שעשו כל־כך הרבה למען המדינה, ששילמו בבריאותם, כמעט בחייהם, למען המדינה? לאן הגענו? אני עומד לשבות רעב ואני מזמין את כל נכי צה"ל לשבות איתי. כל אדם שנפצע אי־פעם במיסגרת שירותו הצבאי יצטרף אלי בשביתתי, ואת תראי איזה כוח שיש לאנשים שהמדינה חייבת להם כל־כך הרבה.

(המשך מעמוד 10)

או במחדל אסורים, למות אדם, ייאשם בהריגה ודינו מאסר 20 שנים.

הסעיף 299 מפרט: „מחדל אסור: — מחדל העולה כדי התרשלות פושעת במילוי חובה, בין שיש עימו כוונה לגרום מוות או חבלת־גוף, ובין שאין עימו כוונה כזאת.”

אין זו אחריות „עקיפה” — אלא אחריות ישירה לגמרי.

המימצאים של הוועדה, שהם מינימליים, נכנסים בדיוק להגדרה זו. היתה כאן התרשלות פושעת במילוי חובה, בין שהיתה כאן כוונה לטבח ובין שלא היתה.

כך, גם על פי הקביעה הממעיטה ביותר — ששרון, רפול ושות' רק התרשלו במילוי חובתם — הם נושאים באחריות ישירה להריגה, על פי החוק הפלילי הישראלי.

אין זה לכבוד הוועדה שהיא קיבלה את התירוצים העלובים על המטרה „למנוע אבידות נוספות מכוחות צה״ל.” אין לכך שום תימוכין מכל מקור מיקצועי אחר.

● הצורה הסתמית שבה פוטרת הוועדה כלאחר־יד את העובדות המוכיחות סיוע בפועל — אש מטנקים של צה״ל, תאורה, הטרקטור המפורסם, הארכת שהות הפלאנגות במחנות אחרי שנודע על הטבח — אינה מוסיפה כובד־מישקל לקביעתה.

לאור העובדות שהתגלו בדו״ח הוועדה עצמה, לאור עובדות נוספות שלא הגיעו לוועדה ולאור חוק־העונשין הישראלי, אין לי שמץ של ספק כי אריאל שרון, רפאל איתן ושאר האנשים שהיתה להם נגיעה לעניין נושאים באחריות הישירה לטבח, והם שותפים־לדבר־עבירה, במלוא המובן המישפטי.

לפי החוק הפלילי הישראלי, יש להעמיד לדין את שרון, רפול וכל האחראים כמי שהיו שותפים לביצוע הפשע

אין שמץ של ספק בכך שכל אלה הם „שותפים לדבר עבירה,” על פי החוק. מלמד על כך הסעיף 26 לחוק־העונשין, האומר:

„נעברה עבירה, יראו כל אחד מהמנויים להלן כמי שהשתתף בביצוע, ונושא באחריות לה:

„...(2) מי שעשה מעשה, או נמנע מלעשות מעשה, כדי לאפשר לחברו לעבור את העבירה או לסייע בידו בכך, בין שנכח בשעת עשייתה ובין שלא נכח.

„...(4) מי שסייע לחברו בעבירה על־ידי שנוכח במקום־העבירה כדי להרתיע התנגדות, או כדי לאמץ את המבצע בהחלטתו, או כדי להבטיח את ביצועה של העבירה.”

לפי הגדרות אלה, כל האנשים שהוזכרו בדו״ח מהווים שותפים־לדבר־עבירה במלוא מובן המילה, והם נושאים באחריות פלילית ישירה לביצוע.

כאשר העבירה היא רצח המוני, הם שותפים לרצח.

וכדי לסלק כל ספק: על פי סעיף 7 א' לחוק־העונשין, אפשר לשפוט בארץ אדם שביצע עבירה כזאת בחוץ־לארץ.

להעמיד לדין פלילי

הוועדה **לא נכנסה** כלל לניתוח מישפטי זה. מובן מאליו שהיבטים מישפטיים אלה היו ברורים לחלוטין לחבריה — או לפחות לשני המישפטנים שבה.

הם פתרו לעצמם את הבעייה בצורה פשוטה. תחילה קבעו כי אין שום הוכחה לכך שחיילי צה״ל או אנשי חדאד, שהיו כפופים לצה״ל — השתתפו בעצמם בטבח, וכך כאילו נפתרה בעיית האחריות ה„ישירה.”

השופטים המלומדים ידעו, כמובן, שמבחינת החוק לא די בכך. לכן באות כמה שורות, כדי לגשר על הפער.

וכך נאמר בהן (עמוד 62):

„הועלו טענות והאשמות שגם אם אנשי צה״ל לא שפכו את דמם של הטבוחים, הרי כניסת הפלאנגות לתוך המחנות נעשתה מתוך ידיעה מראש שיבוצע שם טבח, ומתוך

שרון לפני הוועדה

בניבכי תת־ההכרה

כוונה שאכן כך יקרה, ועל כן יש לראות בכל אלה שאיפשרו את כניסת הפלאנגות למחנות מסייעים למעשי־הטבח ושותפים לאחריות הישירה.

„גם האשמות אלה אינן מבוססות. אין לנו ספק שלא נעשתה כל קנוניה ולא נקשר כי קשר (CONSPIRACY) בין מישהו מהדרג המדיני בישראל או הדרג הצבאי בצה״ל ובין אנשי הפלאנגות, כדי לבצע מעשי־זוועה במחנות. ההחלטה להכניס את הפלאנגות למחנות נתקבלה במטרה למנוע אבידות נוספות מכוחות צה״ל...

„לא היתה כל כוונה מצד כל גורם ישראלי לפגוע באוכלוסיה בלתי־לוחמת במחנות... אנו קובעים שבהכנסת הפלאנגות למחנות לא היתה כל כוונה מצד מישהו שפעל מטעם ישראל לפגוע באוכלוסיה הבלתי־לוחמת, והדברים שהתרחשו לא היו על דעתם או בהסכמתם של אנשי צה״ל או של מישהו מהדרג המדיני והאזרחי, שפעל בעניין כניסת הפלאנגות למחנות.”

עם כל הכבוד לחברי־הוועדה, איני מהסס לרגע לטעון לגבי קביעה זו:

● **אין לה על מה לסמוך, והוועדה עצמה כלל אינה מנסה לבסס אותה בצורה כלשהי.**

● כל מה שנאמר לפני־כן בדו״ח עצמו סותר לגמרי את הקביעה הזאת. למשל, מה שנאמר בעמוד 10 על הכוונות הידועות של הפלאנגות לערוך מעשי־טבח, כדי להביא לבריחת הפליטים הפלסטיניים, וכן גם דיברי הרמטכ״ל בממשלה.

● אילו גבתה הוועדה את כל העדויות שהיא יכלה לגבות, ואספה את כל המיסמכים שהיא יכלה לאסוף, היה מתברר לה מעבר לכל ספק סביר כי כלל לא היתה קיימת אפשרות שהפלאנגות ייכנסו למחנות מבלי לערוך טבח, וכי כל קצין בכיר בצה״ל ידע זאת היטב.

● בכלל לא יכלה להיות שום מטרה אחרת להכנסת הפלאנגות למחנות, לאור העובדות שהיו ידועות לכל קצין בכיר בצה״ל לגבי היכולת והמהות של כוחות הפלאנגות.

לא זו בילבד שהוועדה שגתה שגיאה חמורה כאשר לא קבעה זאת, אלא שיש אפשרות וצורך לפתוח בהליכים פליליים כדי להביא את כל אלה למישפט בישראל.

חרדה בלתי־מודעת

אין לי ספק שהוועדה נרתעה מפני קביעה כזאת ביגלל סיבות רבות, מודעות ובלתי־מודעות, פוליטיות ופסיכולוגיות.

אמר מי שאמר שרוב השופטים קובעים את גזר־דינם הרבה זמן לפני שהם ניגשים לניסוח פסק־הדין — ונראה לי כי ועדה זו לא חרגה מכלל זה.

אי־שם בניבכי תת־הכרתם חרדו חברי־הוועדה מפני התוצאות הבינלאומיות והלאומיות, שיהיו אם יקבעו כי מישהו מן הצד הישראלי נושא באחריות ישירה, כשותף־לדבר־עבירה. והרי ידוע שיש לתת־ההכרה („הלא־מודע”) השפעה רבה על מה שאדם רואה ושומע, חושב ומעכל.

חברי־הוועדה אמרו לעצמם, בראשית החקירה: לא יכול להיות שאדם ישראלי יהיה שותף למעשה כה נורא. ואחרי שקבעו לעצמם מה יכול ומה אינו יכול להיות, באו המימצאים והסתדרו לאור בלתי־מודעות זו. ובשפת אמו של יו״ר־הוועדה: Weil nicht sein kann was nicht sein darf („לא יכול לקרות מה שאסור שיקרה.” הערתו האירונית של ההומוריסט היהודי כריסטיאן מורגנשטרן.)

חוששני שבבוא ההיסטוריון לנתח את הדו״ח, מבלי שתהיה לו דיעה קדומה זו, הוא יראה את אותם המימצאים באופן אחר.

בהעדר ביסוס מישפטי אמיתי לקביעותיה, חיפשה הוועדה תימוכין בתנ״ך. הסיפור על העגלה הערופה יכול, לכל היותר, להוכיח עד כמה חשוב היה לאבותינו שלא יפול כל חשד על תושביה של עיר אשר בקירבתה נמצאה גווייה. אך אין הוא רלוונטי כלל וכלל למיקרה זה. כי המיצווה של עריפת העגלה חלה בימי־קדם כאשר לא היה ידוע מי הרג את האיש, ואילו כאן לא זה בילבד שידוע מי היו ההורגים בפועל, אלא גם מי ששלח אותם, מי שעזר להם, מי שנתן להם שהות לגמור את המלאכה, ומי שחיפה על העניין בשקרים גסים עד הרגע האחרון.

לעניין האחריות ה„ישירה” יש היבט נוסף — לא על פי חוק־העונשין הישראלי, אלא על פי דיני־המילחמה הבינלאומיים.

כאשר שלחו ראש־הממשלה ושר־הביטחון את צה״ל אל תוך מערב־ביירות, הם קיבלו על עצמם את האחריות הישירה, שחלה על הכובש בעיתות מילחמה.

כפי שכבר ראינו, הם ניסחו זאת בפירוש בהודעה, שהופיעה בחתימת דובר־צה״ל. הודעה זו, שעליה הוסכם בין ראש־הממשלה ושר־הביטחון בטלפון, ביום הרביעי בבוקר, כאשר שרון ואיתן עמדו על גג החפ״ק מול שאתילה, קובעת בפירוש כי צה״ל מקבל את האחריות על עצמו. „כוחות־צה״ל (נכנסו) למערב־ביירות כדי למנוע מאורעות חמורים אפשריים, וכדי להבטיח שקט.”

הוועדה עוקפת את הבעייה בקבעה (עמוד 66): „אם ניתן לראות בשטח מערב־ביירות בזמן האירועים שטח כבוש — ואין אנו קובעים שאכן כך הוא הדבר מבחינה מישפטית...”

אין כל ספק. זה היה שטח כבוש, וכפי שהוועדה עצמה קובעת, „מחובתו של הכובש, על פי כללי המישפט הבינלאומי המינהגי וההסכמי, לעשות כל מה שביכולתו כדי להבטיח את שלום הציבור וביטחונו.”

תמצית דיני־המילחמה היא שמותר בעת לחימה־בפועל לעשות כימעט את הכל כדי לשבור את ההתנגדות, אך כשאין התנגדות, הכובש אחראי לשלום הציבור, ואסור לעשות דבר נגדו.

ב־1 בספטמבר הסתיים פינוי כוחות־אש״ף מביירות המערבית. מאותו הרגע חלה על צה״ל מלוא האחריות לשלום הציבור, כי הלחימה פסקה. עם כניסת צה״ל למערב־ביירות, אחרי יציאת הכוח הבינלאומי ממנה, התרחבה האחריות של צה״ל גם על שטח זה. מה גם שבגין ושרון טרחו לקבוע, באותה הודעה שניסחו בשם דובר־צה״ל, כי „כניסת כוחות צה״ל בוצעה ללא התנגדות.”

יריה פה ושם אינה משנה מצב זה.

האחריות של הצבא הכובש לשלום האוכלוסיה הכבושה היא ישירה, ואינה ניתנת להעברה.

די בעובדה זו לבדה כדי להפריך את הנוסח של „אחריות עקיפה.” כל מה שנעשה בתחום האחריות של צה״ל, ועל אחת כמה וכמה בידיעתו ותוך תיאום עימו, כפוף לאחריות הישירה של ממשלת־ישראל.

הזוועה שנמנעה

מעבר לכל ההגדרות המישפטיות, אני חוזר ואומר כי ברור לחלוטין, גם לאור המימצאים של הוועדה עצמה, שבניגוד למסקנות הוועדה היתה לאריאל שרון ולרפאל איתן כוונה ברורה ומודעת להניח לפלאנגות לבצע טבח־לדוגמה במחנות, כדי להביא לפאניקה ולבריחה המונית של הפלסטינים מלבנון כולה. כל שאר המעורבים בפרשה — החל בראש־הממשלה וכלה במפקדי־הכוחות — ידעו או לפחות ניחשו זאת.

הקביעה ההפוכה של הוועדה אין לה על מה לסמוך, והיא גורמת לכך שאין בפיה הסבר סביר להתנהגותו של אף אדם אחד מן המעורבים בפרשה.

אך יש לשבח את עם ישראל על נחישות־החלטתו, שהביא לחקירת הפרשה, ויש לשבח את הוועדה על הרצינות המוסרית שבה ניגשה לעניין.

כי מי שיזם את פרשת שאתילא וצברה, היה מוכן לחזור על פרשה זו גם בשטחים האחרים הכבושים בידי ישראל. אילו עברה פרשת צברה ושאתילא בשקט, ואילו השיגה את התוצאות אשר יוזמיה קיוו להן, היה הדבר משמש תמריץ עצום להפעלת אותה השיטה, בממדים נוראים פי מאה, ברחבי הגדה והרצועה, כהמלצת „הרב” מאיר כהנא ודומיו, כדי להביא לבריחה המונית של הפלסטינים משטחים אלה.

הסערה הציבורית, שמצאה את ביטוייה בוועדה זו, מנעה אפשרות כזאת — לפחות לזמן־מה.

יתכן וההיסטוריון עוד יאמר, בבוא היום, כי הזוועה של צברה ושאתילא מנעה זוועה הרבה יותר גדולה ברמאללה ובעזה.

הלוואי.

מדוע הם רצחו?

(המשך מעמוד 7)

לדבריו לא הוא שלח את הרוצח, והוא שתק כל הזמן וסירב לגלות מיהו הרוצח מפני שהוא פחד ממנו.

כפי שקשה להעלות על הדעת ששני־שגיא הוא רוצח בדם קר, קשה להבין כיצד הצליח בן־גל לשחק זמן רב שתי דמויות שונות לחלוטין. משעות הבוקר ועד רדת החשיכה הוא הופיע כאיש־עסקים, תמיד לבוש בחליפה, מגולח למשעי ועדין במגעיו עם אנשים. בלילות הוא מצטייר כסוחר ומעשן סמים, פורץ, יורה באנשים חפים־מפשע ומסתבך עם החוק, כאשר ברור שאם יתפס, שמו כאיש־עסקים רציני יוכתם לעולם.

פעם הוצע לבן־גל להקים בשיכון למד רשת מקומית של טלוויזיה בכבלים. אחרי שהתייעץ עם עורך־דינו, הוא פסל על הסף את ההצעה. למרות שידע שרשתות כאלה פועלות ברחבי־הארץ, ללא רשיון, הוא טען שהרווח הכספי הצפוי לו אינו כדאי במיקרה שיתפס ושמו יופיע בעיתונים כמפעיל רשת טלוויזיה בכבלים ללא רשיון.

בן־גל נשאל גם לא אחת מדוע אין הוא הופך לברוקר בעצמו. הוא הסביר שהוא מסתפק בתיווך ובעשיית רווחים אישיים מהתיק שלו, מפני שהוא פוחד. כשנלחץ

חוקרת בן־חיון

חקירה אינטנסיבית

אל הקיר, סיפר שראה במו־עיניו מה רוצים משקיעים לעשות לברוקר שגרם להם הפסדים בבורסה, ושהוא אינו רוצה לסכן את חייו, גם אם משמעות הדבר היא הפסד כספי גדול.

כאשר הובאו רונן שני־שגיא וחברו ראובן אורי להארכת מעצרם, טען פרקליטם, משה זיגגל, ששמו של רונן שורבב לפרשה על־ידי בן־גל.

כאשר נשבר בן־גל והתחיל לדבר, הוא גולל לפני חוקריו סיפור מרגש של מערכת יחסיו עם רונן. לדבריו הוא הסתבך בכל הפרשה בגלל שני־שגיא. הוא הכיר אותו והתחבר איתו, אך אחרי זמן קצר

כאשר נשאל בן־גל מדוע אינו הופך לברוקר בעצמו, הוא אמר שאינו רוצה לסכן את חייו!

ניתק איתו כל מגע. רונן, לדבריו, הצטייר בעיניו כמופרע וכמסוכן לבריות. הוא אמר שהוא ירצח איש זה או אחר רק מפני שהם פגעו בו. הוא אילץ את בן־גל לתת לו כספים. בעדותו סיפר בן־גל שהוא תמך בו כלכלית בחודשים האחרונים, בעיקר מפחד. רונן התרברב לפניו שיש לו חברים בעולם התחתון, שהוא יודע לסגור חשבונות אם יש צורך. לדברי בן־גל היה זה רונן שירה באשה בפתח־תיקווה, ושהוא היה גם זה שירה במטווחים באש חיה ברמת־גן.

לדברי בן־גל הכיר שני־שגיא את אלטרוביץ דרכו. לא היו ביניהם עיסקי בורסה. אך נראה שהסתבכו על רקע כספי אחר ואז רונן החליט לחסל את אלטרוביץ. בן־גל סיפר שרונן אמר לו: „אני אהרוג אותו, את אלטרוביץ המניאק הזה.״ אך בן־גל לא יחס לכך חשיבות מספקת ולא דאג להודיע למישטרה שמישהו איים בפומבי על חייו של הברוקר.

יום הראשון, ה־20 בפברואר, יום הרצח, מקבל משמעות אחרת אחרי ההודאות של השניים.

באותו יום סעדו בן־גל ואלטרוביץ בפאב־מיסעדה בוננזה שבקרן הרחובות טרומפלדור ובן־יהודה בתל־אביב. בתום הארוחה הסיע בן־גל את אלטרוביץ לביתו ברחוב אוסישקין 98 בתל־אביב. הוא הוריד אותו סמוך לגשר הירקון, ליד קפה־מיסעדה אוסלו, ונסע לביתו שמעבר לנחל הירקון.

אלטרוביץ חצה את הכביש ושני בניינים מביתו הוא נורה על־ידי דמות אתלטית ונמוכה שחבשה פאה. השעה היתה 6 בערב. אשתו של אלטרוביץ מיהרה לטלפן לידידו האישי של בעלה, בן־גל.

רק ביום הרביעי, שלושה ימים אחרי הרצח, הוא נעצר. היה זה אחרי שנחקר שוב, ולדיברי המישטרה האליבי שלו לא, היה מוצק. איתו נעצרו שני אחיו ששוחררו כעבור 48 שעות, כאשר התברר שהם אינם קשורים כלל לפרשה. בן־גל טען שהוא לא שייך לפרשה וכראייה טען שהוא אפילו לא דאג לעורך־דין. רק אחרי שנעצר פנתה מישפחתו לעורך־הדין שלהם, ירון לווינשטיין, והוא המליץ על עורך־הדין דני שייטמן.

המישטרה טענה בעת הארכת המעצר השנייה של בן־גל, בתחילת חודש מרס, שהאליבי שלו אינו מושלם. הוא טען שהוא בא הביתה קצת אחרי השעה 6 בערב, עלה לדירה, בדק במזכירה האלקטרונית שלו את ההודעות שהוא קיבל. הוא התכוון לטלפן לאלה שהשאירו לו הודעות, וגילה שפינקס הטלפונים נשאר במכונית. הוא ירד שוב למכוניתו, לקח משם את הפינקס, ועלה שנית לדירתו. השעה היתה סמוך ל־6.30 בערב. בשעה זו הוא נראה על־ידי שכנים, שזכרו את השעה, כי באותו זמן הם סיימו לצפות בתוכנית טלוויזיה.

בן־גל טען שבין השעות 6 ו־6.30 הוא היה בביתו. המישטרה טענה שיש לה השגות לגבי אותה חצי־שעה.

רק אחרי 33 ימי מעצר הודה בן־גל שבאותו ערב, סמוך לשעה 9, הוא נפגש עם רונן שני־שגיא. הוא היה מבוהל, סיפר לו על מה שעשה והזהיר אותו שלא ידבר. השניים המתינו לשמוע מה נאמר על כך במהדורת החדשות שבטלוויזיה ונפרדו. בן־גל טוען שהוא פחד מידו הארוכה של רונן ולכן שתק במשך כל ימי מעצרו.

הגירסה שמציגה המישטרה היא שונה לגמרי.

רונן שני־שגיא ידע מתי יגיע הקורבן, כי חברו בן־גל תיכנן את הרצח ודרש ממנו להמתין לקורבן סמוך לשעה 6. רונן מילא אחרי ההוראה. הוא בא למקום לפני השעה שבה היה אמור בן־גל להביא את אלטרוביץ לביתו. הוא החנה את ריכבו ברחוב מרים החשמונאית, סמוך לרחוב אוסישקין. והמתין.

כשראה את אלטרוביץ קילל אותו וירה בו תישעה כדורים. במהלך הירי נפגעו שני עוברי־אורח שעברו במקום. אחרי שסיים לירות רץ רונן למכוניתו ומשם מיהר לביתו בשיכון למד.

בן גל המתין בקירבת מקום כדי לראות כיצד מוצאת לפועל תוכניתו והמשיך לביתו. וזוהי הסיבה לסתירות בזמנים שמסר.

שאלות שלא נשאלו

המישטרה טוענת שצוות־החקירה עקב מזה שבועות אחרי שני־שגיא ואין לה ספק שהוא נשכר על־ידי בן־גל לצורך הפעולה.

רונן שני־שגיא משתף פעולה עם המישטרה בעניין ביצוע הרצח. האקדח שבו השתמש נמצא.

מדוע הוא עשה זאת?

האם מפני שהוא מופרע, או מפני שהוא נשכר על־ידי איש־עסקים חסר־מעצורים, גיל בן־גל?

התשובה לכך ולשאר העבירות המיוחסות לשניים, תינתן בוודאי במהלך המישפט, אך המעגל אינו נסגר כאן.

במסיבת־העיתונאים שערך מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, אברהם תורגמן, הוא מיעט לדבר על הצד הכלכלי של קישרי בן־גל ואלטרוביץ. הוא התרכז, אולי בצדק, בהצלחת צוות־החקירה ובהעטרת שבחים למפקד־הצוות, צבי וולף, עורך־דין במיקצועו, שהפרשה הפכה אותו היום לחוקר מס׳ 1 של המחוז. מנבאים לו עתיד מזהיר ואנשים שהיו קרובים למהלך החקירה טוענים ששיטות חקירתו, כושר האילתור שלו ויכולתו לחשוב צעד אחד מעבר לתשובות שסיפק לו בן־גל גרמו לפיענות הפרשה.

אך הצד הכלכלי, שנותר סתום, מרתק לא פחות.

המישטרה הוציאה לפירסום שמו של בנקאי אחד, ברונו מאייר, פקיד־בנק בשווייץ בסניף הראשי של בנק קרדיט סוויס. נאמר שלאיש היו קשרים עם אלטרוביץ ועם בן־גל, שהירבה לצאת לאירופה.

המשך החקירה בכיוון זה חיונית, על רקע השאלות הנשאלות כבר היום. ראשית, מה היה היקף העסקים בכסף ישראלי ובמטבע זר שנעשו בין אלטרוביץ ובן־גל? של מי היו הכספים שהועברו לשווייץ? האם שימש בן־גל סוכן־נוסע של בעלי־הון שרצו להחביא כסף בחו״ל, ועל רקע אחת העברות הוא רב עם אלטרוביץ? איך זה מתקשר עם פרשת עיסקי־הסמים, זיופי הצ׳קים ומכירת רכוש גנוב?

באחת מהארכות המעצר של בן־גל טען פרקליטו שידוע שלאלטרוביץ היה חשבון־בנק במטבע־חוץ בשווייץ ושהיו לו חשבונות ממוספרים, להבדיל מחשבונות שמיים, במישדרי חברת הברוקרים מוריץ את טוכלר שבה הוא עבד. איך מתקשרת החברה, ששניים מעובדיה עבדו עם בן־גל, לפרשה?

העובדה שהנרצח, החשודים ברצח, וחבריתו הקטינה של בן־גל התגוררו בקירבת מקום, בסביבות שיכון למד שבו מתגוררים בעלי־הון רבים, היא סיבה נוספת לחקור מה בדיוק מתרחש בחשבונות הבנקים בשווייץ.

בן־ציון ציטרין ■

שרה בלי תיק

(המשך מעמוד 5)

הרבה מועמדים רצו להתחרות על התפקיד הנכבד, אך לבסוף נותרו ארבעה מועמדים סופיים: שרה דורון, פסח גרופר, שהוא סגן־שר־החקלאות, משה מירון, לשעבר סגן יושב־ראש הכנסת וסיגלית פריאל, שהיתה אלמונית לגמרי עד לפני זמן קצר ואפילו אינה חברת מרכז המיפלגה.

רבים צפו מאבק צמוד בין שרה דורון ובין פסח גרופר. גרופר הסתובב במשך כל זמן ההצבעה כמו חתן בחופתו. הוא היה מאושר והיפנה חיוכים מדושנים לכל עבר. הוא טרח ללחוץ ידי כולם, הסתודד עם השר יצחק מודעי, שהיה תומכו הגלוי.

שרה דורון, לעומתו, ישבה כמעט כל זמן ההצבעה על שולחן בכניסה לאולם, כשהיא מוקפת בחברותיה למיפלגה שבאו

דורון עולה לנאום

חגיגית ומתוחה

לעודד ולתמוך. היא לא הראתה סימני עצבנות מיוחדים, וטענה שהיא רגועה ביותר.

סיגלית פריאל עמדה בכניסה וחילקה פרחים לכל חברי המרכז. היא היתה לבושה בשימלת־ערב ירוקה מהודרת, מקושטת בנקודות נוצצות. רבים בירכו אותה על אומץ־ליבה ונחישות החלטתה להתחרות על המישרה, למרות שהיתה בלתי־ידועה לחלוטין. פריאל זכתה בחמישה קולות.

כשהגיע זמן קריאת התוצאות, נכנסו כל חברי המרכז לאולם. פסח גרופר, שנראה המום ומדוכא, נכנס לאולם והתיישב בשורה השישית באמצע. יצחק מודעי התיישב לידו, ושניהם הסתודדו בארשת־פנים רצינית, בעוד כל חברי המרכז האחרים נגשים ללחוץ את ידה של שרה דורון ואף לנשקה. רק בהמשך הערב הטריח גרופר את עצמו לעבר דורון ללחוץ את ידה לברכה.

שרה דורון היתה נרגשת ביותר מרגע היוודע התוצאות הסופיות. היא לא חדלה לחייך והיתה עסוקה רוב הזמן לומר תודה רבה על כל הברכות הרבות. בסיום הערב ניגשו כולם לחדר הסמוך, אל שולחנות שהיו מוכנים מראש, לכל מועמד שיבחר, וישתו כוסית לחיי שרה השרה.

גרופר ומודעי נעדרו מחלק זה של הערב.

ספורט

כדורגל

פיק על יהוד

נינו ברגיג, מאמן הפועל יהוד, נאלץ להפסיק את עבודתו בעיצומה של העונה. הישגי הקבוצה השנה לא היו לרוחם של אנשי ההנהלה. הזכיה בגביע־המדינה אשתקד הולידה אצל אנשי יהוד ציפיות גבוהות. קשה היה להשלים עם המקום התשעי או ה־11, שביניהם התנדנדה הפועל יהוד במשך רוב העונה. ברגיג הלך ואת מקומו תפס מנהל הקבוצה דויד קרקו.

אליצוריאדה

אנשי **אליצור** ביקשו לכבד עצמם גם בתוספת של יוקרה ספורטיבית. לכן, כמו שלאגודת מכבי יש **מכביה**, שהוא מיפגש־ספורט יהודי עולמי, וכמו שיש להפועל את **כינוס הפועל**, ה־אוסף את פועלי העולם, החליטו אנשי אליצור על **אליצוריאדה** וקבעו אותה לחודש יולי השנה, חודשיים אחרי כינוס־הפועל.

קרקו אינו מאמן, ואולי בגלל זה הידרדרה הקבוצה מאז פרישתו של ברגיג והגיעה עד למקום ה־15, מתחת לקו האדום, והיא מועמדת לירידה לליגה הארצית.

יחד עם ברגיג פרש כוכב־הזמר של ה־קבוצה, צביקה פיק, שלא מצא טעם להמשיך בקבוצה במתכונת הנוכחית. על הסיבות שהביאו, לדעתו, להרחקתו של ברגיג ועל המתרחש בהפועל יהוד סיפר פיק להעולם הזה:

יותר מדי טוב. „אני מאוד מדוכא מכל מה שקורה בקבוצה. אני מאוד מקווה שקרקו יתפטר ושיביאו באופן דחוף מאמן רציני, כי מצב הקבוצה רע מאוד, בעיקר אחרי שברגיג פרש. הכל היה בסדר, הקבוצה התנהלה על מי מנוחות. היתה ביקורת מיקצועית על ברגיג, אבל זה רק טיבעי. הזהרתי את כולם מפני הידרדרות, ולצערי הנבואה שלי התאמתה.

„נינו היה יותר מדי טוב ויותר מדי דמות חינוכית, וזאת היתה הטעות שלו. צביקה רוזן (המאמן הקודם של יהוד) התאים להם, ידע להחזיק אותם קצר. יהוד היא קבוצה שמבחינה חברתית זקוקה לשוט. אני במקומו הייתי קונס ומעניש בלי סוף, כי המישמעת היתה לקוייה. יש הרבה סיבות לחוסר־מישמעת, וחלק מהם נובע מבעיות כספיות, אבל זה כמו בכל הקבוצות האחרות השנה בליגה הלאומית, שלקחו על עצמם התחייבויות כספיות גדולות מעבר למה שהן מסוגלות. אני בטוח שהנהלת יהוד עשתה שטות ושקרקו אינו מסוגל להחליף את ברגיג.”

מהפך השבת

בסקר שנעשה בין 32 קבוצות הליגה הלאומית והארצית התברר, שהקבוצות מוכנות להעביר את המישחקים משבת לשעות אחר־הצהריים או לפנות ערב של אמצע השבוע. זה יהיה מהפך בכדורגל הישראלי, שבמשך 40 שנה התנהל בשבתות בלבד. השינוי, אם אכן יהיה, יגדיל אולי את הסיכוי שקהל רב יותר יבוא למישחקים. בישראל אין סוף־שבוע ארוך. האנגלים, למשל, נוהגים לבלות יום אחד בחיק המישפחה ואילו ביום החופשה השני הם נוהרים בהמוניהם למיגרשי הכדורגל. אם אומנם יוחלט להעביר את המישחקים, לא יתחרה הכדורגל בבילוי הפופולרי של חודשי הקיץ — הים, וגם שומרי השבת וכל אלה שאין להם מכונית יוכלו לבוא למיגרשים.

כדורסל

ויינקרץ במקום רוזין

משה וויינקרץ (29), המאמן הצעיר ביותר של הליגה הלאומית בכדורסל, זכה השבוע במינוי נכבד: לאמן את נבחרת־הנוער לקראת אליפות אירופה הבאה, שתתקיים ביולי 1984. וויינקרץ, שאימן השנה את בית״ר תל־אביב בהצלחה לא מבוטלת, ניהל בחודש האחרון משא־ומתן רציני עם קבוצת הפועל תל־אביב.

הצדדים לא הגיעו להסכמה על משכורת, ויש אומרים שהפועל החליטה לא להסתכן עם מאמן צעיר וחסר־נסיון (שנה אחת בלבד בליגה הלאומית), אחרי הכישלונות שספגה העונה.

חילופים סימטריים. הפועל הימרה על יהושע רוזין עתיר הנסיון. הקבוצה התל־אביבית לא שכחה כנראה למאמן הוותיק את שנת האימון המוצלחת שהיתה לו אצלה לפני כארבע שנים. מאז עזב רוזין, התחילה הפועל תל־אביב בהידרדרות בלתי פוסקת שהגיעה לשיא העונה.

הצלחותיו של רוזין עם מכבי רמת־גן הקפיצו את מניותיו והפועל תל־אביב חתמה איתו חוזה. להפועל תל־אביב יבוא תחת המאמן הכי צעיר של הליגה המאמן הכי מבוגר של הליגה. וויינקרץ נמצא בימים אלה בשלבי משא־ומתן מתקדמים מאוד לקראת החתמתו לעונה הבאה עם מכבי רמת־גן, ונראה שברמת־גן יחליף המאמן הצעיר את המאמן המבוגר.

מאמן וויינקרץ
צעיר תחת מבוגר

תחזית שדרים

דבורין

ארבל

את מישחקי הכדורגל שייערכו בשבת חוזים השבוע שדר הרדיו דני דבורין, ושדר הטלוויזיה יורם ארבל.

מישחקי הליגה הלאומית והארצית	דבורין	ארבל
1. הפועל יהוד — הפועל באר־שבע	1	x
2. מכבי פתח־תיקווה — מכבי תל־אביב	x	1
3. מכבי חיפה — שימשון תל־אביב	x	x
4. הפועל לוד — הפועל רמת־גן	x	1
5. הפועל ירושלים — בית״ר ירושלים	x	2
6. מכבי נתניה — מכבי יבנה	1	1
7. הפועל תל־אביב — הפועל כפר־סבא	x	x
8. בני־יהודה תל־אביב — מכבי יפו	x	2
9. בית״ר תל־אביב — הכוח מכבי רמת־גן	x	2
10. בית״ר רמלה — הפועל ראשון־לציון	x	x
11. הפועל אשקלון — הפועל בית־שמש	1	2
12. הפועל נצרת־עילית — הפועל חיפה	2	x
13. מכבי רמת־עמידר — הפועל פתח־תיקווה	x	x

בשבוע שעבר הצליחה שוש עטרי לנחש ארבע תוצאות נכונות ואילו אורנה פלג שתי תוצאות בלבד.

החזות של העסקן

דבריחה האחרונה בחוגי הספורט בישראל מספרת על התלונה שהגיש מזכ״ל הפועל **יצחק אופק** לוועדת־האתיקה של מועצת־העיתונות נגד כתב־הספורט של הארץ, **יהושע שגיא.**

מזה כמה חודשים נוהג שגיא לבקר בחריפות את מסעותיו התכופים של אופק, הן בתפקידו כמזכ״ל הפועל והן בתפקידו כיו״ר הוועד האולימפי. עובדים בכירים במרכז הפועל אף ערכו חשבון שאופק מצליח לבלות בחוץ־לארץ יותר משליש מזמנו. מאחר שבנסיעות אלה רשאי אופק לקבל אש״ל בסכומים גבוהים מבלי להגיש קבלות תמורת מטבע זר, כפי שנוהגים שאר אנשי הספורט בארץ, הגיעו כמה מעסקני מרכז־הפועל למסקנה שאופק יכול להרוויח לא רק את 13 המשכורות המקובלות, אלא אף לחסוך 25 עד 30 משכורות נוספות בשנה.

לא מכבר פורסם כי מנהל רשות־הספורט הממלכתית, יריב אורן, התלונן לפני הוועד האולימפי על ההחלטה להעלות באופן שרירותי את הוצאות האש״ל לשליחיו בחו״ל. אופק לא טרח לענות אפילו על מיכתב התלונה שנשלח אליו.

כתב ספורט שגיא
זיגלופי מישלחות נודיסטים

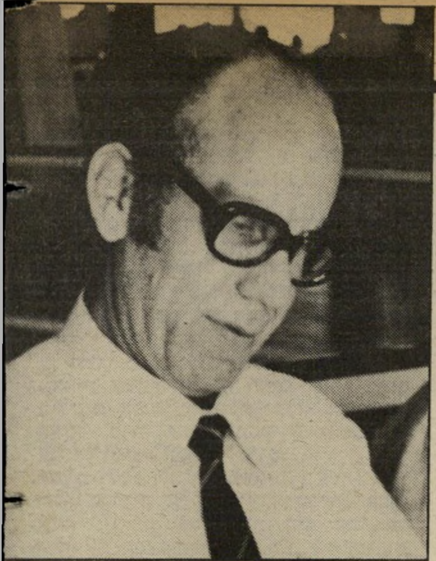

מזכ״ל הפועל אופק
איך הוא נראה?

שמן או לא שמן?

אחת **מרשימותיו** של שגיא בהארץ התפרסמה תחת הכותרת: „כל ועידות אופק.” באותה רשימה כתב שגיא: „מה ערך יש למתרחש בהפועל־ירושלים או בסניף קטן אחר, כאשר בקונגרסים, בוועידות ובמיפגשים יושבים עסקני־ספורט מדושנים? שמתם פעם לב לעובדה שמרבית עסקני־הספורט הם בעלי חזות מדושנת ודנים בעניינים אשר ברומו של עולם, אפילו עד כדי הצעה לחילופי מישלחות של ספורטאים נודיסטים.”

בעיקבות הביקורת שנמתחה עליו הגיש אופק לוועדת־האתיקה של מועצת־העיתונות תלונה על ... העזתו של שגיא לקבוע כאילו אופק הוא בעל חזות מדושנת. אופק לא התלונן על אף אחת מהשגותיו של שגיא בנוגע לנסיעותיו לחו״ל. את התלונה שהגיש טרח אופק לצלם ולהפיץ. כאשר נשאל שגיא השבוע על פשר ההגדרה „חזות מדושנת” אמר: ראיתי בעולם המון עסקני־ספורט בעלי חזות מדושנת, ואני שמח על כך שאופק לא כמוהם ושומר על הופעה ספורטיבית.

חרם על „גלגלי־עץ”

ועדת־האופניים של ההתאחדות־לספורט החרימה השבוע את האגודה העצמאית גלגלי־עץ, שאותה מנהל אלי סמוכה. בישיבה האחרונה של הוועדה הוחלט שלא להזמין את סמוכה לישיבות ולמנוע שפרוטוקול הישיבה יגיע לידיו.

גלגלי עץ הוא אגודת־ספורט קטנה, המשלמת את מיסי־החבר שלה להתאחדות־הספורט כמו שאר האגודות בארץ. בעיקבות ההחלטה החליט סמוכה לבצע את איומיו — לערוך הפגנה נגד „המחדלים,” שלדעתו קיימים בענף האופניים. סמוכה השיג השבוע רשיון־להפגנה, והוא מפרט את כוונותיו:

„גלגלי־עץ מפגינים מול מרכז־הפועל נגד ההסתדרות ונגד המערך ונגד מרכז־הפועל, שלדעתי שלושתם מחסלים את הספורט במדינה. הם לא רוצים שאבוא לישיבות שמא אגלה לעיתונות את מחדליהם. אם ההפגנה לא תועיל, אפנה לבית־המישפט.”

עד סוף חודש אפריל בלבד!

- ★ קורס גלישה חינם בן 7 שעות למביא מודעה זו אשר ירכוש גלשן אצלנו.
- ★ 30% הנחה על קורס גלישה למביא מודעה זו.

yamit

ימית סחר בע״מ במרינה בתל-אביב טל. 03-286764

המרכז לציוד צלילה ושיט, חיפה, טל'. (04)512418 — מועדון שיט בת-ים, טל'. (03)874104

ימית

י"ד ניסן תשמ"ג, 28.3.1983 | מיספר 2378 | 76 עמודים | שנה 47 | המחיר: 60 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

הוא:

„היא נשכה אותי!"

היא:

„הוא דרך עלי!"

מזכירה חנה קמין

פרשת הבוס והפילגש